T.C.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

RADYO-TELEVİZYON VE SİNEMA ANABİLİM DALI

IRAK VE ŞAM İSLAM DEVLETİ'NİN YENİ MEDYA KULLANIMI

Yüksek Lisans Tezi

Esma KESKİNKAYA

Ankara-2015

T.C.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

RADYO-TELEVİZYON VE SİNEMA ANABİLİM DALI

IRAK VE ŞAM İSLAM DEVLETİ'NİN YENİ MEDYA KULLANIMI

Yüksek Lisans Tezi

Esma KESKİNKAYA

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Engin SARI

Ankara-2015

T.C.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

RADYO-TELEVİZYON VE SİNEMA ANABİLİM DALI

IRAK VE ŞAM İSLAM DEVLETİ'NİN YENİ MEDYA KULLANIMI

Yüksek Lisans Tezi

Esma KESKİNKAYA

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Engin SARI

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı	**İmzası**
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Tez Sınav Tarihi: .....

Teşekkürler

Çalışmalarım boyunca değerli katkılarıyla beni yönlendiren danışmanım Yrd. Doç. Dr. Engin Sarı'ya, manevi destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan öncelikle sevgili babam ve annem ile kardeşlerim Süheyla ve Neslihan'a, hep yanımda olan arkadaşım Zeynep Özge Ertek, Zeynep Alemşah Hayvacı, Bilge Akyüz Ünlü ve Esra Özer'e teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

İÇİNDEKİLER i

GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM

TERÖR, MEDYA VE İLGİLİ KAVRAMLAR 12

1.1.Terör 12

1.2.Yeni Terör 15

1.3.İslamcı Terör 20

1.4.Medya, Yeni Medya ve Sosyal Medya 21

1.5.Terör - Medya İlişkisi 23

1.6.Irak ve Şam İslam Devleti ve İdeolojik Altyapısı 29

İKİNCİ BÖLÜM

IRAK VE ŞAM İSLAM DEVLETİ'NİN YENİ MEDYA KULLANIMI 45

2.1.Destekleyen Kuruluşlar ve İçerikleri 48

2.1.1. Özgün İçerik Üreten Kuruluşlar 49

2.1.2 IŞİD'in Propagandasını Yapan Videoların Analizi 54

2.1.3. IŞİD'in Propagandasını Yapan Videoların Genel Değerlendirmesi 86

2.2. Dijital Yayınlar 89

2.2.1.Dabiq 90

2.2.2.Dabiq Dergisinin Analizi 91

2.2.3. Islamic State Report 102

2.2.4. Islamic State News 102

2.3. Sosyal Medya 103

2.3.1.Facebook 103

2.3.2. Twitter Hesapları 115

2.4. Diğer İnternet Uygulamaları 139

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ: CİHADA ÇAĞRIDAN DEVLETİN İDEOLOJİK İNŞASINA 146

ÖZET 160

ABSTRACT 161

KAYNAKÇA 162

EKLER 180

EK 1 Destekleyen Medya Kuruluşları 179

EK 2 Al Furqan Media Tarafından Hazırlanan Videolar 185

EK 3 Al Hayat Media Center Tarafından Hazırlanan Videolar 192

EK 4 Rayat Al Tawheed Social Media Graphic Tarafından Hazırlanan Videolar 196

EK 5 Al-I'tisam Foundation forMedia ProductionTarafından Hazırlanan Videolar 198

EK 6 Dijital Yayınlar 201

EK 7 Facebook Hesapları 205

EK 8 Twitter Hesapları 207

GİRİŞ

2004 yılında Ebu Musab ez Zerkavi liderlğinde Irak'ta El Kaide'nin bir kolu olarak faaliyet göstermeye başlayan Irak ve Şam İslam Devleti (IŞİD), 2014 Şubatında El Kaide ile yollarını ayırmıştır. 2004 yılından sonraki on yıllık süreçte yapısal değişikliklerden geçerek yaklaşık 10.000 militanı ile Irak ve Suriye'de hâkimiyet sağlamış, 29 Haziran 2014 tarihinde halifelik kurduğunu ilan etmiştir. Askerî, ekonomik, siyasi düzeyde bilgi akışını sağlayan stratejik araçlar kullanan örgüt, bölgede yaşanan mezhepsel bölünmelerden ve yönetim boşluğundan istifade ederek hâkimiyetini arttırmış, yeni medyayı etkin bir biçimde kullanarak yerel, bölgesel ve küresel toplulukları yönlendirmiştir. Gerek eleman temini, finansman ve meşruiyet sağlama konusunda gerekse düşman olarak addettiği ülkeleri tehdit etme ve onları harekete geçirme konularında başarı sağlamıştır.

İçeriklerin yayından kaldırılması ya da sosyal ağ hesaplarının kapatılmasının bir sonuç getirmediği ortadadır. Kapatılan hesaplar yerine yeni hesaplar aynı gün içerisinde açılabilmekte ve sosyal bağlantılar tekrar kurulabilmektedir.

Bu araştırma ile 17 Aralık 2004 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD), 10 Ekim 2013 tarihinde ise Türkiye Cumhuriyeti'nin terör örgütleri listesine giren IŞİD'in İngilizce medya içerikleri aracılığıyla yeni medyayı kullanım şekli incelenmiştir. Terör-sosyal medya ilişkisini inceleyen araştırmalar kapsam, yöntem ve sonuç başlıkları altında incelenmiştir.

İnternetin gündelik hayatta kullanımı ile iletişim etki alanını genişletmiştir. İnternetin özgün içerikleri düşük maliyetle dolaşıma sokmaya olanak tanıyan doğası birçok kesimin olduğu gibi terör örgütlerin de dikkatini çekmiştir. Ulusal sınırlar içerisinde faaliyet gösteren terör örgütleri 2000'li yıllar itibariyle etkinlik alanlarını genişletmiş, küresel düzeyde eylemler yapmaya başlamıştır. İnternetin terör örgütlerinin daha geniş ölçekte propaganda

yapmalarına olanak tanıması, örgütsel amaçlarına ulaşmada destekleyici etkisi olması ve kontrol edilemezliği nedeniyle terör-yeni medya ilişkisinin araştırılması önem taşımaktadır.

King's College The International Center for The Study of Radicalisation and Political Violence tarafından yabancı savaşçıların Suriye'deki çatışmalardan nasıl haberdar oldukları ve kimlerden etkilendiklerini tespit etmek amacıyla "#Greenbirds: Measuring Importance and Influence in Syrian Foreign Fighter Networks" isimli bir araştırma yapılmıştır. Şubat 2014'te biten ve 12 ay süren bir süreçte kendilerine ait yabancı savaşçı listesinden 190 Facebook ve Twitter hesabı sosyal ağ analizi[1] yöntemini kullanarak incelenmiştir. Ayrıca açık kaynaklardan ve Twitter'da kümeleme, görselleştirme ve bilgi analizi yapan Palantir Torch araçlarından yararlanılmışlardır. Yabancı savaşçı ağlarındaki popülerlikleri temel alınarak yapılan niceliksel analiz sonucunda Shayk Ahmad Musa Jibril ve Musa Cerantonio'nun dinî otoritenin en popüler kişileri olduğu tesit edilmiştir.

Mart 2015'te Brooking Enstitüsü bünyesinde IŞİD'in Twitter kullanımına ilişkin "The ISIS Twitter Census Defining and Describing the Populatioin of ISIS Supporters on Twitter" başlıklı bir araştırma yapılmıştır. J.M.Berger ve Jonathan Morgan'ın yaptığı araştırma, 4 Ekim - 27 Kasım 2014 tarih aralığını kapsayacak şekilde IŞİD'i destekleyen 20.000 hesap üzerinden gerçekleştirilmiştir. Araştırma ile kullanıcıların demografik özellikleri bulunmaya çalışılmıştır. Veriler betimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir (Berger, Morgan, 2015: 6-7).

Kullanıcıların paylaşım yaptıkları diller 18.000 hesap üzerinden incelenmiştir. Paylaşımların ağırlıklı olarak Arapça (%73) olarak yapıldığı, ayrıca İngilizce (%18) ve Fransızca (%6) paylaşımda bulunulduğu görülmüştür. Çoğu paylaşımcı birden fazla dilde paylaşım yapmaktadır. İngilizce hashtag'e Arapça yorum yazıldığı görülmüştür. Kullanıcıların dil seçimleri yanıltıcı olabilir, çünkü çoklu dil kullanan kullanıcılar ana dillerini seçmiş olabilirle (Berger, Morgan, 2015: 14).

[1] Bireyler arası ilişkilerin sayısallaştırılıp bilimsel hale getirilmesi

Teksas Üniversitesi bünyesinde David K.Lyons tarafından hazırlanan "Analyzing The Effectiveness of Al Qaeda's Çevrimiçi Influence Operations byMeans of Propaganda Theory" başlıklı çalışmada Niteliksel bir yaklaşım benimsenmiş, propaganda teorisi ve El Kaidenin propagandası incelenmiştir. Açık kaynak literatür, videolar, semboller ve radikalleşenlerin öyküleri incelenmiştir. El Kaide'nin başarılı bir çevrimiçi propaganda faaliyeti yürütmek için propaganda teorileri tarafından belirlenen parametreleri kullanıp kullanmadığı ve El Kaide'nin yürüttüğü çevrimiçi propaganda faaliyetlerinin radikalleşmiş eleman temini konusunda başarılı olup olmadığı araştırılmıştır. El Kaide'nin çevrimiçi faaliyetlerinin güvenlik tehdidi yarattığı sonucuna varılmıştır.

Mehmet Işık tarafından hazırlanan "Terör Örgütlerinin Bir Propaganda Aracı Olarak İnterneti Kullanması: Örnek Olay PKK Terör Örgütü" başlıklı yüksek lisans tezinde, PKK'nın neden-sonuç bağlantılarını nasıl kurduğunun, kendilerini nasıl meşrulaştırdıklarının, karşıtlık ve dışlamalar ile biz ve onlar karşıtlığının nasıl inşa edildiğinin, eğretileme ve düz değişmeceler ile sıradan insanlara nasıl seslenildiğinin tespit edilmesi amacıyla örgütün internet sitelerindeki metinler önceden belirlenen başlıklar doğrultusunda incelenmiştir. Araştırma yöntemi olarak yapısalcı söylem analizi kullanılmıştır. Yürütülen mücadelenin neredeyse Abdullah Öcalan'ın kişiliğine ve yaşamına endeksli olduğu, etnik farklılıklara vurgu yapan ayrılıkçı ve milliyetçi bir söyleme sahip olduğu, Türkiye Cumhuriyeti ve kurumlarının ötekileştirildiği, çatışmalarda ölenlerin yüceltildiği, TSK'ya duyulan güvenin azaltılmaya çalışıldığı araştırma sonucunda ortaya çıkan unsurlardır.

Tezcan Özkan tarafından hazırlanan "Siber Terörizm Bağlamında Türkiye'ye Yönelik Faaliyet Yürüten Terör Örgütlerinin İnternet Sitelerine Yönelik Bir Çalışma" başlıklı yüksek lisans tezinde, siber suçlar başlığı altında hareket ederek siber terörü yaratan ya da oluşmasına elverişli ortam hazırlayan teknolojik ve toplumsal gelişmeler, yeniliklerin

yayılması kuramı çerçevesinde değerlendirilmiştir. Yeni iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin neler olduğu, bilişim teknolojisinin sağladığı olanaklar, kimler tarafından hangi amaçlar için kullanıldığı, İnternet ortamında işlenen suçların neler olduğu, İnternet suçlular ve yasa dışı gruplar tarafından yeni ve etkili bir silah olarak kabul edilip edilmediği, suçlar ve terörist gruplar için İnternet teknolojisinin ne ifade ettiği araştırılmıştır. Eskişehir Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'nden elde edilen 150 adet internet sitesi içerisinden belirlenen 25 adet site araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Temel elemanlar, görsel elemanlar ve içeriğe yönelik elemanlar olmak üzere üç ana kategorilerinden oluşan kodlama cetveli uygulanarak içerik analizi yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre örgütler, seslerini duyurmak, sempatizanlarıyla iletişim kurmak ve amaçları doğrultusunda kamuoyu oluşturmak için İnterneti kullandıkları tespit edilmiştir. Bu doğrultuda yalan haber yayma, ajitasyon yapma gbi propaganda teknikleri kullandıkları görülmüştür. Reklam kullanımının az olduğu ve sitelerde yabancı devletlerin ve devlet adamlarının düşman olarak gösterildiği tespit edilmiştir.

Hanna Rogan tarafından Forsvarets Forskningsinstitutt Norwegian Defence Research Establishment bünyesinde yapılan "Jihadism Çevrimiçi - A Study of How Al-Qaida and Radical Islamist Groups Use the Internet for Terrorist Purposes" başlıklı araştırma cihadcıların interneti kullanımını, güçlü ve zayıf yanlarını araştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırma Arapça yayın yapan cihatçı sitelere odaklanmıştır. Çevrimiçi cihatçıların kimler oldukları, kaç tür cihatçı internet sitesinin olduğu, cihatçı sitelerin yapısının ve işlevinin ne olduğu araştırılmıştır. Birkaç yıl süren araştırma neticesinde İnternetin ana etmen olduğu, ideolojik uyum ve bağlantı oluşturmada kolaylaştırıcı bir etkisi olduğu ve cihadın her düzeyinde İnternetin olduğu tespit edilmiştir.

Ghaffar Hussain ve Dr. Erin Marie Saltman tarafından Quilliam Foundation bünyesinde "Jihad Trending: A Comprehensive Analysis of Online Extremism and

How to Counter It" başlıklı araştırma ile İslamcı aşırılıkçı grupların Birleşik Krallık ve Fransa'daki faaliyetleri, İnternet kullanım haritaları ve çevrimiçi etkinliklerden beklentilerinin ne olduğu araştırılmıştır. Niteliksel ve niceliksel veriler ışığında yapılan analiz neticesinde, İnternetin radikalleşme olanaklarını artırdığı, radikalleştirmeyi kolaylaştırdığı, fiziksel bağlantı olmadan sadece İnternet üzerinden radikalleşmenin olmadığı sonucuna varmışlardır.

Edith Wu, Rebecca Carleton ve Garth Davies tarafından yapılan "Discovering bin-Laden's Replacement in al-Qaeda, using Social Network Analysis: A Methodological Investigation" başlıklı arraştırmada Usame bin Ladin'in ölümünden sonra El Kaide örgütüne liderlik edebilecek kişiyi bulmak amacıyla sosyal ağ analizi ve medya tabanlı örneklem incelemesi yapılmıştır. El Kaide'ye bağlı bilinen üyelere ve ilgili kişilere ait web sayfaları, Reuters'un veri tabanı gibi medya kaynakları ve hükümet raporları incelenmiştir. Kişiler arasındaki ilişki ağları ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Darin Swan tarafından hazırlanan "Grounded Theory Study Comparing Al Qaeda's Multi-Layered Social Network to Emerging Çevrimiçi Jihadist Networks" başlıklı araştırma ile El Kaide'ye ilişkin niteliksel ve niceliksel sosyal ağ analizi yapılarak, çevrimiçi network haritasının çıkarılması amaçlanmıştır.

Genel olarak sosyal medya ve terör ilişkisini inceleyen araştırmalara bakıldığında araştırmaların özne odaklı olduğu, bireyleri örgüt lehinde etkileyen unsurları ve bu kişilerin demografik özelliklerini tespit etmeye yönelik olarak yapıldığı görülmektedir. Terör örgütlerinin kendilerini meşrulaştırma yöntemleri ve diğer aktörlerle olan ilişkileri araştırılan diğer hususlardır. Terör bağlamı dışında yapılan sosyal medya araştırmalarında ise, örgütün kendini tanıtma, kendi hakkında bilgi paylaşma pratiklerine ve yöntemlerine odaklandığı görülmektedir.

Türkiye'de terör örgütleri ve medya kullanımı ile ilgili olarak hazırlanan doktora ve yüksek lisans tezleri incelendiğinde, terör medya ilişkisi genel çerçeve içinde, Türkiye'ye yönelik olarak faaliyet gösteren terör örgütlerinin medya kullanım şekillerinin, dünyanın ve Türkiye'nin gündeminde geniş yer alan terör olaylarının medyada yer alma ve haberleştirilme biçimlerinin incelendiği görülmüştür.

IŞİD özelinde yapılan araştırmalar incelendiğinde yalnızca bir ya da iki yeni medya aracının araştırma kapsamına alındığını tespit edilmiştir. Bu tezde ise bugün dünyanın dört bir yanındaki ülkelerin hedefinde olan ve aynı zamanda bu ülkeleri kendine hedef olarak seçen örgütün yeni medya kullanımı iletişim stratejisi dijital yayınlar, videolar ve sosyal medya paylaşımları üzerinden incelenmiştir.

Bu çalışma ile IŞİD'in İngilizce konuşan toplumlara mesajlarını iletmek ve örgütsel amaçlarını gerçekleştirmek için yeni medyayı ne şekilde kullandığına ve örgütün kendini tanımlama ve tanıtma yöntemlerine ilişkin analiz yapılması amaçlanmıştır. Araştırmanın alt amaçları, araştırma kapsamına alınan içeriklerde öne çıkan unsurların neler olduğunun, medya kanallarında kullanılan içeriklerin mesaj, iddia, görsel ve söylemsel düzeyde nasıl farklılaştığının, örgütün nasıl bir iletişim stratejisine sahip olduğunun tespit edilmesi olarak belirlenmiştir.

Terörün korku, şiddet, baskı, yönlendirme, tehdit, hak, talep gibi sözcükler etrafında tanımlandığı görülmektedir. Terör örgütleri sembolik eylemlerle örgütsel amaçlarını ve varlıklarını duyurmayı amaçlamaktadır. Ancak yalnızca yerel düzeyde kalan bir eylemin karar alıcılar ve toplumun geneli üzerinde bir etkisi olamaz. Bu nedenle terör örgütleri eylemlerini mümkün olan en geniş kitleye duyurmayı amaçlar. Bu bilinme isteği örgütsel yapı ve taleplere göre şekillenmektedir.

Yirmibirinci yüzyılda El Kaide, IŞİD gibi terör örgütlerinin küresel düzeyde eylemlere ve taleplere giriştiği, dinsel referanslı argümanlar etrafında meşruiyet kazanmaya çalıştığı bilinmektedir. Din ve ümmet temelli bir anlayışın sonucu olarak devlet sınırları

önemini yitirmiş, inanç birlikteliği, ortak hedefler ve ortak mağduriyetler ön plana çıkmıştır. Gelinen bu noktada ulaşılması hedeflenen kitle büyümekte, iletişim stratejileri daha da önem kazanmaktadır.

Günümüzde zihinleri ve kalpleri kazanmaya yönelik mücadele gerek ABD gerekse IŞİD tarafından verilmektedir. Bu mücadelenin en temel bileşeni ise iletişimdir. Terör örgütleri eylemlerini duyurmak, meşruiyet kazanmak, eleman ve finansman temin etmek için iletişim araçlarından yararlanmaktadır. Ancak internetin yaygınlaşması ile birlikte iletişim teknolojilerinin sağladığı olanaklarla iletişim eskisine nispeten çok daha büyük önem kazanmıştır. Terör örgütleri internet üzerinden İngilizce içeriklerle küresel ölçekteki izleyicisine ve düşmanlarına mesaj vermektedir.

El Kaide'nin de interneti etkin bir biçimde kullandığı bilinmektedir. Ancak IŞİD'i özel kılan unsurlar geçmişte eşi benzeri görülmemiş oranda yabancı terörist savaşçı toplamış olması, ekonomik özerkliğe sahip olması, halifeliğini ilan etmesi ve devletleşme çabasıdır.

IŞİD'e verilen destekte ideolojik altyapı, toplumsal, siyasi, ekonomik, dinî sorunların istismar edilmesinin yanı sıra uygulanan iletişim stratejilerinin de belirgin bir katkısı olduğunu düşünüyorum. Örgüt yayınladığı infaz videoları aracılığıyla dünya geneline korkulması gereken bir güç olduğu mesajını vermekte, eleman teminine yönelik olarak hazırladığı videolar ve görsel içeriklerle sempatizan kazanmakta, sosyal medya ağları üzerinden yürüttüğü etkinlikler aracılığıyla da etkilediği kitleyi bireysel düzeyde mobilize etmektedir.

IŞİD'in yeni medya kullanımını incelemenin önemini küresel ölçekteki hedef kitlesine çok yönlü içerik üretmesi, güncel bir konu oluşu ve interneti etkin kullanması artırmaktadır.

IŞİD, internet aracılığıyla dünyanın dört bir tarafına ulaşmakta, dünyaya korku salmakta, finansman, savaşçı temini ve eylemlerinin meşruiyetini sağlamaya, ideolojisini yaymaya ve örgüt propagandası yapmaya çalışmaktadır. Eylül 2014 ile Kasım 2014 tarihleri

arasında başta ABD, Almanya, Fransa, İngiltere, Avustralya gibi Batı ülkelerinde yaşayan yaklaşık 3.000 genci etkileyerek saflarında savaşmaya ikna eden (Byman, Shapiro, 2014: 3), maddi kazanç sağlayan ve Avrupa'da yaşayan sempatizanları aracılığıyla eylemler gerçekleştirebilen bu örgüt iletişim konusunda başarılı bir stratejiye sahip: olduğunu göstermektedir.

Ayrıca terör-yeni medya ilişkisinin anlaşılmasına yönelik yapılan diğer araştırmalardan farklı olarak örgütün yayınladığı tüm içerik türlerinin araştırma kapsamına alınmış olması büyük resmin görülmesine ve araçlar arasındaki olası ilişkinin tespit edilmesine olanak tanıyacak, örgütün iletişim stratejisi hakkında bilgi verecektir.

Araştırma soruları ise şunlardır:

– IŞİD yeni medyayı hangi amaçlarla kullanmaktadır?

– İletişim içeriklerinde hangi mesajlar ön plana çıkmıştır?

– Medya kanallarında kullanılan içeriklerde mesaj, görsel kullanımı ve meşruiyet dayanakları bakımından benzerlik mevcut mu?

– Örgütün kendi yapısına ve ideolojisine ilişkin ne tür mesajlar verilmektedir?

– Örgüt eylemlerini nasıl meşrulaştırmaktadır?

– Selefilik ideolojisi ile IŞİD'in yeni medya kullanımı ve iletişim stratejileri arasında nasıl bir ilişki vardır?

– İnternet içerikleri (dijital yayınlar, videolar, sosyal ağlar) kendi içlerinde özgünlük barındırıyor mu yoksa ortak bir mesajın farklı mecralarda dağıtılmasını mı amaçlıyor?

– İçerikler kime hitaben hazırlanmıştır?

– Uluslararası gelişmelerin medya içeriklerine etkisi olmuş mudur?

– Görsel kullanımında öne çıkan mesajlar nelerdir?

Araştırma öncesinde örgütün planlı bir iletişim stratejisi olduğu, yeni medyayı eleman temin etmek amacıyla kullandığı ve Selefilik anlayışının medya içeriklerinde vurgulanan bir unsur olduğu varsayılmıştır.

Bu araştırmada varolan bir durumla ilgili saptamalar yapmaktadır. Bu nedenle geçmişte varolmuş ya da halen varolan bir durumu betimlemeyi amaçlayan niteliksel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Niteliksel içerik analizi metinler hakkında sistematik veriler kazanmaya ve verilerden tekrarlanabilir çıkarımlar yapılmasına olanak tanıdığı için tercih edilmiştir. İçerik çözümlemenin birden fazla tanımı bulunmaktadır. Berelson'a göre (1952) içerik çözümlemesi, açık bir iletişimin görünen içeriğinin nesnel, sistemli ve nicel olarak betimlendiği bir araştırma tekniğidir. Bu teknik nesnel olduğuna ve açık olma gibi temel yönlerine vurgu yapması nedeniyle kullanışlıdır (Deacon vd, 2007:118). Kerlinger'in tanımına göre ise içerik çözümlemesi sistematik, nesnel ve değişkenleri ölçmek amacıyla da niceliksel bir bağlamda iletişimi incelemek ve çözümlemek için geliştirilmiş bir yöntemdir (Aktaran Atabek,2007: 20).

İçerik çözümlemesi, amprik sosyal bilimler içinde geliştirilmiş bir metin analiz yöntemidir. Çoğu klasik içerik analizi metinlerdeki bazı özellikleri sayısal olarak sonuçlandırırken, herhangi sayısal bir veri oluşmadan önce metindeki türler, nitelikler ve farklılıkların verilmesi önemli görülmektedir. Bu yolla içerik analizi, istatiksel biçimselcilikle metaryallerin niteliksel analizi arasında bir köprü oluşturmaktadır. İçerik analizi, sosyal araştırmalarda niteliksel-niceliksel ayrımında arabulucu melez bir tekniktir (Bauer, Gaskell,2000: 98).

Nitel yaklaşımlar iletişim araştırmalarında kullanılmaya başlandıktan sonra hızla yaygınlaşsa da çevrimiçi nitel araştırma teknikleri bütün farklı formlarıyla hâlâ toplam nitel araştırmaların küçük bir yüzdesini oluşturmaktadır (Poynter, 2012: 141). Küresel ölçekte,

tüm nitel araştırmaların %4'ünü çevrimiçi nitel projeler oluşturmaktadır (Poynter, 2012: 142).

Araştırmanın evrenini IŞİD'i destekleyen medya kuruluşları tarafından İngilizce olarak hazırlanan görsel internet içerikleri ile İngilizce paylaşımda bulunulan sosyal medya ağları oluşturmaktadır. Ancak bu evrene ait çok sayıda içerik bulunması ve örgütün içerik üretmeye devam etmesi nedeniyle araştırma zaman ve periyod bakımından sınırlandırılmıştır.

Zaman düzeyinde, IŞİD'in Musul'u işgal ettiği, hilafeti kurduklarını ilan ettiği ve dünya kamuoyu dikkatini üzerine çektiği Haziran 2014 tarihi araştırmanın başlangıç tarihi olarak seçilmiş, 31 Aralık 2014 tarihine kadar üretilen içerikler araştırma kapsamına alınmıştır. İkinci düzey bir sınırlama olarak bu süreç dâhilindeki medya içeriklerinden araştırmanın başlangıç tarihi olan Haziran 2014 tarihinde üretilenler araştırma kapsamına alınmıştır. İkinci periyod olarak ABD öncülüğündeki koalisyonun hava saldırılarına başladığı Eylül 2014 tarihinden bir ay sonrası Ekim 2014 tarihi, yazılı ve görsel içerik üretmenin zaman alması nedeniyle seçilmiştir. Son olarak Aralık 2014 tarihlerinde yayınlanan görsel içerikler araştırma kapsamına alınmıştır. Uluslararası düzeyde yaşanan gelişmelerin örgütün mesajlarına herhangi bir etkisinin olup olmadığı da araştırılmıştır.

Global Index'in yaptığı araştırmaya göre oluşturulan hesaplar ve etkin kullanıcı sayıları göz önüne alınarak yapılan sıralamaya göre ilk beş sosyal medya platformu Facebook, Youtube, Google+, Twitter ve LinkedIn'di (Chaffey, 2014). Terör örgütleri Twitter, Facebook, Instagram ve Ask.fm gibi siteleri savaş propagandası yapmak amacıyla etkin bir biçimde kullanmaktadır. 2007'den bu yana 4.500'den fazla web sitesinde radikal Selefist ideolojinin propagandası yapılmaktadır (Kardaş, Özdemir, 2014: 14). Bu nedenle de örgütle ilgili olan ve İngilizce paylaşımda bulunan Twitter ve Facebook hesapları belirtilen zaman aralığında ve aynı periyodik düzeyde araştırma kapsamına alınmıştır. Dijital yayınlar

ve videoların hazırlanması zaman aldığı için belirtilen tarihlerden sonra yayınlanan içerikler araştırma kapsamına dâhil edilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan içeriklerin birçoğu yayından kaldırılmaktadır. Araştırma İnternette karşılaştığım ve kaydedebildiğim video ve dijital yayınlarla sınırlandırılmıştır. Sosyal medyada ise, Facebook ve Twitter'da karşılaştığım hesapları "word" sayfasına kaydetmek suretiyle sakladım. Araştırma kapsamında incelenen sosyal medya hesaplarının tamamı kapatılmıştır ve hesaplar "word" kayıtları üzerinden incelenmiştir.

Araştırma üç ana bölümden oluşmaktadır. Terör ve medya kavramının irdelendiği birinci bölümde, yeni terör kavramı ve bu kavrama getirilen eleştirilere yer verilmiş, İslamcı terör ve medya kavramı üzerinde durulmuş ve son olarak terör medya ilişkisi irdelenmiştir. İkinci bölümde, Irak ve Şam İslam Devleti'nin ideolojik altyapısının, eylemlerinin ve hazırladıkları medya içeriklerinin ideolojik zeminini oluşturmak üzere selefilik ve cihat kavramları ele alınmıştır. Bu bölümde ayrıca örgütün tarihçesine, örgütsel yapısına ve ideolojisine yönelik bilgilere yer verilmiş, IŞİD'in yeni medya kullanımı ayrıntılı bir biçimde incelenmiştir. Her içerik türüne ilişkin değerlendirme kendi başlığı altında yapılmıştır. Sonuç bölümünde ise çarpıcı bulgular özetlenmiş ve bulguların analiziyle ulaşılan sonuçlar vurgulanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TERÖR, MEDYA VE İLGİLİ KAVRAMLAR

1.1. Terör

Terörün tüm ülkelerce kabul edilen, ortak yaklaşıma hitap eden bir tanımı bulunmamaktadır. Bu durumun arka planında terörün, terör olaylarının ve teröristlerin tanımlanmasının siyasi bir karar olması ve olaylara ilişkin önyargılar yatmaktadır. Ülkelerin terör geçmişleri, muhalefet gösteren ya da hak talep eden grupların siyasi erk tarafından nasıl algılandığı tanımlamaları tamamen değiştirebilmektedir. Bu kararı devletler kendileri vermektedir ve bir ülkenin aldığı karar diğeri için bağlayıcı değildir. Bir ülkenin "terör örgütü" olarak tanımladığı yapıyı diğer ülkeler "terör örgütü liste"lerine dâhil edip etmeyeceklerine kendileri karar vermektedir. Bir devletin ya da grubun terörist dediğine diğerleri özgürlük savaşçısı diyebilmektedir. Bu durumun geçmişteki en tipik örneklerinden biri olarak Yaser Arafat gösterilebilir. Filistinliler için kahraman olan Arafat, İsrailliler için terörist, ABD'liler içinse meşru bir muhataptır. Bugünse IŞİD ve destekçilerinin "cihat" olarak tanımladığı eylemler ve ideolojiler bütününü, bu grubun dışında kalanlar terör eylemi, Batı toplumları ise "İslamî terör" olarak nitelemektedirler. Nitekim terör ve terörist olguları da tanımlamayı yapana özgü, onların beklentileri doğrultusunda tanımlanan eylemledir.

Terör kavramı ilk kez mevcut devlet otoritesini halka zorla kabul ettirmek amacıyla gerçekleştirilen eylemler çerçevesinde 1794 yılında Fransa Cumhuriyeti Hükümeti'ni devrim karşıtlarından korumak için kullanılmıştır (Spencer, 2010: 9). Kısa, orta ve uzun vadede bir ülkeyi istikrarsızlaştırmada etkin stratejik faaliyetler (Aydın, 2009: 31) olarak tanımlanan terör eylemlerinin tarihi insanlık tarihi kadar eskidir. Yahudi tarihindeki Zelotes'ler, Ortaçağ İslam tarihindeki İsmaili Haşhaşiler ve Hindu Thug tarikatı eski terör örgütleri olarak

nitelendirilmektedir. Bilinen terörist hareketlerinin en eski örneklerinden biri SCARİİ hareketidir. SCARİİ, Filistin'de (M.Ö.73-66) yüksek düzeyde örgütlenmiş kişilerden kurulu dinsel bir tarikattır ve eylemlerini gündüz vakti kalabalık içerisinde gerçekleştirmektedir. Modern terörizm Fransız İhtilali sonrasında ortaya çıkmıştır. 1793 Konvansiyon döneminde Jakoben yönetimce uygulanan sistematik şiddet politikası, siyaset ve hukuk alanlarında terörizm kavramının doğmasına neden olmuştur. Yirminci yüzyıldan itibaren terör milli düzeyden çıkmış, uluslararası boyut kazanmıştır ve hatta uluslararası gelişmelerde belirleyici rol oynamıştır. İkinci Dünya Savaşı'nın ardından terörizm önem ve yoğunluk kazanmış, dünya ölçeğinde iki kutubun çatışma alanına dönüşmüştür (Gül, 2012: 12-13).

Örgütün düşünsel zeminin oluşturulabilmesi, Irak ve Suriye'de gerçekleştirilen eylemlerinin anlamlandırılabilmesi ve mesajlarının doğru bir şekilde değerlendirmesi için kavramsal düzeyde çok boyutlu bir yaklaşımın gerektiği aşikardır. Öncelikle "terör nedir?" sorusunu yanıtlanmaya çalışacağım. Tüm dünyaca kabul edilen tek bir tanımı olmaması nedeniyle terör tanımını yaparken birden fazla kaynaktan ve görüşten yararlanmaya özen gösterdim. Terör, Latince bir kelime olup *Terrene* kökünden gelmektedir. Eski Türkçe'de *Tedhiş*, Arapça'da *İrhap*, Batı dillerindeki karşılığı ise *Terror*'dür (Aydınalp, 2011: 42).

Terörle Mücadele Kanunu'nun 1. maddesinde terör, "cebir ve şiddet kullanarak, baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyet'in niteliklerini, siyasi, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devleti'nin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemler" olarak tanımlanmıştır.

ABD Savunma Bakanlığı Askerî Terimler Sözlüğünde (2014) "Genellikle siyasi amaçlarını elde etmek amacıyla toplumları ve hükümetleri zorlamak ve korku salmak için dinsel, siyasi ya da diğer ideolojik inançlar tarafından güdülenen şiddetin ya da şiddet tehdidinin yasa dışı yollarla kullanımı" (s. 249) şeklinde bir tanımlamaya yer vermiştir.

Dünya İslam Birliği'ne bağlı İslam Fıkıh Akademesi (*el-Meclua'l-fikhiyyü'l-İslami*) 10 Ocak 2001'de aldığı kararla terörü şu şekilde tanımlamıştır: "Fertler, örgütler veya devletlerin insana (din, can, mal, akıl ve ırzına) yönelik saldırısı olup her türlü korkutma, eziyet, tehdit, haksız yere öldürmeyi, eşkıyalık ve yol kesmeyi, bir projeyi gerçekleştirmek için suç teşkil eden ferdi veya korku salmayı, kendilerine eziyet etmek ve canları, malları ve özgürlüklerini tehlikeye sokmak suretiyle paniğe sevk etmeyi amaçlamaktır" (Özel, 2007: 17).

Sosyal bilimciler tarafından terörün yüzden fazla tanımı yapılmıştır. Siyaset bilimci Alex Schmid yapılan terör tanımlarında ön plana çıkan beş öğeyi şu şekilde sıralamıştır: Şiddet ve zor kullanmak, siyasi bir amaç gütmek, dehşet ve korkuya neden olmak, tehdit içermek ve üçüncü kişilerde psikolojik etki uyandırarak toplumda reaksiyon oluşturma beklentisi (Aktaran Aydınalp, 2011: 43).

Terör tanımları incelendiğinde daha çok aktöre endeksli ve psikolojik içerikli nitelemeler yapıldığı görülmektedir. Yalnızca psikolojik bir olgu olmayan terör olayı belirli bir coğrafi mekanda ve belirli bir zamanda siyasal, hukuki, ekonomik, dinî, kültürel ve eğitim ile ilgili dinamiklerin etkisi altında gerçekleşmektedir (Aydınalp, 2011: 42).

Terörün amaçları ekonomik, siyasal ve psikolojik olmak üzere üç başlık altında değerlendirilmiştir. Örgütler eylem yaptıkları ülkenin kaynaklarının verimli alanlarda kullanılmasına engel olmak istemektedirler. Ayrıca hedef alınan rejimi, sistemi şiddet yoluya yıkarak kendi ideolojileri doğrultusunda yeni bir yönetim kurmayı

amaçlamaktadırlar. Şiddet eylemleri ile toplumun huzur ve refahını bozarak devlete olan güveni yıkmayı hedeflenmektedir (Gül, 2012: 19)

Terör amaç, taktik esaslar, taraflar, araçlar, etkinlik sahası gibi ölçütler açısından tasnife tabi tutulmuştur. Sınıflandırmalar terör çeşitleri arasında mutlak bir farklılaşma olduğu anlamına gelmese de kavramı incelemede teknik kolaylık sağlamaktadır. Edward Hyams terörü doğrudan ve dolaylı terör olmak üzere ikiye ayırmıştır. Doğrudan terör başkanlar, başbakanlar, üst düzey yöneticileri hedef alırken, dolaylı terör otoritenin halkı koruyamadığı izlenimi vermek ve itibarını sarsmak amacıyla yüksek yöneticiler dışındaki yan unsurlara yöneltilen terördür (Aydınalp, 2011: 54). Gant Wardlaw terörü üç kategoride incelemiştir. Şahsi amaçlar uğruna yapılan eylemler, askerî operasyonlar içinde yapılan gerilla savaşları ve politik amaçlarla yapılan psikolojik hareketler (Aydınalp, 2011: 55).

Devlet otoritesine direnen veya rejimi sarsmaya/yıkmaya çalışan ya da öyle davrandıkları farz edilen kişi ve gruplara yönelik terör uygulanması devlet terörü olarak tanımlanmaktadır (Aydınalp, 2011: 56). Borgia'lar döneminde İtalya'da, Cromwell döneminde İngiltere'de ve Devrim sırasında Rusya'da gerçekleştirilen sistematik şiddet uygulamaları devlet terörünün tarihi örnekleridir (Gül, 2012: 13).

1.2. Yeni Terör

Günümüz terörünü anlatmak için kullanılan "yeni terör" kavramı, 1993 yılında El Kaide'nin New York'da bulunan Dünya Ticaret Merkezi'ne gerçekleştirdiği saldırı ve 1995 yılında Aum Shinrikyo[2] örgütünün Tokyo metrosunda sarin gazıyla yaptığı eylemle gündeme gelmiştir. Örgütlerin yapısı, finansmanı, eleman temini, eğitimi, motivasyonları,

[2] 1984 yılında Shoko Asahara tarafından Tokya'da kurulan dinî bir örgüttür. Örgüt Ocak 2000'de, Fumihiro Joyu liderliğinde ismini Aleph olarak değiştirmiş ve kurucusunun şiddete dayalı öğretilerini reddettiğini açıklamıştır.

taktikleri, erişim kapasiteleri, hedefi ve öldürücülüğü nedeniyle yeni terör kavramı kullanılmaktadır (Eid, 2014: 173-174, Spencer, 2010: 8). Buradaki yeni kelimesi eskiye, geleneksel olmayana yapılan bir vurguyu göstermektedir (Spencer, 2010: 8).

Mahmoud Eid (2014: 173), yeni terörün ayırt edici özelliklerini beş başlık altında incelemiştir. Örgütler hücre tipi yapılanmaya gitmiştir. Böylece komuta ile kontrol arasındaki bağlantı en aza indirilmiştir. Örgütlerin ayırt edici ikinci özellikleri ise yüksek yoğunluklu silah ve kitle imha silahı talep etmeleridir. Örgütlerin motivasyonlarının siyasi yönünü belirsizleşirken, dinî ve mistik yönünü ön plana çıkmıştır. Diğer özellikleri ise, yaralanmaları arttıracak asimetrik yöntemler kullanmaları ile internetten ve medyanın yönlendirici gücünden etkin bir biçimde yararlanmalarıdır.

Günümüz terör örgütlerinin en büyük farklılığı örgütsel yapısıdır. Eski örgütler dikey ve hiyerarşik bir yapıdayken, yeni terör örgütleri yatay bir ağ kurmaktadır (Eid, 2014: 173).

Günümüz terör örgütlerini diğerlerinden ayıran etkenlerden biri de finansmanıdır. Geçmişte terör örgütleri devletlerce destekleniyordu. Günümüzde terörün finansmanı kredi kartı sahteciliği, korsan cd, uyuşturucu ticareti, bağışlar gibi kaynaklardan gelmektedir (Eid, 2014: 173).

Spencer 11 Eylül saldırıları ile gündeme gelen yeni terörizmin farklı aktörleri, motivasyonları, amaçları ve taktikleri olduğuna yönelik değerlendirmeyi eleştirmiştir. Dinsel terörün yeni bir olgu olmadığını bu nedenle de dinin yeni bir kriter olarak değerlendirilemeyeceğini ifade eden Spencer'a göre, IRA Katolik inancına bağlıdır ve EOKA da Yunan Ortodoksluğundan etkilenmiştir. Benzer şekilde Tamil Kaplanları Müslüman bir ülkede yaşamalarından dolayı kendi ülkelerini kurmak istemiştir. Bu hareketlerde de dinsel motivasyonlarının bulunmasından ötürü bu söylem tartışmalıdır (2010: 17). Dinî motivasyonlar üzerinden sınıflandırmayı uygun görmeyen Tucker ise, dinî motivasyonlu terör teriminin analitik olarak yararlı olmadığını belirtmiştir (2001: 7).

Yeni terörü gelenekselden ayıran unsurlardan biri olarak küresel amaçlar için hareket etmesidir. Spencer'a göre, bazı geleneksel terör örgütlerinin de siyasi amaçlarını gerçekleştirirken dünyayı değiştirmeyi de amaçlamaktadır. Örneğin Kızıl Ordu Fraksiyonu (Rote Armee Fraktion-RAF)'nun Almanya'da devrim yapmayı amaçladığı dönemde aynı zamanda imparatorluk, kolonyalizm ve kapitalizm karşıtı düşüncelerinin de açıkça propagandasını yapmıştır (2010: 17).

Yeni terörün taktiksel düzeyde farklılık gösterdiği, geleneksel olana göre çok daha ölümcül ve tehlikeli olduğu üzerinde durulmaktadır. Kitlesel saldırıların terörün karakteristik özelliklerinden biri olduğunu vurgulayan Spencer, 1990 öncesi döneme ilişkin örnekler vermiştir. 1985 yılında Sikh teröristlerinin Air India uçağını bombalaması sonucunda 329, 1979 yılında İranda Abadan tiyatrosuna yapılan saldırı neticesinde 400'den fazla kişi yaşamını yitirmiştir. 400 yıllık modern terör tarihi boyunca yaklaşık yarım milyon insan terör olaylarından hayatını kaybetmiştir. Bu, 11 Eylül saldırılarında ölen kişi sayısı ile kıyaslandığında düşük bir rakam olarak görülmektedir. Yeni terör örgütlerinin daha çok zarar vermesinin teknoloji ile ilintisi olabilir. Patlayıcı, zamanlama ve uzaktan kumanda cihazlarının kullanılması verilen zararı artırmaktadır (2010: 19).

Spencer intihar saldırılarının yeni terörün fanatik doğasını tarif etmek için kullanılmasını doğru bulmazken (2010: 25), Tucker'e göre, dinsel motivasyonla hareket eden terör örgütleri diğerleri ile aynı yöntemleri kullanmaktadır ve intihar saldırıları dinsel bir olgu değildir (2001: 7). Nitekim 1980-2000 yılları arasında gerçekleştirilen 186 intihar saldırısının 75'i Tamil Kaplanları tarafından gerçekleştirilmiştir (Spencer, 2010: 25).

Yeni terörü gelenekselden ayırdığı iddia edilen bir diğer husus örgütlenme biçimleridir. Yeni terör örgütleri devletlerden lojistik ve eğitim yardımı almayı kabul etmemektedirler. Spencer'a göre yeni terör tartışması küresel örgütlerin kendi gelirlerini elde etmelerinden kaynaklanmaktadır. Kanıtlanması zor olsa da bazı terör örgütleri ile Suudi

Arabistan'ın ve Pakistan'ın bağlantısı olduğu bilinmektedir (Spencer, 2010: 25). Örgütlenme unsurunun ikinci ayağını ise hiyerarşik bir yapıdan ziyade ağ sistemi kurmaları oluşturmaktadır. İletişim teknolojileri sayesinde örgütler hiyerarşik yapılarını yataylaştırarak bir ağ modeli kurabilmektedir. Böylece daha esnek, uyumlu ve dayanıklı olabilmektedirler. Ancak bu da yeni bir yapılanma şekli değildir (Spencer, 2010: 25, Tucker, 2001: 7). RAF'ın ikinci, üçüncü ve dördüncü kuşak teröristleri de hiyerarşik bir şekilde örgütlenmemiştir. El Kaide ve Aum Shinrikyo'nun savaşçı temini, finans, halkla ilişkiler gibi belirgin örgütsel yapıları vardı. Bin Ladin'in Şura Meclisi ve Danışma Konseyi mevcuttu (Spencer, 2010: 25). Bin Ladin'in kurduğu ağ sistemi Orta Doğu'da uzun süredir var olan bir gelenekti (Tucker,2001: 3). Benzer şekilde IŞİD'in de örgütlenme yapısı incelendiğinde benzer bir hiyerarşik yapıya sahip olduğu görülmektedir. Yönetici kadro, bu kadroya bağlı alt yöneticiler ve yöntesel ağ şeklinde görev ve yetkilerin belirgin bir biçimde ayrıştırıldığı bir yapı mevcuttur.

Yeni terör ile geleneksel terör arasında belirgin bir farklılık olmadığını, yeniliğin gerçekten olup olmadığının tartışmalı olduğunu belirten Spencer'a göre, yeni terörizm gibi anlatılar zorlayıcı ve cezai terörle mücadele uygulamalarını normalleştirmekte ve meşrulaştırmaktadır. Yeni terörizm kavramına ilişkin tartışmalar 11 Eylül saldırılarından sonra gündeme gelmiştir (2010: 27). ABD 1812 yılından sonra ilk kez 11 Eylül'de kendi topraklarında bir terör saldırısına maruz kalmıştır. İnsanlar 11 Eylül saldırısından sonra olduğu gibi bazı durumlarda özgürlüklerin kısıtlanmasına rıza göstermektedir (Bilir, 2009: 104). Ülkelerin terör deneyimleri ile yasak ilişkisi arasında ilişki bulunmaktadır. Tehdit algısı yaygın uygulamalara olası hatalara ve stratejilere meşruiyet sağlanmaktadır. Yeni olarak adlandırılan bir tehdit yeni uygulamaların, kısıtlamaların ve kontrol mekanizmalarının da hayata geçirilmesine olanak tanımaktadır. Geçmişteki örnekleri ile büyük oranda benzerlik gösteren yeni terör, bambaşka bir kavram olarak görülmektedir.

Ancak yeni ile geleneksel terörü birbirinden ayıran kilit unsurun teknoloji, özellikle de iletişim teknolojileri olduğu çok açıktır.

Teknoloji her ne kadar güvenlik duygusunu arttıran bir unsur olarak görülse de uzaktan terörist yetiştirilmesine de olanak tanımaktadır. Çağımız terör örgütleri internetin yaygınlaşmasıyla birlikte geleneksel kitle iletişim araçlarına bağımlılığını yitirmiştir. Terör örgütleri iletişim teknolojileri sayesinde propaganda faaliyetinden, savaşçı teminine, finansman sağlama çalışmalarından, siber saldırılara ve hatta bomba yapımı tarifine kadar birçok etkinlik gerçekleştirmektedir. Propagandist videolar, dijital yayınlar, oyunlar, bloglarda yürütülen propaganda faaliyetleri gibi yöntemlerin sempatizan kazanmada etkisi çok büyüktür. Bu durum ise hükümetler ve vatandaşlar için daha farklı bir korkuya işaret etmektedir: Yabancı terörist savaşçılar.

Teknolojinin etkin kullanımı sayesinde terör eylemleri artık bir ülkedeki belirli etnik, dinî, kültürel grupların mücadele biçimi olmaktan çıkmış, deniz aşırı mesafelerden gelen bir tehdit halini almıştır. Artık devlet ile isyancılar arasındaki fizikî çatışmaların yerini zihinlerdeki savaş almış ve bu yeni savaş türünde sınırlar, mesafeler ve kültürel farklılıklar önemini yitirmiştir. Yeni terör olarak adlandırılan oluşumlar nedeniyle Orta Doğu'da yaşanan mezhepsel çatışmalar, kilometrelerce uzaktaki Avrupa ve ABD için korku unsuru olabilmektedir. Avrupalı ve Amerikalı vatandaşların çatışma bölgelerine gidişi, terör örgütünün güçlenmesi ve daha kötüsü çatışma bölgelerine giden Avrupalıların kendi ülkelerine dönerek eylem yapma ihtimali Batılı ülkeler için kontrol edilmesi güç bir sürecin başlangıcı olmuştur. Kendi vatandaşları tarafından gerçekleştirilebilecek terör eylemleri gündeme gelmektedir. Böylece yüzlerce kilometre öteden yönlendirilebilen Avrupa vatandaşları, olası teröristler, gündeme gelmiştir. Artık tehlike sadece ne içte ne de sadece dıştadır. Yeni terör olarak adlandırılan yapılanma ve internet kullanımı sayesinde tehlike de ülkü gibi sınırlardan ve kökenlerden bağımsızlaşmış, bulanıklaşmıştır.

1.3. İslamcı Terör

"İslami terör", "militan İslam" gibi kavramlar 1980'li yıllardan sonra ve özellikle de Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle dünya literatürüne girmiştir. Özellikle 11 Eylül olayından sonra bu kavramlar üzerine yapılan vurgular, Müslüman kimliğinin terör kavramı ile özdeşleştirilmesine neden olmuştur. Orta Doğu'da herhangi bir çatışma ya da İslami terör olayından bahsedilirken camiide namaz kılan insanların görüntülerinin ya da ezan seslerinin görsel medyaya taşınması bu denklemi dünya kamuoyu nezdinde güçlendiren öğeler olmuştur (Özerkmen, 2004: 257).

İslam'ın belli bir biçimde okunmasıyla meşrulaştırılan, ama kökenleri yerel koşullar tarafından tanımlanan daha geniş kapsamlı bir siyasette yatan terörist şiddet (Burke, 2004: 31) olarak tanımlanan İslamcı terörün ortaya çıkışında, yönetimlerdeki baskının önemli bir rol oynadığı söylenebilir (Cirhinlioğlu, Bulut, 2010: 308). Bin Ladin'in kullandığı söylem İslam tarihinin yorumuna dayansa da üniversite mezunlarının işsiz oluşu, gıda kıtlığı, konut yetersizliği gibi mevcut toplumsal, ekonomik ve siyasi sorunlara da vurgu yapmaktadır (Burke, 2004: 33-34) Özellikle Cezayir'de, İslamî oluşumlara demokratik ortamda, mücadele izninin verilmemiş olması, bu ülkede terörün yükselişini doğurmuştur. Diğer yandan, Mısır, Suudi Arabistan ve İran'da terörün doğuşu, yönetimlerin farklı gruplara baskısından çok, iç ve dış siyasetteki başarısızlıklara bağlanabilir. Yönetimdeki siyasi ve ekonomik başarısızlıklar terör gruplarının halk desteğini almasında oldukça etkili olmuştur (Cirhinlioğlu, Bulut, 2010: 308). Bir grup İslamcı terörist olarak nitelendiğinde, grubun gelişiminde yerel koşulların ne denli önemli olduğu göz ardı edilmiş, grupların daha iyi bir toplum yaratma amaçlarının temelde siyasi olan doğası da gizlenmiş olmaktadır (Burke, 2004: 33)

1980'de Sovyet birliklerinin Afganistan'ı işgal etmesi ve buna karşılık ABD'nin mücahit gerillaları desteklemesi bölgenin terörizm açısından kaderini de belirlemiştir. Sovyetler Birliği'ne karşı ABD tarafından eğitilen ve silahlandırılan mücahitler, Sovyetlerle olan mücadele sonrasında ABD'yi ve Batıyı hedef almışlardır. 1990'lı yıllarda yaşanan krizin de etkisiyle toplumlarındaki sorunların kaynağı olarak Batı dünyasını ve İslam dışı Batı zihniyetini gören bu topluluklar ideolojik temelli mücadelelerini şiddet üzerinden gerçekleştirmeye yönelmiş, İslami talepleri ön planda tutan El Kaide türü terör örgütleri doğmuştur (Yılmaz, 2013: 9-10).

Etnik, millî, yerel ve uluslararası faktörlerle oluşan bölge terörizmi karmaşık ve anlaşılması güç bir yapıdadır. Ancak örgütlerin görünürdeki en önemli ortak özelliği cihadı merkeze almış olmalarıdır. Diğer yandan etnik, ekonomik ve siyasal sorunların kimi zaman dinsel sorunlardan daha fazla etkili olduğu bir çatışma ortamından söz edilebilmektedir (Yılmaz, 2013: 2).

1.4. Medya, Yeni Medya ve Sosyal Medya

wearesocial.net'in 2014 yılı istatistiklerine göre 2,484,915,152 internet, 1,856,680,860 etkin sosyal medya kullanıcısı bulunmaktadır. Küreselleşen dünyada internet kullanımı ve internet erişimi hayati önem kazanmıştır. Günümüzde internet yemek siparişi vermekten, örgütlü suç işlemeye, ticaret yapmaktan istihbarî bilgi toplamaya kadar birçok amaçla kullanılmakta ve gerek kişisel gerek örgütsel gerekse ülkesel düzeyde önemli bir konuma sahip olmaktadır.

Terör örgütleri kolay erişim, düzenleme, sansür ya da hükümetin diğer kontrol mekanizmalarının asgari düzeyde olması, dünya çapında büyük bir potansiyel izleyici

kitlesi, iletişimin anonimliği, bilginin hızlı akışı ve karşılıklı iletişim geliştirme yeteneğine sahip olması nedeniyle İnterneti tercih etmektedir.

Bilgisayar aracılığıyla kullanılan ve erişilen bilgi ve içeriği tanımlayan (Borg, 2008: 35) yeni medya, küresel ölçekte hedef kitlesi olan bir örgüt için kaçınılmaz olarak kullanılacak bir mecradır. Yeni medya kavramı, 1970'lerde bilgi iletişim tabanlı çalışmalar yapan araştırmacılar tarafından ortaya atılmışken, 1990'larda bilgisayar ve internetin gelişmesi ve iletişim teknolojilerindeki diğer gelişmelerle birlikte daha geniş bir anlama sahip olmuştur. Uluslararası ağ anlamına gelen internetin farklı imkânlarla farklı amaçlar için kullanımı, bu ortamın yeni medya olma özelliğini artırmıştır (Vural, 2010: 3371).

Yeni medya kavramı genellikle kullanıcısının ihtiyacına göre şekillenebilen, internet tabanlı medya araçlarının bütününü tanımlamak için kullanılmaktadır. Hedef kitleyi de sürece dâhil edebilmesi, içeriklerin dolaşıma sokulma hızını ve kapasitesini arttırması nedeniyle gerek özel sektör, gerek resmî kurumlar gerekse de terör örgütleri tarafından etkin biçimde kullanılmaya çalışılan bir mecra halini almıştır.

Sosyal medya, bireylerin sınırları belli olan bir sistem içerisinde açık veya yarı açık profil oluşturmalarına izin veren, farklı kişilerle bağlantılı paylaşımda bulunan kişilerin bağlantılı olduğu diğer kişilerin listesini gösteren web tabanlı hizmetlerdir. Tanınan ilk sosyal medya platformu 1997 yılında kurulan SixDegrees'dir. Milyonlarca kullanıcıya ulaşmış ancak bu ilgiyi sürdürecek uygulamaları hayata geçiremediği için 2000 yılında verdiği hizmeti sonlandırmıştır (Toprak, Aydın, 2009: 27-29).

Geleneksel kitle iletişim araçları için geçerli olan içeriğin kontrol edilebilmesinin verdiği güç yeni medyanın kullanımının yaygınlaşması ile büyük ölçüde kırılmıştır. Kullanıcılar yeni medya araçları ile sistemin üretici ve tüketicileri konumuna gelmiştir. Alıcının edilgen bir şekilde konumlandırıldığı ve mesaja önem atfeden tek yönlü iletişim

modelleri geçerliliğini yitirmiş, teknolojinin sağladığı olanaklar sayesinde iletişim çok yönlü, düşük maliyetli, hızlı ve kontrol edilmesi oldukça güç bir bilgi akışı halini almıştır.

Sermaye gücünün etkisiyle medya patronlarının, denetleme ve yönetme gücü ile devletin dolaşıma girecek medya içerikleri üzerinde sahip oldukları tahakküm gücü yeni medyanın kullanıcılara verdiği olanaklar aracılığıyla azalmıştır. Günümüzde internete erişim sağlayabilen herkes kendi mesajını geniş bir kesime ulaştırabilmektedir. Önceden yasaklanan, sansürlenen örgütler de erişimi kolay bu mecrada söz sahibi olmuştur. Yasal mekanizmalar tarafından kapatılan hesaplar yerine anında yeni hesaplar açılmakta ve iletişimin sürekliliği sağlanabilmektedir.

Propaganda tek yönlü bir süreç olmaktan çıkmış interaktif bir özellik kazanmıştır. İfade özgürlüğüne geniş ölçüde olanak tanıyan bu ortamdan terör örgütleri de yararlanmaktadır. Ürettikleri mesajları hedef kitlelerine doğrudan ulaştırma olanağına sahip olmuşlardır. "Terörist örgütler tarafından kullanılan modern iletişim modeli izleyici odaklı, kültüre bağlı ve anlam merkezlidir." (Seib, Janbek, 2011: 1).

1.5. Terör - Medya İlişkisi

Manuel Castell, terör örgütlerinin iki temel taktiği olduğundan bahsetmektedir: Terör ve medya politikaları. Medya kamu zihnini dönüştürmektedir. Bundan dolayı eylemler medyaya uyarlanmak, çarpıcı olmak zorundadır ve güzel görüntü sağlamalıdır. Böylece tıpkı bir Hollywood filmi gibi tüm dünya tarafından izlenmektedir. Çünkü bu çağımızda insan zihninin eğitilme şeklidir (Aktaran Seib, Janbek, 2011: 10).

Terörizm vahşi bir iletişim stratejisidir. Bir gönderici (terörist), bir kodlayıcı (kurban) ve bir alıcı (halk) bulunmaktadır. Şiddet terör eylemi olmak için şahide ihtiyaç duymaktadır. Terörist davranışın doğası, gaddarlığı, yeri ve kurbanın kimliği mesajın gücünü arttıran

unsurlardır (Bilir, 2009: 83). Kriminal suç işleyen kişiler kendini ve işlenen suçu saklama eğilimi gösterirken, terör örgütleri gerçekleştirdikleri eylemleri olabildiğince geniş ölçekte duyurmaya çalışmaktadır. Gerçekleşen terör saldırılarının ardından örgütler eylemleri üstlenmekte ve şiddet yoluyla karar alıcılara mesaj vermektedir. Örgütler siyasi amaçlarla, karar vericiler üzerinde baskı kurmaya yönelik olarak gerçekleştirdikleri eylemlerin kamuoyuna yaydığı korku kadar güçlüdür. Bu nedenle terör örgütleri bir anlamda medyada yer aldıkları ölçüde görünür ve etki sahibi olabilmektedir.

Bilir'e (2009: 87) göre terör örgütleri medya aracılığıyla, örgütün adını ve sesini duyurmaya, mevcut otoriteyi sarsarak zayıf düşürmeye, kendini güçlü göstermeye, halkı sindirerek tarafsız kılmaya, örgüt üyelerine moral vermeye, güvenlik kuvvetlerini şiddet kullanmaya zorlamaya, siyasi alanda tanınma ve kabul görmeye çalışmaktadır.

Bilgisayar aracılığıyla kullanılan ve erişilen bilgi ve içeriği tanımlayan (Borg, 2008: 35) yeni medya küresel ölçekte hedef kitlesi olan bir örgüt için kaçınılmaz olarak kullanılacak bir mecradır. Terör örgütleri yirmibirinci yüzyılın yenilikçi bilgi ve iletişim teknolojilerine uyum sağlamış, video mesajları ile operasyonlarının ve mesajlarının psikolojik etkilerini en üst düzeye taşımak için alt yapılarını geliştirmişlerdir (Bockstette, 2008: 14).

Yeni medya terörizmin ne olduğunun ve neyin kriminal olduğunun tanımlanmasında merkezî bir rol oynamaktadır. El Kaide gibi terörist örgütler bu sürecin nasıl işlediğinin farkındadır ve eylemlerini bu doğrultuda planlamaktadırlar. Brigitte Nacos, çoğu teröristin eylemlerinin sonuçlarını hesapladığını, kitle medyası, kamu ve hükümetten oluşan siyasi iletişim üçgeninde medya aracılığıyla medya ilgisini ve daha önemlisi ilgi kazanmayı amaçladığını belirtmişti (Seib, Janbek, 2011: 7).

Yeni medyanın sağladığı olanaklar terör örgütlerinin eylemlerinin etkilerini yerel düzeyden küresel düzeye yükseltmiştir. Bu sayede potansiyel destekçilerine ve tanımlanan

düşmanlarına dönük etkileri hiç olmadığı kadar artmıştır. Örgütler bu etki sayesinde taraftarlarını kilometrelerce öteden yönetebilmektedir. Yeni medya ile kitle iletişimi kontrol edilebilir ve yönetilebilir bir yapıdan, dizginlenmeye çalışılan bir mecraya dönüşmüştür.

Örgütlerin iletişim stratejilerinin bu şekilde şekillenmesinde sosyal medyanın rolü kilit konumdadır. Geleneksel kitle iletişim araçlarında mesajın alıcısına ulaşması doğrudan alıcının kanala yönelmesi ile mümkün olmaktaydı. Gazetede yazan bir metne ancak gazeteyi satın aldığında ulaşabiliyordu. Günümüz teknolojisi ile sosyal medya platformları açık erişim sağlayabilmektedir. En basit düzeyde kişiye mail atabilmekte, Facebook'ta arkadaş olarak ekleyebilmekte, Twitter'da takip edebilir ve mesajının etkisini takip edebilmektedir. Paylaşımlarının retweet edilip edilmediği ya da Facebook'ta paylaşılıp paylaşılmadığı kaynak tarafından izlenebilmektedir.

Sosyal medyanın sağladığı bir diğer olanak ise hedef kitlenin tanınmasına en üst düzeyde izin vermesidir. Kişiler hesaplarını gizlemedikleri sürece kendileri ile ilgili bilgileri platformun diğer kullanıcıları ile paylaşıma hazır halde tutmaktadır. Kişisel hesaplar açılması suretiyle bireyselliğin ön plana çıktığı, insanların kendini ifade etmeye çalıştığı sosyal medya platformları kullanıcılar hakkında oldukça ayrıntılı bilgiler vermektedir. Kullanıcının cinsiyeti, yaşı, eğitim durumu, ailesi, ilgi alanları, belki inancı, hayalleri ve bir çok farklı bilgi bu platformlarda birinci ağızdan açıklanmaktadır. Bu da terör örgütlerinin oldukça işine yarayan bir durumdur. "Sosyal ağ siteleri hedefleme stratejisi olarak bilinen *narrowcasting* (azınlığa gönderim) kullanımına olanak tanımaktadır. Narrowcasting değerler, tercihler, demografik durum gibi unsurlarla tanımlanmış belirli bir kamu kesimine yönelik mesaj hazırlamayı amaçlamaktadır. Bu yöntemle terör örgütleri özellikle gençleri hedef almaktadır. Terörle mücadele uzmanı Anthony Bergin, terör örgütlerinin gençlerin kullandığı websitelerini eleman temini kaynağı olarak gördüklerini belirtmiştir."(Weimann, 2014: 3).

Terör örgütleri medyadan üç farklı düzeyde yararlanmaktadır. Gerçekleştirdikleri eylemlerin medyada yer alması birinci düzeyi oluşturmaktadır. Bu aşamada örgütler eylemelerinin ne şekilde yer aldığına müdahale edememektedir. Eylemin zamanı, hedefi, yeri gibi unsurlarla medya mesajlarına etki etmeye çalışmaktadırlar. İkinci düzeyde örgütler içeriklerini belirledikleri ve çerçevesini çizdikleri mesajlarını medya kuruluşlarına göndermektedirler. Medya kuruluşlarını kontrol edebildikleri üçüncü aşama ise örgütlerin en etkili oldukları aşamadır. Örgütler kendi mesajlarını kendileri oluşturabilmekte ve istedikleri şeklide yayınlayabilmektedirler (COT, 2008: 18-19).

İnternet destekli medyaları kullanmadan küresel düzeyde etkinlik arayışında olan örgütlerin destekçilerine erişebilmeleri ve onları kontrol edebilmeleri neredeyse olanaksız olurdu. Bu bağlamda başta terör örgütlerinin başlıca hedef kitlesini oluşturan gençler olmak üzere geniş bir kesim tarafından kullanılan bir site olması nedeniyle ve kullanıcıların rahatlıkla video yüklemesine izin vermesi nedeniyle Youtube, terör örgütleri için paha biçilemez bir kanal olmuştur.

Youtube'un ani büyümesi aşırılıkçı medya kampanyalarının çevrimiçi ortamda büyümesine katkı sağlamıştır. Youtube'a ilk video Nisan 2005'te yüklenmiştir. 1 milyardan fazla kullanıcısı bulunan Youtube kullanıcılarının %80'i ABD dışındandır. Portala her dakika 100 saatlik video yüklenmekte, ayda 6 milyar saat video izlenmektedir (adweek). Youtube, şarkı, film ya da yemek tarifi videolarının paylaşıldığı bir mecra olduğu kadar terör örgütlerinin propagandalarını yaptığı, düşman olarak tanımladıkları ülkeleri tehdit ettikleri ve uyguladıkları şiddeti tüm çıplaklığı ile gözler önüne serdikleri bir mecradır da aynı zamanda. IŞİD tarafından gerçekleştirilen eylemlerden en yoğun biçimde infaz videoları gündeme gelmektedir. Kurbanların infaz edildiğini gösteren videolar küresel düzeyde ses getirmektedir. İnfaz videolarının dolaşıma sokulması ve bir tehdit unsuru olarak kullanılması yeni bir durum değildir. El Kaide'nin medya üretim evi olan As *Sahab*

Foundation for Islamic Media Publication, ilk videosunu 2001'de yayınlamıştır (Winkler, Dauber, 2014: 51). Daniel Pearl'ın Pakistan'da infazını gösteren ilk baş kesme videosu ise El Kaide tarafından 2002 yılında yayınlanmıştır (Winkler, Dauber, 2014: 39).

İnternetin kullanımının insanlara ulaşmada ve onları etkilemedeki gücü, amaçlarına büyük ölçüde hizmet ettiği örgütler tarafından da hemen fark edilmiştir. Terörist ya da diğer aşırılıkçı grupların internet ortamında görünürlükleri son 20 yılda artış göstermiştir. 1998 yılında terörist grupların yarısından azının web sitesi varken, 1999 sonunda neredeyse tamamının web sitesi olmuştur (Winkler, Dauber, 2014: 1). İnterneti en etkin kullananlar Orta Doğu'daki aşırılıkçı örgütlerdir. Web sayfalarında yüksek düzeyde teknik sergilemekte ve zengin multimedya içeriği sunmaktadırlar. El Kaide ve IŞİD haricinde interneti kullanan örgütler şunlardır: Hamas, Lübnan Hizbullah, Mısırlı El Gama El İslamiye, Filistin İslami Cihat, Aydınlık Yol (Peru Komünist Partisi), TúpacAmaru Devrimci Hareketi(Peru'da etkin Devrimci Marksist bir örgüt),Kahane Yaşam Hareketi, ETA, IRA, Büyük Gerçek (SupremeTruth), Kolombia Ulusal Özgürlük Ordusu, Tamil Eelam Kurtuluş Kaplanları, Kolombiya Devrimci Güçleri Ordusu, PKK, Zapatista Ulusal Özgürlük Ordusu, Japon Kızıl Ordusu, Özbekistan İslam Hareketi (Winkler, Dauber, 2014: 3-4).

Şeyh Mahmut'a Mayıs 2010 tarihinde yazdığı mektupta Usame bin Ladin, başta internet olmak üzere cihatçı ideolojinin geniş ölçekte yayılmasının ve cihatçı websitelerine giren muazzam sayıda gencin cihadın en önemli başarılarından biri olduğunu belirtmiştir (Stalinsky, Sosnow, 2014: 25). İslamcı terör örgütleri sosyal medyada görünürlüklerini belirgin hale getirmeye çalışmaktadır. Diğer El Kaide bağlısı Afgan Talibanı, El Nusra Cephesi gibi IŞİD'de çevrimiçi platformlarda varlıklarını genişletmektedir. Bu örgütler hızlı biçimde geniş bir izleyici kitlesine ve milyonlarca kullanıcının bulunduğu bir ağa erişim şansı tanıyan Twitter'ın avantajlarından yararlanmaktadır.

Sosyal medyanın terör örgütlerine sağladığı katkıyı anlamak için teröristlerin ve sosyal medya kullanıcıların profillerini incelemek yararlı olacaktır. Yaş, cinsiyet, eğitim ve sosyal statü başlığı altında bir sınıflandırma yapılmıştır. Terörist gruplar gençlerden oluşmaktadır. Lider kadrosu 40-50 yaş aralığındayken etkin üyeleri 20-35 yaş aralığındadır. Örgütlerde kadınlar ile erkeklerin oranı birbirine yakındır. İslamcı terör örgütlerinde kadınlar destek ve istihbarat amaçlı çalışmaktadır. Bazı köktenciler operasyonel alanlarda da kadınları kullanmaktadır. Örgüt üyeleri ortalamanın üzerinde eğitime sahiptir. Terör örgütleri artan bir oranda iletişim, bilgisayar, mühendislik ve ekonomi alanında eğitim alan kişileri devşirmektedir. Terör örgütü üyelerinin %75'i orta sınıf ailelerden gelirken, % 90'ı iki ebeveynlidir (Marcu, Balteanu, 2014: 166-167).

Sosyal medya kullanıcılarının büyük oranda gençlerden oluştuğu bilinmektedir. Twitter'ın 255 milyon üyesinin %31'i 25-34 yaş aralığındayken (Chaffey, 2014), Facebook'un 1.9 milyon üyesinin %48'i 18-34 yaş aralığındadır (Facebook). Youtube'a üye olan 1 milyar kullanıcının %32'si 16-24 yaş aralığındayken, Thumblr'a üye olanların %45'i 16-24 yaş aralığındadır. 2003 yılında kurulan ve 200 ülkede 300 milyon üyesi bulunan LinkedIn'in kullanıcılarının %32'si 25-34 yaş aralığındadır (Chaffey, 2014). Sosyal medya kullanıcılarının %51'i kadınlardan oluşmaktadır. Sosyal medya kullanıcılarının çoğunluğu en az lise mezunudur. Facebook ve Twitter kullanıcılarının %60'ı lise mezunuyken, Twitter kullanıcılarının %17'si ile Facebook kullanıcılarının %13'ü üniversite mezunudur (Marcu, Balteanu, 2014: 167).

Veriler incelendiğinde iki gruba ait bilgilerin birbirinden çok da farklı olmadığı görülmektedir. Elimizdeki veriler iki olgu arasında doğrudan bir ilişki olduğunu kanıtlamaya yetmemektedir. Ancak, örgütlerin eleman temini için sosyal medyaya yönelmelerinin gerekçelerinden birini göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Düşük maliyet, hızlı yayılım ve çoklu kaynak imkânının yanı sıra eleman temini açısından da

sosyal medya örgütler için vazgeçilmez bir konumdadır. Hedeflenen yaş grubundan, örgütsel ihtiyaçlara cevap verebilecek kalabalık bir grup örgütler için büyük bir kaynak olmaktadır.

1.6. Irak ve Şam İslam Devleti ve İdeolojik Altyapısı

IŞİD'in ideolojisini, faaliyetlerini ve medya içeriklerini anlayabilmek ve çözümleyebilmek için örgütün ideolojik alt yapısını ve motivasyon unsurlarını ele almak gereklidir. Bu nedenle Selefilik/Vahhabilik kavramının tarihsel bir değerlendirmesini sunuyorum. Selefiliğin tarihsel sürecini, özelliklerini, fikirsel öncülerini, siyasi bir kimlik kazanarak Vahhabiliğe evrilmesini, Selefi-Şii çekişmesini, günümüzdeki Selefi anlayış ve Selefiliğin şiddete varan aşırıcılıktaki yerini ele aldım.

Selefîlik, her ne kadar günümüzde mezhep gibi görünse de klasik tanımıyla bir mezhep değildir (Yönem, 2013: 219). Selefilik "önce gelmek, geçmek, geçmişte kalmak" anlamına gelen "selef" kelimesinden türemektedir ve kendilerini selefe nispet eden kimselere işaret etmektedir (Yönem, 2013: 198). Selefilik kavramı "geçmiş insanlar, soy, fazilet ve ilim bağlamında önce gelip geçenler" anlamında kullanılmaktadır (İslam Ansiklopedisi, 2009: 399).

İlk Müslüman toplumun, yani selefin, Arap Yarımadası'ndan Mağrib'e, güney ve orta Asya'ya yayılması Allah'ın emirlerine uymanın ve Peygamber'i örnek almanın bir sonucu olarak değerlendirilmiştir. Bu başarı selefe uymanın İslam dünyasını kültürel, askerî ve siyasi açıdan üstün kılacağının bir kanıtı olarak görülmektedir. Bu nedenle de ilk kuşak inananlar olumsuzluklara işaret etmek ve belli bir yönetim, durum ya da yöneticiyle kıyaslanabilcek bir ideal, bir referans noktası olmuştur (Burke, 2004: 37).

Mehmet Ali Güller (2014: 122), Selefiliğin geçirdiği değişimi daha iyi anlatabilmek için Selefiliği dönemlere ayırmış, yaklaşımın ortaya çıktığı dokuzuncu yüzyılı "birinci dönem Selefilik" olarak adlandırmıştır. Beşinci Abbasi Halifesi Harun Reşid'in vefatından sonra hilafete kardeşlerinden hangisinin geçeceğine dair yaşanan tartışma iki farklı anlayışın doğmasına sebep olmuştur. Ehl-i Rey olarak adlandırılan kişiler sorunu çözmede Müslümanların görüşüne başvurmayı yeterli görürkenEhl-i Hadis olarak adlandırılan diğer taraf ise Müslümanların görüşlerine değil, hadislere başvurmanın gerektiğini savunmuştur. Bu da günümüzde Selefilik olarak adlandırılan hareketin ortaya çıkmasını beraberinde getirmiştir (Erdem, 2014a).

Selefiler inanç esasları konusunda ayet ve hadislerde bildirilen esasları olduğu gibi kabul etmektedir. Konuya ilişkin aklî delil aramamakta ve her türlü yorumdan kaçınmaktadır. Selefi düşünce kapsamında dinin yorumlanmasına izin verilmediği gibi, felsefeye, eleştirel düşünceye, tasavvufi tefekkür biçimine de din adına karşı çıkılmaktadır. Din biçimsel kalıplarla tanımlanmıştır ve dolayısıyla dinî düşüncenin felsefi, estetik ve ahlaki alanlardaki açılımlarına izin verilmemiştir (Yönem, 2013: 215).

Tarihi süreç içinde Selefiliğin farklı katmanlara ayrılması bu akımın dinî olmasının yanı sıra siyasi ve sosyal bir hareket olduğunu göstermektedir (Yanık, 2014). Vehhabilik-Selefilik ayırımını tam olarak ortaya koyulamamaktadır (Yönem, 2013: 195).

Güller (2014: 122)'in ikinci dönem selefilik olarak adlandırdığı onüçüncü yüzyılda yaşayan ve İbn Teymiyye olarak tanınan Takıyyüddin Ebu'l Abbas Ahmet bin Abdulhalim, hem kendi dönemi hem de sonraki dönemlerde İslam toplumlarını etkilemiş sembol bir isimdir. Bugünkü Suudi Arabistan'ın kurucusu olarak kabul edilen Muhammed b. Abdulvehhab, İbn Teymiyye'nin akaid[3], fıkıh[4], bidat[5] ve hurafelerle[6] mücadele etme

[3] Kesin olarak inanılan şey.

[4]Şeriatın, ulema tarafından verilen fetvaların da katkılarıyla genişletilmesi ve Müslümanların hayatını düzenlemek amacıyla açıklanması

konusundaki ilkelerinden etkilenmiştir (İbn Abdulvehhab ve Büyükkara'dan akratan Şahin, 2013: 617).

İbn-i Teymiyye, siyasetle ilgili görüşleri nedeniyle Sünni düşüncenin siyasi kuramcısı olarak kabul edilmektedir. İlhanlılarla mücadele eden Memlüklü devletini destekleyerek meşru devlete isyan etmeleri nedeniyle İlhanlılarla savaşmanın cihat olduğu, onlara karşı cihada çıkmanın, hacdan, oruçtan ve diğer nafile ibadetlerden daha üstün olduğu yönünde bir fetva yayınlamıştır. Bu fetva ile İlhanlıların kelime-i şehadet getirmesinin, namaz kılmasının ve diğer ibadetleri yerine getirmesinin onlarla savaşılamayacağı anlamına gelmediğini belirtmiştir. (Şahin, 2013:618). Fetvada bir yerde verilecek mücadele sırasında Müslümanlarla düşmanın aynı kefeye konulmaması, her birine dinen meşru görülen şekilde muamele edilmesi gerektiğine işaret edilmiştir (Özel, 2012: 53).

İbn Teymiyye Hadid Suresi'nin 25. ayetini[7] görüşleri doğrultusunda referans göstererek, kitap (şeriat) ve demiri (güç) otorite kurmak için gerekli unsurlar olarak değerlendirmiştir. Yine kitap sayesinde ilim ve din kurulmakta, mizan sayesinde malî haklar yerine getirilmekte, demir sayesinde kafir ve münafıklara gerekli cezalar uygulanmaktadır (Özel, 2012: 625). İbn Teymiyye alimleri kitap ehli, yöneticileri ise kılıç ehli kavramlarıyla karşılamaktadır (Özel, 2012: 632).

1744 yılında Suudî Arabistan'da ortaya çıkan Vehhabîlik bir bakıma İbn-i Teymiyye Selefîliğine dayanmaktadır (Çevikalp, 2013). Vehhabilik, İbn-i Teymiyye'nin temelini oluşturduğu ve Muhammed bin Abdulvehhap tarafından onsekizinci yüzyılda başlatılan bir akımdır (Gözel, 2014). Abdulvehhab, Ahmet bin Teymiyye'nin görüşlerini yaşadığı zamanda yeniden gündeme getirmiştir. Ancak bu görüşleri Teymiyye gibi akademik tartışma

[5] Sonradan türeyen

[6] Batıl inanç

[7] Andolsun biz peygamberlerimizi açık delillerle gönderdik ve insanların adaleti yerine getirmeleri için beraberlerinde kitabı ve mizanı (ölçüyü) indirdik. Biz demiri de indirdik ki onda büyük bir kuvvet ve insanlar için faydalar vardır. Bu, Allah'ın, dinîne ve peygamberlerine gayba inanarak yardım edenleri belirlemesi içindir. Şüphesiz Allah kuvvetlidir, daima üstündür (Hadid, 57/25).

konusu yapmak yerine bu görüşlerini halk arasında yayma ve uygulama imkânlarını da aramıştır (Sarıkaya, 2011: 116). Suudi Arabistan'ın Necd bölgesi, Vehhabi hareketinin ana vatanıdır (Yönem, 2013: 196). Güller (2014: 122) Abdulvehhap ile Vahhabiliğe dönüşümünü hareketin üçüncü dönemi olarak adlandırmıştır. Günümüzde de Vehhabi mezhebinin mensupları kendilerini Selefi olarak adlandırmayı tercih etmektedir (Sarıkaya, 2011: 111).

Selefiliğin Vehhabi hareketiyle Mısır'a taşınması da Güller tarafından dördüncü dönem olarak adlandırılmakta ve "yeni Selefilik" adıyla anılmaktadır. Ayrıca dördüncü dönem Selefiliği önemli kılan husus Müslüman Kardeşler hareketi ve Pakistan'da Ebül Ala el Mevdudi'nin liderlik ettiği akımdır (Güller, 2014: 123).

1950'lerden sonra ABD, Orta Doğu ilgisi nedeniyle dördüncü dönem Selefiliğiyle temasa geçmiştir ve beşinci dönem Selefiliği olarak adlandırılacak bu dönemde cihatçılık anlayışı, ABD'nin SSCB'yi yeşil kuşak ile çevreleme stratejisinin bir aracına dönüştürülmüştür. Afganistan'da SSCB'ye karşı kullanılan bu yöntem daha sonra 1990'larda hem Rusya'ya karşı Kafkaslar'da hem de Yugoslavya'ya karşı Balkanlar'da kullanılmıştır. Güller, Selefiliğin altıncı döneminin ise günümüz olduğunu belirtmiştir (Güller, 2014: 124).

İslam dininin dört ana kaynağı olan Kuran, sünnet, icma ve kıyas'tan, Kuran ve sünnet haricindekileri kabul etmeyen Vehhabiler, kendi mezheplerinden olmayanları Müslüman görmemektedirler (Gözel, 2014). Selefilik, Ehl-i Sünnet dışındaki bütün İslami kökenli oluşumları reddeden, onları İslami saymayan bir anlayış iken Vehhabilikte ise dışlamacılık çok daha tekfirci[8] bir hal almış ve şiddete yönelmiştir. Yani dışladıkları, tekfir ettikleri insana şiddet uygulama, onların malını, canını, ırzını helal sayma şeklinde bir hale dönüşmüştür (DÜBAM, 2014: 8). Vehhabiliğin temelinde sertlik, taassup ve kendi

[8] İnanç sahibi bir kişinin, kendisinin de üyesi bulunduğu inançtaki başka bir inanç sahibini inkârcı ve kâfir saymasıdır.

düşüncelerinde olmayanları küfürle itham etmek vardır. Ayetleri yorumlamanın küfür olduğunu kabul eden bu düşünceye göre bir farzı işlemeyen kimse öldürülür ve malları Vehhabiler arasında paylaşılır. Mezarlara türbe yapılmasını ve mezarlarda dua edilmesini şirk olarak gören bu anlayışa göre, amel imanın bir şartıdır; dolayısıyla "farzları yerine getirmeyenler kafirdir ve kanları helaldir" (Gözel, 2014).

Vehhabiliğin, Şiilerin ritüellerine karşı savaş açma fikrinden neşet ettiği söylenmektedir (Türkel'den aktaran İşçan, 2013: 159). Selefiler de Şii ve Sufileri kafir olarak görmekte ve onları İslam'a hurafeler sokmakla suçlamaktadır (Yanık, 2014). İbn Teymiyye'ye göre Şiiler, ümmetin parçalanması için dış güçlerle işbirliği yapan hainlerdir (İşcan, 2013: 158).

Ramazan Yıldırım (2013:8) günümüz selefiliğinin, fikir ve eylem bakımından homojen bir yapıya sahip olmadığını, savundukları inanç ilkelerinin ve içinden çıktıkları kültürel atmosferin büyük ölçüde aynı olduğunu, sosyal ve siyasal alana bakışları, siyaset ve toplum algıları açısından dört ana kategoride değerlendirilebileceğini ifade etmiştir. İlim ve daveti esas alan geleneksel Selefîlik anlayışında, insanları kendi ilkelerine davet ederek, onlara dinî eğitim vermekte ve her türlü siyasal katılım reddedilmektedir. Siyasete ve siyasi partilere karşı olan Selefilikte "yöneticilere itaat" prensibi ilke edinîlmiş ve siyasi muhalefetin her türlüsüne karşı çıkılmıştır. Cihadcı selefilik Arap dünyasındaki rejimleri tekfir eden, onlara karşı şiddete başvuran ve İslam dünyasında meydana gelen birçok eylemden sorumlu tutulan grup veya gruplardır. Bu anlayışa göre içteki ve dıştaki düşmanlara karşı cihat yapılabilmektedir. El Kaide ve IŞİD gibi küresel cihat yanlısı örgütler Selefist cihadizmden doğmaktadır (ITIC, 2014: 3). Islahatçı Selefilikte isetoplumsal ve siyasal değişimin tedrici ve barışçı bir şekilde yapılması gereğini savunulmaktadır.

Birinci Dünya Savaşı sonrasında Müslüman ülkelerin ekonomik ve sosyal şartlarının giderek ağırlaşmaya başlaması, Batı'ya olan bağımlılığın artması ve inanç özgürlüğü

alanında baskıların görülmesiyle Selefilik giderek sertleşme eğilimine girmiştir. Söz konusu süreç Selefiliği dinî bir ideoloji haline getirmiş ve 1970'li yıllar sonrasında siyasi yönü ağır basan gruplar ortaya çıkmıştı (İslam Ansiklopedisi, 2009: 402).

1990'lı yıllarda, büyük bir bölümü cihatçılaşan yani dinsel vaiz etkinliğinden ziyade silahlı mücadeleyi öne çıkaran yeni köktenciler siyasal olarak radikalleşti. Bu politikleşme Afgan Talibanı, El Kaide, Pakistan aşırılıkçı partileri ya da Hizb üt Tahir gibi daha az tanınan hareketlerde açıkça görülmektedir (Roy, 2003: 170).

Orta Doğu'nun içinden geçtiği sürecin merkezinde ise, Şii-Sünni ilişkileri bağlamında yükselen günümüz Selefiliği yer almaktadır. Modern Orta Doğu siyasetinde var olan bu karmaşa, esas itibariyle 2001 Eylül saldırılarında ön plana çıkmıştır. Ardından 2003 Irak, 2009 Lübnan, 2011 Arap Baharı'nda Tunus başta olmak üzere çatışma bölgelerinin tamamında Selefi anlayış ve faaliyetlerinden söz etmek mümkündür (Yönem, 2013: 196).

Selefîler Müslümanların öz İslam'a dönerek, Batı'yı alt edebileceklerini savunmuştur. Mısır'daki Müslüman Kardeşler (İhvan) Hareketi'nin kurucusu Hasan el-Bennâ bu akıma yön veren Selefî önderlerden biriydi. Hasan el-Bennâ Şubat 1949'da bir suikast sonucu Kahire'de öldürülünce hareket silahı da mücadelenin bir gereği olarak görmeye başlamıştır. Yeni Selefîler 1950'lerde erken dönem Selefîlerin bid'at gördüğü silah ve siyaseti enstrüman olarak kullanmaya başlamıştır (Çevikalp, 2013).

El-Kaide dâhil bugün İslam adına savaştığını söyleyen pek çok örgütün kullandığı ve geleneksel İslam anlayışından sapan cihat anlayışı, El Kaide'nin ideologu olarak nitelendirilen ve Seyyit Kutub'dan etkilendiği anlaşılan Abdullah Azzam'ın sözleri ve eserleriyle yaygınlık kazanmıştır (Erdem, 2014b).

El Kaide'nin ideologu olarak da adlandırılan Abdullah Azzam, cihadı her şeyin ve diğer tüm ibadetlerin önüne alan bir anlayışa sahiptir. Bu anlayışını İbn Temmiyye'nin "İmandan sonra, dinî hayatı ve dünya düzenini dejenere eden saldırgan düşmanı geri

itmekten daha zorunlu hiçbir iş yoktur" fetvasına dayandırmaktadır. Abdullah Azzam ve öğrencisi Usame Bin Ladin bu fetvaya pek çok eserlerinde ve konuşmalarında atıf yapmışlardır (Erdem, 2014b).

İdeolojik temelini Selefilik anlayışından alan IŞİD'in eylemlerinin meşruiyetini sağlamak için dinî referanslar kullandığı bilinmektedir. Örgütün kullandığı başat argümanlardan biri de cihat kavramıdır. Örgüt, cihat kavramı etrafında eleman devşirmekte, insanları ölüme ve öldürmeye ikna etmekte, maddi/manevi destek sağlamaktadır.

Cihat kelimesi "güç ve çaba harcamak, bir işi başarmak için elinden geleni yapmak" anlamındaki cehd kökünden gelmektedir. İslami literatürde ise dinî emirleri öğrenip ona göre yaşamak ve başkalarına öğretmek, iyiliği emredip kötülükten sakındırmaya çalışmak, İslam'ı tebliğ etmek, nefse ve dış düşmanlara karşı mücadele etmek anlamını taşımaktadır (Özel, 2007: 60).

Cihadın baskı ve zulüme karşı mücadele etmek ile kutsallık için kişinin kendiyle mücadele etmesi olarak tanımlanabilecek ikili bir mücadele anlamı bulunmaktadır (Devin, 2009: 1). İmam İbn el Qayyim kişinin kendiyle yaptığı cihat, şeytana karşı yaptığı cihat ile kafir ve münafığa karşı yaptığı cihat olmak üzere üç tür cihattan bahsetmiştir (Aktaran: Faraj: 199).

Kitab el-Cihad'ın yazarı Abdullah bin El Mubarek'e göre en iyi cihat kişinin kendiyle yaptığı cihattır. Etik bir yaklaşım benimsemiş ve cihadın şiddet içermediğini belirtmiştir (Aktaran: Cook, 2005: 33-35).

Muhammed Abd el Salam Faraj'a göre cihadın, yalnızca savunma amaçlı bir eylem olduğunu ve İslam'ın kılıçla yayılamayacağını söyleyenlere aksini göstermek gereklidir (s.193). Faraj, İslam devleti ve hilafeti kurmanın bireysel görevler olduğunu savunmaktadır (s.165-166). Ayrıca yakındaki düşmanla savaşmanın uzaktaki düşmanla savaşmaktan daha önemli olduğuna dikkat çekmiştir (s.192).

Günümüz terör örgütlerinin düşünsel alt yapıları İslamiyet'i katı bir biçimde yorumlayan ve cihadı her Müsülüman'ın görevi olarak gören Selefi/Vahhabi düşünce etrafında şekillenmiştir. Muhiddin İbn el Arabi, Gazali gibi diğer din adamlarının aksine cihadın askerî geleneğini dile getirmekten çekinmemiş, savaştan men etmemiştir (Cook, 2005: 38). "Cihat" adı altında birçok cephede mücadele veren örgütün ortaya çıkış koşulları, devlet olma iddiası ile uzantısı olduğu El Kaide'den kopuşu ve "devletleşmeye" doğru evrilme süreci ele alınmıştır

1979 yılında Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgali Müslüman toplumlarda bir kırılmaya neden olmuş, Müslümanları cihat fikri etrafında toplamıştır. Afganistan'da savaşan örgütler arasında adını en çok duyurmayı başaran hiç şüphesiz El Kaide'dir. Günümüzde İslamcı terör kavramını bu denli popüler hale getiren eylemler El Kaide'ye aittir. 11 Eylül saldırılarının ardından Batı kamuoyunda terör algısı boyut değiştirmiş ve terör tehdidinin merkezine El Kaide dolayısıyla İslamcı terör oturmuştur.

2011 yılında El Kaide lideri Usame bin Ladin'in öldürülmesi ve 9 Haziran 2014 tarihinde IŞİD'in Musul'u işgali İslamcı terörün seyrindeki diğer kırılmalardır. Musul'un işgali ile dünya, yeni bir İslamcı terör tehdidiyle karşı karşıya kalmıştır. Başta çok hafife alınan bu tehdit zamanla askerî, ekonomik ve propaganda faaliyetleri ile kendini göstermiştir. ABD Başkanı Barack Obama, CBS televizyonunda yayınlanan *60 Dakika* isimli programda IŞİD'i hafife aldığını itiraf etmiştir. El Kaide ile benzer saikler ve hedeflerle hareket eden ve Selefi bir örgüt olan IŞİD Avrupa Konseyi üye ülkeleri tarafından yürütülen terörle mücadele çabalarının merkezine yerleştirilmiştir.

Herhangi bir devlet müdahalesi olmaksızın, devletdışı aktörler olarak terörist eylemler gerçekleştirmesi nedeniyle uluslarötesi bir örgüt niteliği taşıyan IŞİD'in tarihçesi, İslam dünyasında Sovyet işgaline verilen bir cevap olarak tezahür eden “cihat” anlayışına dayanmaktadır. Teorisi Abdullah Azzam tarafından oluşturulan ve organizasyonel anlamda

Usame Bin Ladin tarafından küresel bir boyut kazandırılan "cihad" anlayışı, ABD'nin Irak'ı işgal etmesinin ardından buraya kanalize olmuştur. 2003 yılındaki ABD ve Koalisyon Güçlerinin işgalinin ardından başlayan Sünni direniş, Ebu Mus'ab ez-Zerkavi liderliğinde El-Kaide unsurlarının direnişin bir parçası haline gelmesine neden olmuş ve ardından IŞİD'i var eden süreci başlamıştır (Acun,2014: 1).

Ebu Mus'ab Ez Zerkavi tarafından Irak'ta kurulan örgütün ilk ismi *Cemaat el Tevhid vel Cihad*'dır. Ekim 2004 tarihinde *Tanzim Kaidat el Cihad fi Bilad el Rafidayn* ismini almıştı (Güller, 2014: 114) ve Zerkavi, El Kaide'ye bağlılığını açıklamıştır. Bu süreçte örgütün adı kısaca Irak El Kaidesi olarak anılmıştır. Bu süreçte grup, gücünün zirvesine ulaşarak ABD ve işgal güçlerine karşı çok büyük saldırılar gerçekleştirmeye başlamıştır (Acun,2014: 3). Ocak 2006 tarihinde bazı gruplarla birleşerek *Mücahidin Şura Konseyi* adını almış, aynı yılın Ekim aynıda ise Irak İslam Devleti adını kullanmaya başlamıştır (Güller, 2014: 114). Ebu Mus'ab ez-Zarkavi'nin ABD'nin gerçekleştirdiği hava saldırısında öldürülmesinin ardından Ebu Hamza el-Muhacir onun yerine geçmiştir. Ebu Hamza el-Muhacir, 2010 yılında katıldığı bir toplantı sırada güvenlik güçlerince bir baskına uğramış, 24 saat süren çatışma sonucu öldürülmüştür (Acun, 2014: 2). Ebu Hamza el Muhacir 2010 yılında öldürülmesinden önce *Irak El Kaidesi*'nin (bugünkü adıyla IŞİD) siber savaş sorumlusu olarak çalışmaktaydı (Stalinsky, Sosnow, 2014: 26). 2011 yılında Usame bin Ladin'in ABD güçlerince öldürülmesinin ardından gerçek adı İbrahim bin Avad bin İbrahim el Bedri el Radavi el Hüseyni el Samarrai olan Ebu Bekir el Bağdadi, yeni seçilen Eymen ez Zevahiri'ye bağlılığını yenilemiş ve örgüt El Kaide'nin bir parçası olmaya devam etmiştir. El Kaide'nin amacı Irak'ın Sünni çoğunluğunu kapsayan ve kendi ideolojisine dayalı bir devlet kurmaktı. Ancak bu amaç 2013 yılında Suriye'yi de kapsayacak şekilde genişlemiştir. Örgüt, Suriye'de etkinlik göstermeye başlamasının ardından Nisan 2013 tarihinde *Devlet'ul Islamiyye fi'l Irak ve'ş Şam* (Irak ve Şam İslam Devleti) adını almıştır.

3 Ocak 2014 tarihinde İslam Devleti'ni kurduğunu ve başkentinin Rakka olduğunu açıklamıştır. "2014 Şubat'ında IŞİD lideri ile El Nusra Cephesi arasında temel ideolojik ayrımdan ziyade liderlik ve yerel, bölgesel ve uluslararası düzeydeki stratejik hedeflerin hangilerine öncelik verileceği konularında gerginlik yaşanmıştır" (UNSC,2014:7). 9 Haziran 2014 tarihinde Musul'u işgal etmiş, Ramazan'ın ilk günü olan 29 Haziran 2014 tarihinde ise halifeliğini ilan etmiştir. Bu ilanla kendini İslam'ın öncüsü ve tek meşru cihat yanlısı hareket olarak tanımlamış, diğer tüm emirlikleri, grupları, devlet ve örgütleri kendine tâbi kıldığını açıklamıştır. "29 Haziran 2014 tarihi aynı zamanda 1. Dünya Savaşı'nın başlamasına neden olan Avustralya Arşidükü Franz Ferdinand'ın suikastinin 100. yıl dönümüne denk gelmektedir. Bu tarih bir asırlık felaketin sonu olarak görülmüş ve İslam ümmeti için onur dönüşünün ilanı olmuştur" (Zelin, 2014b). Nitekim örgüt Birinci Dünya Savaşı sonrasında çizilen sınırları tanımadığını ve yok edeceğini birçok kez kez açıklamıştır.

Temmuz 2014 tarihinde isminin sadece İslam Devleti olduğunu ilan etmiştir. Ancak ülkemizde IŞİD ismiyle bilindiği için tezde bu ismi kullandım. IŞİD'in aldığı isimler örgütsel amaçlara işaret etmektedir. İslam Devleti ismi ile daha önceki isimlendirmelerden farklı olarak coğrafi bir bölgeye atıfta bulunmamaktadır. İlk dönem El Kaide'nin bir kolu olarak hareket eden örgüt, günümüzde dünyadaki tüm Müslümanların temsilcisi olduğunu iddia etmekte ve İslam Devleti adını kullanmaktadır. Bu da tüm dünya Müslümanlarının lideri konumundaki halifelik iddiasıyla birebir örtüşmektedir. IŞİD'in sloganı "*kalıcı ve genişleyen*" dir (*baqiya wa tatamadda*).

TARİH	ÖRGÜTÜN ADI	YÖNETİCİSİ	BAĞLI OLDUĞU ÖRGÜT	BULUNDUĞU ÜLKE
2004	Cemaat el Tevhid vel Cihad	Ebu Musab Ez Zerkavi	-	Irak
Ekim 2004	Tanzim Kaidat el Cihad fi Bilad el Rafidayn	Ebu Musab Ez Zerkavi	El Kaide	Irak
Ocak 2006	Mücahidin Şura Konseyi	Ebu Musab Ez Zerkavi	El Kaide	Irak
Ocak 2006	Irak İslam Devleti	Ebu Musab Ez Zerkavi	El Kaide	Irak
Haziran 2006	Irak İslam Devleti	Ebu Hamza el Muhacir	El Kaide	Irak
2010	Irak İslam Devleti	Ebubekir el Bağdadi	El Kaide	Irak
2013	Irak ve Şam İslam Devleti	Ebubekir el Bağdadi	-	Irak ve Suriye
Temmuz 2014	İslam Devleti	Ebubekir el Bağdadi	-	Irak ve Suriye

Tablo 1 : Örgütün Tarihçesi

Bu yaklaşımın gerçek hayattaki karşılığı örgütün askerî kadrosunda kendini göstermektedir ve örgüt bünyesinde birçok ülkeden savaşçı barındırmaktadır. IŞİD'in Suriye'deki binlerce savaşçısının büyük bir kısmı yabancıdır.

Örgüt, Irak Başbakanı Nuri Kamil Muhammed Hasan el- Maliki'nin baskılarından ve mezhepsel politikalarından bunalan Sünni Arap aşiretlerinin desteğini almıştır. IŞİD ve lideri Ebu Bekir Bağdadi, ABD, AB, Türkiye ve birçok ülkenin "terörizm listesi"nde yer almaktadır. Örgüt, El Kaide'nin Suriye kanadını oluşturan El Nusra Cephesi'nin Suriye'yi terk etmesini istemiştir. Bu kırılmanın ardından ABD hava saldırılarına karşı zaman zaman yakınlaşma belirtileri olsa da iki örgüt arasında çatışmalar yaşanmaktadır.

IŞİD'in örgütlenme biçimini incelemek örgütü daha anlaşılır kılması açısından gerekli görünmektedir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 2170 (2014) sayılı kararında IŞİD'in üç ana gruptan oluştuğu belirtilmiştir. Birinci grupta ağırlıklı olarak Iraklılardan

oluşan ve 2010 yılından bu yana örgütün başkanlığını yapan liderlik kadrosu bulunmaktadır. Bu grup IŞİD'in askerlik, idarî ve inanç kanadını yönetmektedir. İkinci grup, bir kısmı Suriyelilerden oluşmakla birlikte ağırlıklı olarak Iraklılardan oluşan, Bağdadi'ye sadakat yemini etmiş askerî ve idarî görevlerde bulunan kişilerden oluşmaktadır. Üçüncü ve son grup ise 80 ülkeden örgüte dâhil olan yabancı savaşçılardan oluşmaktadır. Örgüt bünyesinde kurulan ve Abdullah Ahmed al Meshadani yönetiminde olan bakanlık yabancı savaşçıların barınak, eğitim, silahlandırma ve rahat etmelerindenden sorumludur (s.8). IŞİD'in tepe kadrosu büyük oranda eski Baasçılardan oluşur[9] ve yönetici kadroda Iraklı olmayanlara neredeyse hiç yer verilmemektedir. Yabancılar sahada askerî komutanlık ya da kadılık gibi noktalara getirilse de karar mercii her zaman Iraklılardan oluşan Şûra Konseyi'dir (Acun, 2014: 5).

Örgütün başında Başkomutan ve Halife ünvanı ile Ebubekir El Bağdadi yer almaktadır. Bağdadi'ye bağlı yedi kişilik bir kabine ile Irak ve Suriye vekilleri bulunmaktadır (Quallim, 2014, Güller, 2014: 126). Vekillere bağlı 12 emir (il yöneticisi) ve bu emirlere bağlı olarak çalışan Yönetici Konseyi, Şura Konseyi, Askerî Konsey, Adli Konsey, Güvenlik Konseyi, İstihbarat Konseyi, Finans Konseyi, Medya Konseyi, Savaşçı Yönetim Konseyi bulunmaktadır (Saltman, Winter, 2014: 37). Bağdadi vekillere stratejik talimatları vermekte, operasyonel kontrollerde bulunmaktadır. Seçilen operasyonel komutanlar ve sivil yöneticilerden oluşan sivil bir otonom mevcuttur. Ayrıca illere emirler atanmaktadır ve bu emirler istibaratın toplanması, operasyon ve güvenlikten sorumludur. Örgüt illere hâkim, iç güvenlik ve iletişim sorumluları atamaktadır. Hisba denilen ahlâk polisi ideolojilerinin sıkı bir biçimde hayata geçirildiğinden emin olmak için devriye gezmektedir (UNSC, 2014: 8-9). Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği İnsan Hakları Ofisi ve Birleşmiş Milletler Irak Yardım Komisyonu İnsan Hakları Ofisi'nin

[9] Arap milletini tek bir sosyalist devlette bir araya getirmeyi amaçlayan, Arap dünyasında birlik, özgürlük ve sosyalizmi gerçekleştirmeyi hedefleyen siyasal bir partidir.

23 Şubat 2015 tarihinde yayınladıkları "11Eylül - 10 Aralık 2014 tarihleri arasında Irak'taki Silahlı Çatışmada Sivillerin Korunması Hakkında Rapor"a göre, IŞİD'in Irak'ta 14 mahkemesi bulunmakta, kırbaçlanma, ölüm gibi ağır cezalar vermektedir.

Howard Shatz'e göre IŞİD'i en iyi tarif edecek sözcük bürokrasidir. Örgüt üyelerine ait muhasebe defterine göre örgüt bütün üyelerine maaş vermekte, evlilik ve kira yardımı yapmaktadır. Yakalanma, öldürülme gibi durumlarda örgüt maaş ve sosyal yardım ödemelerini yapmaya devam etmektedir. Yani bir tür sosyal güvenlik sistemi kurmuştur (Aktaran Güller, 2014: 125-126).

Kafa kesme, çarmıha germe ya da işkence gibi şiddet eylemlerini gerçekleştiren ilk örgüt olmadığı gibi birçok konuda diğer terör örgütleri ile benzerlik gösterse de (Saltman, Winter, 2014: 31), Quallim'in raporunda (2014) IŞİD'i diğer terör örgütlerinden ayıran altı unsur bulunduğundan bahsedilmiştir:

Diğer cihat yanlısı örgütlerden ayıran en önemli özelliği halifelik ilan etmesidir. Uzun Irak ve Suriye sınırlarını işgal etmekle kalmayıp ilk gerçek cihat yanlısı devleti kurmuşlardır. Bölgedeki istikrarsızlıktan yararlanmış ve tüm eylemlerini açıktan yapmışlardır (Saltman, Winter, 2014: 31).

Yönettikleri bölgelerde istikrarsızlığın uzun zamandır sürmesinden dolayısörgütün yönetimi altında sağlanan görece istikrarın kabul edilebileceği öngörülmektedir (Saltman, Winter, 2014: 33). IŞİD'in kontrolü altındaki alanlarda eğitim, adalet, politika ve kanun uygulamak için alternatif yönetim ağları bulunmaktadır. IŞİD bu ağları yerel halkın temel ihtiyaçlarını karşılamak ve aynı zamanda Selefi ideolojisini güçlendirmek amacıyla kullanmaktadır (ITIC, 2014: 5).

Bölgede bulunan benzer motivasyonlu grupların desteği ise bir diğer etkendir. Örgütün iyi bir askerî stratejiye sahip olmasının, iyi finanse edilmiş olmasının ve iyi bir ekipmana

sahip olması yeterli olmamaktadır. Sempatizanların desteği olmadan silahlı bir örgütten *de facto* bir devlete dönmek mümkün değildir (Saltman, Winter, 2014: 35).

Çevrimiçi araçları diğer tüm örgütlerden daha etkin kullanmaktadır. El Kaide de çevrimiçi araçları etkin bir biçimde kullanılmaktaydı. "*Inspire*" isimli dergiyi IŞİD'in "*Dabiq*"ından çok daha uzun bir süre önce yayınlamışlardır. Ancak, ABD Dışişleri Bakanlığı Terörle Mücadele Stratejik İletişim Koordinatörü Alberto Fernandez'in de belirttiği gibi IŞİD'in materyalleri propagandada nitelik ve nicelik bakımından "altın standart"tadır (Aktaran Saltman, Winter, 2014: 37).

IŞİD, küresel cihadı yeniden tanımlamıştır. El Kaide ve IŞİD küresel cihadı hedeflerine ulaşmayı kolaylaştırmak ve ideolojilerine uluslararası destek sağlamak için kullanmaktadırlar. IŞİD tüm çabalarını bir devlet kurmak için harcamaktadır. Tüm Müslümanları İslam Devleti'nde yaşamaya çağırmıştır ve yaşanan göçlerle sınırları genişletebilmektedir. Bu, terörist faaliyetleri sürdürmekten çok daha önemli bir adım olarak görülmektedir (Aktaran Saltman, Winter, 2014: 37).

Örgüt malî özerkliğe sahiptir. Körfez ülkelerinden örgüte yardım gelmektedir. Ancak IŞİD petrol ve gaz kaçakçılığı ve adam kaçırma gibi farklı gelir kaynakları elde ederek Körfez ülkelerine bağımlı olmaktan kurtulmuştur (Saltman, Winter, 2014: 47). Kendi kendini döndüren ekonomik yapısı sayesinde finansal açıdan dünyanın en zengin terör örgütlerinden biri olmuştur (Ünay, 2014). Örgüt diğer bölgelerden ayrıştırmak ve Müslümanlara dayatılan finansal sistemden uzaklaşmak amacıyla Kasım 2014 tarihinde altın, gümüş ve bakırdan oluşan parasını bastırmıştır[10].

Örgütün tam olarak kaç savaşçıdan oluştuğu bilinmemektedir. Suriye İnsan Hakları Gözleme örgütünün raporuna göre Ağustos 2014'te grubun Suriye'deki savaşçı sayısının 50.000, Irak'ta ise bu sayının 30.000 olduğu bildirilmiştir. CIA ise Eylül 2014'te örgütün

[10] Sabah Gazetesi (2014, 14 Kasım), IŞİD Parasının Değeri Belli Oldu

Suriye ve Irak'ta toplam 20.000 ilâ 31.500 arasında savaşçıya sahip olduğunu açıklamıştır. Bölgesel aktörler ise bu sayının daha yüksek olduğunu ifade etmektedir. Bu bağlamda, IŞİD ile mücadele eden Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) Başkanlık Divanı Başkanı Fuad Hüseyin, Kasım 2014 tarihi itibarıyla IŞİD'in 200,000 elemana sahip olduğunu belirtmektedir. Savaşçılarının %10'u diğer ülkelerden gelenlerden oluşmakta, %90 oranında yerel halktan destek almaktadırlar.

Dinî ideoloji ile hareket eden terör örgütleri tarafından "cihat" kavramı ve söz konusu kavramı niteleyen semboller sıkça kullanılmaktadır. Örgüt Selefi ideolojiyi benimsemiştir. Hz. Muhammed zamanında kullanılan "râye" isimli bayrağın siyah olması nedeniyle, Abbasilerden günümüze cihat bayrakları siyahtır. Nitekim günümüzde cihat iddiası ile faaliyet gösteren birçok terör örgütü, aynı gelenek uyarınca siyah bayrak kullanmaktadırlar (Bardakçı, 2014). Bu kapsamda El Kaide, Özbekistan İslami Hareketi, Boko Haram, El Şebab ve IŞİD gibi terör örgütlerininkine benzer sembolleri kullanmaktadır.

IŞİD gibi bazı terör örgütlerinin, siyah bayrağın yanı sıra Hz. Muhammed'in mührü olarak gösterilen sembolü de kullanmaktadırlar. Hz. Muhammed yabancı devlet başkanlarına mektup yazmak istediğinde, kendisine onların mühürsüz mektupları okumadığının hatırlatıldığı ve bu nedenle bir mühür oluşturulduğu belirtilmektedir. Kaynaklardaki bilgilere ve mektuplardaki baskılara bakıldığında, mührün alt kısmında "Muhammed", orta kısımda "resul" en üst kısımda "Allah" kelimeleri yazdığı görülmektedir (İslam Ansiklopedisi, 2006: 529).

Örgütün Suriye ve Irak ordularından geriye kalan silahlardan oluşan büyük bir cephaneliği bulunmaktadır. Bu cephane, hafif silahlar, çeşitli havan ve roketler ile tank ve füzesavarlardan oluşmaktadır. Ayrıca ağır silah ve genellikle sadece düzenli ulusal ordular bulunan gelişmiş teknolojilere sahiptir. Top, tank ve zırhlı araçlar, omuzdan ateşlenen

uçaksavar füzeleri ve uçağı bulunmaktadır. Suriye ve Irak'ta birkaç kez hardal gazı, Kobani'deki çatışmalarda ise kimyasal silah kullanmışlardır (ITIC, 2014: 4).

Selefiliğin son sürümü olarak değerlendirilen IŞİD'e (Gözel, 2014) göre, İslam'ın altın çağı ulusüstü İslami Halifelik modelinin kurulması yoluyla yenilenecektir. Ebubekir El Bağdadi tarafından ilan edilen Halifelik Devleti'nin alanları Suriye'nin doğusu ile Irak'ın batısını birbirine bağlamaktadır. Örgütün hedefi iki ülkenin tamamının kontrolünü ele geçirmektir (ITIC, 2014: 3).

Afganistan'da ve Çeçenistan'da savaşan kişi ve gruplar ile dünyanın çeşitli yerlerindeki cihat yanlısı gruplar, IŞİD'e bağlılığını bildirerek aynı amaç için mücadele etmeye başlamışlardır. Örgütler arasındaki geçişliliğin temelinde ideolojik altyapılarındaki benzerlikler yer almaktadır. Geçmişte El Kaide'nin aldığı desteği bugün IŞİD almaktadır. 17 Eylül 2014 tarihinde Arap Yarımadası'ndaki El Kaide ile Kuzey Afrika'daki Mağrip El Kaidesi internette yayınladıkları ortak bildiride ABD'nin hava saldırılarına karşı tüm Müslümanları birleşmeye davet etmiştir. Ayrıca, Mısır'dan Ensar Beytül Makdis, Nijerya'dan Boko Haram, Mali'den Ensar Şeria, Filipinler'den Ebu Seyyah, Jash al İslam ve Kasım 2014 tarihi itibariyle Asoud al İslam, Al Nusra al Maqdisiya IŞİD'e bağlılığını bildiren cihat yanlısı örgütlerdir. Bu türden katılımlar ile örgüt küresel düzeyde etkiye sahip olabilmektedir. IŞİD bazı örgütlerin desteğini alırken İslam Cephesi, El Nusra Cephesi gibi diğerler İslami gruplar ile çatışma halindedir.

Örgütler etkinlik alanlarını genişletmek ve kalıcı olmak için ideolojik desteğe, eleman teminine ve sürdürülebilir gelire muhtaçtır. İdeolojiler örgütleri ayakta tutmakta, dünyanın çeşitli bölgelerindeki üyeleri, destekçileri ve sempatizanlarını bir arada tutan çimento görevi görmektedir. Böylece daha sık ve ayrılmaz saflar oluşturmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

IRAK VE ŞAM İSLAM DEVLETİ VE YENİ MEDYA KULLANIMI

Yeni medya hedef kitlesine ulaşmayı amaçlayan ticari kuruluşlardan, seçim kazanmak isteyen politikacılardan, bağış toplamaya çalışan hayır kuruluşlarına kadar birçok kesim tarafından etkin bir biçimde kullanılmaktadır. 2008 yılında Barack Obama'nın Facebook'un ortaklarından Chris Hughes ile yürüttüğü seçim kampanyası oldukça başarılı olmuş ve "Barack 2.0: Barack Obama's Social Media Lessons For Business" ismiyle kitaplaşmıştır.

İnternetin sunduğu hız ve içerik zenginliğine terör örgütleri de kayıtsız kalmamış, propaganda yapmak ve örgüt hedeflerini gerçekleştirmek için kitle iletişim araçlarının yanı sıra ve çok daha etkin bir biçimde interneti kullanmaktadır. Çevrimiçi platformlar elektronik cihadı desteklemek, talimat, eğitim, veri madenciliği, koordinasyon ve psikolojik savaş gibi operasyonel amaçlar için kullanılmaktadır.

Örgütler yerel ve bazen de küresel ölçekte dağılmış sempatizanlarını ve hedef kitlelerini kazanmak ve onları kontrol etmek amacıyla faaliyet yürütmektedir. Devlet dışı diğer aktörler gibi isyancılar da amaçlarına ulaşmak için stratejik bir akıl geliştirmektedirler. Çatışmaların devletlerarası niteliğinin devlet isyancı şekline dönüşmesiyle isyancılar bilgi stratejisi geliştirmekte ustalaşmışlardır (Bolt, 2012: 47). IŞİD'in sözcüsü Ebu Muhammed El Adnani'nin bir konuşması İngilizce, Türkçe, Almanca, Fransızca, Hollandaca, Endonezya dilinde ve Rusça olmak üzere yedi farklı dile çevrilmiştir. Sosyal medya eleman temini, destek sağlama, propaganda yapma ve muhaliflerin gözünü korkutmak amacıyla aşırı şiddetin gösterilmesi ve yüceltilmesi amacıyla kullanılmaktadır.

Musul'u ele geçirmelerinin ardından IŞİD'in Kuzey Suriye Komutanı Ömer Şişani Musul'daki kardeşlerini desteklemeleri yönünde genel bir iletişim çağrısı yayımlamıştır. Bunun üzerine sosyal medyadan ve IŞİD kontrolündeki Suriye sokaklarından IŞİD'e destek

yağmıştır. Bu kutlamalar IŞİD'in Irak ve Suriye'deki operasyonlarının sınırlararası salınımını göstermektedir (Cafarella, Szybala, 2014).

IŞİD'in siyasi, askerî ve dinî programları neyi amaçladıklarını göstermektedir. Belirtilen hedeflere ilişkin çabaların en zengin bilgi kaynakları IŞİD'in kendi yayınlarıdır. Olası destekçileri ve düşmanları ile iletişim kurmak üzere yayınlanan raporlar ve yayınlar ile etkinliklerini ne şekilde şekillendirdiklerini ve gerekçelendirdiklerini hedef kitlelerine anlatmaktadır.

Örgüt savaşçı aradığı kadar bilgisayar bilimcisi ve sosyal medya uzmanlara da ulaşmayı amaçlamaktadır. Ahmet Ebousamra Al Hayat Media Center'nin başı durumundadır ve sosyal medya faaliyetlerini beklenenin ötesine taşımıştır (ISIS Study Group, 2014a). ABD ve Suriye vatandaşlığı bulunan Ahmet Ebousamra, Xavier Brothers Katolik Okulu'ndan mezun olmuş Northeastern Üniversitesinde bilgisayar teknolojisi alanında eğitim almıştır (ISIS Study Group, 2014b). "Çevrimiçi sohbet odalarına katılım, örgüt propagandasının yayılması ve 'düşman'ların web sayfalarına yapılan siber saldırılara yardım etmek" (Seib, Janbek, 2011: 3) olarak tanımlanan *elektronik cihat,* örgütün propagandasını yaymak için kullandığı önemli bir araçtır. Nitekim Ağustos 2014 tarihinde Sony'nin internet üzerinden verdiği hizmetleri durduran örgüt Ocak 2015 tarihinde ABD Merkez Kuvvetler Komutanlığı CENTOM'un Twitter ve Youtube hesaplarına, Nisan 2015 tarihinde 200 ülkede izlenebilen Fransız yayın grubu TV5 Monde'un 11 televizyon kanalı, internet sitesi ve sosyal medya hesaplarına siber saldırı düzenlemiştir. Fransız televizyonuna yapılan saldırıda ABD ile ittifak kurmaları ve IŞİD ile mücadele etmeleri nedeniyle bu eylemi gerçekleştirdiklerinden bahsetmişlerdir. Ülkelerde gerçekleştirilecek bir terör eylemi yerine internet üzerinden gerçekleştirilen saldırılar mücadelenin büyük oranda sosyal medya üzerinden gerçekleştirildiğinin bir göstergesidir.

Örgütün oturumları sosyal medyada ciddi ses getirmektedir. IŞİD, Twitter, Instagram, Kik, Ask.fm, VK, ve Facebook gibi sosyal medya platformlarını kullanarak yüksek netlikte örgüt görüntüleri milyonlarca izleyicisine ulaştırmaktadır. IŞİD'in sosyal medya propagandasının eleman temini ve tehdidin yayılmasına hizmet etmektedir (Saltman, Winter, 2014: 38).

El Kaide de interneti etkin bir biçimde kullanmaktaydı. Ancak, iki örgüt arasında birtakım farklılıklar bulunmaktadır. IŞİD, El Kaide'nin aksine çoğulcu ve merkezîleşmemiş sosyal medya çevrelerini kullanmaktadır. IŞİD diğer gruplardan daha sık ve yoğunlukta dijital propaganda malzemesi üretmektedir. Mesaj çeşitliliği IŞİD'in mesajlarına müdahale girişimlerini zorlaştırmaktadır (UNSC, 2014: 12). IŞİD'i diğer terör örgütlerinen ayıran unsurlardan biri de üyeleri bilgisayarla büyüyen ilk örgüt olmasıdır (Coughlin, 2014). Geçmişte örgüt üyeleri şifreli cihat forumlarından bilgi edinmek ve fikir alışverişinde bulunmak zorunda kalırken günümüzde Twitter, Facebook gibi platformlar aracılığı ile erişim çok daha kolay olmaktadır. Bu nedenlerle Suriye medyanın bu kadar yoğun kullanıldığı ilk mücadele alanıdır (Zeylin, 2014a).

İnterneti etkin bir biçimde kullanan örgütün ayrıca Rakka'da iki ve Musul'da beş tane olmak üzere toplam yedi televizyon kanalı mevcuttur. IŞİD Temmuz 2014 tarihinde Rakka'da *Dabiq* isimli bir televizyon kurmuştur (Tomlinson, 2014). Örgüt A TV isimli yeni bir televizyon kanalı açacağına dair tanıtım filmlerini yayınlamıştır. John Cantlie'nin yeni bir program hazırlaması ve ayrıca "Savaşçı Temini Zamanı" (Time to Recruit) isimli bir programın her çarşamba saat 17:00'de yayınlanması beklenmektedir (Vocative, 2015b). Tanıtım videosundan anlaşıldığı üzere Ağırlıklı olarak Arapça yayın yapacak televizyon kanalında İngilizce iki program yayınlanacaktır. Ayrıca örgütün Musul'dan yayın yapan Al Bayan isimli bir radyo istasyonu da bulunmaktadır (Vocative, 2015b).

Örgüt karasal sınırların ötesine geçmeyi ve tüm dünyaya sesini duyurmayı amaçlamaktadır. İnsanların çizdiği sınırları aşıp tüm dünyadaki Müslümanlara "davet"lerini iletmek istemektedir. Bunun için internetten etkin bir şekilde yararlanmak ve etkileyici içerikler üretmek zorundadırlar ki bu türden bir üretim profesyonelliği zorunlu kılmaktadır. "Medyaya sahip olan, işleten ve finanse eden kurumlar, ürünü oluşturan üretim sistemi, medya materyallerinin oluşturulduğu koşullar, üretilen ürün, materyal ve içeriklerin anlamı ve anlam çıkaran izleyici incelenmesi gereken yönlerdir" (Burton, 1995: 19). Örgütsel amaçlarına ulaşmalarına hizmet eden medya içerikleri, 40'dan fazla medya kuruluşu tarafından yüksek kalitede hazırlanmaktadır. Medya içeriklerinin üretim sürecine ilişkin bilgi sahibi olmak örgütün iletişim stratejisinin arka planını görmemize yardımcı olacaktır.

2.1. Destekleyen Kuruluşlar ve İçerikleri

IŞİD'i destekleyen kuruluşlar hakkındaki bilgilere ağırlıklı olarak Jihad Intel isimli siteden ulaştım. Bilginin doğruluğunu teyid etmek amacıyla farklı sitelerden de aramalar gerçekleştirerek olabildiğince fazla kaynaktan yararlanmaya çalıştım. Verileri archieve.org, jihadoloji.net, gibi video yayını yapan siteler, Jihad Intel, Jihadica, The Cyber & Jihat Lab gibi cihatla ilgili yayın yapan internet siteleri, bloglar ve gazete haberleri üzerinden elde ettim. Elde edilen veriler ışığında IŞİD'i destekleyen medya kuruluşlarını (Ek 1), içerikleri sosyal medya üzerinden dolaşıma sokan kuruluşlar, medya platformları, eleman temini için çalışan kuruluşlar, bölgesel/yerel gelişmelerden haberdar etmeyi amaçlayan kuruluşlar ve özgün içerik hazırlayan kuruluşlar olmak üzere beş başlık altında kategorize ettim.

2.1.1. Özgün İçerik Üreten Kuruluşlar:

Bu başlık altında kendi bünyelerinde örgütü destekleyici içerik üreten ve dolaşıma sokan kuruluşlar hakkında bilgi verilmiştir. Gerek yeterli kaynağa erişememem gerek İngilizce dışında yayın yapmaları sebebiyle IŞİD'in propagandasını yapmak ve örgütün varlığını sağlamlaştırmak için üretim yapan kuruluşlar hakkında kısaca bilgi verdim. Bu bağlamda *Sham Center, The Ajnad Media Foundation, Asawirti Media, Wilaayat Al-Raqqah Media, The Zora Foundation, Wilaayat Barqah Media Office, Al Battar Media Foundation, Baqiya Media, Wilaayat Nainawa Media Office, Fursan Al-Balagh Media, Sham al Malaham Media, Path to Heaven Media, Al Wagha Media, Al Ghuraba Media Foundation, The Media Front, Al Ma'ali Production Foundation, Wilaayat Al-Khair Media Office* isimli kuruluşlar ve bu kuruluşlarca tarafından dolaşıma sokulan materyaller hakkında tanıtıcı bilgilere Ek 1'de yer verilmiştir.

IŞİD'in sosyal medya kullanımını incelerken özellikle İngilizce konuşan toplumlara yönelik yapılan yayınları odağa aldım. Bu nedenle de İngilizce yayın yapan kuruluşlar ve içerikleri hakkında daha ayrıntılı bilgi vermeyi tercih ettim. İngilizce yayın yapan *Al Hayat Media Center, Al-I'tisam Foundation for Media Production, Al Furqan, Rayat Al Tawheed* ve *The al Malhama Brigade* isimli yayın kuruluşlarının içerikleri hakkında detaylı bilgi vermek amacıyla bu kuruluşlar hakkında ayrı bir başlık hazırladım.

2.1.1.1. Al Furqan Media

Al Furqan Media, kendini örgütün bir kolu olarak tanımlamamaktadır (Tamimi, 2013); ancak, içerdiği şiddet nedeniyle dünya çapında etki uyandıran videoları (Ek 2) böyle bir açıklamayı gereksiz kılmaktadır. Kuruluş IŞİD'in propaganda stratejilerinin tehdidi yayma

kısmını icra etmektedir (Saltman, Winter, 2014: 38). Multimedya içeriklerin yanı sıra 19.000 takipçisi olan Twitter hesabından kafa kesme ve diğer infaz videolarını yayınlamıştır (Katz, 2014). Kuruluş, Facebook hesabı ve IŞİD'in resmî olmayan sayfası 28.05.2013 tarihinde oluşturulmuştur. Bu sitede cihat yanlısı kanada ait anlatılar, görseller ve videolar yer almaktadır. Kuruluş örgütle bağlantısını resmî olarak açıklamamıştır (Hadj, 2013: 3-5).

Al Furkan Media Center, yayınladığı video ve ses kayıtlarının yanı sıra video serileri de hazırlamaktadır. Merkez genellikle örgütün şiddet içeren görüntülerini, infaz videolarını hazırlamaktadır. Seri videoları şiddeti doğrudan ekrana taşımamakta, nispeten ideolojik amaçlarla hazırlanmaktadır. Dört videodan oluşan "Kılıçların Sesi" isimli serisi ile *Sunday Times, Sun, Sunday Telegraph* gibi gazete ve dergiler için çalışan bir gazeteciyken Kasım 2012 tarihinde IŞİD tarafından tutuklan John Cantlie'nin sunduğu "Bana Kulak Ver" isimli seri de bu kapsamda ele alınmıştır. IŞİD'in diğer videolarında olduğu gibi silah, asker, bayrak ve şiddet görüntüleri "Kılıçların Sesi" isimli seride de hâkimdir. Dört video birlikte değerlendirildiğinde dili anlaşılmasa bile örgütten devlete evrilmenin aşamalarının anlatıldığı görülmektedir. İlk videoda halkın desteğini alan ve halktan aldığı güçle hareket eden bir örgüt tablosu çizilmektedir. İkinci videoda düşük yoğunluklu çatışmalar ve yoğunluklu olarak boş arazideki askerlerin eğitim görüntüleri yer almaktadır, diğer bir ifade ile bir hazırlık sürecine işaret etmektedir. Üçüncü videoda gece ve gündüz gerçekleşen şiddetli çatışmalar gösterilmektedir. İlk üç videonun yayınlanma tarihine dikkat edilecek olursa El Kaide'nin bir bağlısı olarak hareket ettiği döneme denk düştüğü görülecektir. Bu videolarda devlet olma iddiası bulunmamaktadır. Düşmanlarıyla savaşan bir örgüt konumundadır. Dördüncü videonun yayınlandığı tarihte IŞİD, Felluce ve Ramadi şehirlerinin büyük bir bölümünü ele geçirmiş, Felluce'de bağımsız İslam Devleti'ni ilan etmiş bir konumdaydı. Bu bağlamda dördüncü video devlet olma ilanı ve gerekliliklerini vurgular niteliktedir. Videoda örgütün güçlü, acımasız ve affedici yönleri vurguladığı dikkat

çekmektedir. Suçluyu affetmek güçlü olana, yetki sahibi olana verilen bir haktır. Bu video örgütün şiddete dayalı fiziksel güçten olduğu kadar devlet olmanın gücünden de beslendiklerini göstermesi açısından serinin diğer videolarından ayrılmaktadır. Yalnızca dördüncü videoda İngilizce alt yazı olması örgütün devlet olarak sesini dünyaya duyurma çabasının bir sonucu olarak değerlendirilebilir

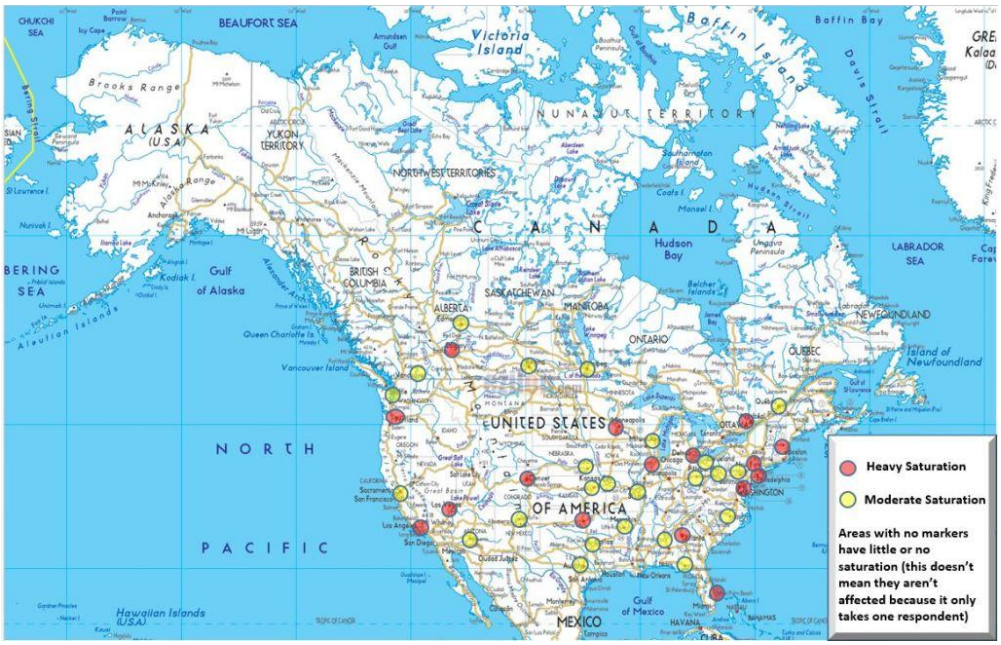
2.1.1.2. Al Hayat Media Center

Al Hayat Media Center, IŞİD'in enformasyon kanadı (Islamic State Media, 2015) olarak hizmet vermektedir. Merkez ismini "Ey inananlar! Size hayat verecek şeylere çağırdığı zaman Allah'ın ve Peygamber'in çağrısına uyun." anlamına gelen Enfal Suresi 24. ayetten almıştır (Dabiq, 2014: 43). Londra merkezli bir kuruluştur. Ahmet Ebu Semra başkanlığında IŞİD'in İngilizce ve diğer dillerde mesajlarını dağıtmak üzere hizmet vermektedir. Çoğunluğu Batılılar olmak üzere yaklaşık 10.000 takipçisi bulunmaktadır. Merkez, mesajlarını geliştirme ve sınama konusunda tam zamanlı bir çalışma yürütmektedir. Örnek çevrimiçi gruplarıyla mesajlarını sınamaktadır. Mesajlar İslami inançlar konusundadır ve özellikle İslamiyet'e yeni geçmiş kişilere gönderilmektedi (The ISIS Study Group, 2014c). Kuruluşun Twitter hesapları askıya alınmıştır (Katz, 2014).

Merkez, tüm Müslümanları bir bayrak altında toplamak amacıyla IŞİD'in mesajlarını farklı dillerde yayınlamayı amaç edindiğini açıklamış, tevhid, hicret, biat ve cihat konularına odaklann görsel, audio ve yazılı materyaller ürettiğini belirtmiştir (Dabiq, 2014: 43).

Haritadan da anlaşılacağı üzere (Harita 1), Müslüman nüfusun çok olduğu yerler yirmi yıldan bu yana çeşitli terörist örgütlere eleman sağlayan merkezlerdir. Minneapolis, El Şabab örgütünün eleman temin ettiği yerlerin başında gelmektedir. Florida, El Nusra Cephesinin eleman temin ettiği yerdir. Boston ise Al Hayat Media Center'nin başı olan

Ahmad Abousamra'nın okulunun bulunduğu şehirdir. Michigan eski Irak vatandaşlarının yoğun olarak yaşadığı bir yerdir. Chicago IŞİD'e katılma girişiminde bulunan gençlerin tutuklandığı şehirdir. Kırmızı ile belirtilen yerler Al Hayat Media Center'nin mesajının yoğun olarak dağıldığı yerlerdir. Sarılar ise ılımlılardır (ISIS, 2014c).

Harita 1: Al Hayat Media Center'nin Kuzey Amerika'daki Hareketliliği (ISIS Study Group,2014c)

Al Hayat Media Center Twitter gibi sosyal medya platformlarını kullanmada son derece etkindir. Etkili pazarlama ve sosyal medya kampanyaları yürütmektedir. Hazırlanan içeriklerde Batılılar şiddetli bir biçimde hedef gösterilmektedir (ISIS Study Group , 2014b). Al Hayat Media Center tarafından hazırlanan videolar (Ek 3) profesyonelce üretilmiş, birçok farklı dile çevrilmiştir (UNSC,2014: 12).

2.1.1.3. Rayat Al Tawheed Social Media Graphic

Rayat Al Tawheed Social Media Graphic, "Allah'ın sancağı" anlamına gelmektedir. Bu kuruluş Suriye'de IŞİD'i destekleyen İngilizlerin sesi konumundadır. İngilizleri Suriye'de savaşa davet etmek için propaganda videoları çekmektedir. Grup Facebook ve Twitter'ı etkin olarak kullanmaktadır. Ayrıca kuruluşun Youtube sayfası da bulunmaktadır. Batı karşıtı mesajlar, ABD ve Birleşik Krallığa yönelik tehdit mesajları içeren videolar (Ek 4) yayınlamaktadır (TRACa, 2014). Grubun çoğunluğu İngilizlerden oluşmaktadır. Kuruluş tarafından inkâr edilse de David Haines'in infaz edilmesi ile ilgileri olduğu düşünülmektedir (Mendick, Verkiak, Beach, 2014).

2.1.1.4. Al-I'tisam Foundation for Media Production

Al-I'tisam Foundation for Media Production, IŞİD'in propaganda videolarını hazırlamaktadır (Ajbaili,2014). Kuruluş tarafından çatışma alanları ve çatışma alanında yapılan röportaj görüntüleri hazırlanmaktadır (Saltman, Winter, 2014: 38). Medya kuruluşuna ilişkin video taraması Youtube'da IŞİD propagandası niteliğindeki videoların kaldırılmış olması nedeniyle archive.org isimli siteden yapılmıştır. IŞİD'in propagandasını yapan altı videosuna (Ek 5) ulaşılmıştır. Resmî bir web sitesine rastlanmamıştır. Kuruluşun Twitter hesapları askıya alınmıştır.

2.1.1.5. The Al-Malhama Brigade

IŞİD'in destekçisi olarak bilinen The al Malhama Brigade (SITE Intelligence Group,2015) "İnanların Göğsündeki Şifa" isimli bir video yayınlamıştır. 21 Kerküklü

peşmergenin infazını gösteren 9 dakika 17 saniyelik video 21.02.2015 tarihinde Twitter üzerinden dolaşıma sokulmuştur. Anılan video archive.org isimli siteden 24.02.2015 tarihi itibariyle 1.351 defa indirilmiştir. Youtube'da ise yayınlandıktan üç gün sonra (24.02.2015) 59.314 kez izlenmiş, 9 beğeni 50 tepki almıştır.

2.1.2. IŞİD'in Propagandasını Yapan Videoların Analizi

Medya kuruluşları tarafından üretilen ve araştırma kapsamına giren videolar örgütün medya içeriklerinde öne çıkan unsurların tespit edilmesi amacıyla mesaj içeriği, hedef kitlesi, örgütün meşruiyet sağlama yöntemleri, örgütün özimgesinin sunumu, düşman imgesinin sunumu, İslam devleti yapısı ve kamu yönetimi düzeyinde incelenmiştir.

2.1.2.1. "Hakikatin Askerleri İleri Gidin" İsimli Videonun Analizi

Al Hayat Media Center tarafından hazırlanan "Hakikatin Askerleri İleri Gidin" (*Soldiers of Truth Go Forth*) isimli video 02.06.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 2 dakika 32 saniye süren video, 22.04.015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden 2.658 defa indirilmiştir.

Video besmele ve medya kuruluşunun amblemini gösteren bir animasyon ile başlamaktadır. Videoda coşkulu bir neşid kullanılmıştır. Video, konu akışı olan bir senaryodan ziyade neşid için hazırlanmış bir kurgu olarak nitelenebilir.

Video savaşçı temin etmek amacıyla hazırlanmıştır. Cihat bu amaca hizmet eden gerekçe olarak sunulmuştur. Fonda yayınlanan Arapça neşidin sözleri İngilizce olarak verilmektedir. Hedef kitle konusunda coğrafi, dilsel bir ayrıma gitmedikleri görülmektedir. IŞİD sınırları dışındaki herkes çağrılmıştır.

Siyah, beyaz ve kırmızı renklerden oluşan içerikte görüntüler son derece hızlı bir şekilde dönerek ya da parçalanarak değişmektedir (Resim 1). Cihada duyulan coşku hissini artırmak ve insanları ertelemeden hemen cihada katılmaya teşvik etmek için bu kadar hareketli bir kurgu yapıldığı söylenebilir. Ayrıca kırmızının canlandırıcı, harekete geçirici etkisinden yararlanılmıştır.

Resim1: Askerleri İleri Gidin Videosundan Bir Görüntü

"Doğrunun askerleri hadi gidin", "Dayanıklılığın melodisini tekrar edin", "Şam'da tüm ışıklar aydınlatır", "Öyleyse tüm askerleri topla", "İslam Devleti kuruldu", "Öyleyse tüm sınırları ortadan kaldır", "Savaşımızın gittiği yere kadar", "Yahudiler Rabbin küçük düşürüldü" söz bloğu altı defa tekrar edilmiştir. Bu sözlerle kurulan İslam Devleti'ne insanların toplu olarak, hemen katılması teşvik edilmiştir. Cihadın gerekçesi olarak ise Yahudilerin Allah'ı aşağılaması gösterilmiştir. Sınırları kabul etmeme söylemi ve Allah'ı yüceltme amacının ön plana çıkarılması örgütün varlık nedenin siyasetten uzaklaştırılıp dinsel bir boyut kazandırılma arzusundan kaynaklanmaktadır. Bugüne kadar hiç savaşmadıkları ya da topraklarında eylem gerçekleştirmedikleri Yahudiler düşman olarak gösterilmiştir.

"Sınırları yık ve maymunların soyunu yok et", "Tevhid devleti nefret dolu insanların yalanlarına rağmen baki olacak" sözleri ise iki defa tekrar edilmiştir. Maymunların soyu

sözü evrim teorisine gönderme yapmaktadır. Böylelikle düşmanın yaradılışı inkâr ettiği yani Müslüman olmadığı ve dolayısıyla savaşılması gerektiği mesajı verilmektedir.

Görsel düzeyde ise IŞİD hâkimiyeti altındaki bölgedeki gündelik hayattan, örgütsel yapıdan ya da sınırları dışındaki dünyadan herhangi bir öğeye yer verilmemiş dinî nitelikli hiçbir anlatıda bulunulmamıştır. Yoğun bir biçime bayrak, silah, asker ve araç sergilenmektedir. Konvoy halindeki araç görüntüsüne ve kalabalık IŞİD askerlerine görsellerde sıklıkla yer verilmiştir. Bu görüntüler uzak mesafeden gelen kalabalık IŞİD askerlerini temsil etmektedir.

2.1.2.2. "Cihatsız Hayat Yok" İsimli Videonun Analizi

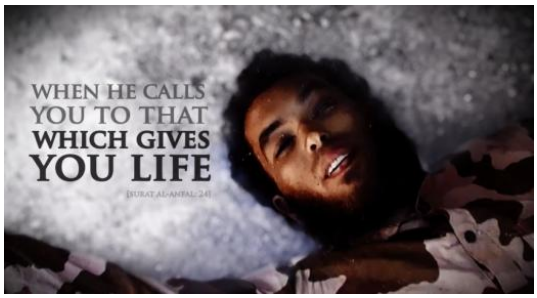
Al Hayat Media Center tarafından hazırlanan "Cihatsız Hayat Yok" (*There is No Life Without Jihad*) isimli video 19.06.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 13 dakika 22 saniye süren videoda Batı ülkelerinden savaşmak üzere IŞİD'e katılan militanlar ellerinde silah tutarak cihat çağrısında bulunmaktadır. Video 01.02.015 tarihi itibariyle Youtube'da 2.631 kez görüntülenmiş, 5 beğeni 4 tepki, 1 yorum almıştır. Video 01.03.2015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden 25.807 defa indirilmiştir.

Video besmele ve medya kuruluşunun amblemini gösteren bir animasyon ile başlamaktadır. Videoda Arapça alt yazı bulunmamaktadır. Video Enfal suresinin 24. ayetinin bir kısmının[11] okunmasıyla açılmaktadır. IŞİD bu videosunda savaşmaktan, başarmaktan, Müslümanları yüceltmekten daha çok "hayat" vaad etmiştir. Vidonun açılışı ve kapanışı bu ayetin ilgili kısmı ile yapılmıştır.

[11] Videoda okunan kısmın meali: Size hayat verene davet ettiği zaman Allah'a ve resulüne uyun.

Açılışın hemen ardından savaşçıların yakın plan fotoğraflarının yanında mesajlar verilmektedir. "Sen! Allah'a ve elçisine inanan ve itaat eden, size hayat verene davet ettiği zaman" sözleri görsellerle birlikte verilmiştir.

Tekbir işareti yapan uzak doğulu bir savaşçının resminin yanında "sen" yazmaktadır. Bıyıkları kısa kesilmiş, sakallı ve tekbir işareti yapan bir askerîn yanında "inanan" yazmaktadır. Omuzda taşınan bir silahla ateş eden genç bir savaşçı ile silahlı bir savaşçının görüntülerinin yer aldığı üçüncü ve dördüncü fotoğrafta "Allah'a ve elçisine itaat eden" yazmaktadır. Allah'a ve elçisine itaat etmek ibadetten ziyade savaşmak olarak temsil edilmiştir. Beşinci ve son görüntüde yaşamını yitirmiş bir gencin gülümseyen yüzü gösterilmiş (Resim 2) ve "size hayat verene davet ettiği zaman" ifadesi Enfal suresi 24. ayetin bir kısmına atıf yapılarak verilmiştir. Fotoğrafla oynama yapılmış ve gülümsemesi görüntünün odağına alınmıştır. Bu fotoğraf göğü andıran mavi bir ekrandan yukarı doğru kaydırılmış ve tekraren Al Hayat Media Center'ın amblemi gelmiştir. IŞİD saflarında cihat yapan kişilerin cennete gittiği ve asıl hayatın ölümden sonraki hayat olduğu mesajı verilmiştir. Hayat ölümle ve cennetle eşleştirilmiştir.

Resim 2: Cihatsız Hayat Yok Videosundan Bir Görüntü

Video bir film gibi tasarlanmıştır. İki amblem arasında yer alan görüntüler videonun fragmanını göstermektedir. Ayrıca videoda bir konu akışı, videonun bölümleri arasında bağlantı bulunmaktadır. Konuşmalar bittikten sonraki 18 saniye (12:57-13:15) süresince

konuşmacıların birbiri ile şakalaşmaları ve mutlu halleri gösterilmiştir. Bir çeşit kamera arkası görüntüsü gibi çekilmiş, cihada katılanların mutlu olduğu mesajı verilmiştir. Videonun kapanışında ise bir sonraki videonun tanıtımı yapılmış (Resim 3). Konu akışının sağlanması, izleyene keyif vermesi ve hedef kitlesini etkilemek amacıyla videonun bir film gibi tasarlandığını düşünüyorum. İzlemekten keyif alınan bir medya içeriğinde mesajlar hedef kitlesine daha etkili bir biçimde ulaşacaktır. Videoda belirgin bir biçimde neşid kullanımı mevcuttur. Müziğin insanları harekete geçirici etkisinden yararlanmak istenmiştir.

Resim3: Cihatsız Hayat Yok Videosundan Bir Görüntü

Birinci konuşmacı olan Abu Muthanna al Yemeni Allah'a ve elçisina itaat edilmesi gerektiğinden bahsetmiştir. Konuşmasında Şam, cihadın merkezi olarak konumlandırılmıştır. Ayrıca Irak, Avustralya, Kamboçya, Birleşik Krallık'tan yapılan katılımlara değinerek örgütün çok uluslu yapısına gönderme yapmış ve yabancıları cihada teşvik etmek istemiştir. Şam'daki cihadın kutsiyeti bir hadise atıf yapılarak pekiştirilmiştir. Ebubekir el Adnani'nin talimatları doğrultusunda Şam cihadının sınır tanımadığını belirterek yayılmacı politikasını ortaya koymuştur. Konuşmasında ayetlere atıflar mümkündür. Örneğin savaşın fitne bitene kadar süreceğinden Kur'an-ı Kerim'de bahsedildiğini söylemiş, Maide suresinin 54. ayetine[12] gönderme yaparak kınayanların kınamasından korkmamak gerektiğini belirtmiştir. Abu Muthanna'nın yaptığı konuşma genel bir davet ve kararlılık niteliği taşımaktadır.

[12] Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse (bilsin ki) Allah, sevdiği ve kendisini seven müminlere karşı alçak gönüllü (şefkatli), kâfirlere karşı onurlu ve zorlu bir toplum getirecektir. (Bunlar) Allah yolunda cihad ederler ve hiçbir kınayanın kınamasından korkmazlar (hiçbir kimsenin kınamasına aldırmazlar). Bu, Allah'ın, dilediğine verdiği lütfudur. Allah'ın lütfu ve ilmi geniştir.

İngiltere'den örgüte katılan Abu Bara'al Hindi konuşmasında cihadın tüm Müslümanlara emredildiğini belirtmiştir. Batı ülkelerinde yaşayanların neler hissettiğini bildiğini, kalplerinde bir baskı olduğunu ve onurları yokmuş gibi yaşadıklarını ifade etmiştir. Bu baskıdan kurtulmanın yolu olarak da cihadı göstermektedir (05:22-05:33). Abu Bara'al Hindi konuşması ile Batı toplumlarına entegreolamamış kişileri etkilemeyi amaçlamaktadır. Bu dünyada yapılan fedakarlıkların karşılığının öteki dünyada olduğu belirtilmektedir.

IŞİD'e Avustralya'dan katılan Abu Yahya ash Shami'nin videonun çekildiği tarihten sonra şehit olduğu belirtilmiştir. Bu dünyaya fedakarlık yapılmasının tavsiye edildiği konuşmanın ardından şehit olan, yani en üst düzeyde canıyla fedakarlık yapan, ash Shami'nin konuşmasına yer verilmesi önceki bölümle bağlantı kuran, etkili bir örnek olmuştur. Cebinden çıkardığı Kur'an-ı Kerim'i göstererek "Kurallarına göre yaşayın ve Allah'ın birliği konusunda takvalı olun" mesajını vermektedir.

Avustralya'dan örgüte katılan Abu Nour al Iraqi'nin konuşması bir cihada katılım öyküsü olarak tasarlanmıştır. Cihada katılım bu kişi üzerinden ete kemiğe bürünmüş ve özdeşim kurmak kolaylaşmıştır. Abu Nour al Iraqi, özellikle Şam'daki cihada gelme nedenlerinden bahsetmektedir. Konuşmanın tamamında neşid bulunmaktadır. Konuşmanın etkisi müzik ile arttırılmaya çalışılmıştır.

Örgüte Birleşik Krallık'tan katılan Abu Dujana al Hindi'nin konuşmasında dinî öğelere vurgu son derece nettir. Fedakarlık yapılmasının övüldüğü videoda Abu Dujana al Hindi, şehit olmaktan değil kabir azabından korkmak gerektiğini söylemektedir. Şam'a gidişin ertelenmemesi gerektiğini, IŞİD'in onlara değil, izleyicinin cihada ihtiyacı olduğu belirtilmiştir. Dünyada Müslümanlara yapılan zulme sessiz kalanların Allah'a hesap vereceğini belirtmekte ve cihat yapanların cennetle ödüllendirileceklerini dile getirmektedir. Videonun final ve harekete geçirici konuşması ödül-ceza ikilemi arasında kurgulamıştır.

Video etnik köken açısından Avrupalı olmayan ancak Batı toplumlarında yaşayan ve topluma uyum sağlamayı başaramayan Müslümanlara yönelik olarak hazırlanmıştır. Nitekim Abu Bara'al Hindi konuşmasında Batı toplumlarında yaşayan insanların kalplerinde baskı hissettiğini bildiğinden (05:24) bahsetmiştir. Videoda seslenilen hedef kitle konusunda kadın-erkek ayrımına gidilmemiştir. Video'da iki konuşmacı erkekler kadar kadınlara da seslenilmiştir. Video açılışta kullanılan görsel sayısına paralel olarak beş kişinin cihat hakkındaki konuşmalarından oluşmaktadır. Konuşmacıların üçünün İngiltere ikisinin Avustralya'dan geldikleri ve ayrıca "Abu Muthanna al Yemeni" gibi etnik kökenlerini belirtecek şekilde aldıkları yeni isimleri yazmaktadır. Aslen Avrupalı olmayan ancak Avrupa'da yaşayan Müslümanlar cihada çağrılmaktadır.

Konuşmacıların değişimi genellikle neşid ve birlikte olmaktan mutlu olan, adeta kutlama yapan IŞİD'li savaşçıların görüntüleri ile yapılmıştır. Kalabalık sevinç görüntülerinde kameraya yakın bazı kişilere göz hizasından yakın çekim yapılmakta ve bu kişilerin gözlerine odaklanılmaktadır. Bu görüntüyü izleyen kişi ile bu savaşçılar birbirine dostça bakıyor gibi bir his oluşturulmakta, izleyicinin özdeşim kurmasına olanak tanımaktadır. 12 saniye (03:52-04:04) süren sahne (Resim 4), izleyicinin tüm dikkatini bu kişilerin gözlerindeki mutluluk ve kararlılığa sabitlemekte, izleyiciyi yanlarına çağırmaktadır.

Resim 4: Cihatsız Hayat Yok Videosundan Bir Görüntü

Videonun eleman temin etmek amacıyla hazırlandığı açıktır. Videoda düşman tayini, intikam almak gibi nefret içeren argümanlar yerine dinî unsurlara dayanarak cihat çağırısı yapılmıştır. Ayet ve hadislere açık ve örtük bir biçimde atıfta bulunulmuş, cihadın herkes için emredildiği vurgulanmıştır.

Videoda Selefi anlayışın izlerine rastlamak mümkündür. Allah'a ve elçisine itaat etmek namaz, oruç, hac, kurban gibi İslami uygulamalar yerine cihat yapmak olarak lanse edilmiştir. Nitekim İbn Teymiyye'nin cihada çıkmanın, hacdan, oruçtan ve diğer nafile ibadetlerden daha üstün olduğu yönünde bir fetvası bulunmaktadır.

2.1.2.3. "Sykes Picot'un Sonu" İsimli Videonun Analizi

Al Hayat Media Center tarafından hazırlanan "Sykes Picot'un Sonu" (*The End of Sykes Picot*) isimli video 29.06.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 15 dakika 03 saniye süren video 29.01.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 48.590 kez görüntülenmiş, 332 beğeni 85 tepki, 258 yorum almıştır.

Video'da Şili'den örgüte katılan Abu Safiyya, Sykes Picot[13] ile çizilen sınırları tanımadıklarını ve sınırları yıkacaklarını anlatmaktadır. Örgütün cihada davet ettiği ve genişleme hedefini gösteren bir videodur. Örgütün yarı resmi marşı olarak görülen ve cihadı teşvik eden "Ümmetim, Şafak Göründü[14]" (*My Ummah, Dawn Has Appeared*) isimli neşid

[13] I.Dünya Savaşı sırasında 16 Mayıs 1916 tarihinde İngiltere ve Fransa arasında yapılan ve Osmanlı Devleti'nin Orta Doğu topraklarının paylaşılmasını öngören gizli antlaşma.

[14] Ümmetim, şafak göründü , o yüzden umulan zaferi bekle
İslam Devleti salihlerin kanı ile doğdu
Ümmetim, şafak göründü , o yüzden umulan zaferi bekle
İslam Devleti salihlerin kanı ile doğdu
İslam Devleti dindarların cihadı ile doğdu
Onlar, sebat ve inançla doğruluk içinde ruhlarını sunarlar
İslam Devleti dindarların cihadı ile doğdu
Onlar, sebat ve inançla doğruluk içinde ruhlarını sunarlar
Alemlerin Rabbinin kanunun olduğu din kuruldu

videoda baskın bir biçimde kullanılmıştır. Ümmet ile IŞİD'in bir tutulduğu neşid, açık bir cihat çağrısıdır. Kullanılan neşid aracılığı ile Arapça bilen toplumlara da seslenilmiştir.

Boşaltılmış Suriye sınırında başlayan ve hâkimiyetleri altındaki karakolda biten video beş bölümden oluşmuştur. İlk bölümde Abu Safiyya, boşaltılmış Suriye sınırında bulunmaktadır. Bağdadi'nin engelleri yok etmelerini istediğini, Ürdün, Irak, Lübnan dâhil tüm sınırları yıkacaklarını belirtmiştir.

Videonun ikinci bölümü 02:09'da başlamıştır. Sınır karakolunun duvarına çizilmiş ve Suriye-Irak sınırını gösteren bir haritanın önünde konuşan Abu Safiyya, artık bu sınırların ortadan kalkacağını, tek ülke, tek ümmet olmayı amaçladıklarını belirtmiştir. Irak bayrağını şirk bayrağı olarak tanımlamış, şirkin ve küfrün tüm bayraklarının indirilmesini amaçladıklarını söylemiştir. Tek ümmet vurgusu yapılmıştır.

Örgütün kazanımları ile ABD'nin kayıplarının anlatıldığı üçüncü bölüm 04:43'de başlamıştır. IŞİD saldırıları sırasında ganimet olarak ele geçirilen askerî araçlar, sınır güvenliği polisinin araçları ile saldırı sırasında yanan ve hurdaya dönen araçlar videoda yer

---

Ümmetim iyi haberi anla ve umutsuzluğa kapılma, zafer yakındır
İslam Devleti ortaya çıktı ve korkutucu olan başladı
Ümmetim iyi haberi anla ve umutsuzluğa kapılma, zafer yakındır
İslam Devleti ortaya çıktı ve korkutucu olan başladı
Savaştan korkmayan sadık erkekler tarafından zaferin yolu çizildi ve düzenin zamanı sona erdi
Savaştan korkmayan sadık erkekler tarafından zaferin yolu çizildi ve düzenin zamanı sona erdi
Onlar yok olmayacak sonsuz bir zafer yarattılar
Ümmetim, Allah bizim Rabbimizdir
Öyleyse kanınızı şehit kanı olmadan dönmeyecek bir zafer için bağışlayın
Ümmetim, Allah bizim Rabbimizdir
Öyleyse kanınızı şehit kanı olmadan dönmeyecek bir zafer için bağışlayın
Kim Peygamberlerin yurdu içinde Rablerinden umut ederek zaman geçirirse
Onlar Allah'a ruhlarını sunar ve din için fedakârlık yaparlar
Kim Peygamberlerin yurdu içinde Rablerinden umut ederek zaman geçirirse
Onlar Allah'a ruhlarını sunar ve din için fedakârlık yaparlar
Veren ve bağışlayan insanlar mükemmel ve gururlu insanlardır.
Ümmetim iyi haberi anla, sabrın güneşi doğdu
Şüphesiz ki biz nesillerdir saygı duyulan bir zafere kitleler halinde yürüdük
Ümmetim iyi haberi anla, sabrın güneşi doğdu
Şüphesiz ki biz nesillerdir saygı duyulan bir zafere kitleler halinde yürüdük
Dünyayı terk etmiş ve ölümsüzlüğe erişmiş erkekler tarafından aydınlanacağız
Ve onlar şerefin ümmetini yeniden canlandırdı ve zaferden emin kıldı

almıştır. Böylece kazanımlar ve çatışmanın şiddeti nesnel olarak gösterilmek istenmiştir. Batılılara ve ABD'ye seslenerek, işbirliği yapmalarının kendilerine yarar sağlamadığını, örgütün ganimetlerini arttırmaya devam edeceklerini belirtmiştir. Irak ve Afganistan'dan sonra ABD'nin Suriye'de de başarısız olacağını iddia etmektedir.

Musul'da bir hapishanede geçen dördüncü bölüm 08:42'de başlamaktadır. Hapishanede mahkûm olarak tutulan Yezidi, Şii ve Müslümanlar (hapishaneye girmeden önce mürted olarak nitelendirilmiştir) gösterilmektedir. Yüzlerce mahkumdan bazıları olduğu söylenerek fiziksel üstünlükleri gösterilmek istenmiştir. Yezidilerin şeytana taptıklarından bahsedilerek Yezidilerin el kaldırması istenmektedir. Yezidilerin şeytana tapmaları videonun çekildiği tarihlerde örgütün Musul'u işgal etmiş olması ve Yezidilerin bu süreçte gündemde geniş yer tutması nedeniyle ön plana çıkarılmıştır. Böylece eylemlerine dayanak sağlanmak istenmektedir.

Videonun beşinci ve son bölümü 10:15'de başlamaktadır. Polis istasyonunda yüzü açık ve kapalı birçok asker gösterilmektedir. Görüntüdeki herkes oldukça rahattır. Buranın Safevi ve Irak hükümetine ait olduğu, polis istasyonu, sınır kontrol noktası gibi tüm binalarını ele geçireceklerini belirtmiştir. Örgütün askerî kanadına vurgu yapılmıştır. IŞİD eylemlerini küfrü ve şirki yok etmek için yaptığını ifade etmektedir. Örgütün amaçlarının Allah'ın ismini yüceltmek olduğu belirtilmiştir Özgür Filistin ve tüm Müslümanlar için dua etmektedir. Diğer Müslümanların yaşadığı acılardan kendine zemin bulmak istemektedir. Videonun sonlarına doğru (11:30) Iraklılara ait bir sınır karakolunun patlatılması gösterilmektedir. Polis aracında bulunan bir adam ile kameraman arasındaki diyaloga ve şakalaşmaya yer verilmektedir. Videoda örgütün sloganına yer verilmiştir. Megafonda konuşan kişi Obama'ya gönderdiği askerler için yeterince bebek bezinin olup olmadığını sormaktadır. Gelenlerin sakat ve bakıma muhtaç olarak geri döneceklerini ima etmektedir. Video "Ve sonra peygamberin yöntemi üzerine hilafet olacak" yazısı ile bitmektedir.

Video, Sykes Picot Antlaşması ile çizilen sınırların geçerliliğini yitirdiğini ve antlaşma ile çizilen sınırların tanınmadığı vurgulamak amacıyla hazırlanmıştır. Videonun hedef kitlesini başta Irak olmak üzere bölgesel aktörler, Batılılar, ABD ve örgüt sempatizanları oluşturmaktadır. Videonun iki bölümünde (06:29, 14:15) Batılılara ve ABD'ye seslenilmektedir. ABD'nin örgütle mücadelede yüklü miktarda para harcadığından bahsedilmiş, sahip oldukları helikopterler ve uçaklar ön plana çıkarılmıştır. ABD Genelkurmay Başkanı Martin Dempsey'in 2015 yılı bütçe görüşmelerinde Irak'ın hava kuvveti talep ettiğini belirttiği bir dönemde hazırlanan videoda bu türden mesajlara yer verilmesi uluslararası gelişmelerin örgütün medya içeriğinde yer aldığını göstermektedir. Örgütün başarıları ile bölgesel aktörlerin gözleri korkutulmak istenmiştir. Örgütsel amaçları (01:38) Bağdadi'nin talimatı üzerine Irak, Ürdün, Lübnan dâhil tüm sınırların ortadan kalkması ve Allah'ın ismini yüceltmek olarak sunulmaktadır. Sempatizanlarına ise örgütün başarıları ve kazanımları ile eylemlerinin gerekçeleri açıklanmış, mutlu askerler gösterilerek ve neşid kullanımı ile yeni katılımlar elde edilmeye çalışılmıştır.

Ayrıca örgütün yayılmacı politikası da ön plana çıkarılmıştır. Videoda ilk iki bölümde üç kere (00:07, 03:59 ve 04:38) Abu Safiyya'nın sınıra IŞİD bayrağı çekerkenki görüntüsü verilmiştir. Sınırları yıktıklarını ve etki alanlarını genişlettikleri yönünde mesajlar verdikleri ilk iki bölümde üç kez bayrağın göğe yükselişinin gösterilmesi genişlemelerinin süreceği yönünde bir mesajdır. Sınıra çekilmiş IŞİD bayrağı ve videonun ismi 10 saniye boyunca (00:17-00:27) gösterilerek sınırları yok edenin, tek ümmeti gerçekleştirecek olanın IŞİD olduğu mesajı verilmektedir. Örgüt ağırlıklı olarak devlet olarak nitelendirilmektedir.

Videoda örgütün başlıca düşmanı olarak Irak Cumhuriyeti gösterilmektedir. Irak bayrağı üç defa (02:37, 03:03, 03:17) gösterilmiş, Irak küfür ve şirk ile betimlenmiştir. Sınır karakolunun gösterildiği ikinci bölümde yere düşmüş ve duvarda asılı kalmış, yani yenilmiş bir şekilde gösterilmektedir. Videonun diğer bölümlerinde IŞİD'in kazanımları ve Iraklıların

karakollarına yerleşmiş görüntüleri yer almaktadır. Videonun sonlarına doğru (11:30) Iraklılara ait bir sınır karakolunun patlatılması gösterilmektedir. Bu IŞİD'in Irak hükümeti karşısındaki üstünlüğünü ve alan hâkimiyetini göstermeye yönelik bir sahnedir.

Yezidiler, Şiiler, Sahveler, ABD ve Araplar da düşman olarak nitelendirilmiştir. Irak Cumhuriyeti için küfür[15] ve şirk[16] sözcükleri ağırlıklı olarak kullanılmaktadır. Örgütün yakın düşmanları İslamiyet'teki en büyük günahlarla isnat edilmiş, öteki olmaları kesinleşmiştir. Araplar ve ABD'liler içinse tağut sıfatı kullanılmaktadır. Düşman tayininde mezhepsel, dinsel ya da etnik bir ayrıma gidilmemekte, IŞİD ile mücadele eden ve bölgede bulunan aktörler düşman olarak tayin edilmektedir. Yürütülen psikolojik savaşın bir ayağı olarak düşmanlara gözdağı verilmektedir.

İki kutuplu dünya anlatısı ümmet ve diğerleri arasında kurgulanmıştır. Tek ümmet vurgusu ile taraflar oluşturulmak istenmiştir. Müslümanların tek toplum, tek ümmet oldukları, tek bir imam, tek bir halife altında olacakları bunun da Bağdadi olduğu belirtilmiştir. Bu anlatı ile Bağdadi'nin imamlığında, IŞİD'in bayrağının altında olmayanlar gayri Müslim olarak konumlandırılmıştır.

Bu videoda düşmanlara/suçlulara doğrudan uygulanan şiddete ilişkin herhangi bir unsura yer verilmemektedir. Abu Saffiya oldukça güler yüzlüdür (Resim 5) ve şükrederek konuşmaktadır. Ayrıca videoda yer alan IŞİD'liler oldukça mutlu gözükmektedir. Korku yalnızca esir olanlar içindir. Korkan ve endişeli gözüken esirler yakın plandan çekilmiştir (Resim 6). Böylece dramatik etki arttırılmak istenmiştir. Müslümanlara mutluluk ve şükür vaad ettiklerini diğerlerinin korku dolu yüz ifadeleri ile pekiştirmişlerdir. Hapishanede tutulan mahkum Yezidi ve Şiilerin korku dolu bekleyişleri 1 dakika 2 saniye boyunca (09:10-10:12) gösterilmiştir. Örgütle savaşan azınlıkların cepheden uzak durmalarını

[15] İslam'ın inanç ve esaslarını reddetmek, yok saymak

[16] Allahü teâlâya ortak yapmak, benzetmek

sağlamak, kamuoyuna güçlerini göstermek ve azınlıkların gözlerini korkutmak amaçlanmıştır.

Resim5: Abu Saffiya Resim6: Esir Nusyariler

Videoda bölümlere ayrılan süreler dikkate alındığında örgütün ele geçirdiği ganimetlerin anlatıldığı üçüncü bölüm (yaklaşık dört dakika) ile hâkimiyetini gösteren ve polis merkezinde geçen beşinci bölüme (yaklaşık beş dakika) ağırlık verilerek, örgütün kazandığı ve kalıcılığı olduğu mesajı verilmiştir. Video örgütün sloganı olan "kalıcı ve genişleyen" ile örtüşmektedir.

2.1.2.4."Amerika'ya Mesaj" İsimli Videonun Analizi

Al Furqan Media tarafından hazırlanan video 4 dakika 43 saniye sürmektedir. James Wright Foley isimli Amerikalı bağımsız gazetecinin başı kesilerek infaz edildiği "Amerika'ya Mesaj" başlıklı video 19.08.2014 tarihinde yayınlanmıştır. Foley'i infaz eden Cihatçı John [17], IŞİD'in birçok Müslüman tarafından bir devlet olarak tanındığını ve IŞİD'e atılan bombaların tüm Müslümanlara karşı yapılmış bir şiddet hareketi olarak algılandığını dile getirmektedir. Videoda İngilizce konuşulmakta Arapça altyazı geçilmektedir. Video 29.01.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 476.102 kez görüntülenmiş 157 beğeni 952 tepki ve 234 yorum almıştır. Video dünya çapında büyük bir tepkinin doğmasına neden olmuştur.

[17] John'un kimliği tam olarak bilinmemekle birlikte Londra'da yaşayan Kuveyt doğumlu İngiltere vatandaşı Muhammed Emwazi ya da İngiltere vatandaşı Abdülmecid Abdülberi olduğu tahmin edilmektedir.

Örgüt, medya içerikleri, gerçekleştirdikleri şiddet eylemleri ve bu istemsiz ilgi ile Batı toplumları için daha da görünürlük kazanmıştır.

Videoda Müslümanlar ile ABD arasında bir mücadele inşa edilmiştir. Tarafların sözlerine ve eylemlerinin gerekçelerine yer verilmektedir. Bunun gerek Müslümanlar gerekse ABD için geçmişten gelen ve hâlâ süren bir hesaplaşma olduğu mesajı bulunmaktadır. Obama'nın hava saldırılarının gerçekleştiğini ve gerekçelerini açıkladığı konuşmayı ABD bayrağı yerine Savunma Bakanlığı (Pentagon) armasının önünde yapması ve konuşmada ABD'nin Irak'taki Amerikan vatandaşlarını korumak üzere harekete geçildiğini açıklaması, ABD'nin tehlike karşısında savunmada olduğu mesajını vermektedir. Bu yolla 11 Eylül'de Pentagon'a yapılan saldırının kamuoyunda canlandırılarak IŞİD'in bilinen tehdit El Kaide kadar tehlikeli olduğunun hatırlatıldığı ve hava saldırılarına meşruiyet kazandırılmaya çalışıldığı şeklinde yorumlanabilir. ABD'nin de geçmişi unutmadığı ve hâlâ düşman olduğu vurgulanmıştır. Obama'nın konuşması cızırtılı bir şekilde verilmiş, görüntüde deformasyon yapılmıştır. Bu şekilde yalan söylediği, Obama'nın ve sözlerinin geçerliliğini yitirdiği mesajı verilmektedir.

Diğer taraftan videonun geri kalan kısmında saldırıda olanın ABD olduğu ve bu saldırıların durdurulması için, yapılanlara karşılık olarak Foley'in infaz edildiği vurgulanmaktadır. Foley'e, Guantanamo kampında bulunan ve işkenceye uğrayan Müslümanların giydiğine benzer turuncu bir kıyafet giydirilmiş ve diz çökmüş olarak gösterilmekterdir. Videoda Foley'in ABD'nin müdahalesinin intikamını almak için öldürüldüğü dile getirilse de aynı zamanda geçmişte Müslümanlara yapılan zulmün ve işkencenin de intikamının alındığı, yaşananın geçmişin ve bugünün hesaplaşması olduğu algısı oluşturulmak istenmektedir. Düşmanın IŞİD'in karşısında diz çökeceği mesajı verilmiş cansız bedeninin ve kesilmiş başının sansürsüz sergilenmesi düşmanlarının akıbetini göstermeye yönelik bir açık bir tehdittir.

Videoda gazetecinin infazının keyfi bir cinayet olmadığı, ABD'nin IŞİD'e saldırmasının bir sonucu olduğu vurgulanmıştır. Örgüt eylemlerini gerekçelendirerek bunların keyfi, rastlantısal tepkiler olmadığını, planlı bir stratejinin ürünü olduğunu ve daha da önemlisi haklı olduklarını anlatmak istemektedir. ABD Başkanı Barack Obama'nın konuşmasının hemen ardından IŞİD'e gerçekleştirilen bir hava saldırısına ilişkin görüntüler verilmiştir. Bu görüntü bombayı atan askerî araç tarafından kaydedilmiştir. Obama'nın askerî müdahalenin yapıldığına ilişkin açıklaması ve bu açıklamanın uygulamaya geçmiş hali gösterildikten sonra Foley'in infazı gerekçelendirilmiştir. Videonun sonunda saldırıların sürmesi halinde infazların süreceği vurgulanmakta, sonraki kurban olan Steven Sotloff'un diz çöktürülmüş ve benzer şekilde giydirilmiş görüntüsüne yer verilmektedir.

İnfaz videosunda dinî argümanlara da yer verilmiş, taraflar din temelinde ayrılmıştır. Besmeleyle başlayan videonun girişinde ABD'nin IŞİD'e saldırdığı ve Müslümanlara yönelik yeni bir savaş başlattığı yazmaktadır. Müslümanları korumak için İslam ordusu olarak var oldukları vurgulanmaktadır. ABD ordusuna karşı İslam ordusu olduğu ifade edilirken "öteki"nin Müslüman olmadığı ve savaşılmasının gerektiği mesajını verilmektedir. IŞİD'in bir İslam ordusu olduğunu vurgulaması eylemlerine meşruiyet sağlayan bir argüman olduğu kadar din savaşı verildiği mesajı verilerek Müslümanların sempatisini ve desteğini sağlamaya yönelik bir hamledir.

Bir çölde çekilen videoda yalnızca diz çökmüş Foley ile siyahlar içerisinde elinde bıçakla bekleyen Cihatçı John görülmektedir. Cihatçı John'un gözleri ve elleri hariç tüm bedeni örtülüdür. Bu savaşta iki tarafın olduğu ve kazanan tarafın İslam olduğu, düşmanın yok edileceği mesajı IŞİD'li John'un Foley'in başını bedeninden ayırması ile verilmiştir.

Videoda Cihatçı John'un tüm acımasızlığına, Foley'in sakin tavrına ve bedeninden ayrılmış başının olduğu gibi gösterilmesine rağmen sözel düzeyde duygulara da seslenilmiştir. Foley'in yaşama ve ailesini yeniden görme isteği, annesine, Obama'ya, hava

kuvvetlerindeki pilot John'a doğrudan seslenmesi dramatik etkiyi artırmaktadır. Böylece Batı ülkelerindeki insanları öfkelendirilmek ve hava saldırılarına karşı kamuoyu tepkisi oluşturmak amaçlanmıştır.

2.1.2.5."Amerika ve Müttefiklerine Mesaj" İsimli Videonun Analizi

Al Furqan Media tarafından hazırlanan "Amerika ve Müttefiklerine Mesaj" isimli video 03.10.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 1 dakika 31 saniye süren videoda Allen Henning isimli İngiliz insani yardım görevlisinin kafası kesilerek infaz edildiği görülmektedir.

Videoda Müslümanlar ile ABD arasında bir mücadele inşa edilmiştir. Video, İngiliz televizyon kanalı RT'de yayınlanan İngiltere Parlamentosu'nun IŞİD'e karşı oluşturulan koalisyona girme kararı ile ilgili haber ile başlamaktadır. Bu haberin ardından Allen Henning, Guantanamo kampında bulunan ve işkenceye uğrayan Müslümanların giydiğine benzer turuncu bir kıyafet giydirilmiş ve diz çökmüş olarak gösterilmektedir. Henning yaptığı konuşmada İngiliz parlamentosunun aldığı kararın bedelini bir İngiliz vatandaşı olarak ödediğini belirtmiş, Cihatçı John ise İngiliz parlamentosunun ve David Cameron'un elinin kana bulandığını dile getirmektedir. John, bombalamalar sona ermezse ABD vatandaşı olduğunu belirttikleri Peter Edward Kassing'in infaz edileceğini vurgulamaktadır.

Videonun hedef kitlesi olarak ABD ve koalisyona katılan ülkeler olduğu belirtilmekte ve ABD'nin en büyük destekçilerinden biri olan İngiltere'ye yönelmektedir. İngiltere parlamentosunun aldığı karara misilleme olarak gerçekleştirilen infaza ilişkin videonun ABD'ye atıf yapacak şekilde isimlendirilmesi ve sonraki kurban olarak ABD vatandaşının seçilmesi düşman olarak merkeze ABD'nin alındığını göstermektedir.

Henning'e, Guantanamo kampında bulunan ve işkenceye uğrayan Müslümanların giydiğine benzer bir giysi giydirilmesi geçmişe yapılmış bir atıftır. Videoda Henning'in

karara tepki olarak öldürüldüğü dile getirilse de aynı zamanda geçmişte Müslümanlara yapılan zulmün ve işkencenin de intikamının alındığı, yaşananın geçmişin ve bugünün hesaplaşması olduğu algısı oluşturulmak istenmektedir. Düşmanın IŞİD'in karşısında diz çökeceği mesajı verilmiş, cansız bedeninin ve kesilmiş başının sansürsüz sergilenmesi düşmanlarının akıbetini göstermeye yönelik bir açık bir tehdittir.

Videoda Heinning'in infazının keyfi ya da sıradan bir cinayet olmadığı, İngiltere'nin aldığı kararın bir sonucu olduğu vurgulanmaktadır. Örgüt eylemlerini gerekçelendirerek bunların keyfi, rastlantısal tepkiler olmadığını, planlı bir stratejinin ürünü olduğunu ve daha da önemlisi haklı olduklarını anlatmak istemektedir.

Bir çölde çekilen videoda yalnızca diz çökmüş Henning ile siyahlar içerisinde elinde bıçakla bekleyen Cihatçı John görülmektedir. Cihatçı John'un gözleri ve elleri hariç tüm bedeni örtülüdür. Bu savaşta iki tarafın olduğu ve kazanan tarafın İslam olduğu, düşmanın yok edileceği mesajı IŞİD'li John'un Hennig'in başını bedeninden ayırması ile verilmektedir.

2.1.2.6." Bana Kulak Verin-Bölüm 3" İsimli Videonun Analizi

Al Furqan Media tarafından hazırlanan ve 5 dakika 33 saniye süren video 12.10.2014 tarihinde yayınlamıştır. Bir program şeklinde hazırlanmış videonun başlangıcında John Cantlie'nin Guantanamo kampında bulunan ve işkenceye uğrayan Müslümanların giydiğine benzer turuncu bir kıyafet giydirilmiş ve endişesi yüzünden okunan bir fotoğrafı gösterilmektedir. Fonda gazete sayfaları yer almaktadır. Gerek açılıştaki yazılar gerekse Cantlie'nin sözleri Arapça alt yazı olarak verilmiştir.

Siyah fon önünde bir masada oturarak konuşma yaparkenki görüntülerinde de aynı şekilde giyinmiş, saçları kısa kesilmiş ve kirli sakallıdır. Cantlie kendini İngiliz hükümeti tarafından terk edilmiş bir İngiliz vatandaşı olarak tanımlarken, videonun açılışında " Bana

Kulak Verin, Tutuklu İngiliz'den Mesaj, John Cantlie-Bölüm 3" yazmaktadır. Cantlie'nin esaretinin ve mutsuzluğunun vatandaşı olduğu İngiltere'nin umurunda olmadığı mesajı pekiştirilerek verilmiştir.

Cantlie karşıdan göz hizasından büst olarak çekilmiş, zaman zaman yandan yakın çekimler yapılarak mimikleri ön plana çıkarılmıştır. Cantlie'nin kararlılıkla söylediği sözlerde yakın çekim kullanılmış, anlatısı güçlendirilmiştir. Sözlerinin öğretilmiş propaganda unsuru olarak algılanmasını önlemek ve etkiyi artırmak amacıyla böyle yapıldığını söylemek mümkündür.

ABD'nin IŞİD ile mücadele için büyük bir maliyet yüklendiği, IŞİD'in ise bölgede ilerlediği vurgulanmaktadır. Cantlie, IŞİD'in doğası gereği dayanıklı olduğu ve örgütle savaşmaya gelecekleri kötü bir sürprizin beklediğini dile getirmektedir. Batı hükümetlerinin yaptıklarına karşılık verildiği videoda kullanılan argümanlardan biridir. David Haines'in infazı gerekçelendirilmekte ve David Cameron, Haines'in infazının sorumlusu olarak gösterilmektedir.

İki kutuplu dünya anlatısı bu videoda da inşa edilmektedir. Hava saldırılarından bu videoda geniş ölçüde bahsedilmektedir. Bu saldırılar sonucu yaşamını yitiren kadın ve çocukların gösterildiği bir fotoğrafa yer verilmektedir. Batılıların Müslüman dünya ile mücadelesinden ayrıntılı bir biçimde bahsedilmektedir. Müslümanların savunmada oldukları ve Batı ülkelerinin savaşılmayı hak ettikleri mesajı verilmiştir.

Açılış ve kapanış konuşmasının televizyon programı gibi yapıldığı videoda bahsedilen uluslararası gelişmeler, ABD'nin IŞİD ile mücadelede kullanmak üzere kongreden bütçe talebi, Suriye'de eğitim gören IŞİD'lilerin ülkelerine dönme riski, sınır güvenliği, hava saldırılarıdır. Güncel gelişmelere videoda geniş ölçüde yer verilmektedir.

2.1.2. 7."Bana Kulak Verin-Bölüm 4" İsimli Videonun Analizi

Al Furqan Media tarafından hazırlanan ve 7 dakika 48 saniye süren video 16.10.2014 tarihinde yayınlanmıştır. Bir program şeklinde hazırlanmış videonun başlangıcında Cantlie'nin Guantanamo kampında bulunan ve işkenceye uğrayan Müslümanların giydiğine benzer turuncu bir kıyafet giydirilmiş ve endişesi yüzünden okunan bir fotoğrafı gösterilmektedir (Resim 7). Fonda gazete sayfaları yer almaktadır. Gerek açılıştaki yazılar gerekse Cantlie'nin sözleri Arapça alt yazı olarak verilmiştir. Bölümün numarasına yer verilmiştir.

Resim 7: John Cantlie Video Açılış Görüntüsü

Siyah fon önünde bir masada oturarak konuşma yaparkenki görüntülerinde de aynı şekilde giyinmiş, saçları kısa kesilmiş ve kirli sakallıdır. Cantlie kendini İngiliz hükümeti tarafından terk edilmiş bir İngiliz vatandaşı olarak tanımlarken, videonun açılışında "Bana Kulak Verin, Tutuklu İngiliz'den Mesajlar, John Cantlie-Bölüm 4" yazmaktadır. Cantlie'nin esaretinin ve mutsuzluğunun vatandaşı olduğu İngiltere'nin umurunda olmadığı mesajı pekiştirilerek verilmiştir.

Video ile Batı medyası tarafından yanlış bilgilendirildiklerini iddia ettikleri Batı toplumlarına "doğru" bilgileri aktarmak ve bu kişileri hükümetlerine karşı öfkelendirmek amaçlanmıştır. Batılı hükümetlerin açık bir şekilde tehdit edilmediği ya da düşmana uygulanan açık bir şiddet olmadığı görülmektedir. Aksine Müslümanların maruz kaldığı

şiddet ön plana çıkarılmıştır. Duygulara ve vicdana seslenen bir anlatısı bulunmaktadır. Örneğin, Cantlie IŞİD'le mücadeleye ve Müslüman topraklarındaki azınlık bir grup olan Nusayrilere Batı medyasında yer verilirken, Esad rejiminin kullandığı kimyasal silahların neden yer almadığını sormuştur. Batı medyası ile hükümetinin birbirine bağlı bir ilişkisi olduğunu vurgulamıştır. Böylece Cantlie, Batı toplumlarının medya kanalları aracılığı ile edindikleri bilgilerin hükümetlerin talepleri doğrultusunda inşa edilmiş bir kurgu olduğunu ima etmiştir.

Batı medyasının mağlup olunacak bir savaşa girme konusunda halkı nasıl etkilediği konusunun tartışılacağı belirtilmiş, Washington Post, New York Times, Wall Street Journal, The Independent, BBC gazetelerinde çıkan haberlere değinilmiştir. Cantlie, IŞİD'in bu gazetelerde bir tehdit olarak tanımlandığını ve bunun doğru olduğunu ifade etmiştir. ABD ve İngiltere kökenli gazetelerde yer alan haberlerin işbirliği yaptıkları hükümetlerin talepleri doğrultusunda hazırlandığı ve gerçeği yansıtmadığı mesajı verilmiştir.

Videoda ön plana çıkan hususlar incelendiğinde, Cantlie'nin anlatısında sorulara ve cevaplarına sıklıkla yer verildiği görülmüştür. Böylece hedef kitlesinin zihnini belirli bir yönde karıştırmak ve sonra o karışıklığın nedeni olarak bir düşman atamak istemiştir. Kendi gündemini, mağdur, mazlum ve düşmanı bu şekilde belirlemektedir.

Videoda koalisyon güçleri tarafından gerçekleştirilen hava saldırılarından sıklıkla bahsedilmektedir. ABD'nin IŞİD'le mücadele kapsamında gerçekleştirdiği hava saldırıları ile büyük bütçeler harcadığı ancak ülkesinde ekonomik sıkıntılar olduğu belirtilmiştir. ABD'deki ekonomik sıkıntı ve işsizlik sorunu olduğu konusu üç görsel (01:16-01:27) ile desteklenmiştir.

Müslümanların yaşadığı olumsuzluklar ile Hıristiyanlarınkiler farklı düzeylerde gösterilmiştir. Müslümanların yaşadığı olumsuzluklar çocuklarının yani gelecek nesillerinin yaşamını yitirmek olarak gösterilirken (Resim 8), ABD'lilerin yaşadığı olumsuzluklar

işsizlik ve evsizliktir (Resim 9). Ayrıca işsiz ve evsiz ABD'liler bu halleriyle de oldukça iyi görünmektedir. Gerçek bir sorunun resmi olmaktan ziyade bir kampanya fotoğrafı gibi görünmektedir. Acıların eşitsizliği de Müslümanların mağduriyetlerini göstermek amacıyla kullanılmış ve Müslümanlardaki öfkeyi artırmak amaçlanmıştır.

Resim8: Müslüman Sunumu

Resim 9: ABD Sorun Sunumu

IŞİD'in özimge sunumu incelendiğinde, genişlediğine yönelik vurgu yapıldığı, topraklarında sekiz milyon kişinin yaşadığı bir hilafet olarak tanımlandığı görülmüştür. Ayrıca IŞİD'in uzun zamandır bölgede olduğu belirtilmiştir. Örgütün "kalıcı ve genişleyen" sloganına yönelik mesajlara bu videoda yer verilmiştir. Örgütün askerî gücü pekiştirilmiştir. Nitekim görsellerde de IŞİD destekçileri silah kullanan askerler olarak gösterilmiş, fotoğraflarda silahlara ve bayrağa geniş ölçüde yer verilmiştir.

Videoda Batı medyasının insanları yanılttığından ve gerçeklerin anlatıldığından bahsedilmiştir. Buradan yola çıkarak videonun hedef kitlesinin Batı toplumuna yaşayan ve İngilizce konuşan insanlar olduğu düşünülmektedir. Ancak videonun tamamında Arapça altyazı kullanılmıştır. Müslüman nüfusun fazla olduğu Arapça konuşulan toplumlar da videonun hedef kitlesini oluşturmaktadır.

Cantlie karşıdan göz hizasından büst olarak çekilmiş, zaman zaman yandan yakın çekimler yapılarak mimikleri ön plana çıkarılmıştır. Obama'nın uzun IŞİD'le mücadelenin uzun soluklu bir proje olduğunu, Irak ve Afganistan savaşlarında kullanılana benzer bir retoriğin kullanıldığını (00:55-01:11), medyanın IŞİD'e karşı savaşta bir silah olduğunu söylediği bölümlerde (04:20) olduğu gibi Cantlie'nin kararlılıkla söylediği sözlerde yakın

çekim kullanılarak sözlerinin anlamı güçlendirilmiştir. Sözlerinin öğretilmiş propaganda unsuru olarak algılanmasını önlemek ve etkiyi artırmak amacıyla böyle bir yol izlendiğini düşünüyorum.

Görseller Cantlie'nin sözlerini güçlendirmek ve topluluklar hakkında algı oluşturmak için kullanılmıştır. Örneğin Esad rejiminin kimyasal silah kullandığından bahsedilen bölümde (02:53-03:03) yaşamını yitirmiş çocuklara ilişkin üç fotoğraf peş peşe gösterilmiştir. Birden çok görüntü kullanılarak ve bu görüntülerde çocuklara ağırlık verilerek dramatik etki arttırılmıştır. Müslümanların mağdur ve korunmaya muhtaç oldukları, haksızlığa uğradıkları mesajı verilmiştir. Benzer şekilde Yezidilerden bahsedilen kısmında (02:27-02:31) Yezidiler mumlarla ibadet ederken gösterilmiştir. Yezidilerin ibadet ederken gösterilmesinin nedeni ise Müslüman olmadıklarını vurgulamak ve yapılan muameleyi meşru göstermektir.

2.1.2.8. "Bana Kulak Verin-Bölüm 5" İsimli Videonun Analizi

Al Furqan Media tarafından hazırlanan video 6 dakika 30 saniye sürmektedir. 25.10.2014 tarihinde yayınlanan video bir televizyon programı şeklinde hazırlanmıştır. Videonun başlangıcında Cantlie'nin Guantanamo kampında bulunan ve işkenceye uğrayan Müslümanların giydiğine benzer turuncu bir kıyafet giydirilmiş ve endişesi yüzünden okunan bir fotoğrafı gösterilmektedir. Fonda gazete sayfaları yer almaktadır. Gerek açılıştaki yazılar gerekse Cantlie'nin sözleri Arapça alt yazı olarak verilmiştir. Bölümün numarasına yer verilmiştir.

Siyah fon önünde bir masada oturarak konuşma yaparkenki görüntülerinde de aynı şekilde giyinmiş, saçları kısa kesilmiş ve kirli sakallıdır. Cantlie kendini İngiliz hükümeti tarafından terk edilmiş bir İngiliz vatandaşı olarak tanımlarken, videonun açılışında "Tutuklu

İngiliz'den Mesajlar, John Cantlie-Bölüm 5" yazmaktadır. Cantlie'nin esaretinin ve mutsuzluğunun vatandaşı olduğu İngiltere'nin umurunda olmadığı mesajı pekiştirilerek verilmiştir.

Bu videoda örgüt ABD ve İngiltere'nin Müslümanlara yaptığı zulüm yerine kendi vatandaşlarına yaptığını iddia ettiği zulmü ön plana çıkarmıştır. Cantlie video yaşanan infaz olaylarının ardında yatan gerçekleri anlatmak istediğinden bahsetmektedir. Videonun genelinde ABD ve İngiltere hükümetleri esir vatandaşlarını kurtarma konusunda duyarsız olmakla suçlanmaktadır. Fidye almak ve ekonomik gelir elde etmek amacıyla ABD ve İngiltere halkı hükümetlerine karşı öfkelendirilmek istenmiştir.

Kaçırma eylemlerinin planlı bir operasyonun sonucu olduğu, ABD ve İngiltere'nin mahkum vatandaşlarını kurtarmak adına IŞİD ile müzakereye yanaşmadıkları, bu amaçla herhangi bir girişimde bulunmadıkları, gerek mahkumları gerek ailelerini çaresizlik içinde bıraktıkları mesajları verilmiştir. Cantlie 6 dakika 30 saniye süren videoda 15 defa ABD ve İngiltere hükümetinin hiçbir şey yapmadığından ve kendilerini terk ettiğinden bahsetmiştir.

Hükümetleri tarafından gerekli koşulları sağlanan 6 Avrupa ülkesinden 16 kişinin evlerine döndüğü vurgulanmıştır. Cantlie dünyadaki en büyük iki ülke olan ABD ve İngiltere vatandaşı esirlerin IŞİD'in elindeki en kalabalık grup olduğunu dile getirmektedir. IŞİD'lilerin onlara hükümetlerinin kendilerini önemsemediği ve değersiz bulduğunu söylediklerinde inanmadıklarını ancak şimdi buna inandıklarını belirtmiştir. Esirlerin IŞİD kontrolündeki yaşamı hakkında da bilgi verilmiştir. Oyun oynayıp kitap okuduklarından uyum halinde yaşadıklarından bahsetmiştir.

Karşılaştırmalardan yararlanarak duyarsızlık anlatısı pekiştirilmiştir. Ayrıca bir İngiliz'in ağzından terk edilmişlik ve çaresizlik mesajlarının verilmesi sözlerin etkisini artırmaktadır. IŞİD ekonomik kaygılarla hükümetler üzerinde oluşturmak istediği baskıyı duygusal mesajlarla vermeyi seçmiştir.

İki ülke hükümetinin esir vatandaşlarını kurtarmak adına hiçbir şey yapmadığı ABD'li esir aileleri ile IŞİD arasındaki geçen dört mail okunarak da ispat edilmek istenmiştir. Esirlerin ve ailelerin yaşadığı mağduriyet ve korkunun sorumlusunun hükümetlerin duyarsızlığı olduğu algısı oluşturulmak istenmiştir. Böylece vatandaşlarının hükümetlerine baskı kurması ve örgütün eylemlerine meşruiyet sağlamak amaçlanmıştır. Fidye IŞİD'in temel gelir kaynaklarından biridir ve örgütün sürekliliği gelir elde etmesine bağlıdır. Nitekim Şubat 2015'te BMGK tarafından alınan 6299 sayılı karar ile tüm ülkeleri bağlayıcı hükümler içeren 7. bölüm başlığı altında IŞİD'e fidye ödenmesi yasaklanmıştır.

2.1.2.9."Haydi Cihada Gidin" İsimli Videonun Analizi

Al Hayat Media Center tarafından hazırlanan "Haydi Cihada Gidin" (*Let's Go For Jihad*) " isimli video 02.10.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 5 dakika 26 saniye süren video, 29.01.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 436 kez görüntülenmiştir.

Video medya kuruluşunun amblemini gösteren bir animasyon ile başlamaktadır. Video coşkulu bir neşidin klibi şeklinde, izleyicilerini açık bir şekilde cihada çağırmak amacıyla hazırlanmıştır. Sözel düzeyde örgütün ya da yöneticilerinin isminden bahsedilmemiş olmasına karşın görsellerin neredeyse tamamında IŞİD bayrağı bulunmaktadır.

Videonun hedef kitlesi dünyadaki tüm Müslümanlardır. Neşidde açık bir şekilde cihada davet vardır. Videoyu izleyenlere yola çıkmaları ve cihada katılmaları yönünde yapılan çağrı sıklıkla tekrar edilmiştir. Tekrar pekiştirilmek istenen mesajı göstermesi açısından önemlidir. Cihatın Allah'ın emri olduğu, şehitlerin en üst mertebeden cennete gidecekleri defeaten söylenmektedir.

Videonun sonunda birçok dil, ki birçoğu okunmayacak kadar hızlı geçmektedir. Mücahitler Allah'ın ve elçisinin emrine itaat eden, bu yolda şehitliği isteyen ve göze alan yenilmez, durdurulamaz askerler olarak tanımlanmıştır.

Müslümanların işkence gördükleri ve yaşamlarını yitirdikleri belirtilerek gerçekleştirdikleri eylemlere meşruiyet kazandırmak istemişlerdir. Bu söylemi pekiştirmek amacıyla peşpeşe yedi yaralı ve yaşamını yitirmiş çocuk görüntüsü verilmiştir.

Kur'an-ı Kerim'e de mesajlarını pekiştirmek için başvurmuşlardır. Eylemlerin ve davetlerinin meşruiyeti ayetlere açık ve örtük göndermelerle sağlanmaya çalışılmıştır. Hac suresi 53. ayete[18] gönderme yapılarak mücahitlerin kalbinde hastalık bulunmadığı, Beyyine suresi 8. ayete[19] gönderme yapılarak mücahitlerin Allah'tan razı oldukları ve Allah'ın rızasını aradıkları belirtilmiştir. Videonun sonunda ise Enfal suresi 24. ayetin ilk kısmı olan "size hayat verecek şeye çağırdığı zaman" cümlesine yer verilmiştir. Doğrudan referans verilen Enfal suresi 24. ayet ve atıfta bulunulan ayetler incelendiğinde Allah'ın ödülünü almak için, dinî bir amaçla savaşa davet edilmektedirler. Sınırlarını genişletmek isteyen siyasi bir yapı için savaşıldığı örtülmektedir.

Kullanılan görsellerin farklı kaynaklardan geldiği görülmektedir. Al Furqan Media'nın amblemi, @e3tasımo isimli twitter kullanıcısının bir gönderisive yine Al Hayat Media Center tarafından hazırlanan "Savaşın Alevleri" (Flames of War) isimli videoda yer alan görüntülere bu videoda yer verilmiştir.

"Haydi Cihada Gidin" Al Hayat Media Center'ın hazırladığı medya içerikleri arasında şiddete en çok yer verilen video olma özelliği taşımaktadır. Çatışma ve patlama görüntülerine çok yoğun bir biçimde yer verilmiştir. Çatışma ve patlama görüntülerinde çatışma anında çekilen sesler de neşid ile birlikte duyulmaktadır. İzleyici yaşanan çatışmaya

[18] Bu da, şeytanın attığı vesveseyi, kalplerinde hastalık bulunanlara ve kalpleri katılaşanlara bir imtihan kılması içindir. Şüphesiz ki zâlimler uzak bir ayrılık içindedirler

[19] Onların, Rableri katında ödülü, içinden ırmaklar akan, içinde süreli kalacakları Adn cennetleridir. Allah onlardan razı olmuş, onlar da O'ndan memnun olmuşlardır. Bu, Rabbine saygı gösterene aittir.

dâhil edilmektedir. Canetti'ye göre, nesnelerin ses çıkarır ve bu seslerin nesnelerin alkışlarıdır. Olayların başında, kitlenin küçük olması halinde bu türden gürültülere özel bir ihtiyaç duyulmaktadır (2006:20). Çatışma sesleri izleyici için izleneni gerçek yapmakta ve içine çekmektedir. Çünkü yapılan çağrı savaşa ve ölüme yöneliktir. Öldürmek kadar ölmek de kutsanmıştır. Yaşamını yitirmiş üç IŞİD mensubunun resmi gösterilmiştir.

IŞİD'in askerleri düzenli ordunun mensupları gibi sunulmuştur. Çoğunlukla nizami bir sıra halinde, atış talimi yaparken, savaşırken gösterilmektedir. Diğer videolardan farklı olarak öldürülen, savaşılan düşmanlar bu videoda gösterilmiştir. Uzaktan hedef alınarak vurulan düşmanlar ve hedefler görünürlük kazanmıştır.

Sivil insanlara gelişigüzel şiddet uygulanmakta ve öldürülüşleri gösterilmektedir. Aracın içinden rastgele ateş eden IŞİD'lilerin yoldan geçen ve arabasını süren insanları öldürdüğü gösterilmektedir. Sivil halka yönelik altı infaz görüntüsüne yer verilmiştir. Cihat vurgusu yapılan bir videoda sivillere yapılan eziyetin gösterilmesi şiddet eğilimli insanların keyfi bir biçimde şiddet uygulamalarına izin verildiği ve bunu yapmak için IŞİD'e katılabilecekleri mesajı verilmektedir.

Ayrıca dünyanın insanları kandırdığından bahsedilmiştir. Bu mesajın verildiği sırada yemek yiyen ve dans eden erkekler (Ortadoğuluya benziyorlar), büyük ışıklı şehirler ile deniz görüntüsü verilmiştir. Bu görüntülerin akabinde savaş meydanında tankın üzerinde giden IŞİD'liler gösterilmiştir. Cihat ile öteki dünya nimetine yönelinmesi yönünde mesaj verilmiştir.

2.1.2.10."Aynel İslam'ın İçinden" İsimli Videonun Analizi

Al-I'tisam Foundation for Media Production tarafından hazırlanan ve 6 dakika 30 saniye süren video 27.10.2014 tarihinde yayınlamıştır. Başlangıcında IŞİD'e ait bir insansız

hava aracı ile Aynel İslam (Kobani) görüntülenmektedir. Çekilen yerin Kobani olduğunu kanıtlamak üzere üç kez Türkiye sınırındaki tahıl ambarının görüntüsüne yer verilmektedir. Video Kobani'de gerçekleşen çatışma hakkında kamuoyuna "doğru" bilgi vermek amacıyla hazırlanmıştır. Örgütün diğer videolarında olduğu gibi konuşmalara Arapça altyazı verilmiştir. Videonun hedef kitlesini Batı toplumunda yaşayan insanlar oluşturmaktadır. Bölgedeki hâkimiyetleri ve medyanın insanları yanılttığı üzerinde durulmuştur.

Bu videonun Cantlie tarafından sunulan diğer videolardan birtakım farklılıkları bulunmaktadır. Birincisi, Cantlie'nin dış görünüşü artık bir esiri andırmamaktadır. Günlük kıyafetler içerisinde saçları ve sakalları uzamış, bıyıkları kesilmiştir (Resim 10). Bu görünüm IŞİD militanlarının bir kısmının sahip olduğu belirgin bir imajdır (Resim 11).

Görüntüdeki benzeşim Cantlie'nin söylediği her şeye inandığı ve hür iradesi ile söylediği algısını oluşturmaktadır. Böylece örgüt propagandası güçlendirilmiştir. Cantlie'nin bu rahat halinin IŞİD topraklarındaki hayatın Batı medyasında gösterildiği gibi korkutucu olmadığını göstermeye yönelik bir girişim olabileceğini düşünüyorum. Örgütün ele geçirdiği toprakları özgürleştirdiği yönündeki söylemi, esir olarak alınan Cantlie'nin özgürleşmesi üzerinden nesneleştirilmiştir. Cantlie bu videoda esir olduğundan ya da hükümeti tarafından terk edildiğinden de bahsetmemektedir. Artık ülkesiyle bağını kesmiş gibidir.

Resim10: John Cantlie

Resim 11: IŞİD'li Sunumu[20]

[20] Dabiq Dergisi, 2. Sayı, s.19

Diğer bir farklılık ise çekimlerin kapalı bir mekânda siyah bir fon önünde yapılması yerine Kobani sokaklarında yapılmış olmasıdır. Ayrıca videonun isimlendirmesinde ise artık Cantlie'nin şahsına ve esir olma statüsüne yapılan vurgu ortadan kalkmış, videonun içeriğine ilişkin bir başlık tercih edilmiştir. Cantlie artık kendini esir olarak tanımlamamaktadır ve oldukça rahat gözükmektedir. Cantlie diğer videolardan farklı olarak ilk kez aşağı açıdan çekilmiştir. Gerek görüntüsü gerek tavrı gerekse videodaki konumu diğer videolara göre daha saygındır. Artık güvenilir bir haber kaynağı olarak gösterilmiştir. Örgütün alan hâkimiyetinin bir sembolü olarak görülmüştür.

Video örgütün Kobani'deki hâkimiyetini göstermek amacıyla hazırlanmıştır. Kobani'deki savaşın bitmek üzere olduğu, şehrin IŞİD'in kontrolünde olduğu mesajı verilmiştir. Cantlie videonun beş yerinde savaşın bittiğini söylemiştir. Medyada yer aldığı üzere şiddetli çatışmaların yaşanmadığı, çekim yapabilecek kadar şehre hâkim olduklarını göstermek istemişlerdir. Videonun açılışındaki görüntülerin insansız hava aracından çekildiği belirtilerek askerî güçlerine de vurgu yapılmıştır. IŞİD'liler yenilmez savaşçılar olarak nitelendirilmiştir.

Videoda ön plana çıkarılan mesajlardan bir diğeri ise, Batı medyasının insanları yanılttığıdır. Bölgeye Batı medyasından kimsenin giremediği, *BBC, The Independent* ve *International Bussines Times* gazetelerinin IŞİD'in geri çekildiği ve çok kayıp verdiği yönünde haberlere yer verdiği, haber kaynaklarının Pentagon yetkilisi John Kirby olduğu vurgulanmıştır. Kobani'de sadece IŞİD'in olduğu, YPG, PKK ve Peşmerge'nin geri çekildiği belirtilmiştir. Cantlie bir ay öncesinde ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Tony Blinken'in IŞİD'in Kobani'yi ele geçirmek üzere olduğunu söylediğini ifade etmektedir. Haber kaynaklarının Kürt komutanlar ve Beyaz Saray basın sekreterleri olduğunu söyleyerek kaynakların yanlılığına vurgu yapmış, haberlerin yanıltıcı ve yanlı olduğunu belirtmiştir.

Gazete haberleri tarihleri ve yazarları ile verilmektedir. Böylece hem haklılıklarını ispat etmek hem de çekimin yapıldığı tarihin bilinmesi amacıyla bu yola gidildiğini düşünüyorum. Bu videoda sahadaki düşman olarak PKK, medyadaki düşman olarak İngiliz ve Amerikan medyası hedef alınmıştır.

Kürtlerin Kobani'de desteklenmesi, ABD'nin Kürtlere yolladığı silah yardımının IŞİD'in eline geçmesi, Kobani'de yaşanan çatışmalar nedeniyle 200.000 kişinin yerinden edilip Türkiye'ye sığınması ve hava saldırıları videoda yer alan uluslararası gelişmelerdir.

Yazılı metinlerde olduğu gibi görsel düzeyde de ön plana çıkarılan husus, IŞİD'in şehre hâkim olduğu algısının oluşturulmasıdır. Videonun ilk 40 saniyesi şehrin havadan görüntülerinden oluşmaktadır. Ayrıca videonun ilerleyen dakikalarında 16 saniye süresince de şehir yukarıdan bir bütün olarak gösterilmiştir. Şehirde dolaşan IŞİD militanları görüntüleri ile askerî hâkimiyet algısı pekiştirilmiştir. Cantlie'nin rahat görüntüsü IŞİD'in Kobani'deki rahatlığını sembolize etmektedir.

2.1.2.11."Devletimiz Galiptir" İsimli Videonun Analizi

Al Hayat Media Center tarafından hazırlanan "Devletimiz Galiptir " (*Our State ise Victorious*) isimli video 09.12.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 5 dakika 09 saniye süren video 29.01.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 1.064 kez görüntülenmiş, 12 beğeni almıştır. Video 01.03.2015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden 22.585 defa indirilmiştir.

Video besmele ve medya kuruluşunun amblemini gösteren bir animasyon ile başlamaktadır. Videoda duygusal Arapça bir neşid[21] kullanılmıştır. Neşidin sözleri altyazı

[21] İslam Devleti Allah tarafından kutsanmıştır
Hepimiz Ebu Bekin El Bağdadi'ye bağlıyız
Ona bağlıyız, devletin emirine
Devletimiz galiptir (Nakarat)
Biz zafer için savaşıyoruz
Havan ile hepsini diz çöktürmeye zorluyoruz

ile İngilizce olarak verilmiştir. Video, konu akışı olan bir senaryodan ziyade neşid için hazırlanmış bir kurgu olarak nitelenebilir.

Devlete ve yöneticilerine bağlılık, cihadın gerekçeleri, yöntemi ve sonucundan bahsedilmiştir. Dinî öğelerden ziyade İslam Devleti ve yöneticisi yüceltilmiştir. Millet bilincini oluşturmaya ve bağlılıklarını arttırmaya yönelik mesajlar içermektedir. Devletin varlığı ve kutsiyeti ön planda tutulmuştur. Devlet tarafından yetkilendirilenlere itaat devlet örgütlenmesini pekiştirmeye çalıştıklarını ve kamuoyu itaatini talep ettiklerini gösteren bir mesajdır.

Video öncelikle Arapça bilen toplumlar ve dünya Müslümanları için hazırlanmış açık bir cihat çağrısıdır. Dünyanın dört bir yanından gelen Müslümanlardan bahsedilmiş, genç erkekler İslam Devleti saflarında, Bağdadi öncülüğünde cihada davet edilmiştir.

Eylemlerin meşruiyeti konusunda kutsal kaynaklardan ziyade gerçek hayattaki acılar dayanak olarak seçilmiştir. Neşidde düşmanlarına, IŞİD sempatizanlarına ve acı çeken

---

(Nakarat)
Devletimiz galiptir
Müslümanlar hazır mısınız?
Yüzyıllardır çekilen acılardan sonra özgürlüğünüz verilecek
Ya kafir kabusun gerçek oldu
Hilafet burada
(Nakarat)
Dünyanın dört bir yanından mücahitler burada
Hiçbir şey bizi durduramaz
Biz Allah'ın davası için savaşıyoruz
Devletimiz galiptir
Siz sıkıntıyla yardım için haykırıyordunuz
Biz ölmeyi umarken
Bir düğmeye basmamızla her şey patlar
(Nakarat)
Biz kafir ve mürtedle savaşa çıktık
Biz herkese iyilik yapıyoruz
Üzerinize bombalar yağdığı zaman sisteminiz çökecek
(Nakarat)
Sahip olduğunuz silah ve kuvvetle gücümüz olduğuna inanmıyorsunuz
Fakat biz sizi sonunda öldüreceğiz
Çünkü düşünmeden ve anlamadan şeytana tapıyorsunuz
İnancımız karşısında şansınız yok
(Nakarat)

Müslümanlara yönelik mesajlar yer almaktadır. Böylece IŞİD'in varlığını meşru kılacak denklem kurulmuştur: Müslümanlara acı veren düşmanlarla savaşan IŞİD.

İki kutuplu dünya anlatısı bu neşidde de kullanılmıştır. Müslümanlar ve düşmanları ayrımına gidilmiş, IŞİD dünya Müslümanlarını yaşadıkları acıdan kurtaracak güçlü kahraman olarak konumlandırılmıştır. Cihadın amacı acı çeken Müslümanlara yardım olarak açıklanmıştır. Örgütün gerçekleştirdiği saldırılar ve eylemler iyilik olarak tanımlanmıştır. Düşmanla başlıca mücadele yolu olarak onları öldürmek ve yok etmek üzerinde durulmuştur.

Videoda düşman olarak ABD ve PYD gösterilmiştir. Eğit donat programı ile eğitilen PYD'nin hedef seçilmesi, videoların hedef aldığı grupların belirlenmesinde uluslararası gelişmelerin etkin olduğunu gösteren bir argümandır.

IŞİD'in hâkimiyeti altındaki bölgelerde halk tarafından sevildiği ve desteklendiği gerek görsel gerek sözel düzeyde ön planda tutulmuştur. Videonun yaklaşık yüzde yirmisinde (03:37-04:35) elinde mikrofonla halka Bağdadi'ye ve IŞİD'e her koşulda bağlılık yemini ettiren[22] bir kişi görülmektedir. Görsel düzeyde inceleme yapıldığında, görüntülerin halk arasında geçtiği ve halkın coşkulu bir şekilde kutlama yaptığı görülmektedir.

Görseller neşidin sözlerini destekleyecek şekilde hazırlanmıştır. Bağlılıktan, galibiyetten bahsedilen yerlerde sıklıkla birleşen eller (örneğin 00:13-00:42) kullanılmıştır. Düşmanla savaş ve zaferden bahsedilen bölümlerinde ise patlama görüntüleri ve sesleri (örneğin 00:42-00:52) kullanılmıştır.

[22] Müslümanların halifesi
Şeyh İbrahim Al Awwa Al Qurashi Al Bağdadi
Biz dinlemek ve uymak için bağlılık sözü verdik
Memnun olsak da olmasak da, kolaylıkta zorlukta
Onu Allah'ın gönderdiğinden açık bir şüphe olmadığı takdirde
Özverili bir şekilde, yetkilendirilmiş görevlilere itaat edeceğim
Allah bu sözlerime şahittir

2.1.2.12."Kanadalı Ebu Müslim" İsimli Videonun Analizi

"Kanadalı Ebu Müslim" isimli video 13.12.2014 tarihinde Youtube'da yayınlanmıştır. 11 dakika 23 saniye süren video 29.01.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 1.237 kez görüntülenmiş, 6 beğeni 7 tepki almıştır.

Video hicret, cihat ve şehitliğe açık bir çağrı olarak hazırlanmıştır. Kafir toplum ve İslam'ın yaşandığı toplum ayrımı üzerinden bir anlatı geliştirilmiştir. Müslim, Şam'a gelmeden önceki hayatından "param, işim, beni destekleyen ailem ve arkadaşlarım vardı, şiddet eğilimli de değildim." diyerek bahsetmiştir. Mücahitlerin normal insanlar olduğu vurgusu yapılmıştır. Görsellerde Kanada oldukça güzel ve yaşanılmak istenen bir yer olarak gösterilmesine rağmen Müslim, Kanada'yı küfür yurdu olarak tanımlamıştır. İslamiyeti yaşamak için Şam'a geldiğini belirtmiştir. Şam'daki hayat hakkında görsellere yer verilmiş ve orda da normal insanlar gibi evlendiklerinden ve işleri olduğundan bahsetmiştir. Videoda Müslim'in bir eşi olduğu ve bebek bekledikleri belirtilmiştir.

Videoda hâkimiyet alanı dışındaki İnglizce ve Fransızca konuşulan toplumlarda yaşayan Müslümanlara seslenilmiştir. Konuşmalarına Fransızca altyazı yerleştirilmiştir. Bu dünyanın geçici olduğunun vurgulandığı videoda başta canla yapılan olmak üzere her türden fedakarlık övülmüştür. Dinîn ve Allah'ın her şeyden daha önemli olduğu vurgulanmıştır.

Müslim, Müslümanların yalnızca cihatla değil, sahip oldukları her şeyden fedakarlık yaparak IŞİD'e destek olmalarını istemiştir. Savaşçıların yanısıra mühendis ve doktorları da davet etmiş, herhangi bir konuda bilgisi olan herkesin Şam'a gelmesini istemiştir. Ev ve iş sağlanacağı garantisini verimiş, gelemeyenlerin de sadaka verebileceğini belirtmişitr.

Hicret etmenin Batı toplumlarında yaşayan Müslümanlar için gerekli olduğu anlatısı hadislerle desteklenmiştir. Hicretin gerekliliği ve Şam'ın kutsiyeti ile ilgili üç hadis aktarılmıştır. Ebu Müslim'in tutuklanmasına ve istihbaratçıların takibine rağmen Şam'a

geldiğinden ve çok güzel özelliklere sahip olduğundan bahsedilmiştir. Savaşçılar kutsanmıştır. Videonun son kısmında Müslim'in bir çatışmada yaşamını yitirmesi an be an gösterilmekte ve ölümü kutsanmaktadır. Ölü bedeninin gösterilmesinden sonra önceden kaydedilmiş görüntüsü ve konuşmaları verilmiştir. Sesi derinden ve yankılı gelmektedir. Uzaktan ve ferah bir yerden (cennetten) geliyor gibidir. Müslümanlara "Allah'ı ailenizin önüne koyun, dinî canınızın önüne koyun" mesejı vermektedir. Hakikati gören birinin izleyenlere çağrısı, hicret ederek savaşıp şehit olmaktır.

Silah, çatışma ve coşku görsellerde sıklıkla kullanılmıştır. Müslim'in ölü bedeni ve yüzüne yapılan yakın çekimde Bakara Suresi 218. ayeti[23] Arapça olarak okunmuştur. Şehitliğin kutsiyeti ayetle de desteklenmiştir.

2.1.3. IŞİD'İN Propagandasını Yapan Videoların Genel Değerlendirmesi

Araştırma kapsamında incelenen videolar (Tablo 2) öncelikle savaşçı temin etmek ve Batılı hükümetler üzerinde baskı kurmak (özellikle infaz ve Cantlie'nin hazırladığı videolarda) amacıyla hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda cihat, hicret, şehitlik, iman gibi unsurlar ön plana çıkarılmıştır. Allah'ın ismini yükseltmek ve mağdur Müslümanları kurtarmak amacıyla hicret etmeleri ve savaşmaları gerektiği vurgulanmıştır. Bunun dinî bir gereklilik olduğu yoğun bir biçimde vurgulanmıştır. Kur'an-ı Kerim'e ve hadislere başvurulmuş, cihadı öne çıkaran ayet ve hadislere yer verilmiştir.

[23] Şüphesiz iman edenler, hicret edenler ve Allah yolunda cihad edenler, işte onlar, Allah'ın rahmetini umabilirler. Allah bağışlayandır, esirgeyendir.

ÜRETEN MEDYA KURULUŞU	VİDEONUN ADI	VİDEONUN SÜRESİ	VİDEONUN AMACI	YAYINLANMA TARİHİ
Al Hayat Media Center	Hakikatin Askerleri İleri Gidin	2' 32"	Eleman Temini	02.06.2014
Al Hayat Media Center	Cihatsız Hayat Yok	13'22"	Cihat Çağrısı ve Şehitliğe Övgü	19.06.2014
Al Hayat Media Center	Sykes Picot'un Sonu	15'03"	Tehdit, Cihat Çağrısı	29.06.2014
Al Furqan Media	Amerika'ya Mesaj	04'43"	Tehdit	19.08.2014
Al Hayat Media Center	Haydi Cihada Gidin	05'26"	Cihat Çağrısı	02.10.2014
Al Furqan Media	Amerika ve Müttefiklerine Mesaj	01'31"	Tehdit	03.10.2014
Al Furqan Media	Bana Kulak Verin-Bölüm 3	05'33"	Meşruiyet Kazanmak ve Batı Kamuoyunda Hükümetlerine Yönelik Tepki Oluşturmak	12.10.2014
Al Furqan Media	Bana Kulak Verin-Bölüm 4	07'48"	Doğru Bilgi Vermek	16.10.2014
Al Furqan Media	Bana Kulak Verin-Bölüm 5	06'30"	Gelir Elde Etmek ve Batı Kamuoyunda Hükümetlerine Yönelik Tepki Oluşturmak	25.10.2014
Al-I'tisam Foundation for Media	Aynel İslam'ın İçinden	06'30"	Doğru Bilgi Vermek	27.10.2014
Al Hayat Media Center	Devletimiz Galiptir	5'09"	Cihat Çağrısı	09.12.2014
Al Hayat Media Center	Kanadalı Ebu Müslim	11'23"	Cihat ve Destek Çağrısı	13.12.2014

Tablo 2 : İncelenen Videolar

IŞİD'liler kalabalık askerî birlikler olarak gösterilmiştir. Çatışma, silah ve konvoy görüntüleri yoğun olarak kullanılmıştır. Gerek çatışma gerekse dinî söylemlerin yer aldığı bölümlerde kişiler mutlaka ellerinde silah tutmaktadır. "Dine itaat, Allah'ı yüceltmek yalnızca savaşarak olur." mesajı verilmektedir. Yönetici ya da komuta kadrosundan hiç bahsedilmemiş ya da görüntülerine yer verilmemiştir. Örgüt savaşan mücahitler üzerinden görünürlük kazanmıştır. Örgütün askerî yönü vurgulanmıştır.

Örgüt eylemlerini gerekçelendirerek bunların keyfi, rastlantısal tepkiler olmadığını, planlı bir stratejinin ürünü olduğunu ve daha da önemlisi haklı olduklarını anlatmak istemektedir.

Batı toplumlarına gerçeği anlatmak da videolarda benimsenen bir diğer amaçtır. Cantile'nin hazırladığı videolarda Batı medyasının insanları kandırdığı ve bu videolar aracılığı ile gerçeklerin anlatıldığı vurgusu hâkimdir.

Videolarda konuşma yapan kişilerin neredeyse tamamı 20'li - 30'lu yaşlarında ve Arap aksanı ile İngilizce konuşmaktadır. Bu da videoların hedef kitlesinin Batı toplumlarında yaşayan ikinci veya üçüncü nesil Müslümanlar olduğunu göstermektedir. Hazırlanan video içeriklerinde başlıca düşman olarak ABD gösterilmiştir. Ayrıca Irak, Şiiler, Araplar, Yahudiler, Nusayriler de düşman olarak gösterilen unsurlardır.

Videolardaki düşmanlar, o dönemde yoğun olarak savaşılan aktörler ve uluslararası gelişmeler ışığında belirlenmiştir. Örneğin *"Sykes Picot'un Sonu*" (The End of Sykes Picot) isimli videoda Suriye sınırında savaştıkları Irak yönetimine düşman olarak ağırlık verilirken, *Aynel İslam'ın İçinden*" (Inside of Aynel Islam) isimli videoda ise sahadaki düşman olarak PKK, medyadaki düşman olarak İngiliz ve Amerikan medyası hedef alınmıştır.

John Cantlie'nin hazırladığı videolarda ve infaz videolarında Arapça altyazı kullanılması dikkat çekicidir. Videolarının hedef kitlesi her ne kadar ABD ve İngiltere hükümetleri ve kamuoyu gibi gösterilse de ikincil düzeyde hedef kitle Arapça konuşan toplumlardır. Videolar süresince İngilizce olarak gerçekleşen konuşmaların Arapça alt yazıları verilmiştir. IŞİD etnik kökenli milliyetçiliği kabul etmediğini ve ümmet anlayışını benimsediğini açık bir şekilde ifade etmektedir. Bu durumda videolarda Arapça'nın kullanılmasının Arap milliyetçiliği ile ilgisinin olmadığı açıktır.

Videoların amacı düşmanlarını tehdit etmek kadar güçlü bir imaj sergileyerek yeni elemanlar devşirmektir. Örgütün tek düşmanı kilometrelerce uzakta bulunan ve İngilizce

konuşan Batı toplumları değildir. Kendi coğrafyasında bir çok bölgesel aktör ile de mücadele etmektedir. Bu yolla bölgesel düşmanlarına da tehdit mesajı vermektedir. Ayrıca İslamiyet Arap toplumlarında baskın dindir ve Arap toplumları örgütün eleman temini için büyük bir potansiyel oluşturmaktadır.

İnfaz videoları güncel uluslararası gelişmelere cevaben hazırlanmıştır. Örgütün ideolojisini yaymaktan ziyade kendini koruma, düşmanını tehdit etme ve hedef kitlesine kendini tanıtma amacı gütmektedir.

İnfaz videolarında din temelinde bir ayrıma gidilmiştir. Videonun besmeleyle başlamasının nedeni gösterilenlerin İslamiyete uygun olduğunu göstermek içindir. Bismillahirrahmanirrahim, "Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla" demektir. Eylemlerin Allah adına yapıldığı mesajı güçlü bir şekilde verilmektedir. Ayrıca İslami inanç çerçevesinde besmelenin şeytanı uzaklaştırdığı, Allah'ın yapılan işi kolaylaştıracağı ve bu nedenle her işe besmele ile başlanması tavsiye edilir. Örgütün yaptığı işte şeytani hiçbir unsurun olmadığı ve Allah'ın yardımını aldıkları/alacakları mesajı verilmiştir.

Örgütün dünya çapındaki tüm Müslümanlara ulaşmayı amaçladığı ve bu nedenle de dilden olabildiğince bağımsız anlam transferi yapabilecek görsel içeriklere ve neşidlere ağırlık verdiği görülmektedir. Hedef kitlesinin farklı etnik kökenlerden oluşması nedeniyle görsel içerikler birçok dilde hazırlanmıştır. Ancak çoğunluğu bu dilleri bilmeyen insanlar tarafından da anlamlandırılabilecek şekilde kurgulanmıştır. Bunlar örgüte sempati oluşturmaktan, kafir olarak nitelendirdikleri ülkelerin hükümetlerini tehdit etmekten veya gerçekleştirdikleri eylemler hakkında bilgi vermekten öteye geçememektedir.

2.2. Dijital Yayınlar

Devlet ve hilafet kurma iddiasında olan bir örgütün ideolojisini de yayması ve ayrıntılı bir biçimde anlatması elzemdir. Çünkü örgütün kalıcılığını sağlaması bakımından zihinlerde

verilen mücadele de sahadaki kadar değerlidir. Örgütleri güçlü kılan ona inanan insanlardır. İdeolojisine inanan, örgüt ile aynı amaç etrafında güdülenen insanlar olmadıkça örgütlerin devamlılık göstermesi olanaksızdır.

Bu nedenlerle ideolojik altyapılarını anlatmak ve iletişimi derinleştirmek için örgüt dijital yayınlar (Ek 6) çıkarmaktadır. "Dabiq" ve "İslam Devleti Raporu" bu bağlamda değerlendirilebilecek yayınlardır. Örgütün ve dünyanın gündeminde olan olaylar, şehitliğin, cihadın, düşmanın ne olduğu üzerine yazılan makaleler ve İslam Devleti'ndeki hayat gibi bilgiler ile ideolojik altyapı oluşturulmaya çaılşılmaktadır. Örgütsel yapı, saik ve hedeflerin ayrıntılı bir şekilde aktarıldığı ve bu yolla düşünsel zeminin oluşturduğu yayınlardan biri olan *Dabiq* isimli dergi hakkında ayrıntılı bilgi sunmak yararlı olacaktır.

3.2.1. Dabiq

Al Hayat Media Center tarafından IŞİD'in propagandasını yapmak ve örgüte eleman temin etmek üzere yayınlanan dergidir. Dergi ismini Halep'in kuzeyinde yer alan bir yerleşim yerinden almaktadır. Hadislerde tarif edilen bazı olayların yaşanacağı yer olarak bahsedildiği belirtilmiştir. Müslümanlar ve Haçlılar arasında yaşanacak olan büyük çatışmanın *Dabiq* yakınlarında meydana geleceği belirtilmiştir (Dabiq1,2014:4). Tevhid, hicret, ümmet ve cihat konularına odaklanmaktadır. Dergide örgütle ilgili raporlar, güncel olaylar ve bilgilendirici makaleler yer almaktadır. Arnavutça, İngilizce, Fransızca, Almanca ve Türkçe dillerinde yayınlanmaktadır. Teoloji hakkında ayrıntılı makalelerin yayınlandığı derginin çok dilli olarak yayınlanması, ulus ayrımı yapmadan tüm Müslümanları hedeflediklerini ve kardeşlik temasını ön plana çıkardıklarını göstermektedir. Şubat ayı itibariyle toplam yedi sayısı yayınlanmıştır. Aylık olarak yayını halen sürmektedir. Dergiye internet üzerinden birçok kanaldan erişmek mümkündür. Ancak kaç defa indirildiğine dair

bilgi yalnızca archive.org isimli site tarafından verilmektedir. Bu nedenle yalnızca bir siteden edinîlen indirilme sayısı derginin yayılma oranını göstermede yetersiz olacaktır.

2.2.2. Dabiq Dergisinin Analizi

Derginin 05.07.2014 tarihinde yayınlanan birinci sayısında, "Hilafete Dönüş" başlığı ile hilafetin ilanı ve anlamı üzerine yoğunlaşılmıştır. Derginin "*Hilafete Dönüş*" başlıklı ilk sayısında yer alan içerik ve verilen mesajlar imamlık, cihat ve iki kutuplu dünya anlatısı etrafında şekillenmiştir. Ayrıca Selefilik anlayışı dergi içeriğinin ve mesajlarının belirlenmesinde etkili olmuş, yayında örgütün kökenine ve meşruiyetine yönelik mesajlar verilmiştir.

Dergideki anlatılar ağırlıklı olarak IŞİD destekçileri ve dünya genelindeki Müslümanlar hakkındadır ve daha düşük oranda örgüt lideri Bağdadi'den bahsedilmiştir. IŞİD'in destekçilerinden bahsederken örgütün çok uluslu yapısına atıfta bulunulmuştur. İslamî bilgiler ve örgütün kontrolü altındaki yerlerden haberler verirken hedef kitlede belirgin bir ayrıma gidilmemiş, yoğun olarak tüm Müslümanlara seslenilmiştir. Örgüt yayılmacı ideolojisinin sonucunda böyle bir anlatı geliştirmiştir.

Derginin bu sayısında imamlığın önemine ve imama itaate ciddi oranda vurgu yapılmıştır. Hatta halifelik ve devlet kavramlarından daha yoğun bir biçimde imamlık üzerinde durulmuştur. Ayetler, hadisler ve rivayetlerle desteklenen imamet kavramı derginin ana konusu olan halifelik kavramını da destekler niteliktedir. Müslümanların yöneticisi lideri olan imama uymanın zorunluluğu ve erdemine vurgu yapılmaktadır. Benzer bir şekilde imamlık Selefiliğin savunduğu en temel argümanlardan biridir.

Mesaj içeriği düzeyinde yapılan inceleme neticesinde örgütün ağırlıklı olarak halifeliğe vurgu yaptığı[24], devlet olma unsuruna ise halifeliğin yarısından bile az değindiği görülmektedir. Halifelik İslam hukukunda devlet başkanı anlamına gelmektedir. Bu çerçeveden bakıldığında halifelik ile devlet arasında bir fark olmadığı düşünülebilir. Ancak Bağdadi'nin 29 Haziran 2014 tarihinde yaptığı konuşmada tüm Müslümanları kendine itaate çağırmıştır. Bu da hilafet kavramının sınırları belirli bir devletinden ziyade, dünya genelindeki tüm Müslümanları yönlendirme ve yönetme amacının bir sonucu olarak kullanıldığını göstermektedir. Nitekim derginin bu sayısının başlığı "Hilafete Dönüş"tür. Derginin bu şekilde başlıklandırılması da bu durumu açıklamaktadır. Örgütün düşman olarak öncelikli hedefinin haçlılar[25] (Hıristiyanlar) olduğu görülürken, ikinci olarak neredeyse yarısı oranında Esad rejiminin hedef alındığı tespit edilmiştir.

Derginin ikinci sayısı 27.07.2014 tarihinde "Tufan" başlığı ile 44 sayfa olarak yayınlanmıştır. Derginin ikinci sayısında yer alan içerik ve verilen mesajlar devlet, cihat ve iki kutuplu dünya anlatısı etrafında şekillenmiştir. Selefilik anlayışı dergi içeriğinin ve mesajlarının belirlenmesinde etkili olmuştur. Yayın genelinde tehditkar bir anlatı kullanılmıştır.

Mesaj içeriği düzeyinde yapılan inceleme neticesinde IŞİD'in devlet olma özelliğine vurgu yapıldığı görülmüştür. Yayında Bağdadi'den çok fazla bahsedilmemiş, hatta örgütün sözcüsü Adnani'den daha fazla alıntı yapılmıştır. Rutin açıklamaların sözcü tarafından yapılması örgütün teşkilatlanmış yapısına işaret etmektedir. Bayrak kullanımı ve ele geçirilen yerlere yapılan vurgu genişleyen bir devlet oldukları yönünde bir anlatının benimsendiğini göstermektedir.

[24] İmamlık kavramı hariç tutulduğunda 26 defa bahsedilmiştir.

[25] Haçlı seferleri, Papa'nın çağrısı sonucunda Avrupa Katoliik Hıristiyanlarının 1095-1272 yılları arasında genellikle Müslümanların elindeki Orta Doğu topraklarına düzenledikleri seferlerdir. Bu seferlere katılan kişiler "haçlılar" olarak nitelendirilmektedir.

IŞİD'in devlet yapısı ve kamu yönetimine yönelik olarak ordusunun başarıları ön plana çıkarılmış, kaçakçılıkla mücadele, ailesiyle hicret edenlere ev temini, yetimlere maddi, hastalara tıbbi yardım, Ramazan etkinlikleri gibi faaliyetlerden de bahsedilmiştir.

Derginin dördüncü sayısı 12.10.2014 tarihinde "Başarısız Haçlı Seferleri" başlığı ve "Son Haçlı Seferlerinin Yansımaları" alt başlığı ile 56 sayfa olarak yayınlanmıştır. Derginin dördüncü sayısında yer alan içerik ve verilen mesajlar devlet, cihat ve iki kutuplu dünya anlatısı etrafında şekillenmiştir. Selefilik anlayışı dergi içeriğinin ve mesajlarının belirlenmesinde etkili olmuştur.

IŞİD kendini büyük ölçüde devlet olarak tanımlamış ve sınırlarını genişletmek temel amacı olarak sunulmuştur. Ayrıca bünyesine dâhil ettiği topraklara verdiği hizmetlerden de bahsetmiştir. İslam'ın sınırlarını yıkmak, Roma'da İslam bayrağını dikmek, hilafet bayrağını dikmek, dinî gerçekleştirmek, haçlıları yenmek, Müslüman şehirleri imar etmek örgütün misyonları olarak belirlenmiştir. Amaçların ağırlıklı olarak dinî olduğu görülmektedir. Mezhepsel bir ayrımdan ziyade din temelli Müslüman-Hıristiyan ayrımının yapıldığı görülmüştür.

Biat ve itaat üzerine bu sayıda da durulmuş, Ensar el İslam örgütünün IŞİD'e tüm güçleri ile bağlılığını bildirdiği ayrıntılı bir biçimde aktarılmıştır. Örgüt kendini büyüyen bir güç olarak göstermiştir. ABD öncülüğünde başlatılan hava saldırılarından 14, İran'ın bölgedeki gücünün artmasından 11 kez bahsedilirken, dünya Müslümanlarının yaşadığı sorunlardan hiç bahsedilmemiştir. Hava saldırıları ile zor durumda kalması ve Şii bir güç olan İran'ın desteklenmesi gibi çıkarlarına ters düşen olaylar, dinsel hassasiyetlerinin çok önüne geçmiştir. Örgütün misyonunun siyasi ve askerî yönünü göstermesi açısından bu dağılım önemlidir.

Görsellerde gerek dost gerek düşman görselleri erkeklerden oluşmaktadır. Hizmet sunulan halk görsellerinde erkek çocuklar ve yaşlı erkekler gibi savaşamayacak, beden

gücünden yoksun erkekler kullanılmıştır. IŞİD destekçilerinin çoğunlukla yüzü açıktır. Halka hizmet eden siviller ve savaşan askerler görüntülerde yer almıştır. Vatandaşına hizmet eden devlet görüntüsü bu sayıda çok daha belirgin olarak verilmiştir.

Görsel düzeyde yapılan inceleme neticesinde, başta IŞİD olmak üzere ülke bayraklarına ve devlet başkanlarına geniş ölçüde yer verildiği görülmüştür. Düşman olarak tanımladığı ABD, İsrail, İran, PKK, Peşmerge bayraklarına ve bu ülkelerin yöneticilerine görsellerde yer vermiştir. Örgüt kendini birçok ülke ve oluşum ile mücadele eden bir devlet olarak konumlandırmıştır.

Dergi hakkında genel bir değerlendirme yapıldığında iki kutuplu dünya anlatısının ön plana çıktığı, cihadın ve Selefiliğin mesaj içeriklerini etkilediği görülmüştür. Dabık, Osmanlı İmparatorluğu ile Memlük Devleti arasında yapılan ilk savaşın gerçekleştiği ovanın adıdır. Osmanlı İmparatorluğu bu savaşı kazanarak Suriye, Lübnan ve Filistin'i ele geçirmiştir. Osmanlı'nın o dönemki padişahı, hilafeti Osmanlı'ya getiren Yavuz Sultan Selim'dir. Halifeliği devralan bir yönetici tarafından yapılan ve Suriye'nin ele geçirildiği savaşın yapıldığı yer, hadisle de desteklenerek kutsanmış ve ön plana çıkarılmıştır. Suriye'yi ele geçirmek ve halifeliği yeniden canlandırmak isteyen bir örgüt için bu ovanın sembolik anlamı büyüktür.

Yayında mesajların hedef kitlesini ağırlıklı olarak dünya genelindeki Müslümanların oluşturmuştur. Dördüncü sayıda ise askerlere yönelik içerik hazırlanmış ve insanlar cihat için teşvik edilmiştir.

Derginin üç sayısının (Tablo 3) da içindekiler kısmı Zerkavi'nin "Kıvılcım burada, Irak'ta tutuştu ve alevi –Allah'ın izniyle– haçlı ordularını Dabık'ta yakana kadar artmaya devam edecek." sözüyle başlamaktadır. Bu alıntı dergide yer alan görüşlerin ve eylemlerin başlangıcını, dayanak noktasını oluşturan, amacını belirten ve sonunu söyleyen cümle olarak eylem planı gibi bir işlev görmektedir. Bu cümle karşı konulmaz bir güç olarak büyüme ve düşmanlarını yok etme güdüsüne hizmet eden bir slogandır.

Cümle ayrıntılı olarak incelendiğinde, "kıvılcım" sözcüğü ile başladığı görülmektedir. Söylem eylemlerin ve fikirlerin yakıcılığı, yok ediciliğine gönderme yapmaktadır. İslami anlayış çerçevesinden bakıldığında ise, günahkârların cehennemde yanacağı, cezalandırılacağı bildirilmektedir. Kendilerini diğerlerini (günahkârları) yakan, uhrevi bir makam olarak konumlandırmışlardır. Bir şeyi ateşe veren kitle kendisini karşı konulamaz hissetmektedir ve ateş yayıldığı sürece herkes kitleye katılacak, ona düşman olan her şey yok edilecektir (Canetti,2006:21). İkinci dikkat çekici unsur ise Irak'a yapılan vurgudur. Örgütün kuruluş yeri Irak'tır ve yönetsel düzeyde Iraklıların hâkimiyeti mevcuttur. Temel düşman Hıristiyanlar olarak belirlenmiş, hesaplaşma yeri olarak Dabık görülmüştür. Kesin bir zafere işaret edilmiştir.

DERGİNİN ADI VE SAYISI	DERGİNİN BAŞLIĞI	ÖNE ÇIKAN KONULAR	YAYINLANMA TARİHİ
Dabiq 1	Hilafete Dönüş	Halifelik, İmamlığın Önemi ve İki Kutuplu Dünya Anlatısı	05.07.2014
Dabiq 2	Tufan	Cihat, Kurtuluş ve İki Kutuplu Dünya Anlatısı	27.07.2014
Dabiq 4	Başarısız Haçlı Seferleri	İki Kutuplu Dünya Anlatısı, Cihat ve İtaatin Önemi	12.10.2014

Tablo 3: İncelenen Dijital Yayınlar

Örgüt dergide yer alan içerikler aracılığı ile varlığını ortaya koymayı ve ideolojisini ayrıntılı bir biçimde açıklayarak yaymayı amaçlamaktadır. Hilafetin ilan edildiği Eylül ayında yayınlanan ilk sayıda örgüt kendini hilafet olarak tanımlarken ikinci ve dördüncü sayılarda devlet olarak tanımlamıştır. İkinci ve dördüncü sayısında örgütün vatandaşlarına sunduğu hizmetlerden de bahsedilmiştir. Dinsel bir tanımlamadan siyasi bir tanımlamaya geçiş yapılmıştır. Askerî operasyonlardan da sıklıkla bahsedildiği göz önünde tutulduğunda sınırlarını genişletme ve kalıcı olma hedefinin lanse edildiği görülmektedir. Bu durum örgütün "*kalıcı ve genişleyen*" sloganı ile birebir örtüşmektedir.

Dergide öne çıkan iki kutuplu dünya anlatısı, cihada çağrı, Selefiliğin inşası ve imamlığın önemine ilişkin hususlar ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

2.2.2.1. Kutsal Savaş Ekseninde Tarafların İnşası

İki kutuplu dünya anlatısı incelenen üç sayıda da baskın bir şekilde görülmüştür. IŞİD destekçileri ve diğerlerinin bulunduğu dünya düzeninde yanlış tarafta olanlar için ceza ve kayıp olduğu, IŞİD'in düşmanlarına karşı güçlü, hâkimiyet alanı altında olanlara karşı merhametli ve yardımsever olduğu, düşman tayininde siyasi mücadele halinde olduğu grupların ön plana çıktığı, diğer taraftan Hıristiyan, Yahudi, ateist gibi İslamiyet dışı inançların düşman kategorisinde geri planda kaldığı görülmüştür. Silahların görsellere yoğun bir biçimde kullanılmıştır. Yayında dayanakların tamamı dinî kaynaklı olmasına, söylemlerin neredeyse tamamının dinsel terminolojiden beslenmesine rağmen nihai ve asıl amacın siyasi olduğu mesajı verilmektedir. Siyasi hedefler dinsel argümanlar ile dile getirilmiştir.

Düşman tanımlamaları, düşmanla mücadele yolları, Müslümanlara biçilen görevler, meşruiyet sağlama araçları iki kutuplu dünya anlatısı etrafında şekillenmiştir. Birinci ve ikinci sayıda Esad rejimi, PKK, Nusayriler, El Nusra Cephesi gibi bölgesel aktörler düşman olarak tanımlanırken, dördüncü sayıda Hıristiyanlar açık bir şekilde düşman ilan edilmiştir. Düşman tanımının değişiklik göstermesi, örgütsel amaçların da değiştiğini göstermektedir. Kuruluş döneminde varlığını ispat etmeye çalıştığı coğrafyanın aktörleri örgütün hedefindedir. Hava saldırılarının başlatıldığı tarihten sonra yayınlanan dördüncü sayıda ise, ABD örgütün hedefinde yer almıştır.

Ümmet kavramı çerçevesinde taraflar oluşturulmuştur. Küfrün ve imanın saflarını oluşturduğu bir dünya olduğuna yönelik anlatı belirgindir. Müslümanların ağırlıklı olarak

ümmet kavramı çerçevesinde tanımlandığı ve uyanış halinde olduğu vurgulanmaktadır. Uykuda olan, atıl vaziyetteki Müslümanların uyandığı ve İslam düşmanlarına karşı birlikte harekete geçtiği mesajı verilmektedir.

Asker sivil demeden öldürülmesi, düşmanla mücadelenin temel yöntemi olarak belirtilmiştir. Diğer mücadele yöntemleri olarak düşmana itaat etmemek, toplumlarında karışıklık çıkarmak ve bunların sıradan kriminal bir suç olarak görülmemesi için üstlenilmesi tavsiye edilmiştir. Diğer ülkelerde yaşayan sempatizanlar militarize edilmek istenmiştir.

Örgüt dergide yer alan içeriklerle ideolojisini yaymayı, meşruiyet kazanmayı, taraf oluşturmayı ve savaşçı temin etmeyi amaçlamaktadır. Kendini desteklemeyen ve taraf olmayanlara karşı nefret söyleminin geliştirildiği, düşmanların en çok "tağut" olarak nitelendirildiği görülmüştür. Düşmanlarla ilgili öne çıkarılan ikinci özellik ise, yalancı olduklarıdır. Bu nitelemeler ile kendilerinin doğru yolda oldukları, "karşı" taraftakilerin (bu konjonktürel olarak değişiklik göstermektedir.) ise doğru yoldan saptığı anlatısı inşa edilmiştir.

Dördüncü sayı haricinde uluslararası gelişmelerden bahsedilmediği görülmüştür. ABD öncülüğünde kurulan koalisyonun hava saldırılarından sonra yayınlanan sayıda gerçekleştirilen hava saldırıları geniş ölçekte yer bulmuştur. Ayrıca mezhepsel mücadele halinde olduğu İran'ın bölgede artan rolü, eğit donat programı ve IŞİD'in gerçekleştirdiği infazlar da bu sayıda belirgin bir biçimde yer almıştır. İnfazların Batı politikasının bir sonucu ve başta ABD ve İngiltere olmak üzere müzakereye yanaşmayan devletlerin bu ölümlerden sorumlu olduğu vurgulanmıştır. Örgütün pazarlık gücünü artırmak ve infazlarını meşru göstermek amacıyla bu türden bir söylem geliştirilmiştir. İnfazlar, dünyanın ilgisini IŞİD'e çevirmiş, alınan tedbirler ve başlatılan operasyonlar metinlerde yer bulmuştur. Uluslararası gelişmeler, bölgesel politika ve diğer ülkeler tarafından yapılan açıklamalara

yönelik içeriklerin dergide yer alması örgütün stratejik bir iletişim planı uyguladığını göstermektedir.

2.2.2.2. Dabiq'da Selefiliğin İnşası

Dergide Selefilik anlayışının izlerine rastlamak mümkündür. Alıntı yapılan kişiler incelendiğinde özellikle ikinci ve dördüncü sayıda İbn Temiyye, İbn Kayyım, İbn Receb el Hanbeli gibi Selefilik anlayışının öncülerinden alıntılara geniş ölçüde yer verildiği görülmüştür.

Yayında imamete yapılan vurgu, Hz.Muhammed hariç alıntı yapılan ya da Selefilik anlayışının başlıca temsilcilerinden referans verilmesi, cihat, türbe ve mezarların yıkılması, silahla insanların doğru yola iletilmesi gibi unsurların belirgin bir biçimde kullanılması örgütün mesaj içeriklerinde Selefilik anlayışının etkin olduğunu göstermektedir.

2.2.2.3. Cihada Davet

Cihat, ön plana çıkarılan bir diğer unsurdur. Mesajlarda en fazla mücahitlerden bahsedilmiştir. IŞİD ordusunun çeşitli şehirlerde elde ettiği askerî başarılar ve düşmanlarına verdiği zararlar üzerinde durulmuştur. IŞİD'in şehirleri özgürleştirdiği belirtilmiştir. Askerî başarılar hakkında sıklıkla bilgi verilmiş, yoğun bir görsel kullanımı ile anlatı desteklenmiştir.

Cihat kavramı üzerinden eleman teminine yönelik mesajlar verilmiştir. Hicret, cihat ve zafere ilişkin anlatılara sıkça başvurulmaktadır. Hicret, cihat ve zaferin neredeyse eşit oranda ön plana çıkarılmasının nedeni dünyanın dört bir tarafında yaşayan Müslümanların Suriye ve Irak'taki çatışmalara katılmasını teşvik etmektir.

Örgüt için savaşan askerler kutsanmış, fedakar ve muzaffer olarak nitelendirilmiştir. IŞİD yönetiminde yaşayan halk ve destekçileri çoğunlukla yüzü açık olarak görüntülenmiştir. Terör örgütleri büyük oranda üyelerinin yüzlerini gizlemeyi tercih etmektedirler. IŞİD'in böyle bir tutum geliştirmemesinin nedeni kendini bir terör örgütünden ziyade devlet, suçludan ziyade Müslümanların koruyucusu olarak görmesidir.

Görüntülerde elde taşınan ya da ağır kara silahlarına geniş ölçüde yer verildiği görülmüştür. Çatışma anında olsun olmasın kişilerin elinde olan silahların bir kısmı nişan alır vaziyettedir, ancak düşmana ya da hedefe ilişkin hiçbir görüntüye yer verilmemektedir. Yazılı metinlerde düşmanlardan çok net bir şekilde bahsedilirken, görsellerde çatışılan düşmanların görülmemesi dikkat çekicidir.

Vaadedilen kesin bir zafer için kararlılıkla hareket edileceğine vurgu yapılmıştır. Kendileri amaçlarına ulaşamazsa kendilerinden sonraki neslin bunu başaracağını belirtmişlerdir. Cihat kavramı ile ganimet[26] ve fey[27] kavramları da sıklıkla birlikte kullanılmıştır. Feyin ve ganimetin Müslümanlar için meşru kazançlar olduğu, Müslümanları cihattan uzaklaştırdığı için tarımla uğraşılmaması gerektiği, Hz.Muhammed'in gelir elde etmek için savaşmadığı, gelirin zaferlerin bir sonucu olarak geldiği vurgulanmıştır. Kadınlar da ganimet statüsünde değerlendirilmiş, cariyeliğin ve köleliğin faziletleri üzerinde durulmuştur.

Örgütün yönetsel kadrosundan, komutanlarından ziyade mücahitlerden bahsedilmiştir. Mücahitler kanlarıyla fedakarlık yapan ve zafer kazanan askerler olarak tasvir edilmiştir. Örgüt askerî ya da idari anlamda söz sahibi olabilecek kişileri temin etmeyi hedeflememektedir. Amacı sahada savaşabilecek ve bu uğurda canını verebilecek kişileri elde etmektir. Nitekim cihat, askerî operasyonlar ve elde edilen başarılar ile bu zaferlerin kazanımlarının neler olduğu üzerinde sıklıkla durulmuştur.

[26] Savaşarak kazanılan mallar ve kadınlardır.

[27] Düşmanın kaçarken arkasında bıraktığı, savaşılmadan kazanılan mallardır.

Örgüt ayetlere, hadislere ve bazı düşünürlerin görüşlerine dayanarak varlığına, amaçlarına ve eylemlerine meşruiyet sağlamaya çalışmaktadır. Dergide İslamın galip geleceği, Hristiyanlara ve Yahudilere uymamak gerektiği, hicret edilmesi gerektiği ve başarıyı Allah'tan ummak gerektiği konularına ilişkin neredeyse eşit sayıda ayet paylaşılmıştır.

2.2.2.5. Savaşa Seyirci Olmak

"Allah birdir" anlamına gelen tekbir işareti ile örgüt bayrağı baskın görsel semboller olarak kullanılmaktadır. Silahlar çatışma alanı dışında da oldukça yoğun bir biçimde gösterilmiş, görsellerde ağırlıklı olarak kara askerî araçlara yer verilmiştir. Görüntülerdekilerin tamamı genç ve orta yaşlı erkeklerden oluşmakta ve büyük kısmı silahlı olarak gösterilmektedir. Bu anlatıdan örgütün öncelikli amacının sahada çatışmalara katılacak güçteki erkekleri hedeflediği sonucu çıkarılabilir. Görsellerde İslami pratiklere fazla yer verilmemiştir. Metinlerde dinî söylem ağır basarken görsellerde dinî pratiklere ilişkin görsel kullanımı çok sınırlı tutulmuş, askerî amaçlar ön plana çıkarılmıştır. Dinsel altyapının dünyadaki "görünür" hali cihat olarak sunulmuştur.

Görüntülerin çekim açıları o görüntüye bakanları ve görünen nesneyi belirli bir şekilde konumlaması nedeniyle önemlidir. Görsellerin ağırlıklı olarak göz hizasından çekildiği görülmüştür. Yukarıdan gerçekleşen çekimlerin neredeyse tamamı konvoy, halk desteği gibi bir sahnenin bütününü çerçeveye almak için yapılmıştır ve görüntü mümkün olduğunca göz hizasına yakın tutulmuştur. Dergide fiili olarak savaşılan herhangi bir düşman görüntüsüne yer verilmemiştir. Örgütün askerî başarılara ve kamuoyu desteği görsellerde de ön planda tutulmuştur (Resim 13).

Resim 13: Dabiq 1. Sayıdan Bir Görsel

Destekçilerin etnik kökenlerine dair ayırt edici özellikler bulunmamaktadır. Ayrıca şehir meydanlarında örgütü destekleyen çocuklar görsellerde yoğun olarak kullanılmıştır. Meşruiyet unsuru olarak korunmasız çocukların korunmalarının ve daha önemlisi intikamlarının alınmasının gerekliliği üzerinde durulmuştur.

Çatışmalara ve çatışma sonucunda hayatını kaybeden düşman askerleri sansürlenmeden verilmiştir. Görüntülerde buzlama işlemi yalnızca çıplak olarak yürütülen esirlerin mahrem yerleri ile koalisyonun hava saldırılarında yaşamını yitiren kadınların yüzünü gizlemek için kullanılmıştır.

Dergide fotoğraflara yoğun bir biçimde yer verilmiştir. Fotoğraf yazıdan, haritadan ya da animasyondan çok daha büyük bir etkiye sahip olabilmektedir. Fotoğraflar, tarafsız olduğu algısını oluşturan bir gerçeklik kurmaktadır. Fotoğraflarda görüntüler ağırlıklı olarak göz hizasından çekilmiştir. Zaman zaman yakın çekimler olsa da ağırlıklı olarak boydan çekimlere yer verilmiştir. Bu yolla bu resimlere bakan kişi kendini o ortamdaymış gibi hissedebilmekte ve varsa görüntüdeki kişiyle özdeşim kurabilmektedir. Görüntülerde yer alan kişilerin bir fotoğraf hariç tamamı erkektir. Askerler, askerî araçlar, silahlar, çatışmalar, zafer konvoyları ve IŞİD bayrağı görsellerde sıklıkla yer almıştır. Egemenlikleri altında yaşayan insanlara ilişkin görseller dördüncü sayıda kullanılmaya başlanmıştır. Örgütün askerî misyonu ön planda tutulmuştur.

Örgüt askerî başarıları kadar hâkimiyeti altındaki yaşama ilişkin de medya içeriği üretmektedir. Süreli bir yayın olmaması nedeniyle araştırma kapsamına alınmayan "Islamic State Report" ve "Islamic State News" hakkında kısaca bilgi vermek yeterli olacaktır.

2.2.3. Islamic State Report :

Al Hayat Media Center tarafından İslam Devleti'nin tanıtımını yapmak üzere yayınlanan dijital bir dergidir. Musul'un işgal edildiği ve Halifeliğin ilan edildiği Haziran 2014 tarihinde dört sayı olarak yayınlanmıştır. Her sayı belirli bir konuya odaklanmıştır. Örgütün devlet teşkilatına ve vatandaşlarına sağladığı hizmetlere ilişkin ayrıntılı bilgilere ve kamu görevlileri ile yapılan röportajlara yer verilmiştir. Dinî anlatı ya da askerî operasyonların yerini kucaklayıcı, yapılan hizmetleri ve sosyal devlet olma iddialarını öne çıkaran bir söylem aldığı gözlenmektedir.

Devleti oluşturan başlıca unsurlardan eğitim, ekonomi, yönetim ve sınırlar konularına değinilmektedir. Yalnızca İslam devletini kurdukları Haziran ayına özgü bir yayın olması sebebiyle devlet olma iddialarının vurguladığı ve ayrıntılandırıldığı bir kaynak özelliğini taşımaktadır.

2.2.4. Islamic State News

Al Hayat Media Center tarafından IŞİD'in tanıtımını yapmak üzere yayınlanan dijital bir dergidir. Musul'un işgal edildiği ve Halifeliğin ilan edildiği Haziran 2014 tarihinde üç sayı olarak yayınlanmıştır.

Altı sayfa olarak hazırlanan ilk sayısında öncelikle Safeviler olmak üzere düşmanların cezalandırıldığından ve askerî başarılardan bahsedilmiştir. Kendilerine yapılan saldırılar da bahsedilen bir diğer konudur. Derginin ikinci sayısı on sayfa olarak hazırlanmıştır. Gündelik hayata ilişkin bilgi, ticaret, mülteci kamplarına yaptıkları ziyaret, asker izaferler ve düşman

infazlarına geniş ölçüde yer verilmiştir. Altı sayfa olarak hazırlanan üçüncü sayısında ise düşmanların infazı ve askeri başarılardan bahsedilmiştir.

2.3. Sosyal Medya

IŞİD'in interneti kullanmada dört ana yeniliği bulunmaktadır: Merkezleşmiş propaganda, yeni kodlar ve uygulamalar geliştirmesi, tehditlerin küresel dağılımı, mesajın merkezsizleşmesi (Saltman, Winter, 2014: 37). Sosyal medyada ilgilendikleri alanları coğrafi bölgelerle değil çeşitli demografik unsurlara göre belirlemişlerdir. Pazarlama stratejilerini belirlemede bu tanımlama önemli bir yer tutmaktadır. IŞİD tarafından sürdürülen sosyal medya ve pazarlama stratejileri eleman teminini hedeflediği kadar diğer örgütlerin bağlılığını da hedeflemektedir (ISIS Study Group,2014b). IŞİD'in sosyal medyayı şiddet içerikli resimleri yaymak, yeni savaşçıları etkilemek ve "yalnız kurtlar"[28]ı teşvik etmek için kullanması dikkat çekmektedir. Ancak asıl önemli olan bu etkinliklerin karmaşık çevrimiçi araçlar tarafından desteklendiğinin fark edilmesidir (Berger, 2014). IŞİD tarafından kullanılan sosyal medya araçlarından Facebook ve Twitter hesapları ile diğer araçlar hakkında genel bir bilgi verildikten sonra seçilen sosyal medya hesapları incelenecektir.

3.3.1. Facebook Hesapları

Facebook, wearesocial.net'in 2014 yılı istatistiklerine göre 1,184 milyon kullanıcı ile en popüler sosyal ağdır. 2014 yılında 170 milyon yeni Facebook hesabı açılmıştır (Kiss,2014). Bazı İslamcı örgütlerin kullanıcılarının Facebook'a karşı şüpheli yaklaştığı ya

[28] Yaşadıkları ülkelerde örgüt adına terör eylemi geliştiren sempatizanlar

da açıkça karşıt oldukları bilinmektedir. Facebook üzerinden açılan hesapların kimliklerinin ve ilişki halinde oldukları kişilerin kolaylıkla tespit edilmesi ile Facebook'un yüz tanıma sistemini kullanması örgütlerin Facebook hesabı açmamalarının nedenleri arasındadır.

ABD İç Güvenlik Bakanlığı yayınladığı raporla teröristlerin Facebook'u dört ana amaç çerçevesinde kullandığını açıklamıştır. Facebook silahların kullanımı, bomba yapım tarifi gibi operasyonel ve taktik bilgilerin paylaşılması, aşırıcı sitelere ve çevrimiçi radikal içeriklere açılan bir kapı olarak görülmektedir. Propaganda ve ideolojik mesaj vermek ve amaçlarına ulaşmak için bilgi hazinesi olarak kullanılmaktadır (Weimann,2014: 6).

Örgütlere ait resmî ve gayri resmî olmak üzere iki tür hesabın olduğundan bahseden Weimann (2014:6) resmî hesapların genellikle medya ve foruma sahip sponsor gruplar üzerinden açıldığını belirtmiştir. Gayri resmî hesapların ise sempatizanlar tarafından propaganda yapmak amacıyla açıldığı üzerinde duran Weimann, bu kişilerin güvenle iletişim sürdürebildiklerini ifade etmiştir.

Facebook üzerinden örgütün propagandasını yapan hesaplara ilişkin yaptığım araştırmada farklı dillerde paylaşımda bulunan hesaplara ulaştım. Erişilen hesapların bir kısmı gizlidir. Gruplara üye olamayanlar ya da o kullanıcının arkadaş listesinde olmayanlar paylaşımları görememektedir. İngilizce dışında dillerde açılmış olmaları ve sistematik biçimde kapatılmaları nedeniyle çok kısıtlı sayıda hesaba ulaşabildim. Yaptığım araştırma sonucunda örgütle kurumsal düzeyde ilişkili olan ve İngilizce paylaşımda bulunan altı Facebook hesabına (Ek 7) erişebildim. Hesapların genellikle çok kısa süre açık kaldığı ya da kısıtlı bir dönemde paylaşımda bulunulduğunu gördüm. Bunun nedeninin örgüt adına açılan hesapların hızlı bir şekilde kapatılması olduğu söylenebilir.

Facebook hesaplarının kapatılması nedeniyle araştırmanın kapsadığı altı aylık süreyi temsil edecek yeterli sayıda hesaba erişilememiştir. Bu nedenle IŞİD propagandası yapan hesaplar arasında en yüksek beğeniyi alan hesaplar ile Suriye'ye giden yabancı savaşçıların

en çok etkilendiği üçüncü kişi olan Musa Cerantonio'nun hesabı incelenecektir. En popüler Facebook hesabı *#Greenbirds: Measuring Importance and Influence in Syrian Foreign Fighter Networks* isimli araştırmanın sonucuna göre Shayk Ahmad Musa Jibril'e aittir. Jibril'in IŞİD militanlarınca takip edilmesine ve onlar üzerinde büyük etkisi olmasına rağmen IŞİD'i destekleyip desteklemediğine ilişkin kesin bir tutum takınmamıştır. Jibril, herhangi bir örgütü desteklemekten ziyade cihadı desteklemektedir Aynı araştırmanın sonuçlarına göre ikinci en popüler hesap olan *Wake Up Oumma* Fransızca paylaşımlarda bulunmaktadır. Belirtilen sebepler nedeniyle ilk iki hesap araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. IŞİD'i desteklediği bilinen ve bu nedenle 11 Temmuz 2014 tarihinde tutuklanan Musa Cerantonio'nun hesabı gerek etkinliği bilindiği için gerekse yüksek beğeni aldığı için araştırma kapsamına alınmıştır. Ayrıca *Islamic State Scholar* ve *Wake Up Ummah The Return Part 2* isimli hesaplar aracılığıyla IŞİD'i desteklemeleri ve beğeni sayıları göz önüne alınarak seçilmiştir.

2.3.1.1 "Islamic State Scholars" isimli Facebook Hesabı

"*Islamic State Scholars*" isimli hesap ile 24 Aralık 2014 – 31 Ocak 2015 tarihleri arasında 3.223 beğeni almıştır. Profil resminde "Bilmiyorsanız zikir ehline sorunuz" yazmaktadır. Sayfa tanıtımında "Bu sayfa yalnızca bilgilendirme amacı taşımakta ve yasa dışı herhangi bir eylemi teşvik etmemektedir" açıklaması bulunmaktadır. Böylece IŞİD'i destekleyen içerik paylaşan hesabın kapatılmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Kapak resminde ise profil resminin alıntı yapıldığı Nahl Suresi'nin 43. ayetinin son kısmı yer almaktadır[29]. Hesabın kapatılmış olması nedeniyle yayınlanan video ve bir gönderinin tamamı görüntülenememiştir.

[29] "Bilmiyorsanız zikir ehline sorun" kısmı. Ayetin tamamının meali şu şekildedir: Senden önce de kendilerine vahyettiğimiz kişilerden başkasını peygamber olarak göndermedik. Eğer bilmiyorsanız zikir ehline sorun.

Facebook hesabının açılış amacının IŞİD'e biat eden ve destek veren ulemaları duyurmak olduğu 24 Aralık 2014 tarihli gönderi ile belirtilmiştir.

Facebook hesabını beğenen kullanıcı sayısından çok daha fazla kişi (en az 110.000) tarafından hesap takip edilmektedir. Hesap aracılığıyla paylaşılan 19 içeriğin 11 tanesi beğeni sayısı olan 3.223'ten fazladır. Makdisi'nin öğrencisi olan Shaykh Abu Sufyan As Sulaimi'nin IŞİD saflarında olduğunu belirten 07 Ocak 2015 tarihli içerik 110.617 kez, tarihi yazma zamanı olduğunu belirten 05 Ocak 2015 tarihli içerik 64.513 kez, Ustadh Junaid Muhammad Thorne'un IŞİD'i desteklediğini belirten 03 Ocak 2015 tarihli içerik 58.113 kez paylaşılmıştır. Paylaşım sayıları dikkate alındığında takipçileri üzerinde etkili bir hesap olduğu görülmektedir.

Selefiliğin izlerini bu hesap aracılığı ile yapılan paylaşımlarda da görmek mümkündür. Hesap aracılığı ile 12 ulema tanıtılmış ve bazılarının görüşleri paylaşılmıştır. Tanıtılan ulemaların fotoğraflarına yer verilmiştir. 09 Ocak 2015 tarihli gönderi ile önde gelen Selefi cihat yanlısı olduğu belirtilen Shaykh Abdul Majid al Raymi'den iki kez bahsedilmiştir. Ulema oldukları ve uzmanlık alanları vurgulanan kişilerin verdikleri destek ön plana çıkarılarak, örgütün meşruiyeti sağlanmak istenmiştir.

Nahl suresi 43. ayetin son kısmı, profil resmi, kapak görüntüsü ve içerik paylaşımı olarak toplam üç kez paylaşılmıştır. Ulemaların tanıtıldığı bir hesabın profil resmi ve kapak fotoğrafı olması ile bilen ve danışılacak kişilerin bu hesapta yayınlanan kişiler olduğu, IŞİD'in meşru bir yapı olduğu mesajı verilmektir.

IŞİD sempatizanları ve destekçilerinin hedef kitle olarak belirlendiği hesapta, düşmana ya da düşmanla baş etme yollarına ilişkin bir paylaşımda bulunulmamaktadır. Sempatizanların İslami konularda bilgi edineceği kişilere yönelik yönlendirme yapmak için kullanılmıştır. Dinî bilgiler, İslamî pratikler ya da uluslararası gelişmelerden bahsedilmemiştir. Kişiler cihada katılmaları için ideolojik altyapıyı sağlayacak IŞİD

destekçilerine yönlendirilmektedir. "Zikir ehli insanların bilgileri ışığında" zihinsel olarak hazırlanan kişilerin eleman olarak devşirilmesi daha kolay olacaktır.

Hesapta yer alan paylaşımların iki tanesi hariç tamamı kullanıcının özgün paylaşımlarından oluşmaktadır. Paylaşımlarda örgüt İslam Devleti adıyla devlet olarak nitelendirilmiştir.

2.3.1.2. "Musa Cerantonio" İsimli Facebook Hesabı

Musa Cerantonio, 29 yaşında İrlanda ve İtalya kökenlerine sahip bir Avustralyalıdır. 17 yaşında Müslüman olmuştur ve o zamandan bu yana Orta Doğu'da İslam üzerine çalışmaktadır. Uydu üzerinden dünyaya yayın yapan Iqraa TV'de İngilizce programlar yapmıştır. Bunlardan en önemli ikisi "Şeyhe Sor*" (Ask the Sheikh*) ve "Mirasımız" *(Our Legacy*)dir. "Şeyhe So*r*" isimli programda canlı yayında izleyiciler Cerantonio'ya soru sorabilmektedir. "Mirasımız" isimli programda ise İslam kültürü ve tarihine ilişkin bilgi vermektedir. Musa Cerantonio çok daha açık bir IŞİD destekçisidir. Twitter'ı etkin bir biçimde kullanmasa bile Twitlerinin %53,8'i diğer kullanıcılarla etkileşim halindedir ve % 38.4'ü retweet edilmektedir. Bu da Cerantonio'nun Twitlerinin %92.2'sinin bir şekilde etkileşim oluşturduğunu göstermektedir (Carter, Maher, Neumann,2014:25).

Cerantonio, IŞİD'i destekleyen en etkin vaizlerden biri olarak değerlendirilmektedir (Smith,2014, Maley,2014). Cerantonio'nun 24.02.2014 tarihli "IŞİD'in yeryüzündeki en iyi güç olduğu konusunda netim. Çünkü onlar devlet kurmak, Hilafeti kurma niyetlerini açıklamak gibi diğerlerinin yapamadıklarını yapıyorlar." gönderisi ve diğerleri IŞİD destekçisi olduğunu kanıtlamaktadır (Carter, Maher, Neumann,2014:27).

Musa Cerantonio isimli hesap ile 08 Haziran - 03 Ağustos 2015 tarihleri arasında dokuz paylaşımda bulunmuş ve hesap 5.022 beğeni almıştır. Hesap açıklaması ya da kapak

resmi kullanılmamıştır. Profil resmi ise animasyon sakallı bir erkek büstüdür. Hesap kapatılmış, aynı isim ve resimle yeni bir hesap açılmıştır.[30]

Cerantonio'nun hesabı birçok kez kapatıldığı için uzun süreli paylaşımlarına erişilememektedir. Bir aylık sürede yaptığı paylaşımlar, IŞİD sempatizanları üzerinde etkin olduğu için incelenmiştir.

2.3.1.2.1. Cihat İdeolojisinin İnşası

Hesap üzerinden yapılan paylaşımlarda cihat teşvik edilmiştir. Düşmanın neden düşman olduğu, nasıl mücadele edileceği, savaşçıların yaklaşımlarının ne olması gerektiği ve bu savaşın ne zaman biteceğine ilişkin ayrıntılı bilgiler verilmiştir. Paylaşımların hedef kitlesi öncelikle örgüt adına savaşan askerlerdir.

Cerantonio kendi kaleme aldığı ve ABD ulusal marşının yazılış hikâyesi üzerinden ABD'nin Müslümanları yok etmek üzere kurulduğu görüşünü savunmaktadır. Makalede ABD'nin bağımsızlık mücadelesi ve marşın yazılış koşulları hakkında bilgi vermiştir. Marşın kan, terör ve bombayı içerdiğini ve ABD'nin en büyük bomba işvereni olduğu, dünyada atom bombası kullanan tek ulus olduğu üzerinde durmuştur. Marşın ilk kez 1814 yılında değil, Osmanlı ile yaptıkları Trablusgarp savaşında yazıldığını ve ilk versiyonunda Müslümanlara olan düşmanlıklarını belli ettiklerini belirtmiştir. Günümüzde verilen savaşın güncel yeni bir olay olmadığını, ABD'nin başından beri İslam düşmanı olduğu anlatısı geliştirilmiştir. Ayrıca John Mc Clain'in 26.02.2008 tarihinde başkanlık seçimlerinde "*ABD İslam'ın yıkılışını görmek için kuruldu. ABD İslam'a karşı bir kaledir*." sözlerini söylediği konuşmanın linkini paylaşmış ve bu sözlerini görüşünü desteklemek için kullanmıştır.

[30] Yeni açılan hesapta Michael Scheuer's Non-Intervention.com isimli internet sayfasında Mike isimli bir kişinin siyasilerin uyguladığı yanlış politikalar sonucu cihadın Amerika'ya geleceği yönünde kaleme aldığı bir makale iki kez paylaşılmıştır.

Geçmişte Müslümanlara biat ettikleri gibi yeniden edeceklerini ve cizye ödeyeceklerini belirtmiştir. Müslümanlarla ABD'nin birbirini unutmadığını ve savaşın İslamiyet bayrağı dalgalanmadan bitmeyeceğini söylemiştir.

Düşmanın netleşmesi için ulusal sembollerden biri olan ulusal marş üzerinden bir anlatı geliştirmiştir. Temel düşman ABD olarak gösterilmiş ve Müslümanlar galip gelene kadar savaşılması öğüt verilmiştir. Ayrıca Suriye ve Irak'ta örgütün hâkimiyet gösterdiği yerlere hava saldırısı düzenleyen koalisyonun başı olması sebebiyle bu yazının paylaşılmıştır.

2.3.1.2.2. Selefiliğin İnşası

Cerantonio az sayıda paylaşımında uzun konuşmalara ve makalelere yer vererek savaşı motive etmeyi ve inancı pekiştirmeyi amaçlamıştır. Yaptığı paylaşımların üç tanesi oldukça kapsamlıdır. Örgütün eylemlerinin ideolojik altyapının kurulması, düşmanın tayini ve mücadele yollarının ayrıntılı bir biçimde anlatılmasından ötürü bu üç paylaşımın ayrı ayrı incelenmesi gerekli görünmektedir. İbn Hazm'ın görüşlerinin savunulduğu makalede Kur'an ve sünnet dışında İslamiyet için bir kaynak olmayacağı, Kur'an ve sünnette yorumdan kaçınması gerektiği ve görünen anlamları ile amel edilmesi gerektiğini savunan zahiri görüş desteklenmiştir. Selefiliğin net bir yansıması olarak örgütün kendine ve sempatizanlarına yönelik bir anlatıdır.

2.3.1.2.3. Savaşçıların Motive Edilmesi

Adnani'nin savaşçılarını motive etmek üzere yaptığı "Karşınıza çıkan her iyilik Allah'tandır.[31]" (Whatever of good reaches you is from Allah) başlıklı Arapça konuşmasını ve kendi yaptığı İngilizce çevirisini paylaşmıştır. Adnani konuşmasında IŞİD saflarında

[31] Nisa suresi 4. ayetinden alıntı

savaşan askerlere öğütler vermektedir. Konuşmada zaferden emin olmaları ve düşmanın sayısına rağmen korkmamaları gerektiği öğütlenmektedir. Zaferin Allah'a ait olduğu ve Allah'a güvenmeleri gerektiği üzerinde en sık durulan husustur. Bu anlatı gerek düşmanın kalabalık oluşundan korkmamaları için gerekse elde edilen başarılardan kibirlenmemeleri için yinelenmektedir. Zayıflıklarını ve sınırlarını bilmeleri, kibirlenmeden ve övünmeden davranmaları gerektiği söylenmiştir. Savaşçılar kanlarıyla fedakarlık yapan, zorluklara karşı sabırlı olan ve korkusuz olarak nitelendirilmiştir.

Adnani'nin konuşmasında cihada geniş ölçüde yer verilmiştir. Düşmanla arasında alınacak bir intikam olduğu vurgulanmıştır. Düşman olarak ise Rafiziler (Şiiler) ve haçlılar gösterilmiştir. IŞİD askerlerinin aksine düşman korkak dönek ve iki yüzlü olarak tarif edilmiştir.

IŞİD askerleri motive edilirken ayetlerden geniş ölçüde yararlanılmıştır. Adnani konuşmasında 10 ayete yer verilmiş ve temel motivasyon unsuru olarak Allah'a güvenmeyi ve cesur olmayı öğütlemiştir.

Hesap üzerinde ayrıca kendi konuşmaları, katıldığı konferans ve Twitter hesabı ile ilgili paylaşımlarda bulunmuştur. Az sayıda yaptığı paylaşım geniş bir kitleye ulaşmaktadır. Yalnızca dokuz içerik paylaşmasına ve 5.022 kişi tarafından takip edilmesine rağmen paylaşımları en az 81.000 kişiye ve onların arkadaş listesine bulunan kişilere ulaşmaktadır. Kendi adına açılmış sahte bir hesap olduğunu ve engellenmeye çalışıldığını söylediği paylaşımı 81.181 kişi, Adnani'nin "Karşınıza çıkan her iyilik Allah'tandır." konuşması 68.220 kişi tarafından tekrar paylaşılmıştır.

2.3.1.3. "Wake Up Ummah The Return Part 2" İsimli Facebook Hesabı

"Wake Up Ummah The Return Part 2" isimli hesap ile İngilizce paylaşımda bulunulmaktadır ve 31 Ocak- 07 Mart 2015 tarihleri arasında 523 beğeni almıştır. Sayfa tanıtımında "Ümmet uykusundan uyanacaktır İnşallah" açıklaması bulunmaktadır. Profil resmi olarak kefenlenmiş vefat etmiş bir çocuk ve onu öpen başka bir çocuk resmi

kullanılmıştır. Bu görselin üzerinde "Tek ümmet tek acı" yazmaktadır. Hesabın kapak resminde İsrail Başbakanı Bünyamin Netenyahu, Suriye Cumhurbaşkanı Beşar Esad ve Mısır Cumhurbaşkanı Abdulfettah el Mursi'nin resimleri bulunmaktadır. Resimde yer alan zulmün müsebbibi olarak bu kişiler sunulmuştur. Hesap Facebook tarafından kapatılmıştır.

Facebook hesabını beğenen kullanıcı sayısından daha fazla kişi (en az 830) tarafından hesap takip edilmektedir. Nutella ve kedi ile kadınların IŞİD'e katılmaya ikna edildiğinden bahseden 22 Şubat 2015 tarihli paylaşım 831 defa paylaşılmıştır. Hesapta paylaşılan içeriklerin tekrar paylaşılma oranı oldukça düşüktür. 21 içeriğin 16'sı en fazla on kez paylaşılmıştır.

2.3.1.3.1. Acının Görsel İnşası

Facebook hesabında Müslümanların zulüm gördüğü mesajı belirgin bir şekilde ön plana çıkmaktadır. Bu mesaj gerek paylaşımların içerikleri, gerek profil resmi gerekse görsellerle desteklenmiştir. Paylaşılan 13 fotoğrafın 7'sinde zulmü maruz kalmış, yaralı veya hayatını kaybetmiş Müslümanlar (Resim18,19) gösterilmektedir. Mağduriyet ağırlıklı olarak çocuklar üzerinden inşa edilmiştir.

Resim18.: Mağdur Müslüman Sunumu Resim19: Mağdur Müslüman Sunumu

Müslümanların yaşadığı ortak acılardan bir birlik oluşturmak ve bu acılar üzerinden meşruiyet yaratılmak istenmiştir. Müslümanlara yapılan bu zulmün intikamının alındığı görüşü hâkimdir. Bu anlatı aracılığı ile kitleler seferber edilmeye çalışılmıştır.

Örgütün gerçekleştirdiği eylemlerin kurbanlarına yönelik alaycı bir üslup geliştirilmiştir. Ürdünlü pilot Muaz al-Kaseasbeh'in yakılması olayından üç yerde "barbekü yapılmış/çok pişirilmiş" olarak bahsedilmiştir. Kullanılan iki görselin birinde pilotun infazına ilişkin fetvanın resmi paylaşılmış, diğerinde ise Uzakdoğulu kadın bir aşçıyı azarlayan sarışın bir şef resmi (Resim 20) kullanılmıştır. IŞİD Ürdün'de hapis bulunan Sacide el Rişavi'nin serbest bırakılmaması halinde elinde esir olan Ürdünlü pilot ile iki Japonu infaz edeceğini açıklamıştı. Japon rehine Kenji Goto yayınlanan ses kaydında Japonya hükümetinin Ürdün'e her türlü siyasi baskıyı yapması çağrısında bulunmuştur. Ancak örgüt Japonlar için istenen fidyenin ödenmemesi ve takas konusunda sonuca varılmaması üzerine infazlarını gerçekleştirmiştir. Bu resim bu duruma gönderme yapmaktadır. Ayrıca 05 Şubat 2015 tarihinde yapılan paylaşımda "kendini mangalda pişirilmiş Ürdünlü gibi hisseden kişi, kömürden hoşlanmıyorum" ifadesi kullanılmıştır. Alaycı bir dil kullanılması düşmanları aşağılamak ve küçük göstermek üzere yapılan bir yaklaşımdır.

Resim 20: Paylaşılan Görsellerden Biri

2.3.1.3.2. Elektronik Cihada Çağrı

Düşmanla mücadelede medyanın rolü ön plana çıkarılan bir diğer husustur. 22 Şubat 2015 tarihli gönderide (Resim 20) Bakara suresi 26. ayet[32]in "Savaş hoşlanmasanız da üzerinize farz kılındı" mealindeki giriş cümlesi paylaşılarak örgütün misyonu tanımlanmıştır. Bu ifadenin yer aldığı görselde yaralı bir el, kurşun ve cep telefonu kullanılmıştır. Bunun aslında bir medya savaşı olduğu ve herkese (cep telefonları aracılığı ile de) görev düştüğü mesajı verilmiştir. Cihat sadece savaş alanında değil internet ortamında da yapılan bir mücadele olarak lanse edilmiştir. "Elektronik cihat"a çağrı yapılmıştır. 05 Şubat 2015 tarihli bir gönderide ise "internetteki klavyeler aracılığıyla yükselecekleri" ifade edilmiştir. Ayrıca IŞİD'i destekleyen hesabın Facebook tarafından kapatılması ve tekrar açılması konusundan altı defa bahsedilmiş ve açılan bu hesabın yayılması istenmiştir.

Resim 20 : Paylaşılan Görsellerden Biri

Hesapta Esad rejimi başlıca düşman olarak ön plana çıkarılmış, 9 Şubat 2015 tarihinde Esad rejimi tarafından Douma'ya atılan varil bombasından üç kez bahsedilmiştir. Esad,

[32] Ey inananlar, hoşunuza gitmese de savaş size farz kılındı. Bazen hoşunuza gitmeyen bir şey hakkınızda iyi olabilir ve yine hoşlandığınız bir şey sizin için kötü olabilir. Allah bilir, siz bilmezsiniz.

Aleviler, kafirler, hesabı kapatanlar ve Nusayriler düşman olarak ifade edilmiş ve düşmanlar çoğunlukla domuz olarak nitelendirilmiştir.

Güncel gelişmeler hızlı bir şekilde hesaba yansımamaktadır. 9 Şubat tarihinde gerçekleşen varil saldırısına ilişkin paylaşımlar iki gün sonra, 3 Şubat tarihinde infaz edilen Ürdünlü pilota ilişkin paylaşımlar 5 ve 18 Şubat 2015 tarihlerinde yapılmıştır.

2.3.1.4. Facebook Hesaplarına Dair Genel Değerlendirme

Araştırma kapsamında incelenen Facebook hesapları (Tablo 4) üzerinden yapılan paylaşımlar aracılığı ile ağırlıklı olarak örgütün eylemlerinin ve varlıklarının meşruiyetini sağlamak amaçlanmıştır. Müslümanların mağduriyeti ve intikam alınma güdüsü paylaşımlarda öne çıkan hususlardır. Paylaşımlar ile ideolojik alt yapı oluşturulmuş, mücadele gerekçelendirilmiştir. Savaş, cihat, hicret gibi unsurlar çok fazla ön plana çıkarılmamıştır. Asker, silah ya da çatışma görüntülerine yer verilmemiştir.

SOSYAL MEDYA PLATFORMU	HESABIN ADI	BEĞENİ SAYISI	PAYLAŞIM SAYISI	HESABIN AMACI
Facebook	Islamic State Scholars	3.223	19	Ulemaları Tanıtmak
Facebook	Musa Cerantonio	5.022	9	Cihadı Meşrulaştırmak ve Hedef Kitleyi Motive Etmek
Facebook	Wake Up Ummah The Return Part 2	523	21	Müslümanları Cihat İçin Seferber Etmek

Tablo 4: İncelenen Facebook Hesapları

Örgütün düşmanlarına ya da hâkimiyeti altında yaşayan suçlulara uyguladığı şiddet Facebook paylaşımlarında kullanılmamıştır. Yakılarak infaz edilen Ürdünlü pilot ile ilgili

paylaşımlarda alaycı bir üslup kullanılmış, infazına ilişkin herhangi bir görsel kullanılmamıştır. Ölümü hak ettiği ve bu ölüm için üzülmedikleri mesajı verilmiştir. Fiziki şiddet yalnızca Müslümanlara uygulandığı şekliyle gösterilmiştir. Mağdur Müslüman anlatısı çoğunlukla çocuklar üzerinden verilmiştir.

Paylaşımlar İngilizce konuşan toplumlardaki gençleri hedef almaktadır. Öncelikli düşman olarak ABD gösterilmiştir. Esad yönetimi, Şiiler, Nusayriler de ifade edilen diğer düşmanlardır.

ABD İç Güvenlik Bakanlığı tarafından yayınlanan raporda Facebook silahların kullanımı, bomba yapım tarifi gibi operasyonel ve taktiksel bilgilerin paylaşılması, aşırılıkçı sitelere ve çevrimiçi radikal içeriklere açılan bir kapı olarak değerlendirilmiştir (Weimann, 2014: 6). Tez kapsamında Facebook hesapları üzerinden yapılan araştırma neticesinde örgütün Faceook'u örgütün eylemlerinin ve varlıklarının meşruiyetini sağlamak amacıyla kullandığı tespit edilmiştir. Doğrudan bir terör saldırısının teşvik edildiği ya da taktiksel bilgilerin paylaşıldığı içeriklerle karışılaşılmamıştır.

2.3.2. Twitter Hesapları

Twitter üzerinden 33 farklı dilde paylaşım yapılabilen ve günlük 500 milyon twit atılan bir microblogdur. 255 milyon kullanıcısı bulunmaktadır ve bu kulllanıcıların %77'si ABD dışındadır. Twitter üzerinden başkalarını taklit ederek yanlış yönlendirme yapılması, başkalarını yanlış yönlendirmek amacıyla işletme adlarını ve/veya logolarının kullanılması, başka kişilere ait ev adresi, kredi kartı numarası gibi özel ve gizli bilgileri kişinin yazılı yetki ve onayı olmadan yayınlanması, açık bir şekilde doğrudan tehdit içeren mesajların

yayınlanması veya başkalarına gönderilmesi ile telif hakları ihlalleri durumlarında hesaplar askıya[33] alınmaktadır (Twitter).

Twitter terör örgütlerinin en çok tercih ettiği internet hizmeti halini almıştır (Wesimann, 2014: 8). Twittter terörist etkinlikleri desteklemek için kullanılmasını yasaklayıcı hükümlere sahip olmasına (UN, 2012: 142) rağmen eylemlerini duyurmak, varlıklarını meşrulaştırmak ve propaganda yapmak amacıyla terör örgütlerince yoğun biçimde kullanılmaktadır. IŞİD Twitter'ı propaganda yapmak için savaş alanı haline getirmiştir (Griffin, 2015).

IŞİD'in medya girişimleri bütüncül ve operasyonlarının temel parçalarından birini oluşturur niteliktedir. Twitter başta olmak üzere her bir destekçisini etkili biçimde kendi bilgisini üretip dağıtmasına olanak tanıyan sosyal medyanın merkezsizleşmiş doğası örgüte büyük ölçüde destek sağlamaktadır. Bu şekilde IŞİD çok büyük bir propaganda kaynağına sahip olmaktadır. Saltman ve Winter (2014: 41), örgütün twitter hesaplarını dört kategoride değerlendirmiştir:

a. Resmî Haber Hesapları: Belirli bir kişiyle bağlantısı olmadan IŞİD haber ve propagandası yapılan hesaplardır.

b. Gayri Resmî Haber Hesapları: IŞİD destekçilerinin geniş bir kitleyi haberdar etmek için kullandığı hesaplardır.

c. Bölgesel Haberler: Belirli bir bölgeden resmi haber akışı sağlamaktadır.

d. Kişisel Hesaplar: Savaşçı ve destekçilerinin Suriye ve Irak'taki olaylar hakkında paylaşım yaptıkları hesaplardır.

IŞİD propagandasını etkin bir biçimde, daha geniş kitelelere ulaştırmak amacıyla yeni teknolojiden ve mecralarından olabildiğince yararlanmaktadır. Bu bağlamda örgütün Twitter kullanımı incelendiğinde kullanılan uygulamalara da değinmek gerekmektedir. Başta IŞİD'in

[33] Twitter Hizmet Şartlarını ihlal eden hesapların Twitter'ı kullanmasının yasaklanması.

resmi uyglaması olarak adlandırılan "Dawn of Glad Tiding"[34] olmak üzere Hootsuite[35], Tweetdeck[36] ve BufferApp[37] uygulamaları twitlerin daha etkin dağılımını sağamak amacıyla kullanılmaktadır.

IŞİD'in de propagandasını geniş kitlelere duyurmak için Twitter'ı oldukça etkin bir biçimde kullandığını görmekteyiz. Android özellikli telefonlar tarafından Google Play'den indirilebilen "Dawn of Glad Tiding" isimli uygulama ile birbiri ile senkronize edilmiş kişisel hesaplarda paylaşılan bir tweet otomatik olarak diğer destekçiler tarafından da paylaşılabilmekteydi. Bu uygulama ilk kez Nisan 2014'te yaygın olarak kullanılmıştır. IŞİD'in Musul'a ilerlemesiyle Musul'dan bir haftada 40.000 tweet atılmıştır. Örgüt Bağdat'a ilerlediğinde yüzlerce Dawn kullanıcısı binlerce "Bağdat, biz geliyoruz" tweeti atmıştır. Bunun sonucunda Bağdat ile ilgili yapılan aramalarda ilk olarak bu mesaj gelmiştir (Berger, 2014). Bu uygulama bir kişinin telefonuna indirildiği zaman, IŞİD tarafından kaleme alınan mesajlar koordineli bir şekilde tweetleniyordu (Lee, 2014). "Dawn of Glad Tiding" Google tarafından 17 Haziran 2014 tarihinde Google Play Store'dan kaldırılmıştır. Google'dan "toplum ilkelerini bozan uygulamaları kaldırdıkları" yönünde bir açıklama yapılmıştır (Senft, 2014: 14)

Brooking Enstitüsü'nün yaptığı *The ISIS Twitter Census Defining and Describing the Populatioin of ISIS Supporters on Twitter* isimli araştırmaya göre kullanıcı isimlerinde "dawla"(devlet),"baqiyah" (kalıcı), "Shami" ve halifeliğe atıfta bulunan sözcüklerin kullanıldığı tespit edilmiştir. 239 hesapta Arapça "Umm"(anne) veya "Bint" (kız kardeş ya da kız çocuğu) sözcüklerinin, kullanıcıların kadın olduklarını belirtmek için kullanıldığı

[34] IŞİD hakkında haber ve bilgileri yaymak için kullanılan bir programdır.

[35] Google Play'den indirilebilen bir programdır. Bu program aracılığı ile Facebook, Twitter, LinkedIn gibi çoklu sosyal medya platformlarında mesajlar yönetilebilmektedir. İçerikler zaman ayarlı olarak gönderilebilmektedir. Bir gönderi zaman olarak önceden ayarlanıp otomatik yayınlanabilmektedir.

[36] Tweetdeck ile konu, olay ve hashtag düzeyinde arama yapılabilmektedir. Kullanıcıların şifrelerini paylaşmadan tek bir hesapta paylaşım yapabildiği bu program Google Play'den indirilebilemektedir.

[37] Zaman ayarlı olarak Twitter ve Facebook üzerinden paylaşım yapılmasına olanak tanıyan bir uygulamadır ve Google Play'den indirilebilmektedir.

tespit edildi. Ayrıca 4536 hesapta "Abu" sözcüğünün kullanıcının erkek olduğunu belirtmek için kullanıldığı görülmüştü (Berger, Morgan, 2015: 15).

Açılan hesap sayısı incelendiğinde Eylül 2014 tarihinde bir artış olduğu görülmektedir. Batılı rehinelerin infaz görüntü ve videolarının paylaşılması nedeniyle Twitter eylül ayında hesapları kapatmaya başlamıştır. Kapatılan hesaplar yerine açılan hesaplar nedeniyle bu durumun gerçekleştiği düşünülmektedir (Berger, Morgan, 2015: 15). Diğer taraftan Eylül - Kasım 2014 sürecinde Irak ve Suriye'deki çatışmaların baskısı artmış, hava saldırıları gerçekleşmiş, 900 IŞİD militanı Kobani'de öldürülmüştür. IŞİD farklı mecralarda yeniden hayat bulmak istemiştir (Kozak, 2015).

Hesapların %60'ı 2014 yılında açılmıştır. Birçok IŞİD destekçisi yeni hesap açmıştır. IŞİD'e verilen çevrimiçidestekteki artış, Irak ve Şam'da büyümesi ve El Kaide ile bağlarını koparması ile ilgilidir. Bu kopuş sırasında kullanıcılar IŞİD'e bağlılığını göstermek için Twitter hesapları açmıştır (Berger, Morgan, 2015: 17).

Ayrıca 18.000 hesap üzerinde atılan twit sayısı ile ilgili yapılan inceleme sonucunda kullanıcıların %69'unun günlük 5'den az twit attığı (Berger, Morgan, 2015: 28) ve %73'ünün 500'den az takipçisi olduğu (Berger, Morgan, 2015: 28) görülmüştür. Obama'nın 56.1 milyon, Papa Francisco'nun 8,23 milyon, David Cameron'un 929 bin takipçisi olduğu düşünülürse bu rakamların çok düşük olduğu görülecektir.

Ayrıca örgüt hashtag kampanyalarından yararlanmaktadır. Gündemdeki konularla ilgili hashtag açarak mesajlarını daha geniş kitlelere ulaştırmaktadır. Propaganda faaliyetlerinde Batı'ya yönelen örgüt, Batı toplumunun takip edeceğinden emin olduğu #worldcup2014, #fifaworldcup gibi konularla ilgili hashtagler açmaktadır.

20 Haziran 2014 tarihinde başlatılan #AllEyesOnISIS kampanyası 30.000 tweet ile Almanya, Endonezya, Pakistan ve Güney Afrika'ya ulaşmayı başarmıştır. "IŞİD'i

Destekleyen Bir Milyar Müslüman" kampanyası 13 Haziran'da paylaşıldıktan sonra 4 gün içinde 22.000 kez paylaşılmıştı (Katz, 2014).

Al Battar Media Foundation ve Al Ghuraba kuruluşları Twitter üzerinden Hz.Muhammed'in onurunu korumak ve mesajını yaymak amacıyla #FightForHim hashtagi ile bir kampanya başlatmıştır. Bu hashtag 12 saatten daha kısa zamanda 3.000'den fazla kullanılmıştır. Paris'teki saldırıları ve saldırıları gerçekleştiren Amedyy Coulibably ve Kauachi kardeşleri destekleyen mesajlar da bu hashtag ile paylaşılmıştı (CJLAB ,2015c).

IŞİD özelinde yapılan araştırma kapsamına bireysel kullanıcılardan ziyade kurumsal olarak destek verenlerin hesapları dâhil edilmiştir. Kurumsal isim kullanan ve örgüte destek verdiğini açıklayan 12 adet hesaba (Ek 8) ulaşılmıştır.

Örgüte destek veren kuruluşlardan biri olan Al Batttar Media Foundation'a ait olan *@_Khilafah_* adresli ve *PROPHET'S KHILAFAH* isimli Twitter hesabı, örgüte katılmak isteyen kadınlara yönelik olarak açılan *@_UmmWaqqas*[38] adresli ve □□ □ □□ □ isimli Twitter hesabı, *@ISnews223* adresli ve *"Islamic State Dawah",* Örgüte destek veren kuruluşlardan biri olan Rayat Al Tawheed'e ait olan *@rayat_t* adresli ve *"Rayat Al Tawheed"* isimli Twitter hesabı, *@baaaqiyah* adresli ve *Taleb al Australi* isimli Twitter hesabı ile *@dawlaa_account* adresli ve *State of Islam* isimli Twitter hesabı takipçi sayıları göz önüne alınarak seçilmiştir.

3.3.2.1. "Taleb al Australi" İsimli Twitter Hesabı

@baaaqiyah adresli ve *Taleb al Australi* isimli Twitter hesabı aracılığı ile 27 Ocak 2015 tarihi itibariyle 2.426 takipçisine 1.151 twit yayınlanmıştır. Sayfa tanıtımında "İnananların kalpleri Allah anıldığı zaman kalpleri korku ile titremeye başlar ve Allah'ın

[38] Bu hesap kadınlara yönelik olarak açılmıştır ve İslam Devletine Hicret isimli kitapçıkta, çatışmaya katılmak isteyen kadınlar bu adrese yönlendirilmektedir.

ayetleri okunduğunda bu onların imanlarını arttırır." açıklaması bulunmaktadır. Kapak resmi "Savaşın Alevleri" videosundan bir görüntü iken profil resmi aynı videoda gösterilen yüzü örtülü bir savaşçıdır. Hesap askıya alınmıştır.

Araştırmanın zamansal sınırını oluşturan 29 Haziran - 31 Aralık 2014 tarihleri arasında hesap üzerinden yayınlanan 78 twit incelenmiştir. Yapılan paylaşımlarda örgüt tamamıyla bir devlet olarak tanımlanmış ve İslami yönüne vurgu yapılmıştır. Paylaşılan içeriklerde örgütün varlığına ve hedeflerine geniş ölçüde yer verilmiş, korku unsuru beslenmiştir.

IŞİD özgün bir devlet olarak nitelendirilmiştir. Bu anlatı ibadetlerin İslamiyet'e uygun olarak yapıldığı tek devlet, Müslümanları koruyan tek devlet, diğer hilafetlerden farklı olarak çok uluslu bir devlet söylemleri ile oluşturulmuştur. Devlet olma özelliği ile ilgili olarak para bastırdığından, IŞİD hâkimiyetindeki hayatın daha ucuz olduğundan, eğitim sisteminin şeriata uygun olduğundan, mahkemelerden ve uygulanan cezalardan bahsedilmiştir. Cezalara yönelik altı paylaşım yapılmıştır.

"Baqiyah" Arapça'da kalıcı anlamına gelmektedir ve örgütün sloganında[39] yer alan unsurlardan biridir. İki kutuplu dünya anlatısı mevcuttur. Yapılan paylaşımlarda IŞİD ve düşmanlarından neredeyse eşit oranda bahsedilmiştir. Örgütün kendi ideolojisi ve uygulamaları kadar, "karşı taraf"ın yaptığı zulüm ve haksızlıklarından da bahsedilmiştir. Hesapta hedef alınan ya da bahsedilen düşmanların başında Esad rejimi, Nusayriler ve Batılılar gelmektedir. Bu gruplardan neredeyse eşit oranda bahsedilmiştir. Düşmanlarda dinsel ya da bölgesel bir ayrıma gidilmemiş, içerikler güncel gelişmeler ışığında şekillenmiştir.

Örgüt koyduğu hedeflerin ve eylemlerinin gerekçelerini açıklamıştır. Baskın bir söylem olan cihadın gerekçeleri olarak, gerek Esad rejiminin, gerek Maliki hükümetinin, gerekse ABD'nin Müslümanlara yaptığı zulümler gösterilmiştir. Bu zulümler Suriye'de ve

[39] Kalıcı ve genişleyen

Irak'ta yaşamını yitiren çocuklar kadar Avrupa'da haksız yere tutuklanan Müslümanlar olarak gösterilmiştir.

Düşmanla ve suçla mücadelede şiddet ön plana çıkarılmıştır. Şiddet içeren 23 görselin 13 tanesi Müslümanlara yapılan şiddeti, 10 tanesi IŞİD'in suçlulara ve düşmanlarına gösterdiği şiddeti içermektedir. IŞİD sınırları içerisinde büyücülük yapan ve Hz.Muhammed'e küfür eden iki kişinin halk içinde gerçekleştirilen infazına ilişkin yedi görsel kullanılmış, infaz tüm dehşetiyle gösterilmiştir.

Paylaşılan içerikler ağırlıklı olarak yapılan retweetlerden oluşmaktadır. Kullanıcı özgün içerikleri dolaşıma sokmak yerine var olan mesajları paylaşmaktadır. Paylaşılan içeriklerin takipçiler tarafından yeniden dolaşıma sokulma oranı oldukça düşüktür. Belirlenen sürede yapılan paylaşımların %20'sinden fazlası 0 ila 10 defa, yaklaşık %8'i ise 11 ila 20 defa retweetlenmiştir. Burka ile yüzün kapatılmasını isteyen bir kişinin yüzünü kapatarak protesto yapmasını konu alan paylaşım 364, Maliki'nin Sünnileri öldürdüğüne dair paylaşım 353 kez retweet edilmiştir. Müslümanlara ve uygulamalarına yönelik paylaşımlar daha yoğun bir biçimde tekrar paylaşılmıştır.

Medya kanallarının özellikleri içerikleri etkilemektedir. Sosyal medyanın hızı ve geçiciliği verilen mesajları ve örgütün meşruiyet dayanaklarını da belirlemiştir. Dayanak olarak ayet ve hadislerden çok daha yoğun biçimde yaşanan zulümler kullanılmıştır. Dünyevi meselelerin ön plana çıkarılması tercih edilmiştir.

Twitter hesabında iki ayete atıfta bulunulmuştur. Enfal suresi 2. ayete[40] hesap hakkında bilgi verilen bölümde, sureye doğrudan atıfta bulunmadan örtük bir biçimde "İnananların kalpleri Allah anıldığı zaman korku ile titremeye başlar ve Allah'ın ayetleri okunduğunda bu onların imanlarını arttırır" sözüyle gönderme yapılmıştır. İkinci olarak ise,

[40] Mü´minler o kimselerdir ki, Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir, karşılarında ayetleri okununca bu onların imanını artırır.

Cuma suresi 3. ayeti[41] yanlış bir biçimde "Kaçtığınız ölüm sizi bulacaktır" İngilizce meali (Resim 22) ile paylaşılmıştır. Paylaşılan üç hadiste ise Allah'ın affediciliği, Müslümanların şeytana uymaması gerektiği, iman, sabır ve hoşgörünün önemi ile cihat edilmesi gerektiğinden bahsedilmiştir.

Resim 22: Paylaşılan Görsellerden Biri

3.3.2.2. " Islamic State Dawah" İsimli Twitter Hesabı

@ISnews223 adresli ve "Islamic State Dawah" isimli Twitter hesabı aracılığı ile 10 – 24 Ocak 2015 tarihleri arasında 919 takipçisine 135 adet tweet yayınlanmıştır. Hesap askıya alınmıştır. Hesap örgüt, eylemleri ve hedefleri hakkında bilgi vermek amacıyla kurulmuştur. Hesabın hedef kitlesini göç etmesi ya da örgütü desteklemesi istenen kişiler oluşturmaktadır. Cihat ve iki kutuplu dünya anlatısı üzerinden paylaşımlarda bulunulmuştur.

Örgütün hilafet yönü ön planda tutulmuştur. Bağdadi'nin halifeliğine ilişkin beş paylaşımda bulunulmuş, ikisi namaz kılarken olmak üzere dört kez Bağdadi'nin fotoğrafı paylaşılmıştır.

[41] Henüz onlara katılmamış bulunan diğer insanlara da (o Peygamberi göndermiştir). O, çok güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir.

Zulme uğrayan Müslümanların özgürleşmesi ve dinlerine uygun bir hayat sürmelerini sağlamayı amaçladıkları mesajı verilmiştir. Örgütün temel misyonları olarak Allah uğruna savaşmak ve demokrasiyi yıkmak gösterilmiştir.

Cihat gerek örgütün misyonu gerekse dinsel bir görev olarak ön planda tutulmuştur. Özellikle hadisler cihadı desteklemek için kullanılmıştır. Paylaşılan altı hadisin dördü cihat, biri Yahudilerin öldürülmesi biri hidayete ermekle ilgilidir. Savaş açık bir biçimde teşvik edilmiştir. Ayetlere daha az başvurulmuştur. Üç ayetten alıntı yapıldıysa da yalnızca birinde ilgili sure ve ayete doğrudan atıf yapılmış, diğer ikisi örtük bir biçimde verilmiştir. Ayetlerde Allah'a kulluk etmek, Allah düşmanlarını dost edinmemek gibi İslami ilkeler paylaşılmıştır

Görsel düzeyde yapılan incelemede örgütün askeri yönünün ön plana çıkarıldığı görülmüştür. Silahlar ve askerler sıklıkla gösterilmiştir. Konvoy görüntülerine ve örgüte katılan kalabalık gruplara ilişkin görseller ile kalabalık ve güçlü oldukları mesajı verilmiştir. Silah askerlerden, cinsiyet ayırt etmeksizin çocukların elinde de gösterilmiştir. Düzenin fikirlerle ya da zamanla değil, hemen şimdi silahla ve zorla değiştirileceği algısı oluşturulmuştur.

Hesap üzerinden yapılan paylaşımlar İslam düşmanları ve Müslümanlar ayrımı üzerine kurulmuştur. Hesabın ismi "İslam Devletine Davet" olmasına rağmen anlatılar ağırlıklı olarak düşmanlar üzerinden gerçekleşmiştir. Düşmanlardan örgütten bahsedildiğinin neredeyse iki katı oranında bahsedilmiştir.Örgütün kendisi, etki alanları ve faaliyetleri ile ilgili 37 paylaşımda bulunulmuşken, 70'den fazla paylaşımda düşman ya da mücadele edilecek değerlerden/gruplardan bahsedilmiştir. Diğer paylaşımlar İslamiyet ve diğer gelişmelerle ilgilidir.

ABD ve işbirliği yaptığı ülkeler başlıca düşmanlar gösterilmiş, 14 kez ABD aleyhinde paylaşımda bulunulmuştur. Ayrıca İsrail ve Şiiler kadar Suriye'de faaliyet gösteren ve El Kaide'nin bir kolu olan El Nusra Cephesi'ne yönelik de mesajlar verilmiştir. Düşman

tayininde örgütler arası rekabetin din ya da mezhep mücadelesi kadar belirleyici bir unsur olduğu görülmüştür. Sünniliği din olarak lanse etmesine ve din savaşı verdiğini iddia etmesine rağmen "demokrasi"yi benimsemesinden ötürü Sünni bir örgüt olan El Nusra Cephesi de Hıristiyanlar ya da Şiiler gibi din savaşının düşmanları ilan edilmiştir. PKK ile işbirliği yaptığı, halifelikle ilgisi olmadığı, gündemlerinin belirsiz olduğu gibi argümanlar kullanılarak El Nusra Cephesi itibarsızlaştırılmaya çalışılmıştır. Cihat eğilimli kişilerin aynı ideolojiyi benimsediği bir başka örgüte katılmalarını engellemek için bu türden içerikler paylaşılmış olabileceğini düşünüyorum. Daha belirgin bir hedefe, hilafete katkı sağlamak üzere insanlar IŞİD'e çağrılmıştır.

Demokrasi devletlerden sonra mücadele edilen değer olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiilerden ve Yahudilerden bahsedildiği kadar demokrasi ile verilen mücadeleden de bahsedilmiştir. Diğer düşmanlar gibi demokrasinin zararları da çocukların mağduriyeti üzerinden anlatılmıştır. IŞİD'in sunduğu/vaad ettiği hayat ile demokrasinin, düşmanların yaşattıkları hayat çocuklar üzerinden karşılaştırılmıştır. IŞİD'in çocukları İslam'ın gerektirdiği gibi yetiştirdiği ve örgüt bünyesinde çocukların mutlu olduğu (Resim 23, Resim 25), demokrasinin çocukları açlığa terk ettiği ve çocukları dine aykırı bir biçimde yetiştirdiği mesajı verilmiştir (Resim 24, Resim 25).

Resim 23: IŞİD Bünyesinde Yaşayan Çocuklar

Resim 24:Demokrasinin Sonuçları

Örgütün Allah'ın emirlerine itaat eden çocuklar yetiştirdiğini söylediği paylaşımında (Resim 25), IŞİD kontrolünde yaşayan küçük kız çocuklarının yetişkin kadınlar gibi tamamen türbana girdikleri ve ellerinde oyuncak silah tuttukları görülmektedir. Allah'ın emirlerine uymak örtünmek ve savaşmakla bir tutulmuştur. Kur'an okumak, namaz kılmak gibi dini uygulamalar yerine cihada vurgu yapılmış ve gelecek neslin bayrağı devralacağı mesajı verilmiştir. Cinsiyetten ve yaştan bağımsız olarak cihat öncelenmiştir. "Mürted"lerin yetiştirdiği çocuklar ise başları açık ve sema dönmektedir. IŞİD'li çocukların aksine dini bir uygulama esnasında gösterilmiş ve bu ibadetin din dışı olduğu vurgulanmıştır.

Resim25: IŞİD Hâkimiyetinde Yaşayan Çocukların Diğerleri ile Karşılaştırılması

Batı basınında örgüte katılımlar, infazlar ve Japon rehineler ile ilgili yayınlanan 12 haber paylaşılmıştır. Örgütün gücünün Batılılar tarafından da bilindiği mesajı verilmiştir.

Uluslararası gelişmelerden Suudi Arabistan Kralı Abdullah bin Aziz'in vefat etmesine geniş ölçüde yer verilmiştir. Hava saldırıları, Charlie Hebdo saldırısı ve Japon rehinelerden bahsedildiğinin toplamı kadar (12 kez), Kral Abdullah'ın ölümüne yer verilmiştir. Kralın

ölümü sevinçle ve coşkuyla karşılanmış, cehenneme gittiği vurgulanmıştır. Kral Abdullah, ABD ve Esad rejimi ile işbirliği yapıyor olması dolayısıyla örgütün öfkesini üzerine çekmiş ve hain olarak nitelendirilmiştir. Kralı mutlu etmek ve para kazanmak için örgütü harici olmakla suçlayan ulemaya da yer verilmiş, bu konuya ilişkin dört paylaşımda bulunulmuştur. Belirli bir ücret karşılığı fetva veren ulemaların olduğu, ulemaların da ayrıştığı mesajı verilmiştir.

2.3.2.3. "State of Islam" İsimli Twitter Hesabı

@dawlaa_account adresli ve "State of Islam" isimli Twitter hesabı aracılığı ile 21 Ocak 2015 tarihinde 1.198 takipçisine 64 twit yayınlamıştır. Sayfa tanıtımında "14. hesap. Twitter kafirleri, hesabımı neden kapattığınıza dair hiçbir fikrim yok. Kapatmaya devam edin, ben de yeni hesaplar açmaya devam edeceğim. Twitterınız İslam Devleti'ne aittir." açıklaması bulunmaktadır. Cihat çağrısı ve eleman temini için kullanılan hesap askıya alınmıştır.

Örgüt kendini İslam devleti olarak tanımlamıştır. Vatandaşlarının yaşadığı hayatın yanı sıra varlığının esaslarına ilişkin olarak bilgi verilmiştir. 21 Ocak 2015 tarihinde Ebubekir el Bağdadi tarafından örgütün benimsediği ilke ve sorumlulukların anlatıldığı bir içerik sabit twit olarak paylaşılmıştır. Bu paylaşım IŞİD'in bir terör örgütü olmasından ziyade bir İslam devleti olduğunu vurgulamak için yapılmıştır. Müslümanları düşmanlarının elinden kurtarıp tek bir bayrak altında toplama amacı taşıdıkları, savaşın İslam düşmanlarına karşı verildiği, İslamiyet hakkında bilgi vermek, Müslümanları şeytani işlerden uzaklaştırmak, şeriatı uygulamak, mücahitlere ve ailelerine bakmak gibi görevleri olduğu belirtilmiştir.

Hesap ağırlıklı olarak kendi saflarında savaşan askerlerini motive etmek ve yeni savaşçılar elde etmek amacıyla kullanılmıştır. Hesabın açık kaldığı sürenin IŞİD'in Kobani'de gerilemeye başladığı döneme denk gelmesinden ötürü paylaşımlarda örgütün askeri gücü ön

plana çıkarılmıştır. Gerçekleştirilen saldırılar, elde edilen başarılar ve düşmana verilen zarar ile ilgili 11 paylaşımda bulunulmuştur. Müslüman imgesi umutsuzluğa kapılmayan, Allah'a itaat eden, sayıları az da olsa galip gelecek olan olarak tasvir edilmiştir. Paylaşılan ayetlerle de Allah'ın yanlarında olduğu ve zafer vaad ettiği vurgulanmıştır. Kobani çatışmalarında IŞİD ile savaşan gruplar gerek hava saldırıları gerekse eğit donat kapsamında desteklenmiştir. Yani düşmanlar kalabalık ve güçlendirilmiştir. Örgüt Kobani'de gerileme dönemine girmiştir. Kobani'de yaşanan gelişmelere ilişkin beş paylaşımda bulunulmuş, ağırlıklı olarak hâkimiyetin tamamen kaybedilmediği söylenmiş ve ölen her IŞİD'li için yedi kişinin örgüte katıldığı dile getirilmiştir. Görsel düzeyde de örgüte katılımı gösteren dört görsel kullanılmıştır. Örgütün Kobani'de gerilemesi ve düşmanlarının koalisyon güçlerince desteklenmesi nedeniyle bu türden motivasyonlara ihtiyaç duyulmuştur.

Paylaşımlarda savaş ve örgüte yeni katılacaklara sunulacak hayat hakkında mesajlar verilmiştir. IŞİD'in hâkimiyet alanındaki gündelik hayat hakkında bilgiler paylaşılmıştır. Yaşantının nasıl olduğunu göstermeye yönelik iki video yayınlanmıştır. Bölgedeki hayatın bolluk içerisinde geçtiği, dini ibadetlerin yerine getirildiği ve sigara gibi insan sağlığına zararlı şeylerin yasaklandığı, halkın değerli ve mutlu olduğu mesajı verilmektedir. Bu anlatı fotoğraflardan ziyade sesli ve hareketli görüntülerden yani gerçeğe yakın bir görsel araç aracılığı ile paylaşılmıştır. Böylece davet edildikleri hayata ilişkin medyada verilen haberlerin haricinde idealize edilmiş bir hayal oluşturulmaktadır. Çocuklar bu anlatının temel unsurunu oluşturmaktadır. IŞİD hâkimiyetinde yaşayan çocukların huzurlu ve mutlu olduklarına ilişkin dört paylaşımda bulunulmuştur. Çocuklara ilişkin diğer üç paylaşımda ise çocuklar aç ve yaşamını yitirmiş olarak gösterilmiştir.

Gerek paylaşılan videolarda gerek diğer görüntülerde kadınlara yer verilmemiştir. Bunun iki nedeni olabilir. Birinci ihtimal medya içeriklerine de dini hassasiyetle yaklaşılmasıdır. İkinci ve daha güçlü ihtimal ise, gelmesi istenen kişilerin orduda

savaşabilecek genç erkekler olmasını istemeleridir. Görsellerde kullanılan erkeklerin neredeyse tamamı 20'li yaşlarındadır.

Savaşın din uğruna yapıldığı konusuna belirgin bir vurgu vardır. Ancak düşman olarak bölgede mezhepsel mücadeleye giriştiği Şii güçler de eşit oranda hedef alınmıştır. Paylaşımlarda altı defa düşman doğrudan Şiiler olarak belirtilse de sahada rejimi destekleyen ve mezhepsel mücadelede Şiilerin tarafında olan Hizbullah, Lübnan, Irak ve Safevi askerleri de hedef alınmıştır. Gayri Müslimlerden dokuz, Peşmergeden ise dört kez bahsedilmiştir. Şiilerin İslamiyet dışı bir grup olarak gösterilmesi Selefiliğin savunduğu temel argümanlardan biridir. Selefiler, Şii ve Sufileri kafir olarak görmekte ve onları İslam'a hurafeler sokmakla suçlamaktadır (Yanık, 2014). İbn Teymiyye'ye göre Şiiler, ümmetin parçalanması için dış güçlerle işbirliği yapan hainlerdir (İşcan, 2013: 158).

2.3.2.4. "Prophet's Khilafah" İsimli Twitter Hesabı

@_Khilafah_ adresli ve "PROPHET'S KHILAFAH" isimli Twitter hesabı aracılığı ile 14 – 23 Ocak 2015 tarihleri arasında 930 takipçisine 129 adet tweet yayınlanmıştır. Görüntü resmi ve kapak görüntüsü olarak örgütü destekleyen medya kuruluşlarından Al Battar Media Foundation'ın amblemi kullanılmıştır. Sayfa tanıtımında "İslam Devleti bakidir ve genişlemektedir! Al Battar Media Foundation" açıklaması bulunmaktadır. Az da olsa Arapça paylaşımda bulunmuştur. Askıya alınan hesapta iki kutuplu dünya, cihat ve misilleme konularına ağırlık verilmiştir.

Twitter hesabı eleman temini, örgütün askeri ve toplumsal faaliyetlerini duyurmak için kullanılmıştır. Hesap üzerinden yapılan paylaşımlarda örgütün hâkimiyeti altında yaşayan insanlara sunduğu hizmetler merkezi bir konumdadır. Ayrıca birçok bölgede yaşanan

çatışmalar ve sonuçları hakkında bilgi verilmiştir. Çatışmalarda ele geçirilen silahların ve öldürülen düşmanların sayılarından bahsedilmiştir.

2.3.2.4.1. İki Kutuplu Dünyanın İnşası

Hesaptaki paylaşımların hedef kitlesini, mesajların içeriklerini ve sunum şekillerini belirleyen temel unsur "IŞİD hâkimiyetinde yaşaması ve aynı safta savaşması istenen insanlar" ile "düşman" ayrımıdır. Verilen mesajlar bu iki kategori dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Birinci kategorideki insanları başta Kanadalılar olmak üzere Batı toplumlarında yaşayan Müslümanlar oluşturmaktadır. Bu kişilere yönelik olarak Ninova, Humus, Rakka gibi vilayetlerde yaşanan askeri gelişmeler, ele geçirilen ganimetler ve IŞİD hâkimiyeti altında yaşanan sosyal hayat hakkında bilgiler verilmiştir. Eğitim, çevre düzenlemesi, sağlık, sosyal yardım, savaş gibi unsurlara ilişkin paylaşımlarda bulunulmuş ve devlet olma özelliğini ön planda tutulmuştur. Hesap aracılığıyla paylaşılan 38 görselde parklarda oynayan mutlu çocuklar, pazar yerleri, yapılan yardımlar, sağlık, eğitim, belediyecilik vb. hizmetler gösterilmiştir. Kişiler sistemini oturtmuş bir devlete davet edilmiştir.

IŞİD'liler genç, erkek ve genellikle asker sunulmuştur. Silah ve çatışma görüntülerine sıklıkla yer veriliştir. Yaklaşık 30 görselde çatışma görüntüsüne yer verilirken, 12 görselde çatışma dışı silahlı askerler gösterilmiştir. Yabancı savaşçı olarak örgüte katılım istendiği için bu türden bir sunuma gidilmiştir. Ayrıca hesapta paylaşılan resimlerdeki çocuklar da silahlı gösterilmiştir. İki görselde yer alan kız çocukları tamamen çarşaflıdır ve ellerinde oyuncak silahla poz vermiştir. Diğer bir resimde ise fotoğrafa bakanı nişan alır biçimde oyuncak silah tutan bir erkek çocuğu görülmektedir. Örgütün devamlılığı ve var olma mücadelesini verme şekli bu resimlerle gösterilmiştir.

Peşmerge, PKK ve diğer Kürtlerden oluşan Kürtlerin öncelikli olarak tanımlandığı düşman kategorisine yönelik ise tehditkar bir anlatı kullanılmıştır. Kürtlerin haricinde başta Nusayriler ve haçlılardan oluşan düşmanlardan bahsederken intikam, misilleme, katletmek gibi sözcükler sıklıkla kullanılmıştır. Düşmanların sivilleri öldürdüğü vurgulanmıştır. Örgütün düşmanlarına uyguladığı şiddeti gösteren beş görselin üçünde ise infaz edilmiş kişilerin görüntülerine sansürsüz bir biçimde yer verilmiştir. Batı toplumlarında yaşayan sempatizanların bulundukları ülkelerde cihat yapmaları gerektiği söylenmiştir.

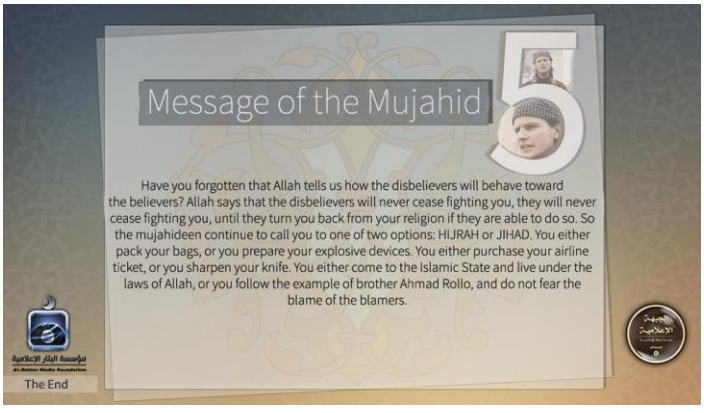
2.3.2.4.2. Meşruiyet Argümanı Olarak "Karşılık"

"Karşılık" ilkesi örgütün eylemlerinin, hedef kitleden istenen savaşın ve/veya hicretin temel meşruiyet unsurunu oluşturmaktadır. Misilleme yapılacağı ve intikam alınacağı üzerinde durulmuştur. İslam düşmanlarının hedef ayırt etmeksizin Müslümanları öldürdüğü ve böyle sürmesi halinde onların da düşmanlarını hedef ayırt etmeden öldüreceklerini belirtmişlerdir. Gerçekleştirilen infazların öldürülen masum Müslümanların intikamını almak için gerçekleştirildiği görsellerle de desteklenmiştir (Resim 27). Öldürülen kişilerin neden öldürüldüğü yazılı ya da görsel olarak belirtilmiştir. Rastgele şiddet uygulanmadığı, kişilerin intikam, misilleme ya da cezalandırmak için öldürüldükleri belirtilmiştir. Şiddet bu yolla yüceltilmiş ve meşrulaştırılmıştır.

Resim 27: Anbar'da intikam için öldürülen bir kişi

Al-I'tisam Foundation for Media Production tarafından bir video hazırlanmıştır. Videoda gerçek ismi John Maguire olan Kanada vatandaşı Ebu Enver El Candi isimli IŞİD üyesinin konuşma yaptığı videodan alınan görüntüsü ile hazırlanan görseller aracılığı ile Kanadalı Müslümanlara seslenilmiştir. Altı parça halinde hazırlanan görsellerde Candi'nin videoda söylediği sözler yer almaktadır. Candi, Batılı ülkelerin hedef ayırt etmeksizin Müslümanları öldürdüğü sürece karşılığını bulacağını söylemektedir. Batı toplumlarında yaşayan Müslümanlara iki seçenek sunmaktadır: İslam devletine katılmak üzere uçak biletlerini almak ya da bıçaklarını keskinleştirmek (Resim 28).

Resim 28: Paylaşılan Görsellerden Biri

Yapılan paylaşımlarda savaşın medya ayağına da vurgu yapılmış, örgütün medya ayağı bu hesapta görünürlük kazanmıştır. Örgütü destekleyen medya kuruluşlarınca dolaşıma

sokulan medya içeriklerine ve bu içeriklerin üretiminde çalışan kişilere ilişkin bilgi verilmiştir. "Medya şövalyelerinden biri" olarak nitelenen Abu Jabr Al-Jazrawi'nin çekim arkası görüntülerine ilişkin dört görsel paylaşılmıştır. Dokuz paylaşımda Japon hükümetine ve halkına da seslenilmiştir. Japon hükümetini Sacide er-Rişavi'nin kendilerine teslim edilmemesi halinde elinde esir tuttuğu Kenji Goto'yu öldürecekleri yönünde tehdit etmektedir. Kenji Goto'nun mesajını içeren video defalarca paylaşılmıştır. *Al Hayat Media Center, Al Furqan Media, Al-I'tisam Foundation for Media Production* gibi kuruluşların yayınladığı videolara ve bu videolarda yer alan görüntülere yer verilmiştir.

2.3.2.5. "أم وقاص (Umm Waqqas)" isimli Twitter hesabı

@_UmmWaqqas adresli ve "أم وقاص" isimli Twitter hesabı Nisan 2012 tarihinde açılmıştır. Hesap aracılığı ile 04.03.2015 tarihi itibariyle 7.629 takipçisine 18.500 adet tweet yayınlamıştır. Sayfa tanıtımında "De ki: Şüphesiz benim namazım, fedakarlığım, hayatım ve ölümüm Alemlerin Rabbi olan Allah'adır" açıklaması bulunmaktadır. Kapak resminde büyük harflerle "Allah'ın sözünü tutmada başarısız olacağını düşünmeyin" yazmaktadır. Profil resminde yüzü tamamen kapalı bir kadın ağaca yaslanmıştır. Batı toplumlarında yaşayan bekar kadınların IŞİD'e gelmeleri yönünde çağrı yapılan hesap kapatılmıştır.

Uzun zamandır yayın yapan ve çok fazla sayıda paylaşımda bulunulan hesabın son 800 paylaşımı inceleme kapsamına alınmış, çok az sayıdaki Arapça paylaşımlar değerlendirme dışı tutulmuştur.

"أم وقاص" isimli Twitter hesabı kadınların IŞİD'e göç etmelerini sağlamak ve kadın sempatizan kazanmak amacıyla açılmıştır. İçeriklerin bir kısmı doğrudan kadınlara yönelik hazırlanmıştır. Diğer kısmında ise İslamiyet'in esaslarına ilişkin bilgiler ve örgütün ve

eylemlerinin meşruiyetine yönelik mesajlar kısas esası çerçevesinde verilmiştir. Batıda yaşayan, bekar ve Müslüman kadınlar bu hesabın hedef kitlesini oluşturmaktadır.

Örgüt hilafet olarak tanımlanmıştır. İslam'ın ve Müslümanların koruyucusu olarak konumlandırılmıştır. Örgüt tarafından yayınlanan neşidler ve videolar paylaşılmıştır. Yayınlanan altı videonun ikisi hicret ile ilgilidir. İki tanesi ise IŞİD'in varlık nedeni ve savunması halinde hazırlanmıştır. Örgütün adalet anlayışı ile ilgili olarak zina yapan ve eşcinsel ilişkiye giren iki kişinin ölüm cezası aldığından bahsedilmiş, görseller için link verilmiştir. Hesap kapatıldığı için link verilen görsellere erişim sağlanamamıştır.

Hicret genel olarak özendirilmiş ve 29 paylaşımda hicretten bahsedilmiştir. Bu paylaşımların dördünde hicret için acele edilmesi gerektiği, ikisinde ise kadınların hicreti vurgulanmıştır. Nisa suresi 97. ayeti[42] Batı toplumlarında yaşayanların kendilerine katılmalarını özendirmek amacıyla üç kez kullanılmıştır. İki paylaşımda IŞİD'e katılanların annelerine sabırlı olmaları tavsiye edilmiş, anneye sevgi anlatılmıştır. Ayrıca hicretin gerekliliğini anlatmak için destekleyici bir argüman olarak kafirlerle yaşayanların onlar gibi olacağı dokuz kez söylenmiştir.

2.3.2.5.1. Kadın Kimliği ve Nitelikleri

Evlilik, çocuk ve eş olmak kadınlara yönelik mesajlarda ön plana çıkarılan unsurlardır. Kadınların doğurganlığı ve eş olma özellikleri üzerinden paylaşımda bulunulmuştur. Kadınlar savaşçıdan ya da destekçiden ziyade örgütün geleceği ve garantisi olarak görülmektedir. On paylaşım evlilik ile ilgilidir. Bu on paylaşımın ikisinde farklı etnik kökenden insanların evlilikleri özendirilmiştir. Ayrıca on paylaşımda çocuklardan bahsedilmiş, bu paylaşımların

[42] Muhakkak ki melekler, kendi nesflerine zulmedenleri öldürürken : "Siz nerede (ne işte) idiniz?" dediler. (Onlar da): "Biz yeryüzünde zayıf (güçsüz) kimselerdik." dediler. (Melekler): "Allah'ın arzı (yeryüzü) geniş değil miydi? Öyleyse oraya hicret etseydiniz!" dediler. İşte onlar, onların varacağı yer cehennemdir ve (o) kötü bir varış yeridir.

üçü IŞİD'de doğan çocukların üstün oldukları ile ilgilidir. Kadınların hamileliği ve annelik duyguları ile ilgili yedi paylaşımda bulunmuştur. Kadınlara nasıl bir eş olmaları gerektiği ve eş seçimleri ile ilgili de tavsiyelerde bulunmuştur. Cihattan kaçanlarla evlenilmemesi gerektiği, eşe karşı sabırla, fedakarca ve sessiz bir biçimde yaklaşılması gerektiği vurgulanmıştır. Böyle bir kadının Allah'ın lütfü olduğunu belirtmiştir. Ayrıca peçe anlamına gelen nikaptan sekiz kez bahsedilmiş ve gerekliliği anlatılmıştır.

Hesapta propagandist bir anlatı kullanılmamıştır. Hesap örgütsel bir propagandadan ziyade samimi ve kişisel duyguların paylaşıldığı bir mecra gibi kullanılmıştır. Twitter'dan, şarjının bittiğinden ve internetin yavaşlığından şikâyet etmiştir. Yapılan paylaşımlar ağırlıklı olarak ben diliyle ya da içerden bir anlatıyla yazılmakta, retwetten ziyade kendi yazdıklarından oluşmaktadır. Kişisel durumu ve duyguları ile ilgili birçok paylaşımda bulunmuştur. Somali kökenli olduğundan bahsetmiş, duygu ve isteklerini paylaşmıştır. Yaklaşık 10 paylaşımda kendini duygulandıran konulardan, benzer sayıda memleketini özlediğinden ve 10 paylaşımda kendi ölümü ve sonrası ile ilgili paylaşımda bulunmuştur.

Mesajlar doğrudan bir örgüt propagandası gibi değil, İslamiyet ekseninde verilmiştir. Duaya ve dua etmemin gerekliliğine dair vurgu belirgindir. Kadınlar inanç çerçevesinde kazanılmaya çalışılmıştır. Özellikle imanın güçlenip artması yönünde dua edilmesi tavsiye edilmiştir. Ahiret, cennet, cehennem, tövbe, Allah'a itaat gibi İslamiyet'in esaslarına ilişkin 80'e yakın paylaşımda bulunulmuştur. Hesap savaşçı teminine yönelik olarak kullanılmadığı, arka plan destekçileri arandığı için böyle bir anlatı tercih edilmiştir.

Kısas[43] örgütün varlığının ve eylemlerinin temel meşruiyet argümanlarından biridir. Müslümanların dünyada zulme uğradığı görsellerle, Gazze, sivillere yapılan saldırılar, işkence raporu gibi olaylarla örneklendirilmiş, misliyle karşılık verilmesi gerektiği ayet ve hadislerle desteklenmiştir. Ayrıca şiddetin oldukça sınırlı bir şekilde yer aldığı hesapta Ürdünlü pilot

[43] Aynıyla karşılık vermek.

Muaz al-Kaseasbeh'in yakılması meşrulaştırılmaya çalışılmış, beş yerde Kaseasbeh'in koalisyon için çalıştığı ve Müslümanlara bomba attığı belirtilmiştir. Yaptığının karşılığını bulduğu ve onun için üzülmemek gerektiği ifade edilmiştir. Müslümanlara yönelik iki yüzlü bir yaklaşım olduğu, Müslümanlara yapılan zulümler karşında sessiz kalındığı yönünde altı, Müslümanlara ifade özgürlüğü tanınmadığı konusunda dokuz paylaşımda bulunulmuştur. Usame bin Ladin ve Abdullah Azzam'ın Müslümanların saldırılar karşısında kendilerini savunmaya geçtiklerinde terörist olarak nitelendirildiği yönündeki sözlerine yer verilmiştir.

Takipçilere yönelik ikazlar ise bir diğer kategoriyi oluşturmaktadır. Sahte hesapların açıldığı konusunda altı, istihbarat birimlerince İslami twitter hesaplarının takip edildiği konusunda yedi kez uyarmıştır. Ayrıca istihbarat birimlerinden kendilerine soru sorulduğunda dikkatli cevap vermeleri gerektiği belirtilmiştir. Kulanıcıların uyarıldığı bir diğer konu ise, sahte ulemalar ve deccali izleyen bazı Müslümanlardır. Diğer taraftan örgüte yapılacak bağışlar garanti altına alınmak istenmiş ve bağışların yerine ulaştığından emin olunması konusunda kullanıcılar uyarılmıştır.

İki kutuplu dünya anlatısı bu hesapta da mevcuttur. Yapılan altı paylaşımda taraflardan doğrudan bahsedilmiştir. Ayrım Müslümanlar ve zulmedenler olarak yapılmıştır. Düşman ağırlıklı olarak kafir olarak nitelendirilmiştir.

Hesapta 79 görsel kullanılmıştır. Bu görsellerin yarısından fazlasının (47 tanesi) hamburger, Brownie, pizza gibi Batı toplumlarında yenen yiyecek resimlerinden oluşmaktadır. 01 Ocak - 01 Şubat 2015 tarihleri arasında yapılan 39 paylaşımın tamamı yiyecek resimlerinden oluşmaktadır. Hesabın genelinde retweet edilme sayısının oldukça düşük olmasına rağmen yiyecek resimleri yüksek sayıda retweet edilmiştir. Örneğin, Mozerallalı çubukların gösterildiği resim 1400 defa retweet edilmiştir. Bu paylaşımlardan önce atılan son twitte "Batı hükümetlerinin gözünde ya olası terörist ya da olası bilgi

kaynağısınız" demektedir. Hesabın kapatılması ihtimalinin önüne geçilerek yüksek retweet ile bilinirliğini artırmak için böyle bir strateji uygulandığını düşünüyorum.

Batı merkezli gazetelerden dokuz alıntı yapılmış, IŞİD ile ve hava saldırıları ile ilgili haberler paylaşılmıştır. Haberler örgütün argümanlarını destekler niteliktedir. Örneğin HuffingPost sitesinde Müslümanların kızmakta haklı oldukları, Reuters'da hava saldırılarının sivilleri öldürdüğü yönünde iki haber paylaşılmıştır. Arap toplumlarındaki gelişmeleri yayınlayan Al Arabiya gazetesinden altı haber paylaşmıştır. Bu alıntıların çoğu Chalire Hebdo saldırısı ile ilgilidir. Biri Müslümanların Charlie Hebdo saldırısı nedeniyle özür dilememesi yönündedir.

Hesapta alıntı yapılan kişiler incelendiğinde El Kaide kökenli isimlerin ve İbn Kayyim ve Teymiyye gibi Selefi anlayışının temsilcilerinin ön plana çıktığı görülmüştür. En çok alıntı Anwar al Awlaki'den yapılmıştır. Awlaki 2011 yılında öldürülen Yemen kökenli bir imam olup, El Kaide'nin eleman temininde çalışan önde gelen isimlerden biridir. Ayrıca Usame bin Ladin ve hocası Abdullah Azzam'dan alıntılara da yer verilmiştir. İslamcı terör örgütleri arasında en çok ses getiren ve güçlü bir tabana sahip olan El Kaide, eleman temini ve meşruiyet kaynağı olarak kullanılmıştır. El Kaide'nin Ladin dönemine atıfta bulunarak değer transferi yapılmış, etkili mesajları kullanılmış ve El Kaide sempatizanları da kazanılmaya çalışılmıştır.

2.3.2.6. Rayat Al Tawheed isimli Twitter hesabı

@rayat_t adresli ve “Rayat Al Tawheed” isimli Twitter hesabı aracılığı ile 30 Eylül 2014 - 22 Şubat 2015 tarihleri arasında 2.668 takipçisine 59 tweet yayınlamıştır. Sayfa açıklamasında IŞİD ile bağlantısı olmadığını açıklanmıştır. Nitekim paylaşımlarda örgütün adı geçmemektedir. Ancak kullanılan görseller ve mesajlar IŞİD ile benzerlik göstermektedir.

Ayrıca Rayat Al Tawheed kuruluşu IŞİD'in propaganda videolarını hazırlamaktadır ve destekçilerin hesapların kapatılmasını önlemek amacıyla bu türden bilgilendirici notlar paylaştıkları bilinmektedir.

Twitter hesabı savaşçı temin etmek amacıyla kullanılmış, şehitlik ve cihattan bahsedilmiştir. Mesajların hedef kitlesi savaşçı olarak devşirilmek istenen genç erkeklerdir. Bireysel amaç olarak Allah'ın rızasını kazanmak ve cennete gitmek, örgütsel amaç olarak İslam'ın onurunu yükseltmek benimsenmiştir. Paylaşılan görsellerde ağırlıklı olarak silah tutan askerler kullanılmıştır. Şehitlik ve şehitliğin istenen bir şey olduğu üzerinde sıklıkla durulmuştur. Savaşçıların kendi ağzından yapılan paylaşımlarla şehitlik övülmüştür. Ayrıca ölümün sonsuz bir hayatın eşiği olduğu ve fedakarlığın kan ile yapılması gerektiği tekrar edilmiştir.

Ahiret hayatı, Allah aşkı ve Allah rızası motivasyon unsurları olarak kullanılmıştır. Sayı ve teknoloji bakımından üstün olmanın savaşta bir önemi olmadığı, güçlü toplumların da yenildiği ayetlerle ve kendi anlatısıyla ön plana çıkarılmıştır.

2.3.2.7. Twitter Hesap ve Mesajlarına Dair Bulgular ve Analiz

İncelenen Twitter hesapları (Tablo 5) üzerinden yapılan paylaşımların hedef kitlesini ağırlıklı olarak dünya genelindeki Müslümanlar oluşturmuştur. Örgütün eylemlerinin temel meşruiyet noktasını Müslümanların uğradığı zulümler oluşturmaktadır. IŞİD kendini bu zulmü durdurup, Müslümanları kurtaracak tek güç olarak konumlandırmıştır. Müslümanların özgürleştirilmesi ve Müslümanlara İslamiyet'e uygun bir hayat sağlamanın görevleri olduğu belirtilmiştir.

SOSYAL MEDYA PLATFORMU	HESABIN ADI	TAKİPÇİ SAYISI	TOPLAM PAYLAŞIM SAYISI	İNCELENEN PAYLAŞIM SAYISI	HESABIN KULLANIM AMACI
Twitter	Taleb al Australi	2.426	1.151	78	Devlet Olarak Varlığını Duyurmak ve Varlığını Meşrulaştırmak
Twitter	Islamic State Dawah	919	135	135	Hicrete ve Cihada Çağrı
Twitter	State of Islam	1.198	64	64	IŞİD'deki Hayatın Tanıtılması, Askerlerini Cihada Motive Etmek ve Eleman Temini
Twitter	Prophet's Khilafah	930	129	129	Eleman Temini, Askeri ve Toplumsal Faaliyetlerini Duyurmak
Twitter	م وق اس (Umm Waqqas)	7.629	18.500	800	Kadınların Örgüte Katılımını Teşvik Etmek
Twitter	Rayat Al Tawheed	2.668	59	59	Eleman Temin Etmek

Tablo 5: İncelenen Twitter Hesapları

Ayet ve hadislere dergilere oranla daha az yer verilmiştir. Allah'ın güçlü olduğu ve Müslümanların galip geleceği yönünde ayetlere referans verilmiştir. Paylaşılan hadislerde ise cihat ve hicret dışında, Allah'ın dilediğine hidayet vereceği, iman, sünnet gibi İslami söylemler üzerinde durulmuştur. Ayet ve hadisler çok sık referans olarak verilmemiştir.

Müslümanların, İslam düşmanları tarafından gerek öldürülerek gerekse tutuklanarak zulme maruz kaldığı, Şiiler, Kürtler ve diğer cihat yanlısı grupların düşmanla işbirliği yaptığı mesajı baskın olarak verilmektedir.

İki kutuplu dünya anlatısı Twitter üzerinden yapılan paylaşımlarda da görülmektedir. Müslümanlara zulmedenlerden intikam alınacağı ve misliyle karşılık verileceği üzerinde durulan hususlardan biridir.

Örgütün bu hesapları savaşçı temin etmek ve meşruiyetlerini sağlamak üzere kullanılmaktadır. Paylaşımlarda askeri başarılar ve IŞİD kontrolündeki hayat hakkında bilgi verilmektedir. Gündelik hayatta çocukların mutlu olduğuna, bolluk ve huzur olduğuna ilişkin mesajlar kadar suçlulara verilen infaz cezaları da sansürsüz bir biçimde gösterilmektedir.

Twitter hesaplarında ABD en temel düşman olarak gösterilmiştir. ABD ve ortaklarının yanı sıra PKK, Nusayriler, Şiiler de düşman olarak ön plana çıkarılan gruplardır. Suudi Arabistan Kralı Abdullah bin Abdülaziz'in ölümü memnuniyetle karşılanmıştır.

2.4. Diğer İnternet Uygulamaları

IŞİD açık bir şekilde önemsediği sosyal medyada etkinliğini korumak ve artırmak için çeşitli uygulamalardan ve platformlardan yararlanmaktadır. Hesaplarının kapatılmadığı, rahatlıkla propaganda yapabilecekleri Khelafabook isimli sosyal ağı, FireChat, kik messenger isimli sohbet platformları, konuşmaları şifreleyen ve güvenli iletişime olanak tanıyan superspot isimli şifreleme uygulaması, sempatizanlara dinî eğitim vermek ve ideolojik altyapıyı kurmak amacıyla Hisn Al-Muslim ve Daily Hadith App DevCoiner isimli uygulamaları etkin bir biçimde kullanmaktadır.

IŞİD'in "Khelafabook" ismiyle kendi sosyal ağını kurduğu iddia edilmektedir (Resim 29). İngilizce, Almanya, İspanyolca, Endenozyaca, Cavca, Türkçe ve Portekizce olarak hizmet vereceği belirtilmiştir. "IŞİD destekçisi ilk sosyal medyadır" ibaresi açılış sayfasında yer almaktadır. Musul'da yaşayan bir kişi tarafından hazırlanmıştır. Henüz kullanıma açılmamış olması nedeniyle kayıt yapılamamaktadır. Herkesin indirip kendi sosyal ağını kurmasına olanak tanıyan Socialkit adında bir platform üzerinden kurulduğu ortaya çıkmıştır. http://www.5elafabook.com/ adresi GoDady firmasından alınmış gibi durmaktadır (Griffin,2015).

Resim 29: Khelafabook Ekran Görüntüsü (Kaynak: vocativ)

http://www.5elafabook.com/ adresi üzerinden *Khelafabook* incelenmiştir. Site fark edildikten sonra kapatılmıştır. Yeni ekran görüntüsünde ise tüm dünyanın IŞİD kontrolünde olduğunu gösteren bir harita üzerine İngilizce bir metin (Resim 30) yayınlanmıştır.

Allah'ın selameti, merhameti ve bereketi üzerinize olsun

5elafabook üye bilgilerini ve güvenliklerini korumak için geçici bir süre kapatılmıştır. 5elafabook bağımsız bir kuruluştur ve IŞİD tarafından desteklenmemektedir.

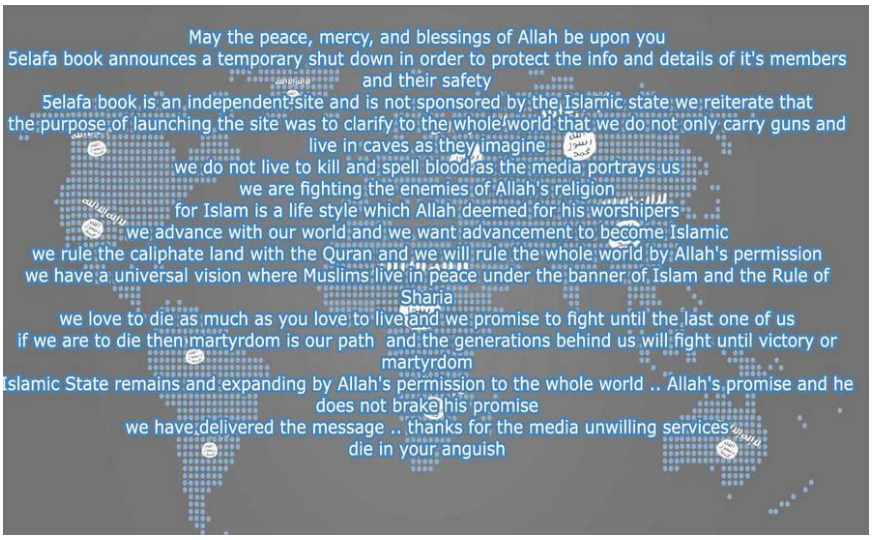
Bu sitenin kuruluş amacının düşündüğünüz gibi yalnızca silah taşımadığımızı ve mağaralarda yaşamadığımızı tüm dünyaya açıklamak olduğunu tekrar ediyoruz.

Biz medyanın size sunduğu gibi öldürmek ve kan akıtmak için yaşamıyoruz. Biz Allah inancının düşmanları ile Allah'ın kulları üzerine farz kıldığı yaşam biçimi olan İslam için savaşıyoruz. Biz dünyamızda ilerliyoruz ve (dünyanın) İslami olması için ilerleme istiyoruz. Biz Kur'an ile halifelik toprağını yönetiyoruz ve İnşallah tüm dünyayı yöneteceğiz. Müslümanların İslam bayrağı altında ve Şeriat kuralları ile huzur içinde yaşadığı evrensel bir hayale sahibiz.

Ölmeyi yaşamayı sevdiğimiz kadar seviyoruz ve tek bir kişi kalana kadar savaşacağımıza söz veriyoruz. Eğer bizim ölmemiz gerekiyorsa şehitlik bizim yolumuzdur ve bizim ardımızdan gelecek nesil zafer kazanana ya da şehit olana dek savaşacaktır.

İslam Devleti Allah'ın izniyle kalıcı ve tüm dünyada genişliyor. Allah vaad etti ve Allah vaadinden caymaz.

Biz bu mesajı size ulaştırdık. Gönülsüz medya servislerine teşekkür ederiz. Izdırabınızda ölün.

Resim 30: Khelafabook Ekran Görüntüsü (Kaynak: 5elafabook.com)

Khelafabook ismi incelemeye değerdir. Sitenin ismi Khilafat veya Khalif kelimeleri ile Facebook'un birleşiminden oluşmuş gibi durmaktadır ve renk olarak mavi ve lacivert seçilmesi de Facebook'a açık bir gönderme yapmaktadır. İsminde hilafet/halife kelimelerinin ima edilmesi nedeniyle site, aynı zamanda hilafete mensup/ halifeye bağlı kişilerin bir çatı altında buluştuğu, bireylerin hilafete/halifeye bağlılıklarını bildirdikleri bir mecra olarak konumlandırılmıştır. Sitenin isminin sosyal medyada en çok kullanıcısı olan Facebook'a atıf yapmasının Facebook gibi işleyen İslami bir site olacağının işaretini verdiğini ve geniş bir kitleye ulaşma hedefini gösterdiğini düşünüyorum.

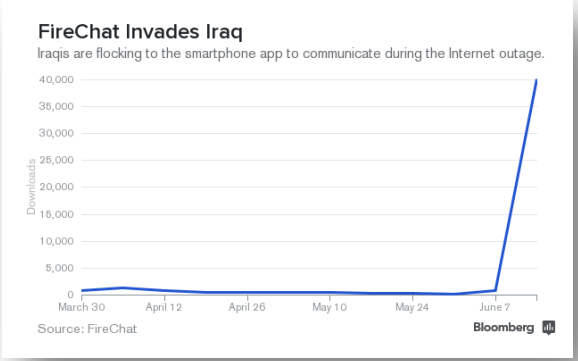
"*5elafabook.com*" adresinin alınmasının sitenin adından daha anlamlı olduğu iddia edilebilir. Sitenin ismiyle birebir örtüşen bir adres almak yerine böyle bir adresin seçilmiş olmasının bir nedeni olmalıdır. Adres rahatlıkla "Selefibook" şeklinde okunabilir. Adres için seçilen sözcükler tamamen örgütün ideolojik kökenlerine atıf yapmaktadır. Selefi bir anlayışa sahip örgütün, tüm Selefileri bu çatı altında toplamak istediği, sitede yer alacak içeriklerin de bu doğrultuda olacağı izlenimi oluşmaktadır. Ayrıca adreste S harfi yerine 5 kullanılmıştır. Selefilik anlayışı ilk üç kuşak Müslümanları, dolayısıyla 4 halifeyi temel almaktadır. Bu

süreçten sonra İslamiyet'e din dışı unsurların karıştığını ve bunlardan arındırılarak, ilk dönem İslamiyet'e dönüş yapılması gerektiğini savunmaktadır. Bu dönüş günümüzde Ebu Bekir el Bağdadi önderliğinde IŞİD tarafından gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Adresten de anlaşılacağı üzere 5. halife Ebubekir el Bağdadi'dir. Yani burada kurulmak istenen bağlılık ideolojik ve önderlik düzeyindedir.

Dua ile başlayan ve yayın yapmalarına engel olan medyaya beddua ile biten mesaj dört başlık altında incelenebilir. Öncelikle sitenin kuruluş amacı belirtilmiştir. Acımasız, barbar, zalim gibi sıfatlarla anılan örgüt, aslında öyle olmadığını anlatmak için böyle bir site kurduklarını açıklamıştır. İkincisi, genişlemek ve kalıcı olmak üzerine kurulu örgütsel amaçlar tekrar edilmiştir. Tüm dünyanın Müslümanlaşması hedefine açık ve net vurgu yapılmıştır. Bu amaç fonda kullanılan görsele de net bir şekilde yansıtılmıştır. Üçüncü olarak belirtilen amaçların arında yatan gerekçeler belirtilmiştir. Şiddet ve kan dökmekten ziyade ilahi bir amaç uğruna, Allah'ın emri üzerine kanlarının son damlasına kadar savaşacaklarının altını çizmişlerdir. Dikkatimi çeken son husus ise, IŞİD ile bağlarını inkar etmeleridir. Vocative'in 04.03.2015 tarihli haberinde IŞİD'e bağlılıklarını alenen ilan ettikleri belirtilirken, bu metinde bağımsız bir site oldukları ve IŞİD tarafından desteklenmedikleri söylenen ilk sözlerden olmuştur. Bu söyleme tezat oluşturacak şekilde kullanılan görsel tüm dünyanın IŞİD yönetiminde olduğunu gösteren bir haritadır. Yalnızca IŞİD sempatizanlarının, araştırmacıların ve istihbarat görevlilerinin üye olacağını düşündüğüm site, hayata geçmesi halinde radikalleşmeyi arttıran, katı Selefi ideolojinin empoze edileceği ve kontrolsüz propagandanın yapıldığı kapalı devre bir alan olacaktır.

Facebook ve Twitter gibi sosyal medya platformlarının yanı sıra FireChat isimli uygulama da örgüt tarafından kullanılmaktadır. "FireChat ABD merkezli şebekeden bağımsız mesajlaşmayı kolaylaştıran mobile sohbet platformudur. İnternet erişiminin kısıtlı olduğu yerlerde kullanmak için ideal olan bu uygulama Irak'taki kullanıcılar tarafından

benimsenmiştir. Irak'ta Haziran 2014'te birkaç gün içerisinde 7.000 yeni sohbet odasının oluşturulduğu çeşitli raporlarda belirtilmiştir. Bu rakam uygulamanın hayata geçirildiği Mart 2014 tarihinden Haziran 2014'e kadarki sürede küresel ölçekte açılan tüm sohbet odalarının %10'una tekabül etmektedir (Senft, 2014: 2-7). Öncesinde 6.600 kişi tarafından indirilen uygulama, 14 Haziran 2014 tarihinden bu yana Irak'ta 40.000'den fazla kişi tarafından indirilmiştir (Grafik 1). Irak, ABD'den sonra bu uygulamayı en etkin kullanan ikinci ülkedir (Millan,2014).

Grafik 1: FireChat İndirilme Sayısı (Kaynak: Bloomberg)

FireChat haricinde "kik messenger" da örgüt tarafından kullanılmaktadır. İslam Devleti'ne Hicret isimli tanıtım kitabında örgüte katılmak isteyen yabancılar için bu uygulamaya yönlendirme yapıldığı görülmektedir. Tüm akıllı telefonlar tarafından Google Play'den indirilebilen bir sohbet platformudur. 200 milyon kullanıcısı olan ve telefon numarası vermeden takma isimle sohbet edilebilen bir uygulama olması nedeniyle örgüt tarafından tercih edildiğini düşünüyorum.

Sempatizanları ile iletişim kurmak için birçok platformdan yararlanan örgüt, güvenlik açığı vermemeye gayret etmektedir. *kik messenger*'ın numara vermeden sohbet edebilme imkânı tanıması mesajların da gizlendiği anlamına gelmemektedir. Mesaj içeriklerini tarayan ve örgüt propagandası yapan kişileri tespit eden yazılımlar bulunmaktadır. Bu nedenle örgüt

gizliliğe de önem vermiştir. Yine örgüt tarafından 2015 yılında yayınlanan İslam Devleti'ne Hicret isimli tanıtım kitabında örgüte katılmak isteyen yabancılara "surespot" isimli uygulama tavsiye edilmiştir. Bu uygulama sayesinde yazılı, görsel ve işitsel içerikler şifrelenebilmektedir. %100 açık bir kaynak olan uygulama Google Play ve App Store'dan indirilebilmektedir. Ayrıca Hisn Al-Muslim ve Daily Hadith App DevCoiner uygulamaları dini bilgi edinilmesi amacıyla tavsiye edilmektedir.

James Foley'in infaz görüntülerini yayınlayan Twitter hesaplarının kapatılacağının açıklanması örgütü farklı kanal arayışına itmiştir. IŞİD destekçileri tarafından kullanılan platformlardan biri de merkezi bir yapısı olmaması nedeniyle kullanıcılara daha kapsamlı koruma sağlayan *Diaspora'*dır. Diaspora kendini "gizlilik bilincinde" ve "bireysel kontol"e olanak tanıyan sosyal ağ olarak tanımlamaktadır. Tamamıyla merkezsiz bir yapıya sahip olan ağ, küçük hizmet sağlayıcılar tarafından işletilmektedir. Bu nedenle ağı kontrol edecek ya da yönlendirecek bir merkez de bulunmamaktadır. (Lee,2014, Curtis,2014). IŞİD 2014 yılında bu platformda hesap açmıştır(Stalinsky S. Sosmow R., 2014:90).

Ayrıca, "Grand Theft Auto: Salil al Sawarem-Kılıçların Sesi" isimli bir oyun gençleri etkilemek için hazırlanmıştır. Şiddet sahneleri içeren video oyunu ile örgüt savaşçılarının moralini yükseltmeyi, gençleri ve çocukları Batılılarla ve IŞİD düşmanları ile nasıl savaşılacağını göstermeyi amaçlamaktadır (Crompton, 2014). Oyunun tanıtımını yapan birçok video Youtube'a yüklenmiştir. Oyunun tanıtım videolarından biri 18.09.2014 tarihinde Youtube'da yayınlanmıştır. 04.03.2015 tarihi itibariyle 90.807 defa izlenen videoya 127 yorum yapılmıştır. Oyuna ilişkin diğer bir video ise 18 Ocak 2015 tarihinde Youtube'da yayınlanmıştır ve yaklaşık bir ayda 4.063 kişi tarafından izlenmiş, 29 beğeni 5 tepki almıştır.

IŞİD tarafından kullanılan bir diğer sosyal medya platformu ise *friendica*'dır. Bu platformu hesaplarının kapatılması nedeniyle rahat iletişim kuramadıkları Twitter yerine kullanmaktadırlar (Stalinsky S. Sosmow R., 2014:89). Twitter hesaplarının kapatılması

nedeniyle geçtikleri bir diğer platform ise cihat yanlılarınca sıklıkla kullanılmaya başlayan *Vkontakte, VK.com'*dur. VK, Facebook'dan sonra dünyanın ikinci büyük sosyal ağıdır ve Rusça konuşan ülkelerde kullanılmaktadır. Örgüte Rusya'dan katılanlar ve özellikle Kuzey Çeçenistan'dan gelenler tarafından tercih edilmektedir. Dabiq'ın üçüncü sayısı Al Hayat Media Center'ın bu sitedeki hesabı aracılığıyla 29.08.2014 tarihinde dolaşıma sokulmuştur (Stalinsky S. Sosmow R., 2014:90).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ: CİHADA ÇAĞRIDAN DEVLETİN İDEOLOJİK İNŞASINA

Terör örgütü Irak ve Şam İslam Devleti'nin Batı toplumlarına dönük olarak yeni medya kullanımı sosyal medya, videolar ve dijital yazılı yayınları üzerinden incelenmiştir. Bu çalışma ile IŞİD'in Batı toplumlarına mesajlarını iletmek amacıyla yeni medyayı ne şekilde kullandığına ilişkin bir analiz yapmak ve içeriklerde öne çıkan unsurların neler olduğunun, medya kanallarında kullanılan içeriklerin mesaj, iddia, görsel ve söylemsel düzeyde farklılıklar/benzerlikler taşıyıp taşımadığının, tutarlı bir iletişim stratejilerinin olup olmadığını tespit etmek amaçlanmıştır.

Bu araştırmada geçmişte varolmuş ya da halen varolan bir durumu betimlemeyi amaçlayan niteliksel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Niteliksel içerik analizi, metinler hakkında sistematik veriler kazanmaya ve verilerden tekrarlanabilir çıkarımlar yapılmasına olanak tanıdığı için tercih edilmişttir. Kod kategorileri, mesajların içeriği, hedef kitlesi, örgütün meşruiyet sağlama yöntemleri, IŞİD özimgesinin sunumu, düşman ve sunumu, devlet yapısı ve kamu yönetimi ile görsel materyaller başlıklarından oluşmaktadır.

Medya içeriklerinde mesajlar ağırlıklı olarak dünya genelindeki Müslümanlara ve daha düşük yoğunlukla düşmanlarına yönelik olarak hazırlanmıştır. IŞİD, halifelik makamıyla uyumlu bir biçimde tüm Müslümanları cihada davet etmektedir. Örgütün yeni medyayı başlıca kullanım amacı eleman teminidir. Cihat, hicret, iki kutuplu dünya anlatısı da bu amaca ulaşmak için kullanılan argümanlardır.

4.1. Yeni Medyanın Savaşçı Temini İçin Kullanımı

Örgüt yeni medyayı öncelikle savaşçı temin etmek ve meşruiyet kazanmak için kullanmaktadır. Örgütün sloganı olan "Kalıcı ve genişleyen" söylemi ile paralel bir anlatı benimsenmiştir. Bu slogan yalnızca fiziksel sınırları belirsiz bir coğrafyada genişlemeyi değil, aynı zamanda devlet olma projesine verilen küresel desteğin etkisini genişletme

anlamına gelmektedir. Nitekim Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, 2014 yılının ortasından Mart 2015 tarihine kadar yabancı terörist savaşçı sayısının %71 oranında arttığını açıklamıştır.

İslami anlatının yanı sıra askeri başarılar elde eden ve sınırlarını genişleten bir devlet anlatısı mevcuttur. Kullanılan görseller de askerî yöne vurgu yapmakta, medya içeriklerinde "*ordu devlet*" vurgusu daha ağır basmaktadır. Görsellerde askerler ve silahlar oldukça yoğun bir biçimde kullanılmıştır. Başarılar ve hedefler Bağdadi ya da yönetici / komuta kadrosu ya da destekleyen kuruluşlar ile değil, tamamıyla askerler üzerinden lanse edilmiştir. Bunun temel nedeni örgütün varlığını sürdürme gayesidir. Örgüt ekonomik açıdan ne kadar güçlü olursa olsun savaşmak ve destek almak üzere savaşçılara ihtiyaç duymaktadır. Fedakarlık bu savaşçıların en temel özelliği olarak ön planda tutulmuştur. Ailelerden, mallardan ve en önemlisi canlardan fedakarlık yapılması teşvik edilmiştir. Şehitliğin övülmesi ve hayat ile ölümün eş tutulması bu fedakarlığa zemin hazırlamak içindir.

Örgütün kullandığı görsellerde özellikle elde taşınabilen silahlar çok büyük bir sıklıkla yer almaktadır. Bu durum üç şekilde değerlendirilebilir. Öncelikle ve doğrudan örgütün sahadaki hâkimiyetini ve silah gücünü göstermektedir. Diğer taraftan Selefiliğin şiddete yönelmiş cihadcı kanadına da gönderme yapmaktadır. 1990'lı yıllarda, büyük bir bölümü cihatçılaşmış yani dinsel vaiz etkinliğinden ziyade silahlı mücadeleyi öne çıkarmıştır (Roy, 2003: 170).

Son olarak silah, savaşçı olarak devşirilmek istenen gençleri etkilemek amacıyla kullanılan bir unsurdur. 1980'lerde ve 90'larda binlerce gencin Afganistan, Keşmir, Burma ve Çeçenistan'a savaşmak üzere gitmesini sağlayan İngiltere'deki radikal İslam'ın en ünlü propagandistlerinden Abu Muntasır, cihada katılan gençlerin %90'ının idealleri uğruna savaşa katılmadıklarını ve cihada katılımı etkileyen birçok etmen olduğunu ifade etmiştir. Cihadın seksi olduğunu ve çok iyi görünümlü olmayan gençlerin silah tutarken çekici göründüklerini söylemiştir (Veigh,2015).

Usame bin Ladin, Anvar Awlaki, Abu Katada, Abdullah Yusuf Azzam gibi El Kaide'nin önde gelen isimlerinden alıntılara yer verilmiştir. Örgüt El Kaide'nin Irak koluyken yolunu ayırmış ve halifelik ilan etmiştir. Örgüt günümüzde El Kaide'nin Suriye kolu olarak hareket eden El Nusra Cephesi ile mücadele halindedir. Örgütün El Nusra Cephesi'ni kötüleyici paylaşımları da bulunmaktadır. İlk dönemlerine referans verilerek, cihatçı gruplar arasında en çok ses getiren El Kaide'nin ideolojik alt yapısı ile bağ kurulmaktadır. Kendisini El Kaide'nin devamı olarak göstermektedir. İdeolojik düzeyde farklılaşmaya gitmeyerek El Kaide'nin sahip olduğu geniş tabandan yararlanmak ve cihat sempatizanlarını El Nusra Cephesi yerine kendilerine katılmaya teşvik etmek ve bağış toplamak için geliştirilen bir stratejidir.

Eleman teminini önceleyen örgüt yeni medya içeriklerinde "devlet" olduğunu belirgin bir biçimde vurgulamaktadır.

3.2. Yeni Medyada Devlet İnşası

Medya içerikleri genel olarak değerlendirildiğinde, "devlet" olma vurgusunun hâkimiyeti göze çarpmaktadır. Örgüt ideolojisi, örgütsel yapısı ve yönetim şekliyle net bir devlet projesi sunmaktadır. Var olan devletin en öne çıkarılan unsuru Hz.Muhammed'in doktrinine uygun bir sistem olacağıdır. İnsanlar tarafından koyulan kurallar yerine Allah'ın koyduğu kuralların uygulanacağı, tek bir liderin emirlerine bağlı (bu kapsamda askerî emirler daha ön plana çıkarılmıştır), şeriata uygun eğitim verilen, sosyal yardımların yapıldığı ideal bir devlet anlayışı mevcuttur.

Normal bir devletin asıl performansı, devlet içinde, kendi egemenlik alanında mutlak memnuniyeti, "huzur, güven ve düzeni" sağlamak, bu yolla hukuk normlarının geçerliliği için önkoşul niteliğindeki "normal" durumu tesis etmektir (Schmitt, 2006: 65). Örgüt

hâkimiyeti altındaki bölgede temel norm olarak şeriatı benimsemiştir. IŞİD, gündelik hayata ilişkin paylaşımları ile İslam'ın tam ve saf bir biçimde yaşandığı alternatif bir dünya inşa etme iddiasını ortaya koymaktadır. İslam'ın "altın çağı"nın yeniden yaşandığı, İslam'ın (IŞİD'in) tüm dünyayı hâkimiyeti altına aldığı bir toplum idealize edilmiştir. Çocukların şeriata uygun eğitim gördüğü, kadınların cihatçı eşlerine bağlı olduğu, bolluk ve ucuzluk içerisinde bir hayat sunulacağı mesajları verilmektedir. IŞİD sınırlarına gelen insanlara ev, iş ve eş vaad edilmektedir. Böylece hicret ve cihat teşvik edilmek istenmiştir.

Devlet, kendi halkından ölümü ve öldürmeyi göze almayı talep etme ve düşmanı öldürme yetkisine sahiptir (Schmitt, 2006: 65). Devletin genişlemesi, Bağdadi'ye bağlılık ya da daha güvenli bir ülke üst ülkü olarak konumlandırılmamıştır. Allah'a itaat ve İslam'ı yüceltmek temel motivasyon unsurları olarak kullanılmıştır. Şehitlik ve cihat IŞİD'in ölme ve düşmanı öldürme yetkisinin meşru dayanağı haline gelmiştir.

Tözel siyasal birlik olarak devlet olmanın bir gereği de düşmanı belirleme yetkisine sahip olmak ve gerçek bir olasılık olarak onunla mücadele etmektir (Schmitt, 2006: 64). Örgütün temel düşman olarak ilan ettiği ülke ABD'dir. Şiilerden ABD ve işbirlikçileri gibi temel düşmanlardan bahsedildiği kadar sıklıkla bahsedildiği ve öncelikli düşmanları arasında oldukları görülmüştür. Bu durumun bölgesel güç mücadelesi kadar (Orta Doğu'da yaşanan Şii-Sünni çekişmesi İran, Lübnan, Suudi Arabistan gibi birçok bölgesel aktörün dahli ile pekiştirilmektedir.) Selefi anlayışın da bir sonucudur. Vehhabiliğin, Şiilerin ritüellerine karşı savaş açma fikrinden neşet ettiği söylenebilmektedir (Türkel'den aktaran İşçan, 2013: 159). Selefiler Şii ve Sufileri kafir olarak görmekte ve onları İslam'a hurafeler sokmakla suçlamaktadır (Yanık, 2014). İbn Teymiyye'ye göre Şiiler, ümmetin parçalanması için dış güçlerle işbirliği yapan hainlerdi (İşcan, 2013: 158).

Selefilik örgütün medya içeriklerine büyük ölçüde etki etmiş bir anlayıştır. İncelenen bütün medya içerik türlerinde Selefiliğin izlerine rastlanmıştır.

3.3. Yeni Medyada Selefiliğin İnşası

Selefilik anlayışı örgütün medya içeriklerinde de yerini almıştır. Şii düşmanlığı, türbelerin, mevlüt gibi uygulamaların İslamiyet'te yerinin olmadığı, ayet ve sünnetlerin yorumlanmadan uygulanması gerektiği, düzenin şiddetle kurulabileceği, imamlığın ve devletleşmenin önemini vurgulayan mesajlar Selefilik anlayışının örgütün mesajlarını ve kendini meşrulaştırma yöntemlerini de etkilediğini göstermektedir.

İbn Teymiyye ve İbn Kayyim, Hz.Muhammed hariç en çok alıntı yapılan kişiler olmuştur. Görüşlerinin aktarıldığı kişi düşünce ve hakikat inşasına kaynaklık etmesi sebebiyle önem taşımaktadır. Selefilik anlayışının bilinen isimlerine yapılan atıflar fikirsel alt yapıyı ve gerçek algısını oluşturan kriterleri ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır.

3.4. Cihada Çağrı

Savaş öncelikle dini bir görev, Allah'ın bir emri olarak sunulmuş ve din uğruna savaşırken ölmenin arzu edilen bir şey olduğu görüşü defeaten yer almıştır. Cihat yaparken ölen kişileri cennetin beklediği ve ödüllerini öteki dünyada alacakları vurgulanmıştır. Bu anlatı çatışmalarda yaşamını yitiren IŞİD askerlerinin gülümseyen yüzlerinin yakın plandan gösterilmesiyle pekiştirilmiştir. Özellikle dijital yayınlarda ve videolardaki görsellerde "gülümseyen ölülere" sıklıkla yer verilmiştir. Çocukların örgütün/Müslümanların şu anki durumunu ve geleceğini temsil ettiği gibi, gülümseyen ölüler de ahiretteki durumunu temsil etmektedir. Bu yolla şehitlik kutsanmış ve örgütün doğru yol üzerinde olduğu kanıtlanmak istenmiştir.

Savaşa ve IŞİD topraklarına çağrının temelinde dinsel söylemler, Allah'a ve peygamberine itaat anlayışı yatmaktadır. Referans verilen ayetlerde işlenen konular ağırlıklı olarak Allah'ın nitelikleri ve savaş üzerindedir. Bu iki konudan bahseden ayetlere neredeyse eşit oranda yer verilmiştir. Allah'ın güçlü ve affedici olduğu, Allah'a itaat edilmesi gerektiği ve her şeyi Allah'tan ummak gerektiği konuya ilişkin yaklaşık 20 ayet kullanımı ile vurgulanmıştır. İslam'ın üstün geleceği, şehitliğin kutsiyeti, ganimet ve cihat ile ilgili yaklaşık 20 ayete referans verilmiştir. Eylemlerinin ve amaçlarının meşruiyetlerini sağlamak üzere ayetlerin belirli bölümleri bağlamından koparılarak verilmek istenen mesajı desteklemek için kullanılmıştır. Örneğin "Islamic State Scholar" isimli Facebook hesabında Nahl suresi 43. ayetin son kısmı olan "Eğer bilmiyorsanız zikir ehline sorun" ifadesi bu hesapta yer alan bilgilerin doğruluğuna atıf yapmak, Al Hayat Media Center tarafından hazırlanan "*Haydi Cihada Gidin*" (Let's Go For Jihad)" isimli videoda Enfal suresi 24. ayetin ilk kısmı olan "Size hayat verecek şeye çağırdığı zaman" ifadesinin aldığı son kısım cihat çağrısını pekiştirmek ve Dabık dergisinin 4. sayısında (s.9) Yasin suresi 26. ayetinin son kısmı olan "Keşke kavmim bilseydi" ifadesi ABD'nin Müslümanları kurtarmak için gelmediğini anlatmak için bağlamından kopuk bir biçimde kullanılmıştır.

Referans verilen hadislerde cihat vurgusu daha belirgindir. Yaklaşık 15 referansta cihattan, Dabık'ta gerçekleşecek büyük savaştan ise yedi defa bahsedilmektedir. Cihadı destekleyici bir şekilde hicretten, hilafetten ve ganimetten dörder kez bahsedilmiştir. Medya içeriklerinde bahsedilen cihat için Müslümanlar Şam'a davet edilmektedir. Cihat Şam cihadı olarak sembolleştirilmiştir. Ayrıca cihada doğrudan çağrı yapılan videolarında yoğun neşid kullanımı mevcuttur. Göze, kulağa ve inanca aynı anda seslenerek verilmek istenen mesaj güçlendirilmiştir.

Örgütün düşmanlarına verdiği zararı ve gücünü göstermesinin yanı sıra büyüme ve yayılma isteğinin bir göstergesi olarak patlamalar görsellerde sıklıkla kullanılmıştır. Canetti

(2006: 22), patlamayı kapalı kitleden açık kitleye ani geçiş olarak tanımlamıştır. Katılanların sayısının sınırlı olmasından duyulan tatminsizlik, başkalarını çekmek için duyulan ani istek, bütün insanlara ulaşmaya yönelik tutkulu kararlılığın göstergesi olduğunu belirtmiştir. Ateş nerede ortaya çıkarsa çıksın aynıdır, hızla yayılır, bulaşıcı ve açgözlüdür, her yerde aniden patlak verebilir, yıkıcıdır, düşmanı vardır, ölür, canlıymış gibi etkide bulunur ve öyle muamele görür. Bütün bunlar kitle için de geçerlidir (Canetti,2006: 79). Bu kavramlar örgütün kendine ilişkin sunumunda kullandığı argümanlarla birebir örtüşmektedir. Düşmanlarıyla, onların kendi topraklarında hiç beklemedikleri bir anda karşılaşma tehdidinde bulunmaktadır.Yangının kişilerin kendine ait mekânlarda ya da yakınında çıktığında bir tehdit oluyorsa, örgüt de kendini Batılı düşmanları için kendi topraklarında her an ortaya çıkabilecek bir tehdit olarak konumlandırmıştır.

Diğer taraftan İslam dünyasının durumunu ve geleceğini temsil etmek için çocuklar etkin olarak kullanılmıştır. Yaralı veya yaşamını yitirmiş çocuklar bu savaşın gerekçesi olarak sunulurken, dindar ve mutlu çocuklar IŞİD'in vaad ettiği hayatı temsil etmektedir. Çocuklara yapılan vurgu çocukların IŞİD'in bayrağını devralacağına inandığı nesil olması nedeniyle önemlidir. Çocuklar, yaraları sarılacak, büyüyüp gelişecek ve "hami" olacak İslamiyet'i temsil etmesi açısından bir ideale işaret etmektedir.

Sempatizanlarını militanlaştırmak ve gelir elde etmek örgütün yeni medyayı diğer kullanım amaçlarındandır. Sempatizanların militanlaştırılması konusunda Dabiq dergisinin 4. sayısında bir bölüm ayrılmıştır. Eylemlerin gerçekleştirilmesine ilişkin bilgiler verilmiştir. Derginin 44. sayfasında yer alan "Her Müslüman evinden çıkmalı, bir haçlı bulmalı ve onu öldürmelidir. Bu saldırının, liderlerine itaat eden destekçilere atfedilmesi önemli!" cümlesi örgüt adına saldırı gerçekleştirilmesi davetinin en açık yansımasıdır. Diğer taraftan fidye ödemekten ve müzakerelerden kaçınan ABD ve İngiltere'yi baskı altına almak üzere infaz ve John Cantlie videoları hazırlanmıştır.

3.5. İki Kutuplu Dünya İnşası

İki kutuplu dünya anlatısı medya içeriklerinin geneline hâkimdir. İki kutuplu dünya anlayışı çerçevesinde cihat, hicret ve örgütün meşruiyetine yönelik argümanlar işlenmiştir. Küfrün hâkim olduğu topraklardan, İslam topraklarına göç, İslam düşmanları ile Müslüman olarak savaşmak taraflar üzerinden kurulan anlatılardır. Kitlenin varlığını sürdürmek için tek umudu her biri kendini diğeriyle kıyaslayan, çifte kitlenin oluşmasında yatar (Canetti,2006:23). Savaştığı ve kendi varlığını tam karşısına koyduğu "öteki" ya da "düşman" konjonktürel olarak değişmektedir. Örgütsel çıkarlar ve güncel olaylar doğrultusunda düşman tanımına gidilmiştir. Örneğin, Dabiq dergisinin hilafeti ilan ettiği ay yayınlanan ilk sayısında düşman haçlılar ve ikinci sayısında bölgesel aktörlerken, hava saldırılarının başlamasından sonra yayınlanan dördüncü sayısında temel düşman ABD olmuştur.

Bir kitlenin iç yaşamının en çarpıcı özelliklerinden biri zulme uğramış olma duygusudur, bu duygu bir kez ve sonsuza dek düşman ilan ettiği insanlara yönelttiği kendine özgü bir öfke ve sinirliliktir (Canetti, 2006: 23). Dışarıdan yapılan saldırılar kitleyi yalnızca kuvvetlendirmeye yarar, bu durumda, dağılmış olanlar daha da güçlü bir biçimde tekrar bir araya gelirler (Canetti, 2006: 24). Medya içeriklerinde Müslümanlar mağdurlar ve savaşçılar olmak üzere iki grup halinde sunulmuştur. ABD'nin İslamiyet'i yok etmek üzere kurulduğu, Müslümanların hilafetin ilanından sonraki süreçte zulme maruz kaldığı ve halen de acı çektiği anlatısı yaşamını yitirmiş ya da yaralı çocuklar üzerinden anlatılmıştır.

Diğer tarafta ise IŞİD, mağduriyet yaşayan ve acı çeken Müslümanları kurtaracak yegane güç olarak gösterilmektedir. Dünya Müslümanları bu çatının altında toplanmaya davet edilmiştir. İşgal edilen şehirlerden "özgürleştirildi" diyerek bahsedilmiş, şehirdeki bolluk pazar yerlerinin gösterilmesi ile görünürlük kazanmıştır. Hâkimiyetleri altındaki şehirlerde mutluluk ve huzur yine çocuklar üzerinden yansıtılmıştır. Çocuklar

Müslümanların sembolü olarak kullanılmıştır. Yaralı ve yaşamını yitirmiş çocuklar Batılı ülkeler ve Esad rejiminin İslamiyet'e verdiği zararları ve Müslümanlara yaptığı zulmü temsil ederken, IŞİD yönetimi altında yaşayan çocuklar parkta oynayan, hastalandıklarında tedavi edilen, şeriata uygun eğitim alan ve en önemlisi IŞİD destekçisi olarak tasvir edilmiştir. Çocukların/Müslümanların IŞİD yönetimi altında güvende oldukları ve inançları doğrultusunda yaşayabildikleri algısı oluşturulmaya çalışılmıştır. Çocuklara yapılan vurgu çocukların IŞİD'in bayrağını devralacağına inandığı nesil olması nedeniyle önemlidir. Çocuklar, yaraları sarılacak, büyüyüp gelişecek ve "hami" olacak İslamiyet'i temsil etmesi açısından bir ideale işaret etmektedir. Ayrıca yaralı ve yaşamını yitirmiş çocukların insanların duygularını harekete geçirici etkisinden yararlanarak Batı toplumlarına ve Esad rejimine tepki oluşturulmak istenmiştir.

Örgüt medya içeriklerinde Şam'a ayrı bir vurgu yapmıştır. Savaşçı temini ve hicret çağrısını örgüte katılım yerine Şam'a gelmek üzerinden yapmaktadırlar. Örgütün temellerinin atıldığı Irak toprakları ya da Irak ve Şam Devleti yerine Şam'ın öncelenmesinin nedeni Dabık'ta gerçekleşeceği söylenen hadisten beslenmesidir. Şam IŞİD cihadının sembolü haline getirilmiştir.

3.6. Şiddetin Meşru Sunumu

Medya içeriklerinde silahın yanı sıra şiddet eylemleri de geniş ölçüde ve sansürsüz bir şekilde yayınlanmaktadır. Gerek düşmanlarına karşı gerekse hâkimiyeti altında yaşayan "suçlulara" karşı şiddet uygulamalarına görsellerde ağırlıkla yer verilmiş, metin düzeyinde ise gerçekleştirilen şiddet eylemlerinin gerekçelerine ve dinsel dayanaklarına ilişkin bilgi verilmiştir. Gerekçelendirme ve dayanak gösterme şiddetin meşrulaştırılma ve yüceltilme yöntemleri olarak kullanılmıştır. Şiddet eylemlerini meşrulaştırmak için kullanılan en temel gerekçe suç işleyenlerin misliyle cezalandırılması gerektiğini belirten "kısas" esasıdır. Böylelikle keyfi ve rastgele bir şiddet uygulanmadığı, insanların belirli bir adalet anlayışı

içerisinde cezalandırıldığı algısı oluşturulmuştur. Örgütün içteki ve dıştaki düşmanlarına karşı hâkimiyeti en net haliyle gösterilmek istenmiştir.

Uluslararası gelişmeler video ve sosyal medyada içeriği etkileyen unsurlar olmuştur. Koalisyon güçlerince gerçekleştirilen hava saldırıları ve Kobani olayları videoları, hava saldırıları, Charlie Hebdo saldırısı ve Kral Abdullah bin Abdülaziz'in ölümü ise sosyal medyayı en çok etkileyen olaylardır. Hava saldırıları örgütün genişleme ve kalıcı olma hedefini sekteye uğratan en temel müdahaledir. Hava saldırılarının tüm medya içeriklerinde geniş yer bulmasının nedeni örgütün varoluşuna yönelik en ciddi tehdit oluşudur.

Görsellerde kullanılan açı genellikle göz hizasındandır. Çatışma anını gösteren görüntülerde kamera ya savaşçının arkasındadır ya da uzaktan patlamaları çekmektedir. Ölü bedenlere ilişkin görüntülerde ise düşmanlar uzaktan ve bir yığın halinde gösterilmiştir (Resim 32). Canetti'nin (2000:70) belirttiği gibi, düşman ölülerinden oluşan bir yığın olmadıkça savaş gerçek bir savaş olmayacaktır. IŞİD'in kendilerine ait ölümler tek tek ve yüzlerine yakın çekimle gösterilmiştir. Şehit oldukları ve ölümden sonra onları güzel ve sonsuz bir hayat beklediği algısı gülen ölüler tarafından verilmektedir (Resim 31).

Resim 31: Yaşamını Yitirmiş IŞİD Askerleri[44] Resim 32: Yaşamını Yitirmiş PKK'lılar[45]

Gerek çatışmaların gerekse ölülerin durumlarını göz hizasından görmek, görüntünün izleyicisine olaya dâhil ve şahit olma olanağı tanımaktadır. Böylece örgüte ve eylemlerine aşinalık artacak, mücadele edilen grup ve kişilere olan öfke de tanıdık gelecektir. İnsanlar

[44] @ISNews223 adresli Twitter hesabının 23 Ocak 2015 tarihli paylaşımı
[45] Dabiq 4, sayfa 25

bilmediği bir yere değil, sanal da olsa dâhil oldukları bir yere daha rahat gidebilecektir. Nitekim videolar ve sosyal medya paylaşımlarında da gündelik hayata ilişkin bilgiler bu maksatla paylaşılmaktadır.

Örgüt lideri Ebubekir el Bağdadi'den çok sınırlı bir biçimde bahsedilmiş, resmilerinin çok az kullanılmış, video görüntülerine ise hiç yer verilmemiştir. Medya içeriklerinde verilmek istenen mesajlar ya ayet, hadis gibi kutsal kaynaklardan ya ulemanın ya da örgütün sözcüsü Adnani'nin ağzından verilmektedir. Bu yaklaşım örgütün dayanağını İslamiyet'ten alan resmi bir söylemi olduğunu ve bu söylemin yöneticilerden bağımsız olarak sürdürüleceğini göstermektedir.

Medya kuruluşları gerek amblemlerini gerek isimlerini açık bir şekilde videolarda göstermektedir. Böylece örgüte içerik sağlamanın yanı sıra kurumsal düzeyde de destek sağlanmış olmaktadır. Vidoların sağ üst köşelerinde medya kuruluşlarının bayrakları ile örgütün bayrağı dönüşümlü olarak gösterilmektedir. Böylece örgütle medya kuruluşu arasında organik bir ilişki kurulmaktadır.

Medyanın insanları yanılttığı ve doğruları söylemediği birçok mecrada tekrar edilmiştir. John Cantlie'nin sözlerinde, @dawlaa_account isimli hesapta, Dabiq'da bu yönde telkinlerde bulunulmaktadır. Örgütün yeni medyadaki varlığının bir nedeni "doğru" ve "gerçek" bilgiyi yaymak olarak nitelendirilmektedir.

3.7. Senkronize Medya İçerikleri

Örgüt medya içeriklerinde her ne kadar şiddet unsurunu ön plana çıkarsa da diğer taraftan yalnızca silah taşımadıklarını ve eylemlerinin ideolojik zeminini de göstermek istemektedir. Örgüt amaçlarının ilkel bir şekilde kan akıtmak olmadığı, kutsal bir amaç için can aldıklarını ve can verdikleri ve karşılığında cenneti umdukları mesajını açık bir biçimde

vermektedir. Videolar gerek kurgusu gerekse çekim kalitesi bakımından üst düzey bir kaliteye sahiptir. Her video profesyonel ellerden çıktığı anlaşılacak şekilde belirli bir örgütsel amaca hizmet edecek şekilde hazırlanmıştır. Benzer şekilde Dabiq isimli dergisi ve Islamic State Report isimli yayın da kaliteli ve dikkat çekici bir biçimde hazırlanmıştır. Böylece örgütün sahip olduğu teknoloji de gözler önüne serilmiştir.

Saltman ve Winter (2014: 37) IŞİD'in merkezleşmiş propaganda yapma, yeni kodlar ve uygulamalar geliştirmesi, tehditlerin küresel dağılımı ve mesajın merkezsizleşmesi ile interneti kullanmada dört ana yeniliği bulunduğunu belirtmiştir. Tez araştırmasının neticesinde elde edilen sonuçlar bu yargıyı büyük ölçüde destekler niteliktedir.

Örgüt farklı mecralarda benzer medya içerikleri üretmiştir. Ortak anlatı farklı medya kuruluşları ve farklı mecralarda benzer şekillerde sunulmuştur. Nitekim bazı medya kuruluşları hazırladıkları içeriklerde diğer kuruluşların içeriklerinden de yararlanmıştır. Örneğin, Dabiq'da yer alan ya da sosyal medyada dolaşıma sokulan görsellerin birçoğu da videolardan alınan görüntülerden oluşmaktadır. Bu durum örgütün planlı bir iletişim stratejisi doğrultusunda ortak hareket ettiğini göstermektedir. Belirli anlatılar belirli kuruluşlarca üstlenilmiş olsa da bütünde ortak bir mesajın parçalarını oluşturmaktadır. Örneğin *Al Furqan Media* örgütün şiddet barındıran içeriklerini üretirken, *Al Hayat Media Center* gündelik hayata ve ideolojik alt yapısına ilişkin içerikler üretmektedir. Fidye ödemekten ve müzakerelerden kaçınan ABD ve İngiltere'yi baskı altına almak üzere infaz ve John Cantlie videoları kullanılmıştır. Sosyal medya incelendiğinde "Umm Waqqas" isimli Twitter hesabının kadınları hicrete davet etmek, "Wake Up Ummah The Return Part 2" isimli Facebook hesabının Müslümanların zulüm yaşadığını göstermek, *Islamic State Scholar* isimli hesabın ise ulemaları tanıtmak üzere kullanıldığı tespit edilmiştir. Gerek kendi içlerinde gerekse bir bütün halinde incelendiğinde ortak düşman, amaç, yöntemleri ve ilkeleri benimsedikleri görülmektedir. Birçok mecrada ortak mesajların verilmesi örgütün

merkezleşmiş bir propaganda stratejisinin olduğunu göstermektedir. İletişim teknolojisinin gelmiş olduğu nokta örgütsel propagandanın ve tehdidin küresel boyuta taşınmasına olanak tanımıştır. Sosyal ağların gençler tarafından yoğun bir biçimde kullanıldığı bu çağda IŞİD de bu imkânlardan yararlanmıştır. İnternetteki medya içeriklerinin denetlenmesinin doğası gereği sınırlı oluşu nedeniyle medya içeriklerini çeşitli platformlarda dolaşıma sokarak küresel düzeyde cihat ve biat çağrısında bulunabilmiş, yine küresel düzeydeki düşmanlarını tehdit edebilmiştir. Bahsedilen tehdit, yalnızca koalisyona katılan ülkelerin Irak ve Suriye'de hava saldırısı düzenlemesini önlemek ya da fidye talep etmek değildir. Örgüt internet aracılığı ile sempatizanlarını kendi ülkelerinde örgüt adına eylem yapmaya teşvik etmektedir. Günümüzde "yalnız kurtlar" olarak adlandırılan bu kişiler, Batı ülkeleri için ciddi bir tehdit unsuru halini almıştır.

Mesajın merkezsizleşmesi özellikle sosyal medya platformlarında görülmektedir. Örgüt dijital yayınları ile ideolojik alt yapıyı oluşturmakta, videolar aracılığı ile geniş kitlelere cihat ve biat çağrısı yapmaktadır. Ancak iletişimin iki yönlü olmasına olanak tanıyan sosyal medya etkinliği daha üst düzey bir önem taşımaktadır. Sosyal medya aracılığı ile önceden belirlenen amaçlarla belirlenen hedef kitlelere yönelik anlık paylaşımlarda bulunulmaktadır. Hedef kitle ile doğrudan iletişime geçilebilmekte ve mesajlar etkisini arttırabilmektedir. Nitekim örgüt Twitter'ın sunduğu imkânlardan eleman temini, hicret, cihat çağrısı gibi amaçlarla yararlanmaktadır.

Özellikle sosyal medyada etkinliğini artırmak için yeni yazılım ve uygulamaları etkin bir biçimde kullanmaktadır. İletişim teknolojilerinde yer alan gelişmeleri yakından takip eden örgüt, Dawn of Glad Tidings, Hootsuite, Tweetdeck ve BufferApp gibi uygulamaları etkin bir biçimde kullanılmaktadır. Böylece daha geniş ölçekte hedef kitleye daha kısa zamanda ulaşabilmektedir. Örgütün sosyal medya platformlarında açtığı hesapların kapatılması ve sürekli değişik isimlerle hesap açılması nedeniyle hesaplara erişim

sağlanmakta zorluk yaşadım. Karşılaştığım hesapları word dosyasına kaydetme yoluyla saklamayı tercih ettim. Kopyaladığım hesapların kapatılmış olması nedeniyle bazı linklere erişim sağlayamadım. Ancak bu durum araştırmanın sonuçlarını etkileyebilecek yoğunlukta bir kayıp değildi.

ÖZET

Terör örgütleri eylemlerini duyurmak, meşruiyet kazanmak, savaşçı ve finansman temin etmek için iletişim araçlarından yararlanmaktadır. Yirmibirinci yüzyılda El Kaide, IŞİD gibi terör örgütleri küresel düzeyde eylemlere ve taleplere yönelmekte, dinsel referanslı argümanlar etrafında meşruiyet kazanmaya çalışmaktadır. Din ve ümmet temelli bir anlayışın sonucu olarak devlet sınırları önemini yitirmiş; inanç birlikteliği, ortak hedefler ve ortak mağduriyetler ön plana çıkmıştır. Gelinen bu noktada ulaşılması hedeflenen kitle büyümekte, iletişim stratejileri daha da önem kazanmaktadır.

Bu çalışma ile IŞİD'in Batı toplumlarına mesajlarını iletmek amacıyla yeni medyayı ne şekilde kullandığına ilişkin analiz yapılması amaçlanmıştır. Araştırmada metinler hakkında sistematik veriler kazanmaya ve verilerden tekrarlanabilir çıkarımlar yapılmasına olanak tanıyan niteliksel içerik analizi kullanılmıştır.

Yapılan araştırma sonucunda örgütün farklı iletişim mecralarında dolaşıma soktuğu medya içeriklerinin birbirini tamamlayıcı mesajlar içerdiği ve temelde savaşçı temini için hizmet ettikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Terör, Yeni Medya, Irak ve Şam İslam Devleti

ABSTRACT

Terrorist organizations use communication tools to publicize their actions, gain legitimacy, recruit and provide financing. In the 21st century terrorist organizations as Al-Qaida and ISIS target actions and demands on global scale and try to gain legitimacy with religious reference arguments. As a result of religion and nation based understanding state borders have lost their significance; faith unity, common goals and common grievances has come forward. At this point targeted audience is growing, communication strategies have become even more important.

This study aims to analyze in what way ISIS uses new media in order to deliver their messages to the Western community. In the research qualitative content analysis that allows a systematic data about the text and enables repeatable inferences to be made from the data is used.

As a result of the reseach, media contents that are circulated by the organization in different communicaiton channels contain complementary messages and basically serve to ensure recruitment have been identified.

Key Words: Terror, New Media, Islamic State of Iraq and al Sham

KAYNAKÇA

- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu
- 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun
- Akour O., Mroue B. (2014, 24 Aralık), **ISIS Captures Jordanian Pilot After Warplane Crashes in Syria,** http://globalnews.ca/news/1742960/isis-shoots-down-warplane-over-syria-captures-pilot/
- Acun C., (2014), **Neo el-Kaide: Irak ve Şam İslam Devleti (IŞİD)**, Siyaset,Ekonomi ve Toplumsal Araştırmalar Vakfı, http://setav.org/tr/neo-el-kaide-irak-ve-sam-islam-devleti-isid/perspektif/15970 [Erişim Tarihi:25.10.2014]
- Ajbaili M. (2014, 24 Haziran), **How ISIS Conquered Social Media**, http://english.alarabiya.net/en/media/digital/2014/06/24/How-has-ISIS-conquered-social-media-.html [Erişim Tarihi:08.03.2015]
- Andrews N., Schwartz F. (2014, 22 Ağustos), I**slamic State Pushes Social-Media Battle With West**, http://www.wsj.com/articles/isis-pushes-social-media-battle-with-west-1408725614 [Erişim Tarihi:09.03.2015]
- Association of Chief Police Officer (ACPO), **The Counter Terrorism Internet Referral Unit The Counter Terrorism Internet Referral Unit**, http://www.acpo.police.uk/ACPOBusinessAreas/PREVENT/TheCounterTerrorismInternetReferralUnit.aspx [Erişim Tarihi: 04.02.2015]
- Atalan M. (2004), Hz.Muhammed'in Vefatınndan Sonraki Hilafet Tartışmaları, **Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, 9-2, 55-68, http://portal.firat.edu.tr/Disaridan/_TEMP/278/file/2004-

2/MEHMET%20ATALAN%20HZ%20MUHAMMEDN%20VEFATINDAN%20SONRAK.pdf, [Erişim Tarihi:04.03.2015]

- Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu Komitesi, **İnternette İletişim Özgürlüğü Deklarasyonu**, https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=37031 [Erişim Tarihi:18.03.2015]
- Aydınalp H. (2011), **İntihar Eylemleri Ekseninde Din ve Terör**, Ankara:Birleşik
- Bardakçı M., (2014, 18 Haziran), **Bu Bayrak Maalesef Tasarım Şaheseridir**, Habertürk http://www.haberturk.com/polemik/haber/959087-bu-bayrak-maalesef-bir-tasarim-saheseridir, [Erişim Tarihi:12.03.2015]
- Barret R., (2014), **The Islamic State**, The Soufan Group, http://soufangroup.com/wp-content/uploads/2014/10/TSG-The-Islamic-State-Nov14.pdf [Erişim Tarihi:16.01.2015]
- BBC Türkçe, (2014, 13 Aralık), **IŞİD Sosyal Medyada Neden Başarılı**?, http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2014/12/141212_isid_sosyal_medya[Erişim Tarihi:11.01.2015]
- BBC Türkçe, (2015, 06 Mart), **Twitter'da IŞİD Yanlısı 50 Bine Yakın Hesap Var**, http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2015/03/150306_isid_twitter[Erişim Tarihi:11.01.2015]
- Berger M.J., (2014), **How ISIS Games Twitter,** The Atlantic, http://www.theatlantic.com/international/archive/2014/06/isis-iraq-twitter-social-media-strategy/372856/[Erişim Tarihi: 08.02.2015]
- Berger M.J.,Morgan J. (2015), **The ISIS Twitter Census Defining and describing the population of ISIS supporters on Twitter,** Brookings Project Institute, No.20, Mart 2015, http://www.brookings.edu/~/media/research/files/papers/2015/03/isis-twitter-census-berger-morgan/brookings-analysis-paper_jm-berger_final_web.pdf [Erişim Tarihi:07.03.2015]

- Binshtok N.(2014, 08 Temmuz), **ISIS to FIFA: Cancel the World Cup or We'll Bomb It**, http://www.vocativ.com/culture/religion/isis-tells-fifa-cancel-qatari-world-cup-face-scuds/ [Erişim Tarihi: 17.06.2015]
- Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, 24.09.2014 tarihli ve 2178 (2014) sayılı kararı
- Bockstette C., (2008), **Jihadist Terrorist Use of Strategic Communication Management Techniques**, Garmisch-Partenkirchen: George Marshal European Center for Security Studies, S.20, http://www.marshallcenter.org/mcpublicweb/MCDocs/files/College/F_Publications/occPapers/occ-paper_20-en.pdf, [Erişim Tarihi: 13.01.2015]
- Bolt N., (2012), *The* **Violent Image, Insurgent Propaganda and The New Revolutionaries**, London:C.Hurst@Co.Ltd.
- Borg L., (2008), **Communicating With Intend: The Department of Defense and Strategic Communication**, Center for Information Policy Research, Harvard University, http://pirp.harvard.edu/pubs_pdf/borg/borg-i08-1.pdf, [Erişim Tarihi: 14.01.2015]
- Bunzel C.(2015**), From Paper State to Caliphate: The Ideology of the Islamic State**, Brooking Institute, Analiz Raporu No: 19, Mart 2015, http://www.brookings.edu/~/media/Research/Files/Papers/2015/03/ideology-of-islamic-state-bunzel/The-ideology-of-the-Islamic-State.pdf?la=en [Erişim Tarihi: 11.03.2015]
- Burton G., (1995) **Görünenden Fazlası, Medya Analizlerine Giriş**, Nefin Dinç (Çev.), İstanbul: Alan
- Byman D., Shapiro J. (2014), **Be Afraid. Be A Litttle Afraid: The Threat of Terrorism from Western Foreign Fighters in Syria and Iraq**, Brooking Enstitute, http://www.brookings.edu/~/media/research/files/papers/2014/11/western-foreign-fighters-in-syria-and-iraq-byman-shapiro/be-afraid--web.pdf [Erişim Tarihi: 10.01.2015]

- Center for Security Studies (CSS)(2014), **Foregin Fighters: An Overview of Response in Eleven Countries**, CSS Study, Zurich, Mart 2014, http://www.css.ethz.ch/publications/pdfs/Foreign_Fighters_2014.pdf [Erişim Tarihi: 01.12.2014]
- Cafarella J., Szybala V.(2014), **ISIS'S Two Front in Syria**, Institute for Study of War, http://iswsyria.blogspot.com.tr/search?q=isis+social+media [Erişim Tarihi:05.03.2015]
- Chaffey D.(2014) *A* **Compilation of Social Media Statistics for Consumer Adoption and Usage**, 02.04.2014, http://www.smartinsights.com/social-media-marketing/social-media-strategy/new-global-social-media-research/ [Erişim Tarihi:10.03.2015]
- Cirhinlioğlu Z., Bulut E. (2010), **Terör, Din ve Siyaset**, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 20, Sayı: 2, s.301-322
- CNBCE, (2015, 13 Ocak), **IŞİD Yanlılarından Siber Saldırı**, http://www.cnbce.com/video/isid-yanlilarindan-siber-saldiri, [Erişim Tarihi:10.02.2015]
- Cook D. (2005), **Understanding Jihad**, Berkeley:University of California Press
- COT Institute of Safety, Security and Crisis Management, (2008), **Terrorism and Media,** http://www.transnationalterrorism.eu/tekst/publications/WP4%20Del%206.pdf, [Erişim Tarihi: 29.12.2014]
- Coughlin C. (2014, 05 Kasım), **How Social Media is Helping Islamic State to Spread Its Poison**, http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/defence/11208796/How-social-media-is-helping-Islamic-State-to-spread-its-poison.html [Erişim Tarihi: 09.03.2015]

- Crompton P.(2014, 10 Şubat), **Grand Theft Auto: ISIS? Militants Reveal Video Game**, http://english.alarabiya.net/en/variety/2014/09/20/Grand-Theft-Auto-ISIS-Militants-reveal-video-game.html [Erişim Tarihi: 10.02.2015]
- Curtis S.(2014, 22 Ağustos), I**slamic State invades Diaspora Social Network After Twitter Ban**, http://www.telegraph.co.uk/technology/social-media/11050712/Islamic-State-invades-Diaspora-social-network-after-Twitter-ban.html [Erişim Tarihi: 10.03.2015]
- Çevikalp M. (2013), Adı Selefi, Özü Harici, **Aksiyon Dergisi**, http://www.aksiyon.com.tr/dosyalar/adi-selefi-ozu-harici_534985
- Çeliker H.,(2008), İslam Hukuku'nda Devlet Başkanlığı, **Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, 26-27 sayı, s.251-298, ISSN: 1300-300, http://dergi.ilahiyat.omu.edu.tr/Makaleler/1962605759_20082709042.pdf [Erişim Tarihi:04.03.2015]
- Devin R. Springer D., Regens J., Edger D.N., (2009**), Islamic Radicalism and Global Jihad,** Washington: Georgetown University Press
- Dünya Bülteni Araştırma Masası (DÜBAM), (2014), **Yeni Selefilik ve IŞİD**, media.dunyabulteni.net/file/2014/yeniselefilikveisid.pdf, [Erişim Tarihi:14.01.2015]
- Düzgün Ş. (2015, 23 Ocak), **Yabancı Savaşçılar Çalıştayı**, Orta Doğu Stratejik Araştırmalar Enstitüsü, Ankara
- engelliweb.com [Erişim Tarihi: 04.02.2015]
- Eid M.(2014), **Exchanging Terrorism Oxygen for Media Airwaves: The Age of Terroredia içinde New Terrorism and New Media**, Pennsylvania:IGI Global
- Esposito J.L., (2003), **Kutsal Olmayan Savaş/İslamcı Terör**, Nuray Yılmaz, Ertan Yılmaz (Çev.),İstanbul:Oğlak
- Erdem S., (2014), **El Kaide'nin İdeolojisi: Cihadi Selefilik-1**, http://sahipkiran.org/2014/02/07/el-kaidenin-ideolojisi/, [Erişim Tarihi: 17.02.2015]

- Faraj A., **Translation of Muhammed Abd el Salam Faraj's Text Entitled Al Faridah al Gha'ibah**, ty. http://www.juergensmeyer.com/files/Faraj_The_Neglected_Duty.pdf [Erişim Tarihi: 24.02.2015]
- Gambhir H., (2014), **Dabiq: The Strategic Messaging of The Islamic State**, Institute for The Study of War, http://www.understandingwar.org/backgrounder/Dabiq-strategic-messaging-islamic-state [Erişim Tarihi: 12.01.2015]
- Global Digital Statistics 2014, http://etonpreneurs.com/uploads/Global%20Social,%20Digital%20&%20Mobile%20Statistics,%20Jan%202014.pdf [Erişim Tarihi: 01.02.2015]
- Gökmen M. (2012), **Türkiye'de İnternet Hukuku: 5651 Sayılı Kanun Hükümlerinin, Web Sitesi Erişim Engelleme Kararlarının ve "İnternete Filtreleme" Uygulamasının Hukuki İncelemesi,** https://www.academia.edu/1623489/T%C3%BCrkiye_de_%C4%B0nternet_Hukuku_5651_Say%C4%B1l%C4%B1_Kanun_H%C3%BCk%C3%BCmlerinin_Web_Sitesi_Eri%C5%9Fim_Engelleme_Kararlar%C4%B1n%C4%B1n_ve_%C4%B0nternete_Filtreleme_Uygulamas%C4%B1n%C4%B1n_Hukuki_%C4%B0ncelemesi [Erişim Tarihi: 06.02.2015]
- Gözel A. (2014), **Vehhabilik, El Kaide ve IŞİD**, Ankara Strateji Enstitüsü, ankarastrateji.org/?reqp=1&reqr= [Erişim Tarihi:13.01.2015]
- Griffin A. (2015, 09 Mart), **Khelafabook: Isis Supporters Create Own Social Network But Site Quickly Buckles**, http://www.independent.co.uk/life-style/gadgets-and-tech/news/khelafabook-isis-supporters-create-own-social-network-after-twitter-facebook-bans-10095947.html [Erişim Tarihi:10.03.2015]
- Gül T.(2012), Terör ve Terörizm,İstanbul:Ark
- Güller M.A.(2014), **IŞİD Kara Terör**, İstanbul:Kaynak

- Hadj M. , (2013), **Jihadi Media Foundations On Facebook And Twitter**, The Middle East Media Research Institute http://twitdoc.com/upload/mannyalhadj/jihadi-media-foundations-on-facebook.pdf [Erişim Tarihi: 11.12.2014]
- Hashem A.(2014, 18 Ağustos), **İslam Devleti'nin Sosyal Medya Stratejisi**, http://www.al-monitor.com/pulse/tr/originals/2014/08/is-clinton-atrocities-social-media-baghdadi-mccain.html# [Erişim Tarihi: 15.10.2014]
- Henkoğlu T.,Yılmaz B., (2013), İnternet Erişim Özgürlüğünün Kısıtlanması: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme, **Bilgi Dünyası**, C.14, S.2, s.215-239 http://bd.org.tr/index.php/bd/article/view/392/pdf_118 [Erişim Tarihi: 04.02.2015]
- Hussain G., Saltman E.M.(2014), **Jihad Trending: A Comprehensive Analysis of Çevrimiçi Extremism and How to Counter it**, QuilliamFoundation, http://www.quilliamfoundation.org/wp/wp-content/uploads/publications/free/jihad-trending-quilliam-report.pdf [Erişim Tarihi:15.04.2015]
- International Bussines Time (IBT), (2014), **Islamic State's Ultimate Jihadi Wives Fatwa: Just Cook for and Look After Fighters**, http://www.ibtimes.co.in/islamic-states-ultimate-jihadi-wives-fatwa-just-cook-nurse-fighters-612803[Erişim Tarihi: 09.02.2015]
- ICANN Factsheet, https://archive.icann.org/en/factsheets/fact-sheet.html [Erişim Tarihi: 04.02.2015]
- International Institute for Counter Terrorism (ICT) Jihadi Monitoring Group, **Bimonthly Report Summary of Information on Jihadist Websites The Second Half of August 2014**, http://www.ict.org.il/UserFiles/JWMG282014.pdf [Erişim Tarihi:11.03.2015]
- İslam Ansiklopedisi,(2009),Cilt 36
- İslam Ansiklopedisi,(2006) ,Cilt 31

- İşcan M.Z., (2013), **Selefiliğin Şiilik Değerlendirmeleri Bağlamında Nefret ve Şiddet Söylemi**, e-makâlât Mezhep Araştırmaları, VI/2 (Güz 2013), s. 151-172. ISSN 1309-5803, www.emakalat.com/index.php/emakalat/viewFile/141/122 [Erişim Tarihi:13.01.2015]
- Jihad Intel, http://jihadintel.meforum.org/group/52/islamic-state-iraq-levant
- Jihad Intel 2, http://jihadintel.meforum.org/identifier/283/al-platform-media
- http://www.jihadica.com/
- Justice A.(2015), **Isis: Islamic State Militants Parade 21 Captive Peshmerga Fighters in Cages**, International Business Times, http://www.ibtimes.co.uk/watch-isis-militants-parade-21-captive-peshmerga-fighters-cages-1489159[Erişim Tarihi: 24.02.2015]
- Justpaste.it/Eagle_Eye__
- Karam J. (2014, 14 Kasım) **Shami Witness Arrest Rattles ISIS's Cages on Twitter**, http://english.alarabiya.net/en/perspective/features/2014/12/14/Shami-Witness-arrest-rattles-ISIS-cages-on-Twitter.html [Erişim Tarihi:01.03.2015]
- Kardaş T., Özdemir Ö.B. (2014, Ekim), **Avrupalı Yabancı Savaşçı Oluşturmak: Kimlik, Sosyal Medya ve Görsel Radikalizasyon**, Siyaset Ekonomi ve Toplum Vakfı, http://file.setav.org/Files/Pdf/20141008132806_the-making-of-european-foreign-fighters-pdf.pdf, [Erişim Tarihi:20.10.2014]
- Katz, R.(2014), **Follow ISIS on Twitter: A Special Report on The Use of Social Media by Jihadists**, SITE Intelligence Group, http://news.siteintelgroup.com/blog/index.php/entry/192-follow-isis-on-twitter-a-special-report-on-the-use-of-social-media-by-jihadists [Erişim Tarihi: 01.12.2014]
- Kimery A.(2014), **IS To Declare Beginning Of 'Jihad Against America**, http://www.hstoday.us/briefings/daily-news-analysis/single-article/is-to-declare-beginning-of-jihad-against-america/1813700f13c1aff28d43a7b822cdc307 [Erişim Tarihi: 04.02.2015]

- Kiss,J.(2014, 04 Şubat**), Facebook's 10th birthday: from college dorm to 1.23 billion users,** http://www.theguardian.com/technology/2014/feb/04/facebook-10-years-mark-zuckerberg [Erişim Tarihi: 01.02.2015]
- Kozak C.(2015), **The Islamic State Eyes Expansion in Damascus, Institute for Study of War**, http://iswsyria.blogspot.com.tr/search?q=media [Erişim Tarihi:05.03.2015]
- Lee D. (2014, 21 Ağustos), **IŞİD'le Sosyal Medyada Mücadele**, http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2014/08/140821_sosyalmedya_propaganda [Erişim Tarihi: 10.03.2015]
- Marcu M., Balteanu C.(2014), **Social Media - a Real Source of Proliferation of International Terrorism**, Annales University pulensis Series Oeconomica, 16(1), s.162-169, http://www.oeconomica.uab.ro/upload/lucrari/1620141/14.pdf [Erişim Tarihi: 10.03.2015]
- May T., (2014), **Home Secretary on Counter-Terrorism**, https://www.gov.uk/government/speeches/home-secretary-theresa-may-on-counter-terrorism [Erişim Tarihi: 04.02.2015]
- Mendick R., Verkiak R.,Beach A.,(2014,20 Eylül), **British Jihadists Seen in 'War Crime' video**, http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/11111071/British-jihadists-seen-in-war-crime-video.html[Erişim Tarihi: 10.02.2015]
- Millan M., (2014, 24 Haziran), **Iraq Internet Shutdown Is Good News for One App: FireChat**, http://www.bloomberg.com/news/articles/2014-06-24/iraq-internet-shutdown-is-good-news-for-one-app-firechat, [Erişim Tarihi: 08.02.2015]
- Özel A. (2007), **İslam ve Terör, Fıkhi Bir Yaklaşım**, İstanbul:Küre
- Özel A. (2012), Klasik İslâm Devletler Hukukunda Ülke Kavramı ve Günümüzdeki Durum: İbn Teymiyye'nin Mardin Fetası ile Benzeri Diğer Bazı Fetvaları, **Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, S.43 (2012/2), s.41-64

- Özerkmen N.(2004), Terör, Terörizm ve Radikal İslamcı Terör, **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi**, S.44,2(2004) s.247-265
- Rabil G.R.(2014,17 Temmuz), **The ISIS Chronicles: A History, National Intrest**, http://nationalinterest.org/feature/the-isis-chronicles-history-10895?page=2 [Erişim Tarihi: 11.03.2015]
- Raisman A., Katz R., (2014), **Al-Qaeda-Affiliates Expand Çevrimiçi Platform to Twitter**,https://news.siteintelgroup.com/Articles-Analysis/al-qaeda-affiliates-expand-çevrimiçi-platform-to-twitter.html [Erişim Tarihi: 12.12.2014]
- Rogan, H.(2006), **Jihadism Çevrimiçi - A Study of How Al-Qaida and Radical Islamist Groups Use the Internet for Terrorist Purposes**, Forsvarets Forskningsinstitutt Norwegian Defence Research Establishment, http://www.ffi.no/no/rapporter/06-00915.pdf [Erişim Tarihi:15.04.2015]
- Roy O. (2003), **Küreselleşen İslam**, 1. Basım, Haldun Bayrı (Çev.), İstanbul:Metis
- Sabah Gazetesi (2014, 14 Kasım), **IŞİD Parasının Değeri Belli Oldu**, http://www.sabah.com.tr/dunya/2014/11/14/isid-parasinin-degeri-belli-oldu[Erişim Tarihi: 01.03.2015]
- Saltman E.M., Winter C.(2014), **Islamic State: The Changing Face of Modern Jihadism**, Quilliam Foundation, http://www.quilliamfoundation.org/wp/wp-content/uploads/publications/free/islamic-state-the-changing-face-of-modern-jihadism.pdf [Erişim Tarihi: 10.12.2014]
- Sarıkaya M.S., (2011), **İslam Düşünce Tarihinde Mezhepler** (3. Baskı), İstanbul:Rağbet
- Schmitt C. (2006), **Siysal Kavramı** (1. Basım), Ece Göztepe (çev.) İstanbul:Metis

- Sciutto J., Crawford J., Carter C,Ö.J. (2014, 11 Eylül), **ISIS can 'Muster' Between 20,000 and 31,500 Fighters, CIA Says**, CNN, http://edition.cnn.com/2014/09/11/world/meast/isis-syria-iraq/ [Erişim Tarihi: 07.02.2015]
- Seib P.,Janbek D., (2011), **Global Terrorism and New Media The Post-Al Qaeda Generation**, New York:Routhledge
- Senft A., Noman H., ve diğerleri, (2014), **Iraq Information Controls Update: Analyzing Internet Filtering and Mobile Apps**, 45 Numaralı Araştırma Özeti, Toronto Üniversitesi,https://citizenlab.org/2014/07/iraq-information-controls-update-analyzing-internet-filtering-mobile-apps/, [Erişim Tarihi: 08.02.2015]
- SITE Monitoring Service Jihadist Treath, (2014, 15 Kasım), **Al-Isabah Media Releases Audio of Pledge from Fighter in India to IS,** https://news.siteintelgroup.com/Jihadist-News/al-isabah-media-releases-audio-of-pledge-from-fighter-in-india-to-is.html
- Spencer A.(2010), **The Tabloid Terrorist, The Predicative Constructions of New Terrorism in the Media**, London:Palgrave MacMillan
- Stalinsky S. Sosnow R.(2014), **From Al-Qaeda To The Islamic State (ISIS), Jihadi Groups Engage in Cyber Jihad: Beginning With 1980s Promotion Of Use Of 'Electronic Technologies' Up To Today's Embrace Of Social Media To Attract A New Jihadi Generation**, MEMRI Inquiry & Analysis–Jihad and Terrorism Studies,http://cjlab.memri.org/wp-content/uploads/2014/12/cyber-jihad-2.pdf
- Şahin H. (2013), İbn Teymiyye'nin Siyaset Anlayışı, **International Journal of Social Science Studies**, C.6, S.3, s.615-638, https://www.academia.edu/3204398/%C4%B0BN_TEYM%C4%B0YYE_N%C4%B0N_S%C4%B0YASET_ANLAYI%C5%9EI [Erişim Tarihi: 15.02.2015]

- Tamimi A.J. (2013), **The Islamic State of Iraq and Al-Sham**, Middle East Forum, http://www.meforum.org/3697/islamic-state-iraq-al-sham [Erişim Tarihi: 08.03.2015]
- Tamimi A.J. (2014a), **Bay'ah to Baghdadi: Foreign Support for Abu Bakr al-Baghdadi and the Islamic State (Part 2)**, http://www.aymennjawad.org/15416/bayah-to-baghdadi-foreign-support-for-abu-bakr-al [Erişim Tarihi: 08.03.2015]
- Tamimi A.J. (2014b), **Jamaat Ansar Bayt al-Maqdis' Abu Osama al-Masri: "Message to the Families of the Soldiers**, Rubin Center Research in International Affairs, http://www.rubincenter.org/2014/11/jamaat-ansar-bayt-al-maqdis-abu-osama-al-masri-message-to-the-families-of-the-soldiers-2/ [Erişim Tarihi: 08.03.2015]
- Terrorism Research & Analysis Consortium(TRACa), **Rayat al Tawheed**, http://www.trackingterrorism.org/group/rayat-al-tawheed
- Terrorism Research & Analysis Consortium (TRACb), **Base**, http://www.trackingterrorism.org/group/base-de-basis
- The Cyber & Jihat Lab(CJLAB), (2015a), **Main French Jihadi Forum Taken Down**, http://cjlab.memri.org/lab-projects/tracking-jihadi-terrorist-use-of-social-media/main-french-jihadi-forum-taken-down/ [Erişim Tarihi: 08.03.2015]
- The Cyber& Jihat Lab(CJLAB), (2015b), **Pro-ISIS Group Threatens Twitter Founder, Employees,** http://cjlab.memri.org/lab-projects/tracking-jihadi-terrorist-use-of-social-media/pro-isis-group-threatens-twitter-founder-employees/ [Erişim Tarihi: 08.03.2015]
- The Cyber& Jihat Lab(CJLAB), (2015c), **#FightForHim: Campaign By Media Groups Affiliated With Islamic State (ISIS) In Support Of Paris Shootings And Calling For More Attacks**http://cjlab.memri.org/lab-projects/tracking-jihadi-terrorist-use-of-social-media/fightforhim-campaign-by-media-groups-affiliated-with-islamic-state-isis-in-support-of-paris-shootings-and-calling-for-more-attacks/ [Erişim Tarihi: 08.03.2015]

- Tomlinson L.(2014, 11 Ekim), **Welcome to Islamic State TV: US Officials Battle to Counter 'Slick' ISIS Media Arm**, http://www.foxnews.com/politics/2014/10/11/welcome-to-islamic-state-tv-us-officials-battle-to-counter-slick-isis-media-arm/ [Erişim Tarihi: 29.06.2015]
- The Independent1, (2014), **Isis Now Targeting Women With Guides on How to be the Ultimate Wives of Jihad**, http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/isis-now-targeting-women-with-guides-on-how-to-be-the-ultimate-wives-of-jihad-9830562.html [Erişim Tarihi: 01.02.2015]
- The Isis Study Group, (2014a), **Understanding The Islamic State,** isisstudygroup.com/?p=4309 [Erişim Tarihi: 08.01.2015]
- The Isis Study Group,(2014b), **The Man Behind the ISIS Media Curtain Ahmad Abousamra**, isisstudygroup.com/?p=1624 [Erişim Tarihi: 09.02.2015]
- The ISIS Study Group, (2014c), **Al Hayat Media Center Continues to Saturate North America with its Social Media Outreach for Jihadists**, http://isisstudygroup.com/?p=2523[Erişim Tarihi: 10.02.2015]
- The Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Center(ITIC), (2014), **ISIS: Portrait of a Jihadi Terrorist Organization**, http://www.terrorism-info.org.il/en/article/20733 [Erişim Tarihi:14.01.2015]
- The International Center for Security and Radicalization and Political Violence (ICSR), (2014), **#Greenbirds: Measuring Importance and Influence in SyrianForeign Fighters**, http://icsr.info/wp-content/uploads/2014/04/ICSR-Report-Greenbirds-Measuring-Importance-and-Infleunce-in-Syrian-Foreign-Fighter-Networks.pdf [Erişim Tarihi: 07.02.2015]
- The Telegraph, (2014), **CIA says number of Islamic State fighters in Iraq and Syria has swelled to between 20,000 and 31,500**,

http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/northamerica/usa/11091190/CIA-says-number-of-Islamic-State-fighters-in-Iraq-and-Syria-has-swelled-to-between-20000-and-31500.html [Erişim Tarihi: 07.02.2015]

- Toprak, Aydın vd. (2009), **Toplumsal Paylaşım Ağı Facebook: "Görülüyorum Öyleyse Varım!**", İstanbul:Kalkedon
- Tucker D.(2001), **What's New About the New Terrorism and How Dangerous Is It?**, Terrorism and Political Voilence, S.3, s.1-14, http://www.nps.edu/academics/centers/ctiw/files/The%20New%20Terrorism.pdf[Erişim Tarihi: 10.03.2015]
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, **Sanal Ortamda İşlenen Suçlar Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu**, http://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem24/yil01/ss380.pdf [Erişim Tarihi:18.03.2015]
- Twitter, https://support.twitter.com/articles/20169505-twitter-kurallar
- USA Today
- Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu(USAK), (2006), **Terörizm Terör, Terörizm ve Küresel Terörle Mücadelede Ulusal ve Bölgesel Deneyimler**, İhsan Bal (Derl.), Ankara:USAK Yayınları
- US.Department of Defence,(2014), **Department of Defence Dictionary of Military and Associated Terms**, http://www.dtic.mil/doctrine/new_pubs/jp1_02.pdf [Erişim Tarihi: 15.01.2015]
- United Nations Office on Drugs and Crime-UNODC,(2012), **The Use of The Internet for Terrorist Purposes**, https://www.unodc.org/documents/frontpage/Use_of_Internet_for_Terrorist_Purposes.pdf [Erişim Tarihi: 05.12.2014]

- United Nations Security Council(UNSC), (2014), **The Islamic State in Iraq and the Levant and the Al-Nusrah Front for the People of the Levant: report and recommendations submitted pursuant to resolution 2170 (2014***)*, http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2014_815.pdf [Erişim Tarihi:20.10.2014]
- Ünay S., (2014), **IŞİD'in Ekonomi Politiği,** Siyaset,Ekonomi ve Toplumsal Araştırmalar Vakfı, http://setav.org/tr/isidin-ekonomi-politigi/yorum/17532[Erişim Tarihi:09.02.2015]
- Veigh T.(2015, 13 Haziran), **'Recruiter' of UK jihadis: I regret opening the way to Isis**, http://www.theguardian.com/world/2015/jun/13/godfather-of-british-jihadists-admits-we-opened-to-way-to-join-isis, [Erişim Tarihi:25.06.2015]
- Vocativ, (2015a, 04 Mart), **ISIS Opens Its Own Social Network**, http://www.vocativ.com/world/isis-2/isis-opens-its-own-social-network/?utm_campaign=trueAnthem%3A+Trending+Content&utm_content=54fc724015bb3b16a8000001&utm_medium=trueAnthem&utm_source=facebook [Erişim Tarihi:10.03.2015]
- Vocativ (2015b, 14 Ocak), **The Islamic State Is Starting A TV Channel**, http://www.vocativ.com/world/isis-2/isis-tv-channel/ [Erişim Tarihi: 29.06.2015]
- Vural Z.B., (2010), "Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma", *Yaşar Üniversitesi Gazetesi*, 2. Sayı
- We Are Social, (2014), **Küresel Dijital İstatistikler 2014**, http://wearesocial.net/blog/2014/01/social-digital-mobile-worldwide-2014/
- Weimann G.(2014), **New Terrorism and New Media**, Wilson Center Commons Lab, http://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/STIP_140501_new_terrorism_F.pdf [Erişim Tarihi:09.03.2015]

- Wendy Z., (2014), **Netherlands: Integrated Approach to Combatting Jihadism**, http://www.loc.gov/lawweb/servlet/lloc_news? disp3_l205404194_text [Erişim Tarihi: 04.02.2015]
- Winkler C.K.,Dauber E.C.(Ed.)(2014), **Visual Propaganda and Extremism in the Online Environment**, U.S. Army War College, Strategic Studies Institute, http://www.strategicstudiesinstitute.army.mil/pubs/display.cfm?pubID=1213 [Erişim Tarihi:20.10.2014]
- Winter C. (2015), **The Virtual 'Caliphate': Understanding Islamic State's Propaganda Strategy,** Quillim Foundation, http://www.quilliamfoundation.org/wp/wp-content/uploads/publications/free/the-virtual-caliphate-understanding-islamic-states-propaganda-strategy.pdf **[Erişim Tarihi:13.07.2015]**
- Yanık E., (2014), **Selefiliğin Değişen Katmanları ve Mısır Sahnesi**, Orta Doğu Stratejik Araştırmalar Merkezi, http://www.orsam.org.tr/tr/yazigoster.aspx?ID=5040
- Yıldırım R. (2013), **Cemaatten Partiye Dönüşen Selefilik**, Siyaset, Eknomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı, sayı:73, setav.org/tr/cemaatten-partiye-donusen-selefilik/analiz/14233 [Erişim Tarihi:13.01.2015]
- Yılmaz (2013), Uluslararası Terör İncelemelerinde Güneydoğu Asya Bölgesi, **Uluslararası Hukuk ve Politika**, C.9, S.36, s.1-26
- Yönem A., (2013), **Şii Sünni İlişkileri Bağlamında Günümüz Selefiliği**, e-makalat Mezhep Araştırmaları, VI/2 (Güz 2013), s.195-222, ISSN 1309-5803, http://www.emakalat.com/index.php/emakalat/article/viewFile/143/124
- Zelin A. (2014a), **The Radicalization of Syria, Per Concardiam**, C.5, S.3, http://www.marshallcenter.org/mcpublicweb/MCDocs/files/College/ F_Publications/perConcordiam/pC_V5N3_en.pdf [Erişim Tarihi:09.03.2015]

- Zelin A.(2014b, 30 Haziran), **ISIS is Dead, Long Live the Islamic State**, http://foreignpolicy.com/2014/06/30/isis-is-dead-long-live-the-islamic-state/[Erişim Tarihi:09.03.2015]

EK 1

DESTEKLEYEN MEDYA KURULUŞLARI

1. İçerikleri Sosyal Medya Üzerinden Dolaşıma Sokan Kuruluşlar:

Ibn al Azad; IŞİD Twitter üzerindeki başlıca destekçisi ve video kaynağı konumundadır(Jihad Intel). *Al-Khansaa Media Brigade,* Twitter'da etkin destek sağlamaktadır. Kendisini Al Battar Media Foundation'ın bir kolu olarak tanıtan kuruluş; "İslam Devleti'nde Kadınlar" gibi içerikler üretmiştir(Jihad Intel). *Raqqa Islamic News Network*, bir sosyal medya ağı olarak çalışmaktadır. İlk videoyu 2013 Mayıs'ında IŞİD'in Suriye'de varlık gösterdiği dönemde yayınlamıştır(Jihad Intel). *Raqqa Media Center of the Islamic State*, Ürdünlü pilot Muaz l-Kaseasbeh'ın yakalandığını gösteren fotoğrafları yayınlayan militan bir gruptur (Akour, Mroue.2014). *Workshop of the Knights of Publication*, El Battar Media Foundation'ın bir kolu olarak örgüte destek vermektedir(Jihad Intel). *Al Isabah Media,* 15.11.2014 tarihinde Hindistan'dan IŞİD'e bağlılığını bildiren bir video yayınlamıştır(SITE,2014). Kuruluşun Youtube, archieve.org ve jihadology.net isimli sitelerde IŞİD'in propagandasını yapan videoları yayınlanmaktadır. *Caliphate Media* ve *Fresh Air Production* örgütü sosyal medyada destekleyen diğer kuruluşlardır (Jihad Intel).

2. Medya Platformları:

Al Platform Media, IŞİD'i destekleyen cihat yanlısı bir platformdur. Örgütün Gaze ve Sina ağının resmi açıklamalarını yapan Jamaat Ansar al-Dawla al-Islamiya fi Bayt al-Maqdisi'nin bir kolu olarak bilinmektedir (Jihad Intel). *Ansar al Haqq* (http://ansar-alhaqq.net/), Fransa'da birkaç yıldır etkin olan cihat yanlısı bir forumdur ve son zamanlarda IŞİD'in Fransızca konuşan cihatçılarının etkisi altındadır (CJLAB,2015a). islamic-dw.com/vb, 2013 yazında IŞİD propagandası yapmak amacıyla kurulan ve Arapça olarak hazırlanmış bir forumdur (Jihad Intel).

3. Eleman Temini İçin Çalışan Örgütler:

Jamaat Ansar al-Dawla al-Islamiya fi Bayt al-Maqdisi, IŞİD'in İsrail'deki destekçisidir. Gazzeli ve Sinalı savaşçılar için besleyici ağ olarak hareket etmektedir. 16 Ağustos 2014 tarihinde yaptıkları açıklamada herhangi bir grubu değil cihadı desteklediklerini açıklamışlardır. Ancak aynı açıklamada IŞİD'in saflarında şehit olan mühendis Mahmoud Nayef al-Qayrnawi Ebu El Britani yerine uygun birini göndermek için çalıştıklarını belirtmişlerdir(Jihad Intel).

De Basis, 2013 yılından bu yana etkin biçimde çalışan, Hollandalı ve Belçikalı cihatçılar için hizmet eden online destek ve eleman temini yapan bir gruptur. El Nusra Cephesi ve IŞİD saflarında savaşmak üzere yaklaşık 400 kişinin Suriye'ye gidişini desteklemiştir(TRACb)

4. Bölgesel, Yerel Gelişmelerden Haberdar Etmeyi Amaçlayan Kuruluşlar:

Emirate of Kairouan: Islamic Tunusia, örgütün Tunus destekçisidir ve Facebook hesabından IŞİD'i destekleyici paylaşımlarda bulunmaktadır(Tamimi, 2014a; Jihad Intel) .

Ifriqiya Lil- Ilam (Africa Media), kendini Afrika'daki mültecilerin sesi olarak tanıtmaktadır ve örgütü Libya'dan desteklemektedir. Jihad Media'nın kolu olarak Twitter'da etkinlik göstermektedir. #islamicstate hashtag ile tanıtım yapmaktadır (Jihad Intel).

Al Sham Media, IŞİD'in gayri resmi destekçisidir. Somali'den IŞID'in Suriye'deki varlığını gösteren fotoğraflar ve videolar paylaşmaktadır(Tamimi,2013, Jihad Intel). *Al Fawaris Media*, Temmuz 2014 tarihinde örgüte destek verdiğini açıklayan kuruluş; Şam'da olan olaylar hakkında bilgi vermektedir(Jihad Intel). Kuruluşun hazırladığı videolar Youtube, archieve.org, jihadology.net isimli sitelerde yayınlanmaktadır. *Al Amaq News,* 2014 Ağustos ayından bu yana Suriye'deki etkinlikler hakkında bilgilendirici videolar yayınlamaktadır(Jihad Intel). Kuruluşun çatışma görüntülerini içeren videoları Youtube'da ve archieve.org'da yayınlanmaktadır. *South us Salam,* isimli kuruluşun IŞİD güçlerinin

Musul'daki bir arkeoloji müzesindeki heykelleri balyozlarla kırdığı görüntülerden oluşan 5 dakika 31 saniyelik bir videosu yayınlanmaktadır. Video Youtube'da 121 kez izlenmiş; 2 beğeni almıştır. *Ansar al Dawla al Islamiyya fi Gaza*, 2014 yazından bu yana IŞİD'in destekçisidir(Jihad Intel). Youtube'da IŞİD'i destekleyen videoları yayınlanmaktadır.

West Africa Province Media Office, Al-Ala' Foundation, Fezzan Provinece Media Office, Hama Provinece Media Office, Barakah Provinece Media Office, Khayr Provinece Media Office, Sinai Provinece Media Office, Jazire Provinece Media Office, Salahuddin Provinece Media Office, Fallujah Provinece Media Office, Nineveh Provinece Media Office, Baghdad Provinece Media Office, Dijlah Provinece Media Office, Kirkuk Provinece Media Office, Janub Provinece Media Office, Baghdad Provinece Media Office, Caucasus Provinece Media Office, Najd Provinece Media Office, Sanaa Provinece Media Office, Lahj Provinece Media Office, Hadhramaut Provinece Media Office, Al Baydha Provinece Media Office, Shabwa Provinece Media Office, al-Liwaa al Akhdar Provinece Media Office, Aleppo Province News, Anbar Province News, Cyrenaica Province, Damascus Province, Diyala Province News, Dier az-Zor Province, Euphrates Province News, Gazan Contingent; Hasakah Province News, Homs Province, Indonesian Support, Katiba al Bitter al Libi, North Bagdad Province, Raqqa Province, South Province (Iraq) News, Tel Abyad Media Center, Tripoli Province, Khorasan Province ve *Libya Province* (Winter, 2015: 14, Jihad Intel) IŞİD hakkında yerel düzeyde haber paylaşan diğer kuruluşlardır.

5. Özgün İçerik Üreten Medya Kuruluşlarının Bazıları

Sham Center, "sosyal cihat" diye isimlendirilebilecek etkili görseller ve Suriye'de savaşma fikrini ve idealini yaymak amacıyla beş dilde içerik hazırlamaktadır (Kardaş, Özdemir,2014:15).

The Ajnad Media Foundation, örgütün neşidlerini hazırlayan medya kuruluşudur. Neşid; enstrümansız söyleyenin sesiyle ve sözleriyle yaptığı vurgularla müzik yaptığı bir türdür. Ayrıca bazı surelere ilişkin ses kayıtları hazırlamaktadırlar. Surelere ilişkin olarak

hazırlanan ses kayıtlarında IŞİD'e atıf yapılmamaktadır ancak kayıtların yayınlandığı sayfalarda IŞİD bayrağı yayınlanmıştır. Örgütün gayri resmi marşı olarak görülen ve birçok videoda fonda yer alan "*Dawlat al-Islam Qamat-My Ummah, Dawn Has Appeared*" isimli neşid 2013 yılının sonlarında yayınlanmıştır.

Asawirti Media'nın örgütü desteklediği bilinmektedir (Kimery,2014;Ajbaili,2014). Arapça ve Endonezya dilinde videolar hazırlayan kuruluşun @AsawirtiMEDiaI_ isimli Twitter hesabının 24.02.2015 tarihi itibariyle 1.566 takipçisi bulnmaktadır. Hesap aracılığı ile 27 Arapça paylaşımda bulunulmuştur. Kapak resminde IŞİD'i desteklediğini belirtmiştir.

Wilayat Al-Raqqah Media; örgüt propagandası yapmakta; çatışma görüntülerinden oluşan ve dili Arapça olan videolar hazırlamaktadır. Diğer taraftan 3 Kasım 2014 tarihinde Ayn El İslam'da süren çatışmaya ilişkin fotoğraflardan oluşan bir rapor yayınlamıştır. Rapor archive.org isimli siteden 33 kez indirilmiştir.

IŞİD'i destekleyen medya kuruluşlarından biri *The Zora Foundation*'dır. Kuruluşun sloganı "Onurlu cihat için hazırlık"tır. Örgütü destekleyen diğer kuruluşların aksine *The Zora Foundation* kadınlara yönelik içerikler hazırlamaktadır. Hazırladığı videolar ve attığı tweetler ile kadınların cihata ne şekilde katkı yapacağını açıklamaktadır (The Independent,2014). Ekim 2014 tarihinde olası kadın IŞİD elemanlarına yönelik olarak hazırladığı video ile gündeme gelmiştir. Bahsedilen videoda kadınların çatışma alanlarından uzak kalıp; yemek yapmak ve savaşçılarla ilgilenmek gibi kadınsı görevleri benimsemeleri gerektiği belirtilmiştir. Genelde infaz ve çatışma görüntülerinin yer aldığı videolar hazırlayan örgüt bu sefer kadınları hedef almış ve iyi bir cihatçı eşinin nasıl olacağını açıklamıştır (IBT,2014). Anılan videoya yayından kaldırılması nedeniyle erişilememektedir. @alzora_media adresli Twitter hesabı tamamıyla Arapça yayın yapmaktadır. Web sayfasına ise ulaşılamamıştır.

Wilaayat Barqah Media Office, IŞİD'i destekleyen kuruluşlardan biridir. Kuruluşun yayınladığı iki video ile karşılaşılmıştır. "*Bingazi'de Halifeliğin Destansı Savaşları*" isimli iki videonun dili de Arapçadır.

IŞİD'e sosyal medyadan yarı resmi medya kuruluşu olarak destek veren kuruluşlardan bir diğeri de *Al Battar Media Foundation'*dır(CJAB,2015c, Zelin,2015). Kuruluşun Twitter'da 32.000 takipçisi bulunmaktadır. Bu takipçiler IŞİD'in mesajlarını kendi dillerine çevirerek dolaşıma sokmaktadır. 23 Haziran 2014 tarihinde Abu Sayaaf Group'dan yapılan bir audio mesaj ile IŞİD'i desteklediklerini açıklamışlardır(Katz,2014). *Al-Khansaa Media Brigade* ve *Workshop of the Knights of Publication;* kuruluşa bağlı olarak çalışan kuruluşlardır.

Al Ma'ali Production Foundation, 17 Mayıs 2013 tarihinde kurulan şirket IŞİD ve etkinlikleri ile ilgili haber ve materyal paylaşmaktadır. Kuruluşun Facebook sayfasının 4.000 takipçisi bulunmaktadır (Hadj,2013). *The Media Front* örgütü destekleyen diğer medya kuruluşudur (Jihad Intel, Justpaste). The Media Front'un videolarına ulaşılamamıştır. Kuruluşun dili Arapça olan Twitter hesabına ulaşılmıştır. Web sayfasına ise erişilememiştir.

Baqiya Media, IŞİD'i destekleyen bağımsız bir medya kuruluşudur (Hadj,2013; Tamimi,2013). Kuruluşun Facebook ve Twitter hesaplarındaki paylaşımların tümü IŞİD, IŞİD'in Irak ve Suriye'deki sosyal ve askerî etkinlikleri ile ilgilidir. Kuruluşun Youtube'daki hesabı Youtube'un şiddet politikalarını ihlal etmesi nedeniyle kapatılmıştır. Resmi Facebook hesabı 10.07.2013, Twitter hesabı ise 15.07.2013 tarihinde açılmıştır. Arapça paylaşımda bulunmaları nedeniyle incelenememektedir (Hadj,2013).

Wilayat Nainawa Media Office IŞİD'i destekleyen Arapça videolar hazırlamaktadır. *Al Ghuraba Media Foundation*, IŞİD'e bağlılığını resmi olarak açıklayan Twitter destekçisi bir kuruluştur ve her hafta IŞİD'i destekler nitelikte PDF'ler yayınlamaktadır.(jihadica.com). IŞİD'in resmi içeriklerini ve Arapça olarak hazırladığı özgün içerikleri dolaşıma sokmaktadır(Jihad Intel,archieve.org, jihadology.net). *Al Wagha Media*, IŞİD'in gayri resmi medya kanalıdır. Örgütü destekleyen grafik tasarımları(Jihad Intel) ve video içerikleri üretmektedir. Youtube'da IŞİD yanlısı Arapça videoları yayınlanmaktadır.

Path to Heaven Media, sosyal medyayı etkin bir biçimde kullanan gayri resmi medya kanadıdır. Grafikler tasarlamakta ve resmi medya içeriklerini dolaşıma sokmaktadır(Jihad

Intel). *Sham al Malaham Media*, gayri resmi medya kolu olarak çalışmaktadır. Resmi içerik ve üretimleri dolaşıma sokmaktadır(Jihad Intel).

2013 yazından bu yana IŞİD'i destekleyen *World Under Islam Graphic,* örgütün sosyal medyadaki grafiklerini hazırlamaktadır (Jihad Intel). *Fursan Al-Balagh Media(*Ajbaili,2014; Tamimi, 2014b*),* IŞİD'e bağlılığını açıklamıştır. Kuruluş diğer medya kuruluşları tarafından hazırlanan görüntülerin deşifresini yaparak yapımların hem okunarak hem izlenerek takip edilmesini sağlamakta (Hashem,2014). ve örgüt için neşidler hazırlamaktadır. *Al-Mikdam Production* (Hashem,2014), *Al-Malhama Company* (Justpaste) ve yarı resmi medya ajansı *al-Jabhah al-Ialamiyyah* (Zelin,2015) ise örgütü destekleyen diğer kuruluşlardır.

EK 2

AL FURQAN MEDİA TARAFINDAN HAZIRLANAN VİDEOLAR

"En İyi Ümmet" isimli video 02.06.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 14 dakika 52 saniyelik videoda örgütün suç ile mücadelesine, suç oranlarının düştüğüne, türbelerin yıkılmasına, örgütün yeni ele geçirdiği bir yerde düzen kurma sürecine ilişkin görüntülere yer verilmiştir. Video 22.04.2015 tarihi itibariyle archieve.org isimli siteden 761 kez indirilmiştir. Videonun dili Arapçadır.

"Şeyh Mücahit Ebu Muhammed el Adnani'nin Mesajı" isimli video 23.06.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 16 dakika 54 saniyelik videoda örgütün resmi sözcüsü Adnani'nin bir konuşmasına yer verilmiştir. Video 22.04.2015 tarihi itibariyle archieve.org isimli siteden 299 kez indirilmiştir. Videonun dili Arapçadır.

James Wright Foley isimli Amerikalı bağımsız gazetecinin kafasının kesildiği 4 dakika 43 saniyelik "Amerika'ya Mesaj" başlıklı video 19.08.2014 tarihinde yayınlanmıştır. Foley'i infaz eden Cihatçı John, IŞİD'in birçok Müslüman tarafından bir devlet olarak tanındığını ve IŞİD'e atılan bombaların tüm Müslümanlara karşı yapılmış bir şiddet hareketi olarak algılandığını dile getirmektedir. Videoda İngilizce konuşulmakta Arapça altyazı geçilmektedir. Video 29.01.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 476.102 kez görüntülenmiş 157 beğeni 952 tepki ve 234 yorum almıştır.

"Amerika'ya İkinci Mesaj" isimli video 02.09.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 2 dakika 22 saniyelik videoda Steven Sotloff isimli gazetecinin kafasının kesildiği görülmektedir. Videoda İngilizce konuşulmakta Arapça altyazı geçilmektedir. Video 29.01.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 169.199 kez görüntülenmiş 66 beğeni 143 tepki ve 23 yorum almıştır.

"Amerika'nın Müttefiklerine Mesaj" isimli video 13.09.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 2 dakika 26 saniye süren videoda David Haines isimli İngiliz insani yardım görevlisinin kafasının kesildiği görülmektedir. Videoda İngilizce konuşulmakta Arapça altyazı geçilmektedir. Video 29.01.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 12.936 kez görüntülenmiş 14 beğeni 47 tepki ve 9 yorum almıştır.

"Amerika ve Müttefiklerine Mesaj" isimli video 03.10.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 1 dakika 31 saniye süren videoda Allen Henning isimli İngiliz insani yardım görevlisi kafasının kesildiği görülmektedir.

"Al Khalifah Ibrahim -Ameer Al Mu'mineen Al Sheikh Al Mujaahid Abu Bakr Al Husayni Al Qurashi Al Baghdadi" isimli videoda örgütün lideri Bağdadi'ye ait ses kaydının İngilizce çevirisi alt yazı şeklinde verilmiştir. Görüntüde üzerinde IŞİD bayrağı olan bir mikrofon, Al Furqan Media Foundation'un amblemi ve Ortadoğu haritası bulunmaktadır. Video 13.11.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 23.04.2015 tarihinde archieve.org isimli siteden 2.709 defa indirilmiştir. Videoda Bağdadi cihattan bahsetmektedir. IŞİD saflarında savaşanları övmektedir. Cihadı desteklemek için ayetlerden örnekler vermektedir. Yahudi ve haçlıların IŞİD'den korktuğunu, bu nedenle savaşacak asker gönderemediğini ve medyaları aracılığı ile IŞİD hakkında olumsuz algı oluşturduğundan bahsetmektedir. Eğit donatın ve hava saldırılarının sonuçsuz kalacağını vurgulamaktadır. 16 dakika 58 saniye süren video archieve.org isimli siteden 23.04.2015 tarihi itibariyle 2.709 defa indirilmiştir.

"İnanmayanların Hoşlanmamasına Rağmen" isimli video 16.11.2014 tarihinde yayınlanmıştır. Dabiq'da çekildiği belirtilen 15 dakika 53 saniye süren videoda Amerikalı yardım görevlisi Peter Kassig'e ait görüntüler yer almaktadır. Diğer infaz videolarından farklı olarak Arapça konuşulmakta, İngilizce alt yazı ile anlamı verilmektedir. Ayrıca yalnızca bir infaz videosu değildir. Diğer videolardan farklı olarak Usama Bin Ladin,

Ebubekir El Bağdadi'den bahsedilmekte, Alevilerin şirkte bulunduğundan, çatışmalardan ve düşmanlardan bahsedilmektedir. Videonun 13'56° sinde "İnanmayanların Hoşlanmamasına Rağmen" sloganı tekrar gelmekte ve Peter Kassig'in kesilmiş kafası konuşmacının ayakları altında görülmektedir. Iraqinews.com sitesinde yayınlanan videoya 01.02.2015 tarihi itibariyle 161 yorum yapılmıştır.

"Öfkende Öl!" isimli video 30.01.2015 tarihinde yayınlanmıştır. 9 dakika 37 saniye süren video daha çok ses kaydı niteliği taşımaktadır. IŞİD sözcüsü Ebu Muhammed el Adnani'nin konuşmasına yer verilmektedir. Görsel olarak Ortadoğu haritası kullanılmıştır. Harita video ilerledikçe yaklaşmakta ve IŞİD sınırlarını gösterir biçimde bitmektedir. Adnani dinden dönenlere, Şiilere ve ateistlere seslenir ve bir araya gelebileceklerini söylemektedir. Düşmanları ile mücadelede Allah'ın onlara yardım edeceği düşüncesini Kur'an-ı Kerim'den ayetlerle desteklemektedir[46]. Devletin sınırlarının Horosan'da genişlediği, şüphe ve kararsızlığa yer olmadığı üzerinde durmaktadır. Horasan valisi olarak Şeyh Hafız Said Han'ın, vali yardımcısı olarak Şeyh Abdurrauf Hadim ve Abu Talhal'ın atandığını belirtmektedir. Herkesi cihada davet etmektedir. Düşmanlarına galip geleceklerini söyler ve bunu Nisa Suresi 120. ayet ile desteklemektedir. Kanada, Belçika ve Fransa'daki kardeşlerinin Allah tarafından ödüllendirileceğini söylerken; Avustralya, Fransa, Kanada ve Belçika'da terörün, korkunun ve güvenlik zaafiyetinin süreceğini belirtmektedir. Video archieve.org isimli siteden 05.03.2015 tarihi itibariyle 789 defa indirilmiştir.

"Kenji Goto Jogo'dan Ürdün Hükümetine Mesaj" isimli 30 saniye süren video 29.01.2015 tarihinde archieve.org isimli sitede yayınlanmıştır. Videoda Ortadoğu'daki gelişmeleri takip etmek amacıyla Suriye'de bulunan Kenji Goto Jogo'nun konuşması yer almaktadır. Görüntü olarak Arapça bir metin kullanılmıştır ve Jogo'nun yüzü

[46] Bkz. Araf Suresi 195. ayet, Zümer Suresi 36-37. ayet, Enam Suresi 18. ayet, Buruc Suresi 16. ayet

görünmemektedir. 29.01.2015 tarihi gün batımına kadar değişim yapılmazsa kendisi ile birlikte Ürdünlü pilot Muaz el Kesasibe'nin de öldürüleceğini söylemektedir. 05.03.2015 tarihi itibariyle archieve.org isimli siteden 1.214 defa indirilmiştir.

"Kenji Goto Jogo'nun Ailesine ve Japon Hükümetine İkinci Mesajı" isimli video 27.01.2015 tarihinde archieve.org isimli sitede yayınlanmıştır. Jogo'nun Japonlara ve Japon halkına seslendiği bir ses kaydıdır. Jogo'nun elleri kelepçelidir ve Guantanomo'daki hükümlülerin giydiği turuncu giysi içinde bir resmi görsel olarak kullanılmıştır. Fotoğrafta Ürdünlü pilot Muaz el Kesasibe'nin turuncu kıyafet giymiş; kafesin içinde yakından çekilmiş bir fotoğrafını tutmaktadır. Takas için[47] Ürdün üzerindeki baskıyı arttırmalarını istemektedir. Zamanın ikisi için de daraldığı üzerinde durmaktadır. Dikkat çekici husus; Kesasibe'nin öldürüldüğü Şubat ayının başında açıklanmıştır. 27.01.2015 tarihinde yayınlanan fotoğraf Kesasibe'nin infaz edildiği kafesin içindeyken çekilen bir görüntüsüdür. Yani Kesasibe o tarihte zaten öldürülmüştür.

John Cantlie tarafından sunulan "Bana Kulak Verin" isimli bir seri video yayınlanmıştır. Bu seri başlığı altında toplam on video yayınlanmış; bunların yedi tanesini Al Furqan Media Center hazırlamıştır. Cantlie'nin tutuklu olarak adlandırıldığı döneme ilişkin videolar Merkez tarafından çekilmiştir.

"Tutuklu İngiliz John Cantlie'den Mesajlar" isimli 3 dakika 21 saniye süren videoyu 18.09.2014 tarihinde yayınlamıştır. Videoda Cantlie Guantanamo kampında bulunan ve işkenceye uğrayan Müslümanların giydiğine benzer turuncu bir kıyafet giyinmiş olarak bir masada oturmaktadır. IŞİD tarafından kaçırıldığı Kasım 2012 yılından bu yana çok şeyin değiştiğini ve IŞİD'in İngiltere ve diğer bazı ülkelerden daha geniş sınırlara sahip olduğunu; Batı medyasının gerçeği çarpıttığını ve İngiliz Hükümeti tarafından terk

[47] IŞİD, El Kaide adına 2005 yılında bombalı saldırı düzenlemekten hüküm giyen ve Ürdün'de hapiste olan El Rişavi'nin serbest bırakılmasını; aksi takdirde rehit tuttuğu iki Japon rehineyi ve Ürdünlü pilotu öldüreceğini açıklamıştı.

edildiğini anlatmaktadır. Video 01.03.2015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden 1.049 defa indirilmiştir. Ayrıca video Youtube'da 02.03.2015 tarihi itibariyle 390.312 defa izlenmiş; 677 beğeni,604 tepki, 1043 yorum almıştır. Video Youtube üzerinden 319 defa paylaşılmış, 385 abonelik sağlamıştır.

"Tutuklu İngiliz John Cantlie'den Mesajlar/ Bölüm 1" isimli 5 dakika 55 saniye süren videoyu 22.09.2014 tarihinde yayınlamıştır. Videoda Cantlie Guantanamo kampında bulunan ve işkenceye uğrayan Müslümanların giydiğine benzer turuncu bir kıyafet giyinmiş olarak bir masada oturmaktadır. ABD'nin IŞİD ile mücadele stratejisinden bahsetmektedir. Video 01.03.2015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden 1.417 defa indirilmiştir. Ayrıca video Youtube'da 02.03.2015 tarihi itibariyle 3.920 defa izlenmiş; 24 beğeni,6 tepki, sıkıcı olduğu yönünde 3 yorum almıştır.

"Tutuklu İngiliz John Cantlie'den Mesajlar/Bölüm 2" isimli 5 dakika 33 saniye süren videoyu 29.09.2014 tarihinde yayınlamıştır. Videoda Cantlie Guantanamo kampında bulunan ve işkenceye uğrayan Müslümanların giydiğine benzer turuncu bir kıyafet giyinmiş olarak bir masada oturmaktadır. IŞİD'in bölgede elde ettiği başarıları hakkında ve ABD Başkanı Barack Obama'nın açıklamalarına karşı açıklamalarda bulunmaktadır. Video 01.03.2015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden 1.776 defa indirilmiştir. Ayrıca video 17.10.2014-02.03.2015 tarihileri arasında Youtube'da 932 defa izlenmiş; 6 beğeni almıştır.

"Tutuklu İngiliz John Cantlie'den Mesajlar/ Bölüm 3" isimli 5 dakika 33 saniye süren videoyu 12.10.2014 tarihinde yayınlamıştır. Videoda Cantlie Guantanamo kampında bulunan ve işkenceye uğrayan Müslümanların giydiğine benzer turuncu bir kıyafet giyinmiş olarak bir masada oturmaktadır. http://warontherocks.com/ isimli dış politika ve güvenlik konularında analizlerin yayınlandığı bir siteye atıfta bulunmaktadır. Sitede IŞİD'in doğası gereği dayanıklı olduğuna ilişkin bir analizinden bahsetmektedir. Ayrıca

eleman temini, ekonomi ve askeri konularda IŞİD'in başarıları ve ABD'nin yaklaşımı üzerinde durmaktadır. Video 01.03.2015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden Ayrıca video Youtube'da 02.03.2015 tarihi itibariyle 683 defa izlenmiş; 5 beğeni almıştır.

"Tutuklu İngiliz John Cantlie'den Mesajlar/Bölüm 4" isimli 7 dakika 48 saniye süren videoyu 16.10.2014 tarihinde yayınlamıştır. Videoda Cantlie Guantanamo kampında bulunan ve işkenceye uğrayan Müslümanların giydiğine benzer turuncu bir kıyafet giyinmiş olarak bir masada oturmaktadır. ABD Başkanı Barack Obama'nın koalisyon planından ve Afganistan ile benzer bir politika benzerliğinden, yetkililerin Batılı gazetelere yaptığı açıklamalardan bahsetmektedir. Video 01.03.2015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden 1.648 defa indirilmiştir. Ayrıca video Youtube'da 02.03.2015 tarihi itibariyle 5.901 defa izlenmiş; 22 beğeni, 4 tepki, 36 yorum almıştır. Video Youtube üzerinden 4 defa paylaşılmıştır.

"Tutuklu İngiliz John Cantlie'den Mesajlar/Bölüm 5" isimli 6 dakika 30 saniye süren videoyu 25.10.2014 tarihinde yayınlamıştır. Videoda Cantlie Guantanamo kampında bulunan ve işkenceye uğrayan Müslümanların giydiğine benzer turuncu bir kıyafet giyinmiş olarak bir masada oturmaktadır. IŞİD tarafından tutuklu olarak tutulan Batılılar ve müzakereler hakkında bilgi vermekte, Batılı ülkelerin tutukluları kurtarmak için hiçbir şey yapmadığından bahsetmektedir Video 01.03.2015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden.381 defa indirilmiştir.

"Tutuklu İngiliz John Cantlie'den Mesajlar/Bölüm 6" isimli 6 dakika 30 saniye süren videoyu 21.11.2014 tarihinde yayınlamıştır. Videoda Cantlie Guantanamo kampında bulunan ve işkenceye uğrayan Müslümanların giydiğine benzer turuncu bir kıyafet giyinmiş olarak bir masada oturmaktadır. ABD'nin gerçekleştirdiği saldırılardan bahsetmektedir Video 01.03.2015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden 2.035 defa

indirilmiştir. Ayrıca video Youtube'da 02.03.2015 tarihi itibariyle 824 defa izlenmiş; 5 beğeni,1 tepki, Cantlie'nin baskı altında olduğunu belirten 1 yorum almıştır.

"Kılıçların Sesi" isimli dört videodan oluşan bir seri hazırlamıştır. Serinin videoları dış erkek sesinin Kur'an-ı Kerim okumasıyla başlamaktadır. İlk üç video Arapça olarak hazırlanmıştır.

Serinin dördüncü jihadology.net isimli sitede 06.01.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 62 dakika 22 saniye süren video 04.03.2015 tarihi itibariyle Facebook'ta 6K+, Twitter'da 459, Linkedin'de 13 kez paylaşılmış; 3 blogger tarafından da beğenilmiştir. Arapça konuşulan videoda; diğer videolardan farklı olarak İngilizce altyazı bulunuyor. Video Ortadoğu'nun uydudan görüntüsüne benzeyen bir görüntü ile başlıyor. Haritadan önce uzaklaşıyor sonra hızla yaklaşıyor. Felluce şehrinin yukarıdan görüntüsü veriliyor ve sokaklara hâkim IŞİD'liler görünüyor. Görüntü hızla dönüyor ve çatışma görüntüleri geliyor. Ardından zafer konvoyları ve mutlu IŞİD militanları görünüyor. Emek, sabır ve fedakarlıkla İslam Devletini kurduk diyorlar. Kalabalık bir grubun önünde elinde mikrofon ve silah olan bir militan konuşma yapıyor. Dünyanın her yerinden gelen kardeşleri ile bir arada olduğu için şükrettiğini söylüyor. Ayrıca İsrail'i, Roma'yı fethedeceklerini; Endülüs'ü ise geri alacaklarını dile getirmektedir. Elindeki pasaportu yırtarak biz Müslüman'ız diye bağırıyor. Millet bağından ümmet bağına geçişi sembolize eden bu sahne videonun ilerleyen bölümlerinde de farklı bir yerde tekrar yaşanıyor. Yollardaki sivil araçlara ve içindeki insanlara ateş açılıyor. Çatışma ve şiddet görüntüleri görünüyor. Kapalı bir mekanda toplanan Safevilere onları affettiklerini söylüyorlar. Sarılıp barışıyorlar. Daha sonra sokak çatışmaları ve zafer görüntüleri tekrar geliyor.

EK 3

AL HAYAT MEDIA CENTER TARAFINDAN HAZIRLANAN VİDEOLAR

"Doğrunun Askerleri İleri Gidin" isimli video 02.06.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 2 dakika 32 saniye süren neşid videosunda çatışma alanlarında çekilen fotoğraflar gösterilmektedir. Video 22.04.015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden 2.658 defa indirilmiştir.

"Cihattan Başka Hayat Yok" isimli video 19.06.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 1 dakika 55 saniye süren videoda Ebu Bara'a El Hindi isimli bir İngiliz vatandaşı elinde bir silah tutarak cihat çağrısında bulunmaktadır. Giriş kısmında Enfal Suresi 24. ayet okunmaktadır. Girişte cihat hakkında Arapça konuşmalara yer verilen videoda çağrı İngilizce olarak yapılmaktadır. Video 01.02.015 tarihi itibariyle Youtube'da 2.631 kez görüntülenmiş; 5 beğeni 4 tepki, 1 yorum almıştır. Video 01.03.2015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden 25.807 defa indirilmiştir.

"Sykes Picot'un Sonu" isimli video 29.06.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 15 dakika 03 saniye süren videoda Suriye, Irak ve Ürdün sınırlarının ortadan kaldırılacağından bahsedilmiştir. Video 29.01.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 48.590 kez görüntülenmiş; 332 beğeni 85 tepki, 258 yorum almıştır.

"Suriye'de IŞİD Destekçisi Bosnalı Çocuklar" isimli video 12.07.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 2 dakika 04 saniye süren videoda Bosnalı çocukların örgüt lideri El Bağdadi'ye ve IŞİD'e sevgi gösterileri yer almaktadır. Video 29.01.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 33.367 kez görüntülenmiştir.

"Hilafet Topraklarından Ramazan Bayramı Kutlaması" isimli video 02.08.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 1 dakika 21 saniye süren videoda Ebu Abdullah El Habaşi isimli bir İngiliz vatandaşı Ramazan Bayramını kutlamaktadır ve görüntülerde gündelik yaşamdan

huzurlu görüntülere yer verilmiştir. Video 29.01.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 4.181 kez görüntülenmiş; 6 beğeni 2 tepki, 5 yorum almıştır.

"Savaşın Alevleri: Savaş Yeni Başlıyor" isimli video 19.09.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 55 dakika 13 saniye süren videoda çatışan, zafer kazanan IŞİD üyeleri gösterilmektedir. Ayrıca esir düşen ve öldürülen rejim askerlerinin infazı da videoda yer almaktadır. Fonda neşidler yer almaktadır. Video, IŞİD'in kuruluşu, amacı ve hedeflerini göstermesi nedeniyle önemlidir. Video 01.03.2015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden 18.215 defa indirilmiştir.

"Haydi Cihada" isimli video 02.10.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 5 dakika 26 saniye süren videoda çatışan ve zafer kazanan IŞİD üyeleri gösterilmektedir. Fonda IŞİD marşı bulunmaktadır. Video 29.01.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 436 kez görüntülenmiştir.

"Devletimiz Galiptir" isimli video 09.12.2014 tarihinde yayınlanmıştır. 5 dakika 11 saniye süren videoda örgüt lideri El Bağdadi'den övgüyle bahseden ve IŞİD'in zaferlerinden bahseden bir şarkı ile birlikte çatışma ve Kürtlere karşı kazanılan zafer görüntülerine yer verilmiştir. Video 29.01.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 1.064 kez görüntülenmiş; 12 beğeni almıştır. Video 01.03.2015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden 22.585 defa indirilmiştir.

"Doğrunun Askerleri" isimli video 13 Aralık 2014 tarihinde Youtube'da yayınlanmıştır. 2 dakika 27 saniye süren videoda sınırların ortadan kaldırıldığından bahsedilmekte ve izleyenler cihada katılmaya davet edilmektedir. Diğer videolardan farklı olarak fonda yayınlanan neşid için hazırlanmış gibi durmaktadır. Video 29.01.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 1.237 kez görüntülenmiş; 6 beğeni 7 tepki almıştır. Video 01.03.2015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden 9.920 defa indirilmiştir.

"Kanadalı Ebu Müslim" isimli video 13 Aralık 2014 tarihinde Youtube'da yayınlanmıştır. 11 dakika 23 saniye süren videoda gerçek adı Andre Poulin olan bir Kanadalı militan kendi hikayesi üzerinden IŞİD saflarında savaşanların da diğer ordularda olduğu gibi normal insanlar ve askerler olduklarını anlatmaktadır. Evlendikleri ve askerlik dışında da bir hayatları olduğunu vurgulamaktadır. Örgütün mühendis, uzman ve akademisyenlere ihtiyacı olduğunu dile getirmektedir. Videonun sonunda şehit olduğu bildirilmekte ve yüzü yakın planda gösterilmektedir. Video 29.01.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 1.237 kez görüntülenmiş; 6 beğeni 7 tepki almıştır.

"İçimizdeki Düşmanı İfşa Etme" isimli video 14.01.2015 tarihinde yayınlanmıştır. 7 dakika 37 saniye süren videoda Rus istihbarat örgütü üyesi oldukları iki kişinin sorgulanması, itirafları ve bir çocuk tarafından infaz edilmeleri gösterilmektedir. Diğer videolardan farklı olarak Rusca konuşulmakta İngilizce ve Arapça altyazılar geçmektedir. Video 29.01.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 783 kez görüntülenmiştir.

Al Furqan Media tarafından hazırlanan "Bana Kulak Verin" isimli serinin sekizinci ve dokuzuncu videosu El Hayat Medya Merkezi tarafından hazırlanmıştır. Al Furqan Media'nun yayınladığı videoların aksine John Cantlie'den esir olarak bahsedilmemektedir; Cantlie; açık havada, sivil giyimli ve oldukça rahatlamış gözükmektedir. Musul ve Halep üzerinden İslam Devletindeki yaşamın güzelliklerine ve Batı medyasının aldatıcı olduğuna değinilmiştir.

Serinin sekizinci videosu olan "Musul'un İçinden" isimli video 04.01.2015 tarihinde yayınlanmıştır. 8 dakika 13 saniye süren videoda Musul'dan günlük hayata ilişkin haberler verilmektedir. John Cantlie, Batı medyasında İslam Devleti hâkimiyeti altında insanların zor koşullarda yaşadığından bahsedildiğini; bunun aksine ülkede barış, huzur ve güvenin hâkim olduğunu anlatmaktadır. Cantlie; pazar yerinde, hastanede, sokaklarda gezerken görülmekte ekonomik hayat, sağlık hizmetleri ve polis teşkilatı hakkında bilgi vermektedir. Video 01.03.2015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden 10.359 defa indirilmiştir. Ayrıca

Youtube'da 02.03.2015 tarihi itibariyle 262.718 defa izlenmiş, 563 beğeni, 758 tepki, 1629 yorum almıştır.

Serinin dokuzuncu vidosu olan "Halep'in İçinden" isimli video 09.02.2015 tarihinde yayınlanmıştır. 12 dakika süren videoda Halep'in günlük hayata ilişkin haberler verilmektedir. John Cantlie, Halep'te dolaşmaktadır. Cantlie, iki yıldır çeşitli saldırılara ve ABD'nin hava saldırılarına uğrayan Halep'in yıkıldığını; İslam devleti yönetimi altındaki yerlerdeki bolluğu ve güzellikleri anlatmaktadır. Video 01.03.2015 tarihi itibariyle archive.org isimli siteden 489 defa indirilmiştir

EK 4

RAYAT AL TAWHEED SOCİAL MEDİA GRAPHİC TARAFINDAN HAZIRLANAN VİDEOLAR

18.09.2013 tarihinde Youtube'da yayınlanan "Islamiske Anasheed" isimli videoda Arapça bir neşid yer almaktadır. Görsel olarak ise elinde sancak tutan askerlere ilişkin bir fotoğraf kullanılmıştır. Video 02.03.2015 tarihi itibariyle 6.198 kez izlenmiş, 20 beğeni 1 tepki almıştır. Video 27.02.2015 tarihine kadar youtube kanalıyla 66 kez paylaşılmıştır.

"Şam'ın Üzerindeki Kanatlar" isimli video Youtube'da 30.07.2014 tarihinde yayınlanmıştır. Videoda Ebu Abdullah El Britani isimli kişi Suriye rejimine karşı bir operasyon hazırlığında olduklarından bahsedilmektedir. Video 02.03.2015 tarihi itibariyle 5.144 kez Youtube'da izlenmiş, 55 beğeni 3 tepki almış ve 27.02.2015 tarihine kadar 5 defa paylaşılmıştır.

22.08.2014 tarihinde Youtube'da yayınlanan "IŞİD'li Bir Mücahitten Mesaj" isimli video 1 dakika 33 saniye sürmektedir. Fonda Rayat Al Tawheed'in amblemi yer almaktadır. Arapça bir neşidin üzerine İngilizce olarak yapılan konuşmada dinleyiciler maddi destek sağlamaya davet ediliyor. Video 02.03.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 3.377 kez izlenmiştir.

"Ayıplayanları Ayıplamak" isimli video 22.08.2014 tarihinde Youtube'da yayınlanmıştır. Videoda Ebu Abdullah ve Ebu Başer isimli kişiler konuşmaktadır. Bu kişiler Batı'daki Müslümanlardan Suriye'deki savaşa katılımı önlemek amacıyla gerçekleştirilen cihat karşıtı kampanyaları gözardı etmelerini istemektedir. Video 02.03.2015 tarihi itibariyle 1.732 kez Youtube'da izlenmiş, 5 beğeni 1 tepki almış ve 27.02.2015 tarihine kadar 1 defa paylaşılmıştır.

"Korkakların Gözleri Asla Uyumaz" isimli video 27.02.2015 tarihinde Youtube'a yüklenmiştir. 5 dakika 46 saniye süren video'da çatışmaya giden, çatışan militanlar

görünüyor. Son olarak bir militanın şehit olduğu gösteriliyor. Fonda coşkulu bir neşid çalmaktadır. Bu video archieve.org isimli siteden 02.03.2015 tarihi itibariyle 1.607 defa indirilmiştir.

EK 5

AL-I'TISAM FOUNDATION FOR MEDIA PRODUCTION TARAFINDAN HAZIRLANAN VİDEOLAR

"Orduya Katıl" isimli video Arapça ve Türkçe olarak hazırlanmış ve 28.08.2014 tarihinde archieve.org isimli sitede yayınlanmıştır. Yedi kişiden oluşan grup siyah giyinmiş, yüzlerini maskeyle kapatmış ve ellerinde silahları bulunmaktadır. Video bu grubun Arapça konuşmasıyla başlıyor. Yemin ettiklerini düşünüyorum. Daha sonra gruptan biri Özbek Türkçesi ile kağıttan bir metin ile Azhap Suresi 1.[48] ve 21.[49] ayetlerinin Türkçe mealini okuyor. Gruptan başka biri yine kağıttan Arapça bir metin okuyor. 7dakika 22 saniye süren video archive.org isimli siteden 04.03.2015 tarihine kadar 39.045 kere indirilmiştir. Ayrıca video 04.03.2015 tarihi itibariyle Youtube'da 51.009 kez izlenmiş; 317 beğeni, 969 tepki almıştır. Video Youtube üzerinden 89 defa paylaşılmıştır.

"Arkalarındakileri Dağıt" Arapça olarak hazırlanan video archieve.org isimli sitede İngilizce, Fransızca, Rusça, Endenozyaca ve Bengalice alt yazı ile yayınlanmaktadır. 13 dakika 49 saniye süren video'da askerî müdahale planları ve çatışma görüntüleri yer almaktadır. Video farklı dillerde alt yazı versiyonları bulunmaktadır. Video archive.org isimli siteden 04.03.2015 tarihine kadar 9.407 kere indirilmiştir. Video 12.10.2014 tarihinde Youtube'da yayınlanmıştır ve 04.03.2015 tarihine kadar 597 defa görüntülenmiş; 3 beğeni almıştır.

"Arkalarındakileri Dağıtmak için Ciddi Biçimde Cezalandır 2" isimli video Arapça olarak hazırlanmıştır. Altyazılı versiyonu bulunamamıştır.19 dakika 08 saniye süren video birkaç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Suriye'ye gerçekleştirilen saldırılardan etkilenen

[48] Ey Peygamber! Allah'tan sakın; kâfirlere ve münafıklara itaat etme. Şüphesiz Allah bilendir, hikmet sahibidir.
[49] Andolsun ki, Resulullah, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir.

çocuklar gösterilmektedir. İkinci bölümünde örgütün büyük bir grupla girişilen mücadelenin ardından kazanılan zafer anlatılmaktadır. Üçüncü bölümde Suriye rejimine ait uçaklara ve mühimmata el konuluşu gösterilmektedir. Dördüncü bölümde ise esir düşen büyük bir grup ve infazları gösterilmektedir. Video archive.org isimli siteden 04.03.2015 tarihine kadar 3.275 kere indirilmiştir.

"Mücahidin Mesajı″ isimli videoda gerçek ismi John Maguire olan Kanada vatandaşı Ebu Enver El Candi isimli IŞİD üyesi Batılıları davet etmektedir. 6 dakika 14 saniye süren video archive.org isimli siteden 03.01.2015 tarihine kadar 2.233 defa indirilmiştir.

"Sınırları Yıkmak" isimli Arapça olarak hazırlanan video 01.08.2014 tarihinde archieve.org isimli sitede yayınlanmıştır. Rusça, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Bengalce ve Endenozyaca alt yazısı olan versiyonları archive.org isimli sitede bulunmaktadır. Video 12.25 saniye sürmektedir. Görüntüler Musulda Tall Safuk bölgesinde bir sınır kampında geçiyor ve konuşmacı çatışmalarda çok sayıda peşmergeyi ele geçirdiklerinden bahsetmektedir. Ardından önlerinde silahlarla donatılmış bir şekilde Şişani ve yüzü buzlandırılmış konuşma yapan bir kişinin bulunduğu askerî birlik gözükmektedir. Konuşmacı" Allah'ın vaadidir; Allah vaadinden caymaz ve fakat insanların çoğu bilmez." anlamına gelen Rum Suresinin 6.ayetini okumaktadır. Ardından sınırların ve ulusalcı anlayışın yıkılması gerektiğini söylemektedir. Video archieve.org isimli siteden 03.01.2015 tarihine kadar 11.859 defa indirilmiştir.

İlk yedi bölümü Al Furqan Media, iki bölümü Al Hayat Media Center tarafından çekilen

"Bana Kulak Verin" serisinin onuncusu "Aynel İslam'ın İçinden " isimli 6 dakika 30 saniye süren video 27.10.2014 tarihinde yayınlamıştır. Videoda John Cantlie, Türkiye - Suriye sınırında yer alan Kobani'den bilgi vermektedir. Üzerinde günlük kıyafetleri bulunmaktadır. Havadan şehrin görüntülerine yer verilmektedir. Bölgede gazeteci olmamasından ötürü dünyanın Kürt Komutanlardan ve Beyaz Saraydan gelen açıklamalar aracılığı ile bilgilendiği

ve yanıltıldığı üzerinde durmaktadır. Batı'nın Kobani'yi IŞİD ile mücadelenin simgesi yapmaya çalıştığından ve şehirde sıcak çatışmanın yaşandığı algısı oluşturduğundan bahsetmektedir. Cantlie'nin konuşmalarında çatışmanın IŞİD lehinde biteceği yönünde vurgu hâkimdir. Video yayınlandığı tarihten 01.03.2015 tarihine kadarki süreçte archive.org isimli siteden 5.145 kez indirilmiştir. Ayrıca video Youtube'da 09.02.2015- 02.03.2015 tarihleri arasında 1.699 defa izlenmiş; 5 beğeni, 7 tepki, 1043 yorum almıştır.

EK 6

DİJİTAL YAYINLAR

1. DABIQ

Derginin 05.07.2014 tarihinde yayınlanan birinci sayısında; ″Hilafete Dönüş″ başlığı ile hilafetin ilanı ve anlamı üzerine yoğunlaşılmıştır. Kapak resmi olarak tüm Orta Doğu'yu kapsayan bir harita kullanılmıştır. 26 sayfadan oluşan dergide dünyanın her yerindeki Müslümanlar İslam Devletinde yaşamaya davet edilmiştir. Doktorlara, mühendislere, akademisyenlere ve uzmanlara çağrı yapılmıştır. Esad rejiminin mezhepsel politikaları nedeniyle mağdur olan Sünni halktan bahsedilmiş, Esad ve Batı üzerinden düşman tanımları yapılmıştır. 24.02.2015 tarihi itibari ile derginin birinci sayısı archive.org isimli siteden yalnızca iki kez indirilmiştir.

Derginin ikinci sayısı 27.07.2014 tarihinde "Tufan" başlığı ile 44 sayfa olarak yayınlanmıştır. Nuh'un gemisi metaforu kapak resmi olarak kullanılmıştır."Ya İslam Devleti ya da Tufan" alt başlığı ile taraf olmanın zorunluluğuna vurgu yapılmıştır. PKK ile mücadelesine değinilmiş, McCain düşman olarak tanıtılmış ve örgüte katılım istenmiştir. 24.02.2015 tarihi itibari ile derginin ikinci sayısı archive.org isimli siteden üç kez indirilmiştir.

Derginin üçüncü sayısı 29.08.2014 tarihinde 42 sayfa olarak yayınlanmıştır. "Hicrete Çağrı" başlığı ve "Riyakârlıktan Samimiyete Hicret" alt başlığı ile dünya çapındaki tüm Müslümanları Irak ve Suriye'ye gelmeleri ve hilafete katılmaları yönünde çağrı yapılmıştır. Kapak resmi olarak Toyota marka kamyonetlerle yolculuk yapan savaşçılar görseli kullanılmıştır. 24.02.2015 tarihi itibari ile derginin üçüncü sayısı archive.org isimli siteden üç kez indirilmiştir.

Derginin dördüncü sayısı 12.10.2014 tarihinde “Başarısız Haçlı Seferleri” başlığı ve “Son Haçlı Seferlerinin Yansımaları” alt başlığı ile 56 sayfa olarak yayınlanmış; Roma’daki St.Peter’s Meydanı kapak görseli olarak kullanılmıştır. Roma’nın fethi vaadine geniş ölçüde yer verilmiştir. 24.02.2015 tarihi itibari ile derginin dördüncü sayısı archive.org isimli siteden on bir kez indirilmiştir.

Derginin “Kalıcı ve Genişleyen” başlıklı beşinci sayısı 21.11.2014 tarihinde 40 sayfa olarak çıkmıştır. İslam Devleti’nin Sina, Libya, Yemen ve Arap Yarımadasına yayıldığını bildirmektedir. Ayrıca altın dinar ve gümüş dirhemlerin uluslararası piyasaya sürülmek üzere basıldığı ve İslam Devleti’nin ekonomisinin inşa edildiği aktarılmıştır. Uluslararası siyaset analisti Ben Connable düşman olarak tanıtılmıştır. 24.02.2015 tarihi itibari ile derginin beşinci sayısı archive.org isimli siteden üç kez indirilmiştir.

Derginin altıncı sayısı “Veziristan’da El Kaide: İçerden Gelen Şahitlik” başlığı ile Ocak 2015’te 63 sayfa olarak yayınlanmıştır. Sidney’de bir kafeye gerçekleştirilen saldırı üstlenilmiştir. Askerî eğitim görüntülerine sıkça yer verilmiştir. El Kaide liderlerine ve eylemlerine geniş yer verilirken; Benjamin Netanyahu ve Chuck Hagel düşman olarak lanse edilmiştir. 24.02.2015 tarihi itibari ile derginin altıncı sayısı archive.org isimli siteden dört kez indirilmiştir.

Derginin yedinci sayısı “Riyakarlıktan Dinden Dönmeye; Gri Alanın Silinişi” başlığı ile 12.02.2015’te 83 sayfa olarak yayınlanmıştır. Derginin kapağında ellerinde Fransızca olarak "Hepimiz Charli'yiz" pankartı tutan iki Müslüman'ın görseli kullanılmıştır. Derginin bu sayısında Ürdünlü pilotun, 21 Kıpti'nin ve Japon rehinelerin infazına; John Cantlie'in haberine, Kafkaslardan grupların, El Nusra Cephesinden ve Ahrar örgütünden katılımların olduğuna, Mossad ajanı olduğu söylenen bir kişi ve örgüt savaşçıları ile yapılan röportajlar geniş yer bulmuştur. 24.02.2015 tarihi itibari ile derginin yedinci sayısı archive.org isimli siteden dört kez indirilmiştir.

2. ISLAMIC STATE REPORT

03.06.2014 tarihinde 7 sayfa olarak yayınlanan birinci sayısında İslam Devleti'ndeki eğitim hayatından bahsedilmektedir. Rakka kentinde hafız ve imam yetiştirmek için verilen seminerlerin yoğun ve ayrıntılı olarak anlatıldığı sayıda; tüketici haklarını korumak için yapılan denetimlerden de bahsedilmiştir. 24.02.2015 tarihi itibari ile ilk rapor archive.org isimli siteden 1.067 kez indirilmiştir. 07.06.2014 tarihinde 7 sayfa olarak yayınlanan ikinci sayısında ekonomik faaliyetler açıklanmıştır. 24.02.2015 tarihi itibari ile derginin ikinci sayısı archive.org isimli siteden 44 kez indirilmiştir. 13.06.2014 tarihinde 6 sayfa olarak yayınlanan üçüncü sayısında İslam Devleti'nin Musul'u özgürleştirdiği üzerinde durulmuştur. 24.02.2015 tarihi itibari ile derginin üçüncü sayısı archive.org isimli siteden 74 kez indirilmiştir. 21.06.2014 tarihinde 8 sayfa olarak yayınlanan dördüncü sayısında ise Sykes Picot antlaşması ile çizilen sınırların kaldırılacağından bahsedilmiştir. 24.02.2015 tarihi itibari ile derginin dördüncü sayısı archive.org isimli siteden 82 kez indirilmiştir.

3. ISLAMIC STATE NEWS

Derginin birinci sayısı altı sayfa olarak yayınlanmıştır. Dergide örgütün Safeviler ve Nusayrilere karşı verilen askerî mücadele ve başarılarına yer verilmiştir. Örgütün hâkimiyeti altındaki yaşantının tanıtıldığı ikinci sayı on sayfa olarak hazırlanmıştır. Örgütün kendine bağlı olarak yaşayan halkına sunduğu hayat gözler önüne serilirken pazar yerlerindeki bolluğu gösteren dokuz görsele yer verilmiştir. Ayrıca sığınmacı kamplarından ve ezan okunduğunda herkesin namaz kılmaya gittiğinden bahsedilmiştir. Diğer taraftan savaş ve kazanımları geniş ölçüde gösterilmiştir. Dört şehri özgürleştirdikleri, gerçekleştirilen intihar saldırıları, öldürülen Safevi ve PKK'lılara ilişkin görsellere yer verilmiştir.

Örgütün askerî yönünün ön plana çıkarıldığı üçüncü sayı altı sayfa olarak yayınlanmıştır. Ağırlıklı olarak Safevilere karşı verilen mücadelelere ve Safevi askerlerinin cansız bedenlerinin yer aldığı görsellere yer verilmiştir. Örgütün elde ettiği askerî başarılara ilişkin sekiz görsel kullanılmıştır. Ayrıca çiftçilerin mallarının hırsızlıktan korunduğuna ilişkin de bir bölüm bulunmaktadır.

EK 7

FACEBOOK HESAPLARI

"Islamic State Scholar" isimli Facebook hesabı ile İngilizce paylaşımda bulunulmaktadır ve 24 Aralık 2014 – 31 Ocak 2015 tarihleri arasında 3.223 beğeni almıştır. Profil resminde "Bilmiyorsanız zikir ehline sorunuz." yazmaktadır. Sayfa tanıtımında "Bu sayfa yalnızca bilgilendirme amacı taşımakta ve yasadışı herhangi bir eylemi teşvik etmemektedir." açıklaması bulunmaktadır. Kapak resminde ise profil resminin alıntı yapıldığı Nahl Suresi'nin 43. ayeti yer almaktadır. Hesap kapatılmıştır.

"Islamic State Urgent" isimli Facebook hesabı ile İngilizce paylaşımda bulunulmaktadır ve 14-29 Ocak 2015 tarihleri arasında 181 beğeni almıştır. Sayfa tanıtımında "İslam Devleti baki olacak ve Allah'ın izniyle genişleyecektir." açıklaması bulunmaktadır. Kapak resmi bulunmayan hesabın profil görüntüsü bir silahtır. Hesap kapatılmıştır.

"Islamic State" isimli Facebook hesabı ile İngilizce paylaşımda bulunulmaktadır ve 16-17 Eylül 2015 tarihleri arasında paylaşımda bulunduğu ve 51 beğeni aldığı görülmüştür. Sayfa tanıtımında "Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla, İslam Hilafeti 2020'ye Hoşgeldiniz." açıklaması bulunmaktadır. Kapak resminde 1924 ve 2020 yazmaktadır.

"The Islamic State" isimli Facebook hesabı ile İngilizce ve Arapça paylaşımda bulunulmaktadır ve 19 Ocak-01 Şubat 2015 tarihleri arasında 38 beğeni almıştır. Sayfa tanıtımında "Güvenilir medyamız sayesinde İnşallah genişleyeceğiz ve baki olacağız. Çünkü Batı medyası bizim hakkımızda ve sivilleri/çocukları ve diğer inançları ne şekilde iyileştirdiğimiz konusunda yalan söylemektedir." açıklaması bulunmaktadır. Profil resminde IŞİD bayrağı; kapak resmi olarak ise Ortadoğu haritası kullanılmıştır. Hesap kapatılmıştır.

"Musa Cerantonio" isimli Facebook hesabı ile İngilizce paylaşımda bulunulmaktadır ve 08 Haziran - 03 Ağustos 2015 tarihleri arasında 5.022 beğeni almıştır. Hesap açıklaması ya

da kapak resmi kullanılmamıştır. Profil resmi ise animasyon sakallı bir erkek büstüdür. Hesap kapatılmış; aynı isim ve resimle yeni bir hesap açılmıştır. Yeni açılan hesapta Michael Scheuer's Non-Intervention.com isimli internet sayfasında Mike isimli bir kişinin siyasilerin uyguladığı yanlış politikalar sonucu cihadın Amerika'ya geleceği yönünde kaleme aldığı bir makale iki kez paylaşılmıştır.

"Wake Up Ummah The Return Part 2" isimli Facebook hesabı ile İngilizce paylaşımda bulunulmaktadır ve 31 Ocak- 07 Mart 2015 tarihleri arasında 523 beğeni almıştır. Sayfa tanıtımında "ümmet uykusundan uyanacaktır İnşallah" açıklaması bulunmaktadır. Profil resmi olarak kefenlenmiş vefat etmiş bir çocuk ve onu öpen başka bir çocuk resmi kullanılmıştır. Bu görselin üzerinde "Tek ümmet tek acı" yazmaktadır. Hesabın kapak resminde İsrail Başbakanı Binyamin Netenyahu, Suriye Cumhurbaşkanı Beşar Esad ve Mısır Cumhurbaşkanı Abdulfettah el Mursi'nin resimleri bulunmaktadır. Hesap kapatılmıştır.

EK 8

TWİTTER HESAPLARI

@islamicstate11 adresli ve "All Praise to Allah" isimli Twitter hesabı aracılığı ile 08 Haziran - 23 Eylül 2014 tarihleri arasında 393 takipçisine 249 adet tweet yayınlamıştır. Hesap askıya alınmıştır.

@ISnews223 adresli ve "Islamic State Dawah" isimli Twitter hesabı aracılığı ile 10 – 24 Ocak 2015 tarihleri arasında 919 takipçisine 135 adet tweet yayınlamıştır. Hesap askıya alınmıştır.

@ISIslamicStates adresli ve "Islamic State" isimli Twitter hesabı aracılığı ile 21 Eylül 2014 tarihinde 42 adet takipçisine 4 tweet yayınlamıştır. Sayfa tanıtımında "İslam Devletinin Resmi Twitter Hesabıdır." açıklaması yer almaktadır.

@_Khilafah_ adresli ve "PROPHET'S KHILAFAH" isimli Twitter hesabı aracılığı ile 14 – 23 Ocak 2015 tarihleri arasında 930 takipçisine 129 adet tweet yayınlamıştır. Görüntü resmi ve kapak görüntüsü olarak El Battar Medya Kuruluşunun amblemi kullanılmıştır. Sayfa tanıtımında "İslam Devleti bakidir ve genişlemektedir! El Battar Medya Merkezi" açıklaması bulunmaktadır. Az da olsa Arapça paylaşımda bulunmuştur. Hesap askıya alınmıştır.

@ShamiWitness adresli ve "@Shami Witness" isimli Twitter hesabı Temmuz 2009 tarihinde açılmıştır. Hesap aracılığı ile 5 Aralık 2013 – 03 Ağustos 2014 tarihleri arasında 930 takipçisine 129 adet tweet yayınlamıştır. Sayfa tanıtımında "Şam hakkında derin düşünmek, Sünni Devrim, Malî çöküş, Post-endüstriyel toplum, teknoloji, Tarih vs. RTs ≠ onaylamak. Takip ≠ Yeryüzü gezegenini onaylamak" açıklaması bulunmaktadır.

@Isa_Muh89 adresli ve "Umm MuhIsa" isimli Twitter hesaptan 04.03.2015 tarihi itibariyle 1.090 takipçisine 439 adet tweet yayınlamıştır. Sayfa tanıtımında "Şehitlik bizi ayırana kadar, şimdi" açıklaması bulunmaktadır. Kapak ve profil görselinde yirmili

yaşlarında genç bir erkek ile yüzü tamamen kapalı çarşaflı bir kadının yan yana fotoğrafı yer almaktadır. Profil resminde "Cihadı seviyorum, Şehitlik bizi taraf yaptı" yazmaktadır.

@_UmmWaqqas adresli ve "وقاس أم" isimli Twitter hesabı Nisan 2012 tarihinde açılmıştır. Hesap aracılığı ile 04.03.2015 tarihi itibariyle 7.629 takipçisine 18500 adet tweet yayınlamıştır. Sayfa tanıtımında "De ki: Şüphesiz benim namazım, fedakarlığım, hayatım ve ölümüm Alemlerin Rabbi olan Allah'adır" açıklaması bulunmaktadır. Kapak resminde büyük harflerle "Allah'ın sözünü tutmada başarısız olacağını düşünmeyin" yazmaktadır. Profil resminde yüzü tamamen kapalı bir kadın ağaca yaslanmıştır.

@dawlaa_account adresli ve "State of Islam" isimli Twitter hesabı aracılığı ile 21 Ocak 2015 tarihinde 1.198 takipçisine 64 tweet yayınlamıştır. Sayfa tanıtımında "14. hesap. Twitter kafirleri, hesabımı neden kapattığınıza dair hiçbir fikrim yok. Kapatmaya devam edin, ben de yeni hesaplar açmaya devam edeceğim. Twitterınız İslam Devletine aittir." açıklaması bulunmaktadır. Hesap askıya alınmıştır.

@dwlat_al_islam adresli ve "The Islamic State" isimli Twitter hesabı aracılığı ile 15 Aralık 2014 tarihinde 93 takipçisine 3 tweet yayınlamıştır. Sayfa tanıtımında "Irak ve Suriye arasındaki gezici basın İslam Devletinin Irak ve Şam'daki operasyonlarını ve zaferlerini bildirmektedir." açıklaması bulunmaktadır.

@Dabiq_Magazine adresli ve "Dabiq" isimli Twitter hesabı aracılığı ile 14 Ocak 2015 tarihinde 8 tweet yayınlamıştır. Sayfa tanıtımında "'The Hour will not come until the Romans camp at al-A'mashor Dabiq. An army, composed of thebestpeople on earth at that time Rasul. SAW" açıklaması bulunmaktadır. Hesap kapatılmıştır.

@baaaqiyah adresli ve "Taleb al Australi" isimli Twitter hesabı aracılığı ile 15 Aralık 2014 tarihinde 2.426 takipçisine 1.151 tweet yayınlamıştır. Sayfa tanıtımında "The believers are only those who when Allah is mentioned their hearts become fearful&when His verses are recite to them it increases them in faith" açıklaması bulunmaktadır. Kapak resmi "Savaşın

Alevleri" videosundan bir görüntü iken profil resmi aynı videoda gösterilen yüzü saklı bir savaşçıdır. 22.02.02015 tarihinde kullanıcı isminin "Al Muflihoon" olarak değiştirildiği ve gizli hesaba dönüştürüldüğü görülmüştür.

@rayattawhid adresli ve "Rayat Al Tawheed" isimli Twitter hesabı aracılığı ile 31 Ağustos - 5 Eylül 2014 tarihleri arasında 150 takipçisine 212 tweet yayınlamıştır. Sayfa tanıtımında "Ey Müslümanlar! Eğer bunu okuyorsanız lütfen benim için dua edin" açıklaması bulunmaktadır. Ayrıca Rayat Al Tawheed kuruluşunun IŞİD'i desteklediği bilinmektedir.

@rayat_t adresli ve "Rayat Al Tawheed" isimli Twitter hesabı aracılığı ile 30 Eylül 2014 - 22 Şubat 2015 tarihleri arasında 2.668 takipçisine 59 tweet yayınlamıştır. Sayfa açıklamasında IŞİD ile bağlantısı olmadığını açıklamıştır. Ancak kullanılan görseller ve mesajlar IŞİD ile benzerlik göstermektedir. Ayrıca Rayat Al Tawheed kuruluşunun IŞİD'i desteklediği bilinmektedir.